

*Informacja o stanie bezpieczeństwa
sanitarnego miasta Bytomia za rok 2020*

Bytom 2021

SZANOWNI PAŃSTWO

Mam przyjemność przekazać na Państwa ręce „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Bytomia za rok 2020”.

Dokument ten przygotowywany jest corocznie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na podstawie informacji uzyskanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się styl życia, środowisko naturalne i stworzone przez człowieka oraz społeczne życia, pracy, nauki, a także działania placówek leczniczych. To właśnie styl życia człowieka, w blisko 50% determinuje zachowanie zdrowia i dobrą kondycję psychofizyczną.

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest jak najszybsze identyfikowanie niepożądanych zjawisk wpływających na zdrowie człowieka.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwi monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

Z analiz porównawczych w stosunku do lat poprzednich wynika, że stan bezpieczeństwa sanitarnego miast stale poprawia się, stwierdzane są jednak nadal negatywne zjawiska sanitarno - higieniczne wymagające podjęcia działań zarówno ze strony podmiotów gospodarczych, jak i władz samorządowych oraz administracyjnych.

Działalność restrykcyjno - kontrolna nie jest jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podejmowane są również inicjatywy mające na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o zdrowie swoje i najbliższych poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykownych, a także stworzenie bezpiecznych warunków życia, nauki i pracy.

Mam nadzieję, że przedstawiony Państwu raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podjęcia działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w mieście. Ufam, iż zaprezentowana ocena upewni Państwa co do tego, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając Nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne.

Spis treści:

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	5
1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	5
2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	7
3. System telefonicznego powiadamiania alarmowego	7
Wnioski	8
II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	8
1. Stan sanitarny szpitali	8
2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych	10
3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych	11
4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy	12
5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek	12
Wnioski	12
Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz	
III. materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	12
1. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny zakładów	16
2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych	17
3. Piekarnie	18
4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX	18
Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz	
5. kosmetykami	18
6. Akcje	18
7. Działalność interwencyjna za 2020 rok	21
Wnioski	23
IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej oraz wody do kąpieli	23
Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych	
1. urządzeniach zaopatrywania w wodę	23
2. Ocena jakości wody w pływalniach	24
Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach	
3. zamieszkania zbiorowego, zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej	25
V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	25
1. Domy pomocy społecznej	27
2. Hotele i obiekty świadczące usługi hotelarskie	27
Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu oraz zakłady,	
3. w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z w/w usług	28
4. Dworce kolejowe i autobusowe	30

5.	Ustępy publiczne	30
6.	Noclegownie	30
7.	Pływalnie	30
8.	Inne obiekty użyteczności publicznej	31
9.	Inne informacje	32
10.	Interwencje	32
	Wnioski	34
VI.	Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	35
1.	Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych	36
2.	Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia	38
3.	Profilaktyczna opieka zdrowotna	39
4.	Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży	40
5.	Interwencje	40
	Wnioski	41
VII.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	41
1.	Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy	41
2.	Nadzór nad środkami zastępczymi	44
3.	Choroby zawodowe	44
4.	Interwencje	45
5.	Działania w ramach walki z pandemią wirusa Sars-CoV-2	45
	Wnioski	45
VIII.	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	46
IX.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	49
X.	Działalność laboratoryjna	59
XI.	Podsumowanie	61

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2020 roku na terenie Bytomia przeprowadzono łącznie 5150 wywiadów epidemiologicznych w ogniskach chorób zakaźnych.

Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wzrosła w porównaniu do roku ubiegłego o 4110.

Na podstawie analizy zachorowań na wybrane choroby zakaźne zaobserwowano spadek liczby zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby w porównaniu z rokiem poprzednim.

W 2020 roku zarejestrowano ogółem 5 zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby.

W ogólnej liczbie wirusowego zapalenia wątroby zarejestrowano 2 zachorowania na przewlekłe i bliżej nieokreślone wzv typu B, 3 zachorowania na wzv typu C. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił spadek w liczbie zachorowań na przewlekłe i bliżej nieokreślone wzv typu B o 35 przypadków oraz wzv typu C o 19 przypadków. Nie rejestrowano przypadków wzv typu A, ostrego wzv typu B oraz zakażenia mieszanego B + C.

W grupie chorób szerzących się drogą pokarmową w 2020 r. zarejestrowano 21 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych pałeczką Salmonella – o 27 przypadków mniej niż w roku ubiegłym.

Zarejestrowano także 196 przypadków innych bakteryjnych zakażeń jelitowych (wzrost o 39 przypadków), 161 przypadków biegunek o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (spadek o 70 przypadków), 147 przypadków wirusowych zakażeń jelitowych (spadek o 187 przypadków). Nie zarejestrowano natomiast przypadków innego bakteryjnego zatrucia pokarmowego.

Wśród innych bakteryjnych zakażeń jelitowych dominującym czynnikiem etiologicznym było Clostridium difficile. W 2020 roku zarejestrowano 190 przypadków zakażeń wywołanych tym patogenem, to jest o 35 przypadków więcej niż w roku 2019. Utrzymująca się wysoka liczba tych zakażeń wynika z powszechnie stosowanej przez szpitale diagnostyki w kierunku wykrywania Clostridium difficile.

W 2020 r. na terenie miasta Bytomia wystąpiło 14 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, tak jak w roku poprzednim.

Ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiły w:

- oddziałach szpitalnych - 14 ognisk, zachorowały łącznie 62 osoby. W 13 przypadkach nastąpił zgon pacjentów, w tym 7 z powodu zakażenia, natomiast 6 z powodu chorób zasadniczych.

We wszystkich ogniskach ustalono czynnik etiologiczny zachorowań, w 13 ogniskach zakażenia wywołane zostały przez Clostridium difficile, natomiast w 1 ognisku przez rotawirusy.

W grupie chorób wieku dziecięcego zanotowano spadek liczby zachorowań na następujące choroby :

- płonica – 33 zachorowania (spadek o 48 przypadków),
- ospa wietrzna - 521 zachorowań (spadek o 897 przypadków),
- krztusiec – 8 przypadków (spadek o 5 przypadków),
- różyczka – 1 zachorowanie (spadek o 2 przypadki),
- świnka – 3 zachorowania (spadek o 4 przypadki).

Nie zarejestrowano zachorowań na odrę.

Liczba zachorowań na boreliozę spadła w porównaniu z rokiem poprzednim o 33 przypadki, zarejestrowano 10 zachorowań.

Zanotowano również spadek liczby osób szczepionych przeciwko wściekliźnie narażonych na zachorowanie na skutek pokąsania przez zwierzęta o 26 przypadków w porównaniu z rokiem ubiegłym, w 2020 roku przeciwko wściekliźnie po ekspozycji zaszczepiono 14 osób.

W grupie zapaleń opon mózgowych i mózgu zarejestrowano 3 zachorowania na wirusowe zapalenie opon mózgowych (tak jak w roku poprzednim). Nie rejestrowano zachorowań na bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu, zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone, inne wirusowe zapalenie mózgu oraz zapalenie mózgu inne i nieokreślone.

W 2020 r. nie zarejestrowano przypadków zapalenia opon mózgowych wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae*, *Neisseria meningitidis* oraz *Haemophilus influenzae*.

W ilości zachorowań na gruźlicę obserwowana jest od 2009 roku tendencja spadkowa. W 2020 roku zarejestrowano 24 zachorowania na gruźlicę, to jest o 9 przypadków mniej niż w roku poprzednim.

W roku 2020 zaobserwowano spadek liczby zgłoszonych podejrzeń zachorowań na gripę, tj. z 15641 przypadków w roku 2019 do 11497 przypadków w roku 2020. Liczba zarejestrowanych przypadków zależna jest zarówno od faktycznej liczby zachorowań, jak i zgłaszalności przypadków przez podmioty lecznicze.

W 2020 roku zarejestrowano 6 przypadków grypy, potwierdzonych badaniami wirusologicznymi, to jest o 6 przypadków mniej niż w roku poprzednim.

W 2020 r. prowadzony był nadzór epidemiologiczno- wirusologiczny nad gripą w Systemie Sentinel w 2 wytypowanych podmiotach leczniczych. Prób do badań w kierunku grypy nie pobierano.

Liczba osób zaszczepionych przeciwko grypie sezonowej wzrosła w 2020 roku o 491 w porównaniu z rokiem poprzednim. Zaszczepione zostały w 2020 roku 3383 osoby.

Od roku 2008 obserwuje się spadek zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową. W 2020 roku zarejestrowano 1 przypadek inwazyjnej choroby meningokokowej, to jest o 1 przypadek mniej niż w roku poprzednim.

W roku 2020 na terenie Bytomia przeciwko meningokokom ogółem zaszczepione zostały 373 osoby, tj. o 150 osób więcej niż w roku poprzednim.

Ponadto w 2020 r. zarejestrowano 8 przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae* (spadek o 3 przypadki) oraz 1 przypadek inwazyjnej choroby wywołanej przez *Haemophilus influenzae* (tak jak w roku poprzednim). Zarejestrowano także 14 przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pyogenes* (spadek o 16 przypadków).

W 2020 roku zarejestrowano również 4 przypadki lambliozy (o 6 mniej niż w roku 2019), 1 przypadek nowo wykrytego zakażenia HIV (o 14 mniej niż w roku 2019), 8 przypadków kiły (o 3 mniej niż w roku 2019), 2 przypadki rzeżączki (tak jak w roku 2019), a także 1 przypadek mikobakteriozy i 1 przypadek innej choroby przenoszonej drogą płciową wywołanej przez Chlamydie.

W 2020 roku wystąpiła epidemia zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2, zarejestrowano 4986 przypadków zakażeń, 120 przypadków zgonów.

W każdym przypadku zakażenia przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, objęto nadzorem osoby zakażone oraz osoby z kontaktu, które zostały objęte obowiązkową kwarantanną. W 2020 roku PPIS w Bytomiu wydał 10412 decyzji nakazujących obowiązek kwarantanny.

W 2020 roku w szpitalach na terenie miasta Bytomia wystąpiło 29 ognisk zakażeń szpitalnych, to jest o 18 więcej niż w roku poprzednim.

Łącznie ogniska objęły 331 osób, w tym 180 pacjentów i 151 pracowników. Odnotowano 19 przypadków zgonów, w tym 11 z powodu zakażenia, natomiast pozostałych 8 spowodowanych było chorobą zasadniczą.

15 ognisk zakażeń szpitalnych zostało wywołanych przez koronawirusa SARS-CoV-2, w pozostałych 14 były to zakażenia przenoszone drogą pokarmową, w tym 13 wywołanych przez *Clostridium difficile* i 1 przez rotawirusy.

W 4 przypadkach ognisk zakażeń szpitalnych przeprowadzone zostały kontrole. Działania epidemiologiczne mające na celu wygaszenie ogniska prowadzone były we współpracy z działającymi w szpitalach zespołami kontroli zakażeń szpitalnych.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2020 r. zarejestrowano 2 interwencje, które dotyczyły:

1. wystąpienia zachorowań na świerzb wśród personelu i podopiecznych Ewangelickiego Domu Opieki w Bytomiu, ul. Matki Ewy 1. Przeprowadzono kontrolę sanitarną, która wykazała że u 2 podopiecznych potwierdzono zachorowanie na świerzb. Placówka zapewniła leczenie osób zakażonych oraz ich współlokatorów. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno- higienicznego obiektu oraz wdrożonych działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń. Interwencję uznano jako zasadną.

2. narażenia na zakażenie COVID-19 pracowników zakładu IGM Poland Sp. z o.o. w Bytomiu ul. Szymały 155D w związku z wyjazdami pracowników firmy do Włoch i możliwością transmisji zakażeń. Wobec braku obowiązku kwarantanny po przyjeździe z zagranicy w tym okresie, interwencję uznano za niezasadną.

W 2020 roku w ramach prowadzonego nadzoru nad środkami zastępczymi na terenie miasta Bytomia pozyskiwano informacje o podejrzeniach zatruc środkami zastępczymi z nadzorowanych podmiotów leczniczych.

W analizowanym okresie zarejestrowano 5 przypadków podejrzenia zatruc środkami zastępczymi, to jest o 22 przypadki mniej niż w roku poprzednim. Zarejestrowano 1 przypadek podejrzenia zgonu po zażyciu substancji psychoaktywnych.

2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych

W 2020 roku na terenie miasta Bytomia sprawowano nadzór nad 44 punktami szczepień. Skontrolowano 4 punkty szczepień, przeprowadzając 4 kontrole.

Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

Z przeprowadzonych kontroli sanitarnych w punktach szczepień wynika, że szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane u dzieci, młodzieży i osób dorosłych wykonywane są zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych, jednak zauważana jest tendencja dzielenia i przesuwania terminów szczepień przez lekarzy w celu zmniejszenia liczby jednocześnie podanych szczepionek. Dzieci i młodzież wzywana jest do szczepień systematycznie i na bieżąco.

W związku z ogłoszeniem stanu epidemii w miesiącu marcu i koniecznością realizacji działań przeciwepidemicznych kontrole punktów szczepień zostały wstrzymane.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnię imiennie do PSSE w Bytomiu.

W 2020 r. poradnia POZ zgłosiły 219 dzieci oraz 221 rodziców uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym. PPIS w Bytomiu wystosował 17 wezwań zobowiązujących rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień. W 2020 roku zaobserwowano wzrost liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2020 zauważalny jest spadek wykonawstwa szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży we wszystkich grupach wiekowych. Jest on spowodowany występowaniem środowisk opornych związanych z wpływem ruchów antyszczepionkowych oraz brakiem złożonej deklaracji do poradni POZ. Ponadto istotny wpływ na spadek wykonawstwa szczepień ochronnych w 2020 roku miała także epidemia COVID-19.

Natomiast zaobserwowano wzrost wykonawstwa szczepień ochronnych zalecanych, szczególnie w zakresie szczepień przeciw grypie oraz meningokokom.

3. System telefonicznego powiadamiania alarmowego

W związku z koniecznością zapewnienia obywatelom kontaktu telefonicznego uruchomiona została infolinia GIS, w ramach której prowadzone są całodobowe dyżury telefoniczne. Ponadto wdrożony został System SEPIS, który zapewnia możliwość niezwłocznego podejmowania i rozwiązywania zgłoszeń od obywateli oraz przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych w przypadku zgłoszenia zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2.

Uruchomione zostały również dodatkowe numery telefonów całodobowych umożliwiające kontakt w sytuacjach wymagających podjęcia niezwłocznych działań przeciwepidemicznych, udostępnione dyrektorom szkół i przedszkoli.

Wnioski:

1. Podsumowując prowadzony w 2020 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że zasadniczym problemem epidemiologicznym na terenie działalności PPIS w Bytomiu w analizowanym okresie była epidemia zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2 oraz występowanie ognisk zakażeń szczególnie w podmiotach leczniczych, domach pomocy społecznej, szkołach oraz zakładach pracy.
2. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych. Zauważa się coraz większą podatność rodziców na wpływ ruchów antyszczepionkowych. Ponadto istotny wpływ na spadek stanu zaszczepienia populacji w 2020 roku miało również wystąpienie epidemii COVID-19.

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. Stan sanitarny szpitali

W 2020 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 5 szpitalami na terenie Bytomia:

- Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Bytomiu, ul. Batorego 15,
- SP ZOZ Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 4 w Bytomiu, Al. Legionów 10,
- Szpital i Ambulatorium z Izbą Chorych Aresztu Śledczego w Bytomiu, ul. Wrocławska 4,
- Katolicki Ośrodek Rehabilitacyjno – Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży „Dom Nadziei” w Bytomiu, ul. Konstytucji 9.
- Szpital Specjalistyczny Nr 1 w Bytomiu ul. Żeromskiego 7.

Skontrolowano w roku sprawozdawczym 4 szpitale.

W nadzorowanych szpitalach Sekcja Epidemiologii łącznie przeprowadziła 14 kontrole, w tym 4 kontrole w związku z wystąpieniem ognisk zakażeń szpitalnych, 1 kontrolę w związku z interwencją oraz 9 kontrole sprawdzających.

Nie wydano decyzji nakazujących.

Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał 17 decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanych decyzjach oraz 2 decyzje zmieniające treść zarządzeń ujętych w wydanych decyzjach.

Pranie bielizny szpitalnej odbywa się w przypadku 1 szpitala – Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Bytomiu – w pralni należącej do szpitala w przypadku Szpitala i Ambulatorium z Izbą Chorych Aresztu Śledczego - w pralni na terenie aresztu, natomiast w pozostałych 3 szpitalach w pralniach zewnętrznych na podstawie zawartej umowy.

W oddziałach szpitalnych brudna bielizna gromadzona jest w workach płóciennych lub foliowych umieszczanych na stelażach lub w zamykanych pojemnikach i składowana przed przekazaniem do pralni w brudownikach lub magazynach brudnej bielizny.

Czysta bielizna przechowywana jest w magazynach czystej bielizny lub w wydzielonych na ten cel zamykanych szafach.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z bielizną szpitalną.

Wszystkie szpitale wytwarzają odpady medyczne zakaźne i posiadają umowy dot. utylizacji odpadów medycznych podpisane z uprawnionymi firmami. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania do zamykanych i oznakowanych pojemników, ostre przedmioty składowane są w pojemnikach twardych, plastikowych, bez możliwości otwarcia. Do czasu odbioru przez specjalistyczne firmy odpady przechowywane są w magazynach odpadów. Prowadzona jest ewidencja odbioru odpadów medycznych.

W skontrolowanych szpitalach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami.

W 3 szpitalach sterylizacja narzędzi odbywa się w sterylizatorniach centralnych zlokalizowanych w obiekcie, w 1 szpitalu w sterylizatorni zewnętrznej na podstawie zawartej umowy, natomiast w 1 szpitalu – Katolicki Ośrodek Rehabilitacyjno- Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży „Dom Nadziei” nie używa się narzędzi i sprzętu wielorazowego użytku.

Szpitale posiadają opracowane i wdrożone procedury postępowania: z odpadami medycznymi, sterylizacji, dezynfekcji i mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dekontaminacji pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz jednorazową.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie sterylizacji sprzętu medycznego.

Stan sanitarno – higieniczny szpitali wymaga poprawy poprzez bieżącą realizację obowiązków nałożonych w wydanych decyzjach oraz realizację opracowanych programów dostosowania.

W 2020 r. w szpitalach na terenie Bytomia wystąpiło 29 ognisk zakażeń szpitalnych, w tym w Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Bytomiu - 7 ognisk, w SP ZOZ Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 4 - 21 ognisk, w Szpitalu Specjalistycznym Nr 1 – 1 ognisko.

W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych przeprowadzono 4 kontrole, w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej w 2020 r. przeprowadzili ogółem 2 kontrole zapleczy szpitalnych. Kontrole dotyczyły obiektów przekazanych w 2020 r. przez ŚPWIS: Szpital Specjalistyczny Nr 1 w Bytomiu (obiekt przy ul. Żeromskiego 7 i obiekt przy ul. Aleja Legionów 49). Były to kontrole sprawdzające wykonanie nakazów ujętych w dwóch decyzjach ŚPWIS.

- 1) Decyzja z dnia 17.08.2018 dotyczyła obiektu przy ul. Aleja Legionów 49. Sprawdzono wykonanie zarządzeń, które dotyczyły: zapewnienia dostępu do umywalki z bieżącą zimną i ciepłą wodą, zainstalowanej w sposób umożliwiający co najmniej umycie rąk bezpośrednio po wyjściu z pomieszczenia do magazynowania odpadów medycznych, wyposażonej w dozownik z mydłem i środkiem do dezynfekcji rąk oraz ręczniki jednorazowego użytku; zapewnienia dostępu do bieżącej ciepłej wody do celów porządkowych przy pomieszczeniu do magazynowania odpadów medycznych; ściany i podłogi w pomieszczeniu do magazynowania odpadów medycznych należy wykonać z materiałów gładkich, łatwo zmywalnych i umożliwiających dezynfekcję nakazy zostały wykonane. Strona pismem z dnia 17.08.2020 r. wystąpiła o prolongatę pkt. 6 ww. decyzji dot. wyposażenia brudowników na Oddziale Obserwacyjno-Zakaźnym i Hepatologii oraz w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym (na II i III piętrze) w płuczkę dezynfektor lub urządzenie do dekontaminacji oraz utylizacji wkładów jednorazowych wraz z zawartością, które powinny być zainstalowane w sposób eliminujący zagrożenie dla pacjentów- w przypadku stosowania basenów i kaczek jednorazowych oraz w wentylację mechaniczną wyciągową. PPIS w Bytomiu przychylił się do wniosku strony i ustalił nowy termin wykonania nakazu do dnia 31.12.2021 r.
- 2) Decyzja z dnia 17.06.2019 r. dotyczyła obiektu przy ul. Żeromskiego 7. Sprawdzono wykonanie zarządzenia, które dotyczyło doprowadzenia do właściwego stanu higieniczno- sanitarnego ścian i sufitów całej klatki schodowej przy poradniach na parterze i I piętrze. Pozostały do wykonania zarządzenia, dotyczące : zapewnienia w pomieszczeniu do magazynowania odpadów medycznych zabezpieczenia technicznego przed rozprzestrzenianiem się magazynowanych odpadów medycznych obejmujące gromadzenie ewentualnych odcieków; doprowadzenia do właściwego stanu higieniczno-sanitarnego ścian i sufitów w pomieszczeniu z umywalką w gabinecie lekarskim nr 8 na parterze; pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym w gabinecie lekarskim nr 6 na parterze; gabinetach lekarskich nr 3, 4, 5, na parterze; wc dla pacjentów na parterze; gabinecie diagnostyczno-zabiegowym z pomieszczeniem higieniczno-sanitarnym nr 14 na I piętrze; poczekalni na I piętrze; gabinecie lekarskim nr 10 na I piętrze. Strona w grudniu 2020 r. wystąpiła z wnioskiem o prolongatę terminu do dnia 31.12.2021 r. W styczniu 2021 r. została wydana decyzja zmieniająca.

W 2020 roku rozpatrzono 3 interwencje dotyczące:

1. Niewłaściwych warunków sanitarnych dla pacjentów zakażonych COVID-19, braku zapewnienia pomieszczeń oraz urządzeń higieniczno - sanitarnych w Szpitalu Specjalistycznym nr 2 w Bytomiu ul. Batorego 15. Przeprowadzono kontrolę sanitarną obiektu, w trakcie której stwierdzono, że

w oddziałach znajdują się ogólnodostępne pomieszczenia higieniczno- sanitarne dla pacjentów, ponadto zapewnione zostały do doraźnego stosowania profesjonalne przenośne toalety. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości. Interwencję uznano za niezasadną.

2. Nieprzestrzegania procedur izolacji i narażenie na zakażenie COVID - 19 pacjentów przyjmowanych do Szpitala Specjalistycznego Nr 1 w Bytomiu ul. Żeromskiego 7.

PPIS w Bytomiu zwrócił się pismem do Dyrekcji szpitala w sprawie przesłania wyjaśnień. W odpowiedzi uzyskano informację, że w szpitalu wdrożono procedurę postępowania w przypadku przyjęcia pacjenta do szpitala, zapewniono środki ochrony osobistej dla personelu. W świetle przesłanych wyjaśnień interwencję uznano za niezasadną.

3. Nieprzestrzegania procedur i narażenia na zakażenie COVID - 19 pacjentów w Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Bytomiu ul. Batorego 15. PPIS w Bytomiu zwrócił się pismem do Dyrekcji szpitala w sprawie przesłania wyjaśnień. W odpowiedzi uzyskano informację na temat stosowanych procedur przy przyjęciu pacjenta do szpitala. W świetle przesłanych wyjaśnień interwencję uznano za niezasadną.

2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych

Na terenie miasta Bytomia znajdują się dwa zakłady opiekuńczo - lecznicze. W roku 2020 skontrolowany został 1 zakład przy ul. Piekarskiej 59. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Zakład przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych. Obiekt wyposażony jest w instalację wodociągową i kanalizacyjną. Jakość wody jest monitorowana. Pomieszczenia obiektu są w dobrym stanie technicznym. Stan sanitarno - porządkowy i sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń. W trakcie kontroli oceniono postępowanie z odpadami niebezpiecznymi medycznymi oraz przestrzeganie obostrzeń w związku z występowaniem covid-19. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Obiekt posiada umowę dot. odbioru i utylizacji odpadów medycznych o kodzie: 180103, 180104 podpisaną z upoważnioną firmą: Remondis Medison Sp. z o.o. Dąbrowa Górnicza, ul. Puszkina 41. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania, ostre odpady składowane są w pojemnikach twardych, plastikowych, bez możliwości otwarcia. Odpady nieostre o kodzie: 180103 gromadzone są w pojemnikach wyłożonych czerwonymi workami, natomiast odpady o kodzie 180104 gromadzone są w workach foliowych koloru niebieskiego. Do czasu odbioru przez specjalistyczną firmę odpady przechowywane są w wydzielonym pomieszczeniu z urządzeniem chłodniczym wyposażonym w termometr. Pojemniki i worki wymieniane są nie rzadziej, niż co 72 godz. Odpady medyczne odbierane są 1 raz w miesiącu. Prowadzona jest dokumentacja potwierdzająca odbiór odpadów.

Odpady komunalne gromadzone są w plastikowych, zamykanych pojemnikach, które wyłożone są workami foliowymi. Usuwane są do kontenera zbiorczego usytuowanego na terenie zakładów na wydzielonym placu gospodarczym. W 2020 r nie stwierdzono nieprawidłowego postępowania z odpadami medycznymi i komunalnymi.

Placówka zaopatrzona jest w dostateczną ilość sprzętu jednorazowego użytku. Odzież ochronna i środki ochrony indywidualnej są odpowiednie i w wystarczającej ilości. W obiekcie stosowana jest bielizna wielokrotnego użytku. Bielizna jest prana na miejscu. Zakład posiada pomieszczenia przeznaczone na pralnię. W pomieszczeniach pralni zachowuje się rozdział dróg obiegu bielizny czystej i brudnej. Obiekt posiada wydzielone miejsca na przechowywanie odzieży czystej i odzieży brudnej. Podczas kontroli sprawdzono postępowanie ze zwłokami osób zmarłych. W zakładzie opracowane są procedury, które określają postępowanie medyczne, toaletę pośmiertną, postępowanie porządkowe, postępowanie pielęgniarstwa i zachowanie personelu. W procedurach zawarte są zasady godnych warunków dla zmarłego i pozostałych podopiecznych. Zwłoki na terenie zakładu przechowywane są wydzielonym miejscu z zachowaniem godności należnej osobie zmarłej. Zwłoki odbierane są po 2 godzinach przez zakład pogrzebowy wskazany przez rodzinę.

W przypadku braku rodziny zakład ma podpisaną umowę z określonym zakładem pogrzebowym. Placówka posiada opracowane i wdrożone procedury p/epidemiczne, w tym postępowania z odpadami medycznymi, dezynfekcji i mycia narzędzi oraz sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dezynfekcji pomieszczeń, postępowania z bielizną brudną i czystą oraz postępowania w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia choroby zakaźnej. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny zakładu oceniono jako dobry.

3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych

Pod nadzorem znajduje się 78 podmiotów, w skład których wchodzi 122 obiekty. Ponadto nadzorem objętych jest 20 filii ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

W zakresie nadzoru nad obiektami, w których prowadzona jest działalność lecznicza na terenie Bytomia w 2020 r. Sekcja Epidemiologii przeprowadziła 6 kontroli w 6 obiektach, skontrolowano także 2 filie przeprowadzając 2 kontrole.

W 2020 r. w skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno - higienicznego.

Nie wydano decyzji nakazujących oraz decyzji zmieniających.

W obiektach stosowana jest bielizna wielokrotnego użytku oraz bielizna jednorazowa. Bielizna jednorazowa w zależności od rodzaju skażenia po użyciu traktowana jest jako odpad komunalny lub medyczny - pakowana w worki foliowe odpowiedniego koloru i usuwana do pojemników przeznaczonych na te cele. Bielizna brudna wielokrotnego użytku zbierana jest do worków foliowych i do chwili odbioru w celu przewozu do pralni gromadzona jest w wydzielonych pomieszczeniach porządkowych. Zapas bielizny czystej przechowywany jest w magazynach lub w wydzielonych szafach.

Odpady medyczne segregowane są w miejscu wytwarzania i gromadzone do zamykanych i oznakowanych pojemników. Odpady medyczne o ostrych końcach i krawędziach składowane są w pojemnikach twardej, odpornej na przekłucie opisanych datą otwarcia i kodem odpadu. Do czasu odbioru i transportu do utylizacji przez specjalistyczne firmy odpady przechowywane są w urządzeniu chłodniczym przeznaczonym na ten cel. Prowadzona jest dokumentacja potwierdzająca odbiór odpadów medycznych do utylizacji. Odpady medyczne zakaźne za wyjątkiem odpadów o ostrych końcach i krawędziach gromadzone są w plastikowych, zamykanych pojemnikach wyłożonych workami foliowymi koloru czerwonego.

Podmioty lecznicze posiadają opracowane i wdrożone procedury postępowania: z odpadami medycznymi, sterylizacji, dezynfekcji oraz mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dekontaminacji pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz jednorazową.

W 2020 roku zarejestrowano 2 interwencje dotyczące ambulatoryjnych podmiotów leczniczych: Sigma - Bi Poradnia Nocnej i Świątecznej Opieki Lekarskiej, 41-902 Bytom Al. Legionów 10 - dot. braku stosowania środków ochrony osobistej przez personel w związku z zagrożeniem COVID-19. Przeprowadzono kontrolę sanitarną obiektu, w trakcie której stwierdzono, że obiekt posiada zaopatrzenie w środki ochrony indywidualnej, opracowane są procedury przeciwepidemiczne oraz informacje dotyczące postępowania na wypadek podejrzenia COVID-19. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości. Interwencję uznano za niezasadną.

2. Diagnostyka Sp. z o.o - Punkt pobrań materiału do badań ul. Batorego 15, 41-902 Bytom – dot. pobierania wymazów w kierunku SARS-CoV-2, narażenia na zakażenie lokatorów budynku, w którym zlokalizowany jest punkt poboru wymazów. Przeprowadzono kontrolę sanitarną w obiekcie, w trakcie kontroli stwierdzono, że pacjenci udający się na badanie zabezpieczeni są maseczką ochronną, przed wejściem od punktu pobrań znajduje się mata dezynfekcyjna. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno- higienicznego. Interwencję uznano za niezasadną.

4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy

Pod nadzorem znajduje się 189 obiektów. W 2020 r. skontrolowano 5 obiektów, przeprowadzając 5 kontroli sanitarnych.

W 1 obiekcie kontrola wykazała nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarnego. Nieprawidłowości dotyczyły braku dozownika ze środkiem do dezynfekcji rąk, wydano decyzję nakazującą, która jest w trakcie realizacji.

W prywatnych gabinetach lekarskich używana jest głównie bielizna jednorazowego użytku, która w przypadku zanieczyszczenia materiałem biologicznym jest przekazywana do utylizacji jako odpad medyczny zakaźny.

Wytwarzające odpady medyczne podmioty posiadają umowy dot. utylizacji odpadów medycznych zawarte z upoważnionymi firmami. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania do zamykanych i oznakowanych pojemników, odpady ostre składowane są w pojemnikach twardych, plastikowych, bez możliwości otwarcia. Do czasu odbioru przez specjalistyczne firmy odpady przechowywane są w chłodziarkach przeznaczonych na ten cel. Prowadzona jest ewidencja odbioru odpadów medycznych.

W gabinetach opracowane są i wdrożone procedury postępowania: z odpadami medycznymi, sterylizacji, dezynfekcji i mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dekontaminacji pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz jednorazową. Stan sanitarny pozostałych skontrolowanych gabinetów został oceniony jako dobry.

5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek

Pod nadzorem znajdują się 2 praktyki pielęgniarek. Praktyki zlokalizowane są na terenie szkół i świadczone są w nich usługi medyczne na rzecz uczniów szkoły

W 2020 r. obiektów nie skontrolowano.

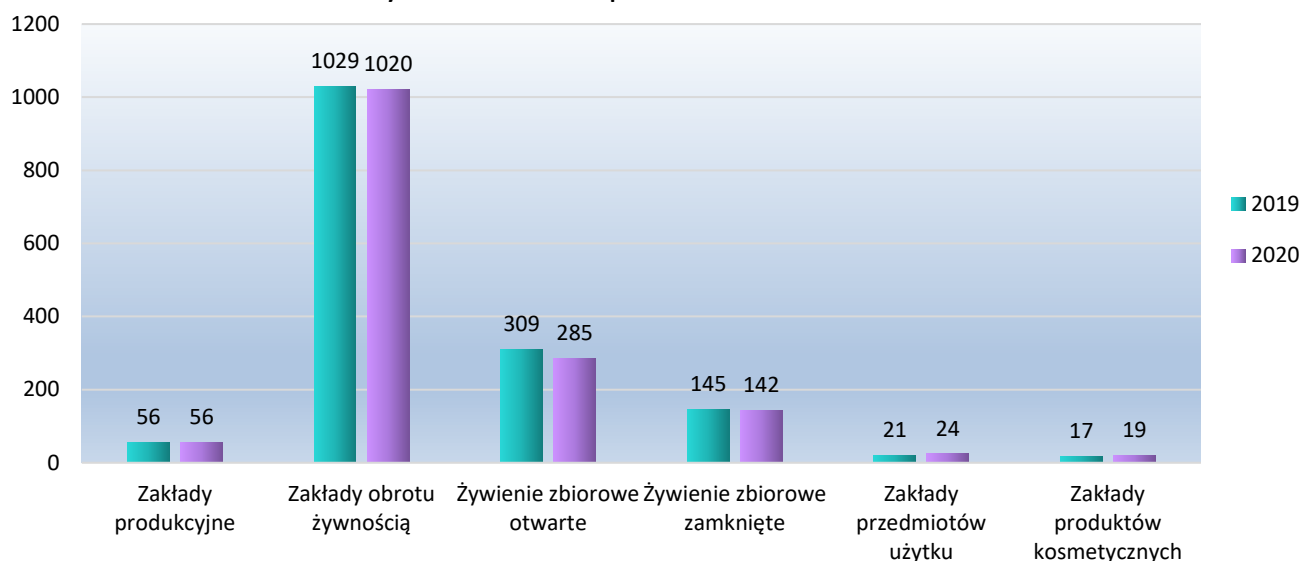
Wnioski:

W roku 2020 ze względu na wprowadzenie stanu epidemii oraz konieczność skupienia działalności Sekcji Epidemiologii na realizacji działań w zakresie zwalczania chorób zakaźnych, kontrole podmiotów wykonujących działalność leczniczą zostały zrealizowane w ograniczonym zakresie.

III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W roku 2020 przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na terenie miasta Bytomia, skontrolowali **582** zakłady branży spożywczej, zakłady materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz zakłady produktów kosmetycznych, co stanowi **39,8 %** wszystkich obiektów zewidencjonowanych.

Wykaz obiektów pod nadzorem

Najliczniejszą grupę obiektów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W tej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów w Bytomiu można stwierdzić, że w 2020 roku liczba zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu zmniejszyła się w stosunku do 2019 roku.

Dokonując analizy harmonogramu kontroli należy stwierdzić, że w roku 2020 liczba zaplanowanych do kontroli obiektów była większa o 3 % niż w roku 2019.

Tabela 1. Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2019 do 2020

Rodzaj obiektu	Bytom			
	2019		2020	
	zaplanowane	wykonane	zaplanowane	wykonane
Produkcja	52	41	47	34
Obrót	420	398	445	256
Żywnienie otwarte	170	126	170	73
Żywnienie zamknięte	126	119	130	65
Materiały i wyroby	3	3	1	0
Kosmetyki	7	7	6	2
RAZEM	768	684	799	430

W roku 2020 wykonano **430** kontroli z **799** zakładów zaplanowanych do kontroli. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż harmonogram kontroli został wykonany w **53,8** %.

W roku sprawozdawczym kontrole planowane nie zostały wykonane w 100% z powodu sytuacji epidemiologicznej związanej z COVID-19 oraz ze względu na fakt, iż większość właścicieli zakładów / obiektów branży spożywczej, których zakłady zostały zlikwidowane, bądź zawieszono działalność nie poinformowało Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu o zaistniałej sytuacji.

Jednak to aktywność Państwowej Inspekcji Sanitarnej skupiona na działaniach przeciwepidemicznych dot. COVID-19, w szczególności dochodzeniu epidemiologicznym, spowodowała

ograniczenie liczby kontroli w terenie. Do działań w pionie bezpieczeństwa żywności (plan narzucony przez KE) pozostały interwencyjne mogące stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

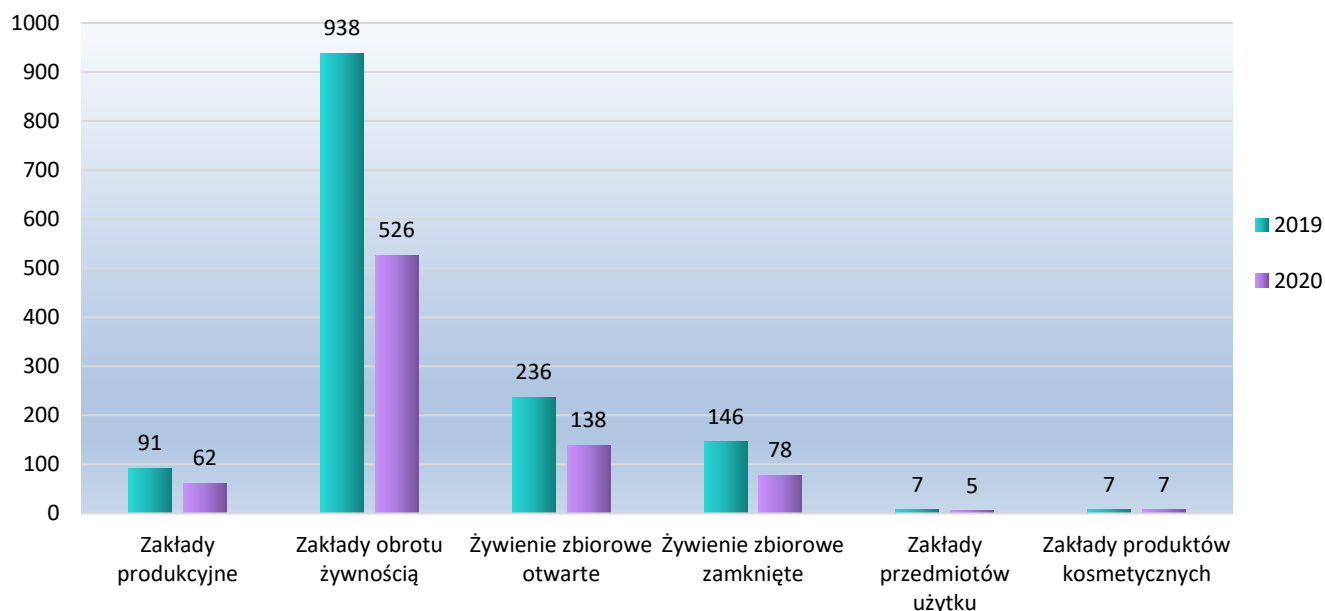
W okresie letnim, kiedy sytuacja epidemiologiczna się ustabilizowała, kontrole w zakresie bezpieczeństwa żywności były realizowane w oparciu o ocenę ryzyka. Ponadto prowadzono działania w ramach systemu RASFF, kontrole graniczne, zatwierdzanie i rejestracja zakładów, w niektórych sytuacjach korzystano z ułatwień przewidzianych w rozporządzeniu 2020/466 z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie środków tymczasowych mających na celu ograniczenie ryzyka dla zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt podczas określonych poważnych zakłóceń w systemach kontroli państwa członkowskich z powodu wirusa SARS – CoV-2, tj. za pośrednictwem dostępnych środków komunikowania się na odległość.

Ponadto, zgodnie z poleceniami GIS oraz WSSE w Katowicach, w okresie zimowym wzmożono kontrole galerii handlowych oraz miejsc uprawiania sportów (m.in. stoków narciarskich) pod kątem przestrzegania przepisów przeciwepidemicznych (podjęto współpracę z Komendami Policji). Skupienie działań w ww. temacie również uniemożliwiło realizowanie kontroli z harmonogramu.

Prowadzono kontrole uwzględniające przestrzeganie obostrzeń związanych z COVID-19, a w mniejszym stopniu kontrole kompleksowe planowane pozostałych obiektów będących pod nadzorem.

Na terenie miasta Bytomia w 2020 roku przeprowadzono **816** kontroli. Poza zaplanowanymi kontrolami upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili dodatkowe kontrole sanitarne związane z interwencjami - skargami konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej, a także w związku z powiadomieniami RASFF/RAPEX (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach oraz Kosmetykach) otrzymanymi od Głównego Inspektora Sanitarnego oraz na wniosek strony o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów branży spożywczej, bądź w związku z poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności. Dodatkowo przeprowadzono **12** kontroli sanitarnych obiektów nie będących pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu. Były to kontrole przeprowadzone w związku z imprezami masowymi oraz zgłoszonymi interwencjami konsumentów. Porównując dane z rokiem 2019 należy zauważyć, że ilość wszystkich kontroli wykonanych w 2020 r. zmniejszyła się.

Ilość kontroli według rodzajów obiektów

Najwięcej kontroli przeprowadzono w obiektach obrotu żywnością tj. **526** (o ok. 43 % mniej niż w 2019 roku). W zakładach produkcyjnych przeprowadzono o **31 %** mniej kontroli, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego liczba kontroli zmniejszyła się o **41 %** w stosunku do roku ubiegłego, w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego liczba kontroli zmniejszyła się o **46 %** w stosunku do roku 2019. Ponadto

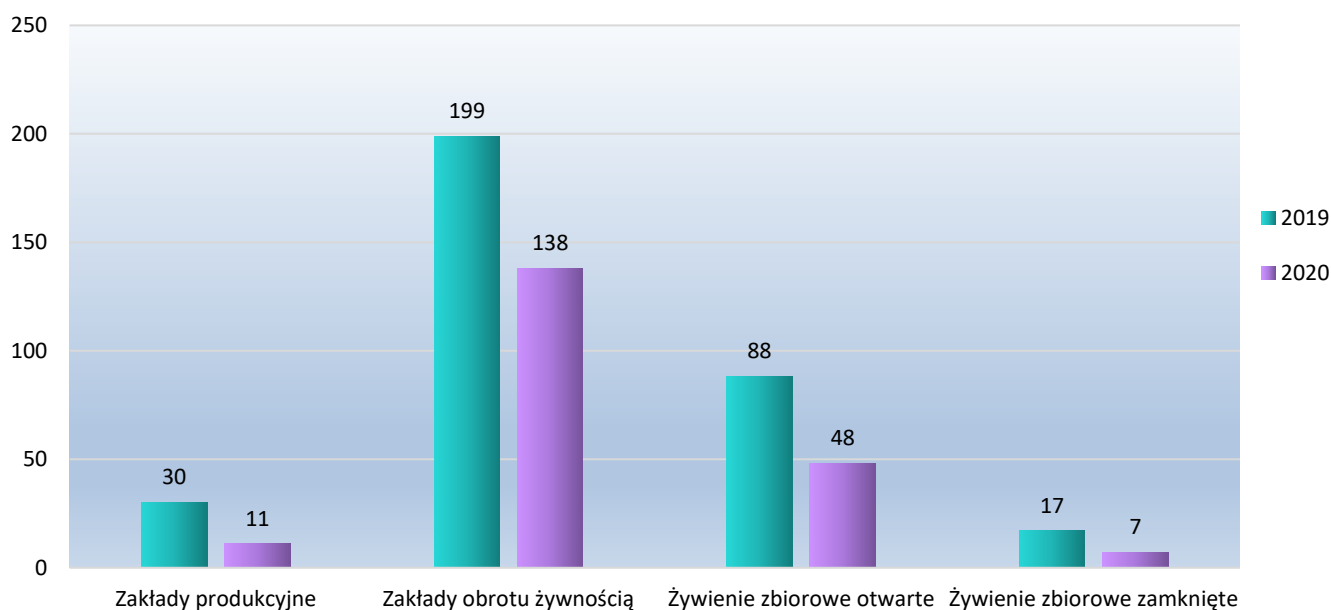
w roku 2020 przeprowadzono **5** kontroli w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz **7** kontroli w zakładach obrotu produktami kosmetycznymi.

Tabela 2. Zestawienie liczbowe lata 2019 i 2020.

Rok Powiat	Ilość obiektów nadzorowanych		Ilość obiektów skontrolowanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Bytom	1577	1546	940	582	1425	816	334	206	16 / 5170	5 / 2530	37 / 7350	33 - 6000

W roku 2020 na terenie miasta Bytomia wydano ogółem **206** decyzji administracyjnych, tj. o **38 %** decyzji mniej niż w 2019 roku.

Ilość decyzji według rodzajów obiektów

Analizując ilość decyzji administracyjnych wydanych według rodzaju obiektów można zaobserwować, iż w roku 2020 liczba wydanych decyzji zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku.

Wśród zakładów produkcji żywności ilość decyzji administracyjnych zmniejszyła się o **63 %** w stosunku do 2019 roku, w zakładach obrotu żywnością zmniejszyła się o **31 %**, wśród zakładów żywienia

zbiorowego – otwartego liczba ta zmniejszyła się o **45 %**, a w przypadku zakładów żywienia zbiorowego – zamkniętego zmniejszyła się o **58 %**.

Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo – żywieniowych na rok 2020 opracowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w oparciu o analizę ryzyka przeprowadzoną na podstawie danych z lat ubiegłych dla poszczególnych zakładów produkcji, obrotu żywnością lub zakładów żywienia zbiorowego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W tym celu określono kryteria oceny zakładów oraz ich kategoryzację. Oszacowano ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF i RAPEX, interwencjami – skargami ze strony konsumentów i klientów obiektów i zakładów prowadzących działalność branży spożywczej oraz realizowanie zadań GIS w Warszawie i ŚPWIS w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny

Stan sanitarno – techniczny zakładów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

Tabela 3. Zestawienie liczbowe wydanych decyzji nakazujących w latach 2019 i 2020.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2019 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno–technicznym w 2020 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych
Bytom	940	63	6,7	582	52	8,9

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji nakazujących we wszystkich zakładach żywnościowo – żywieniowych stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno – techniczny utrzymuje się na podobnym poziomie.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, popękane, zakurzone powierzchnie ścian, sufitów, ze śladami zagrzybienia i zaciekami, zniszczona powierzchnia podłóg – ubytki w posadzce),
- zły stan techniczny sprzętu i wyposażenia zakładów,
- zły stan techniczny stolarki okiennej i drzwiowej,
- zły stan techniczny powierzchni szafek,
- brak bieżącej ciepłej wody,
- brak prawidłowej i skutecznej wentylacji w pomieszczeniach zakładu,
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

Tabela 4. Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2019 i 2020.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2019 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2020 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych mandatów na kwotę</i>	<i>% obiektów złych</i>
Bytom	940	37 / 7350	3,9	582	33 / 6000	5,6

W roku sprawozdawczym nałożono dodatkowo **3** mandaty karne na kwotę **650zł** w zakładach nie będących pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu,
- brak zachowanej higieny sprzedaży,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie (poza urządzeniem chłodniczym, w temp. wyższej niż zalecana jest przez producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo – zamrażalniczych),
- brak zabezpieczenia artykułów spożywczych sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi,
- sprzedaż artykułów spożywczych przeterminowanych lub bez oznakowania,
- brak prawidłowej dokumentacji GHP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP, brak bieżących zapisów dokumentacji bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, brak kontroli wewnętrznej,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych.

Dokonując oceny skontrolowanych obiektów należy stwierdzić, iż ilość obiektów o złym stanie sanitarno - higienicznym zmniejszyła się. W roku sprawozdawczym nałożono o **4** (tj. o **11 %**) mniej mandatów karnych za uchybienia i nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w stosunku do ubiegłego roku.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku 2020 do badań laboratoryjnych na terenie miasta Bytomia pobrano **208** próbek (w tym 2 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością), tj. o **43%** mniej próbek niż w roku 2019, w którym pobrano **364** próbki. W roku sprawozdawczym nie pobrano próbek w związku z podejrzeniem ogniska zatrucia pokarmowego.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano **126** próbek,
- pod względem organoleptycznym przebadano **16** próbek,
- pod względem fizykochemicznym przebadano **55** próbek,
- pod względem znakowania ocenie poddano **82** próbki,
- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano **11** próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległo **5** próbek, tj. **2,4%** w stosunku do wszystkich przebadanych próbek, co stanowi mniejszy procent w porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym dyskwalifikacji uległy **29** próbek, tj. **7,9 %**.

Pod względem mikrobiologicznym liczba próbek poddanych dyskwalifikacji wynosiła **5**, stwierdzono obecność bakterii z grupy *Enterobacteriaceae* (**5 próbek lodów z automatu**).

3. Piekarnie

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2020 r. prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Na terenie miasta Bytomia zewidencjonowanych jest **29** piekarni, z których skontrolowano **24**. W trakcie kontroli w **4** zakładach pobrano ogółem **14** próbek, w tym **4** próbki sanitarne – wytrzepek z koszyków oraz zmiotek. Żadna z próbek nie została zdyskwalifikowana ze względu na obecność zanieczyszczeń biologicznych.

4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX

W roku 2020 w ramach powiadomień alarmowych RASFF/RAPEX na terenie miasta Bytomia przeprowadzono **45** kontroli głównie w sklepach mało- i wielkopowierzchniowych, jak również w innych zakładach branży spożywczej w przypadku wskazania w powiadomieniu adresów, do których mogły dotrzeć kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Wszystkie powiadomienia sprawdzone były również podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych. W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli obiektów.

5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz produktami kosmetycznymi

W roku sprawozdawczym w rejestrze PPIS w Bytomiu na terenie miasta Bytomia znajdowały się **1** wytwórnia oraz **23** miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, z czego skontrolowano **3** miejsca obrotu. Ogółem przeprowadzono **5** kontroli sanitarnych w w/w obiektach.

W roku 2020 przeprowadzono **7** kontroli sanitarnych w **6** obiektach obrotu produktami kosmetycznymi w zakresie bezpieczeństwa stosowania produktów kosmetycznych będących w obrocie. W ewidencji znajdowało się **19** obiektów obrotu produktami kosmetycznymi.

Ogólny stan sanitarno – porządkowy i techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń, zapewniony jest dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody, szczególnie asortyment jest posegregowany i przechowywany na wydzielonych regałach i półkach, jaka również nie stwierdzono produktów kosmetycznych niewłaściwie oznakowanych. W obiektach opracowano dokumentację Dobrej Praktyki Higienicznej dostosowanej do prowadzonego zakresu działalności.

Ponadto pracownicy sekcji HŻŻ i PU poza prowadzeniem nadzoru nad zakładami obrotu produktami kosmetycznymi znajdującymi się na terenie podległym nadzorowi PPIS w Bytomiu, na bieżąco monitorowali reklamy pojawiające się w lokalnej prasie, w gazetkach reklamowych oraz na aukcjach internetowych.

W bieżącym roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych pobrano 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, nie pobrano próbek produktów kosmetycznych.

6. Akcje

W 2020 roku pracownicy sekcji HŻŻ i PU wraz z pracownikami sekcji NZ współpracowali przy odbiorach obiektów nowopowstałych oraz przy obiektach wskazujących na zmianę sposobu użytkowania.

Ponadto w 2020 roku na terenie miasta Bytomia przeprowadzono następujące akcje:

Tabela 5. Akcje i współpraca z innymi komórkami psse / jednostkami / organami

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.	Imprezy masowe	NS.HŻŻ i NS. HK	5	5	5	0	0	0	0	0	0	-
2.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i PLW	NS.HŻŻ i PLW	3	0	0	0	0	0	0	0	0	-
3.	Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	3	3	3	0	0	0	0	0	0	-
4.	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
5.	Zbiorowe zatrucia / zakażenia pokarmowe	Epidemiologia i NS.HŻŻ	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
6.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS.HŻŻ i IF	58	6	7	0	0	0	0	0	0	-
7.	Nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu lody nieopakowane oraz sprzedające lody porcjowane	NS.HŻŻ	7	5	6	1	0	0	0	0	0	W trakcie przeprowadzonych kontroli pobrano 15 próbek lodów z automatu. 5 próbek zostało zdyskwalifikowanych

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
8.	Kontrole obiektów pod kątem pomiaru tłuszczu stosowanego do smażenia	NS.HŻŻ	178	0	0	0	0	0	0	0	0	-
9.	Akcja dot. żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach oświaty.	NS.HŻŻ	104	59	61	0	0	0	0	0	3 zalecenia doraźne	2 zalecenia dot. niespełnienia wymogów zawartych w Rozp. MZ z 26.07.2016 r.
10.	Akcja szpitale	NS.HŻŻ	5	1	4	0	0	0	1	500	0	-
RAZEM		-	363	79	86	1	-	-	-	-	3 zalecenia doraźne	-

¹ w części opisowej podać najczęstsze powody wydawania tych decyzji

² w części opisowej podać powody unieruchomienia obiektu oraz informacje czy został już uruchomiony

³ w części opisowej wykazać czego dotyczyły te decyzje (nie wykazywać decyzji rachunków, umarzających postępowanie itd.)

⁴ w części opisowej wykazać jakiego rodzaju to były działania

7. Działalność interwencyjna za 2020 rok

Sekcja: NS.HŻŻ (POWIAT BYTOM)

Ilość interwencji zarejestrowanych ogółem **56**, w tym anonimowych **13**

Ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS ogółem **39**(w tym **1** z 2019 r.), w tym anonimowych **7**, zasadnych **8**, w tym anonimowych zasadnych **1**.

Ilość interwencji przekazanych do innych organów ogółem **3**, w tym anonimowych **1**.

L.p	Przedmiot interwencji	Ilość wniesionych interwencji ogółem	Interwencje rozpatrzone przez PPIS					Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami		
			ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS	ilość wykonanych w związku z tym kontroli	ilość wydanych decyzji /zaleceń	Uwagi (m. in. podać ilość i kwotę mandatów)	Ilość interwencji zasadnych /niezasadnych	Ilość interwencji przekazanych	Wstępne rozpoznanie-kontrola	Nazwa organu i inne uwagi
1.	Zła jakość zdrowotna żywności	19	14	14	1/3	3/1350	3/11	3	0	2 interwencje bez rozpatrzenia; 1 interwencja przekazana do PPIS w Sosnowcu; 1 interwencja przekazana do PPIS w Gliwicach i Koninie; 1 interwencja przekazana do PPIS w Chrzanowie + nasza kontrola; 1 interwencja gdzie zakład był nieczynny
2.	Zły stan sanitarno – higieniczny	6	5	7	0/1	1/50	1/4	0	0	1 interwencji bez rozpatrzenia; W jednym zakładzie trzy kontrole
3.	Działalność prowadzona bez głośzenia	2	2	2	0/2	2/600	2/0	0	0	-
4.	Brak zachowanej higieny sprzedaży	3	3	5	0/2	1/100	2/1	0	0	-

5.	Brak orzeczeń do celów sanitarno - epidemiologicznych	0	1 (z 2019 r.)	1 (z 2019 r.)	0/0	0/0	0/1	0	0	-
6.	Nieprzestrzeganie obostrzeń związanych z COVID-19	20	9	12	0/0	0/0	0/9	0	0	W jednym zakładzie dwie kontrole; W jednym zakładzie trzy kontrole; 2 interwencje przechodzą na 2021 r.; 9 interwencji bez kontroli
7.	Obecność gryzoni	3	3	4	0/0	0/0	0/3	0	0	W jednym zakładzie dwie kontrole
8.	Niewłaściwy skład produktów kosmetycznych	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-
9.	Podejrzenie zatrucia psów	1	0	0	0/0	0/0	0/0	0	0	1 interwencja bez rozpatrzenia
10	Nieodpowiednie znakowanie	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-
SUMA		56	39 (1 z 2019 r.)	47 (1 z 2019 r.)	1/8	7/2100	8/31	3	0	-

Wnioski:

W roku sprawozdawczym w powiecie bytomskim podobnie jak w roku ubiegłym najczęściej przyjętych interwencji dotyczyło zgłoszenia sprzedaży żywności o złej jakości zdrowotnej w zakładach obrotu żywnością.

W roku 2020 ilość przyjętych i rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu interwencji zmniejszyła się o **9,6 %** w porównaniu do roku 2019, gdzie zgłoszono i rozpatrzono **62** interwencji.

Wnioski:

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno – techniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych znajdujących się na nadzorowanym terenie PPIS w Bytomiu. Często zakłady usytuowane są w starych budynkach z niefunkcjonalnością pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.
2. Ilość wydanych decyzji nakazujących w roku 2020 jest mniejsza w stosunku do roku 2019.
3. W roku sprawozdawczym nałożono 11% mniej mandatów karnych za zły stan sanitarno – higieniczny w zakładach.
4. Zdecydowana większość zakładów posiada wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedury oparte na podstawie zasad systemu HACCP. Ciągłym problemem wśród części kontrolowanych zakładów jest niestosowanie procedur i brak bieżącego prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności.
5. W roku sprawozdawczym zmniejszyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego. Zarówno w roku 2019 jak i 2020 większa część przeprowadzonych kontroli wykazała niezasadność interwencji.
6. W 2020 roku w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdza się mniejszą ilość próbek zdyskwalifikowanych w porównaniu do 2019 roku. Główną przyczyną kwestionowania próbek w 2020 roku były, podobnie jak w poprzednim roku sprawozdawczym zanieczyszczenia mikrobiologiczne.

IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej i wody w pływalniach

Łącznie w 2020 r. w ramach nadzoru terenowo - laboratoryjnego nad jakością wody prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano **149** próbek wody.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia (w tym jakość wody ciepłej) i zarządców pływalni wynosiła **497**.

Wydano **4** decyzje: **2** dot. legionelli, **1** dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia, **1** dot. zbiorczej rocznej oceny wody na pływalni.

Sporządzono **1** weryfikację na materiały i wyroby do dystrybucji wody.

Zarejestrowano **2** interwencje (wnioski dotyczyły niewłaściwej jakości wody przeznaczonej do spożycia oraz skażenia ciekłu wodnego), które przekazano zgodnie z kompetencjami.

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 165,3 tys.*
- *Zaopatrzenie w wodę – zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d: - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – **śr. 18166** (SUW Bibiela; SUW Miedary; SUW Zawada; SUW Kozłowa Góra ;zbiorniki Mikołów- woda z ujęć powierzchniowych SUW Goczałkowice „Czaniec, Dzieńkowice); dystrybutor: Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o.).*

Miasto Bytom korzysta z wody dostarczanej z sieci magistralnej Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach, pochodzącej z ujęć wód głębinowych zasilających Stacje Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim, „Miedary”

w Tarnowskich Górach i „Zawada” w Karchowicach, gm. Zbrostawice oraz z ujęć powierzchniowych: Stacja Uzdatniania Wody „Kozłowa Góra” w Wymysłowie i Dzieckowice, Czaniec i Goczałkowice - zbiorniki Mikołów (dzielnice Szombierki i Bobrek). Pierścieniowy układ sieci wodociągowej daje możliwość mieszania wody z różnych źródeł oraz zmiany kierunku zasilania.

Jakość wody wodociągowej na terenie miasta kontrolowana była systematycznie w wyznaczonych punktach, zlokalizowanych w poszczególnych dzielnicach miasta.

Łącznie w 2020 r. na terenie miasta, w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano **49** próbek wody.

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. i Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2020 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych przez wyżej wymienione Przedsiębiorstwa na terenie miasta Bytomia wynosiła **366**.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 7 próbkach wody (nie potwierdzone powtórными badaniami kontrolnymi: podwyższona ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$, obecność *Clostridium perfringens* oraz podwyższona wartość mętności).

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej Bytomskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego sp. z o.o. i Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach w 2020 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Bytomia oceniono jako przydatną do spożycia.

W 2020 r. eksploatacja sieci rozdzielczej – Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. zgłosił **170** awarii sieci wodociągowej.

Zarejestrowano **2** interwencje, które przekazano zgodnie z kompetencjami.

Wydano **1** decyzję dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia.

2. Ocena jakości wody w pływalniach

W 2020 r. na terenie miasta Bytomia czynnych było 6 pływalni opartych na wodzie wodociągowej (w tym 5 krytych i 1 odkryta). Wprowadzanie w związku ze stanem epidemii zakazów powodowało konieczność okresowego wyłączenia obiektów z użytkowania.

W 2020 r. w ramach kontroli urzędowych jakości wody w pływalniach (woda wprowadzana do nitek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) przeprowadzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym **19** próbek wody.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów: ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$, chlor wolny, chlor związany, potencjał redoks, utlenialność, azotany, mętność i chloroform.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez zarządców obiektów kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalniach. W 2020 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych z pływalni (woda wprowadzana do nitek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) na nadzorowanym terenie wynosiła **131**.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów: *Pseudomonas aeruginosa*, ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$, legionella sp. chlor wolny, chlor związany, mętność, potencjał redoks, pH, utlenialność, ΣTHM i chloroform. W każdym przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań zarządcy obiektów podejmowali na bieżąco stosowne działania naprawcze.

W związku z powyższym w oparciu o wyniki kontroli wewnętrznej oraz kontroli urzędowych stwierdza się, że eksploatacja pływalni była prowadzona w sposób prawidłowy, zapewniający bezpieczeństwo zdrowotne dla osób z nich korzystających.

Wydano **1** decyzję: zbiorcza roczna ocena wody na pływalni za sezon 2019 r.

Zarejestrowano **1** niezasadną interwencję.

3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego

Skontrolowano jakość ciepłej wody w **17** obiektach, w tym: szpitale - **3**; hotele - **1**; inne świadczące usługi hotelarskie - **5**; internat - **1**; zakłady opiekuńczo-lecznicze (podmioty lecznicze)/domy zakonne - **2**; areszt/szpital - **1**; domy dziecka - **2**; noclegownia - **1**; specjalne ośrodki wychowawcze - **1**.

Ponadnormatywną liczbę bakterii legionella, pozwalającą uznać sieć za skolonizowaną stwierdzono w **2** obiektach:

- Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Bytomiu ul. Batorego 15,
- Internat V Liceum Ogólnokształcącego Mistrzostwa Sportowego im. Kamili Skolimowskiej w Bytomiu ul. Wrocławska 46.

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nakazał podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody.

Wydano **2** decyzje (w tym **1** z terminem natychmiastowej wykonalności - Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Bytomiu ul. Batorego 15).

Do końca 2020 r. w obiektach tych nie uzyskano jeszcze poprawy jakości wody.

Natomiast poprawa jakości ciepłej wody nastąpiła w **3** obiektach, w którym w 2019 r. stwierdzono skolonizowanie sieci:

- Areszt Śledczy w Bytomiu ul. Wrocławska 4,
- BRISTOL RESIDENCE Sp. z o. o. ul. Dworcowa 16,
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 4, Bytom, al. Legionów 10.

Ogółem w 2020 r. na obecność bakterii legionella pobrano **81** próbek wody, w tym zakwestionowano – **20** (stopień skażenia średni- **17**; stopień skażenia wysoki- **3**).

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2020 r. kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w 112 obiektach użyteczności publicznej, spośród 710 ujętych w ewidencji, co stanowi 15,3 %. W porównaniu do 2019 r., w którym skontrolowano 265 obiektów użyteczności publicznej, spośród 719 ujętych w ewidencji, co stanowiło 36,9 %, w dużym stopniu zmniejszył się procent skontrolowanych obiektów. Na mniejszy procent skontrolowanych obiektów miał wpływ stan epidemii wywołany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

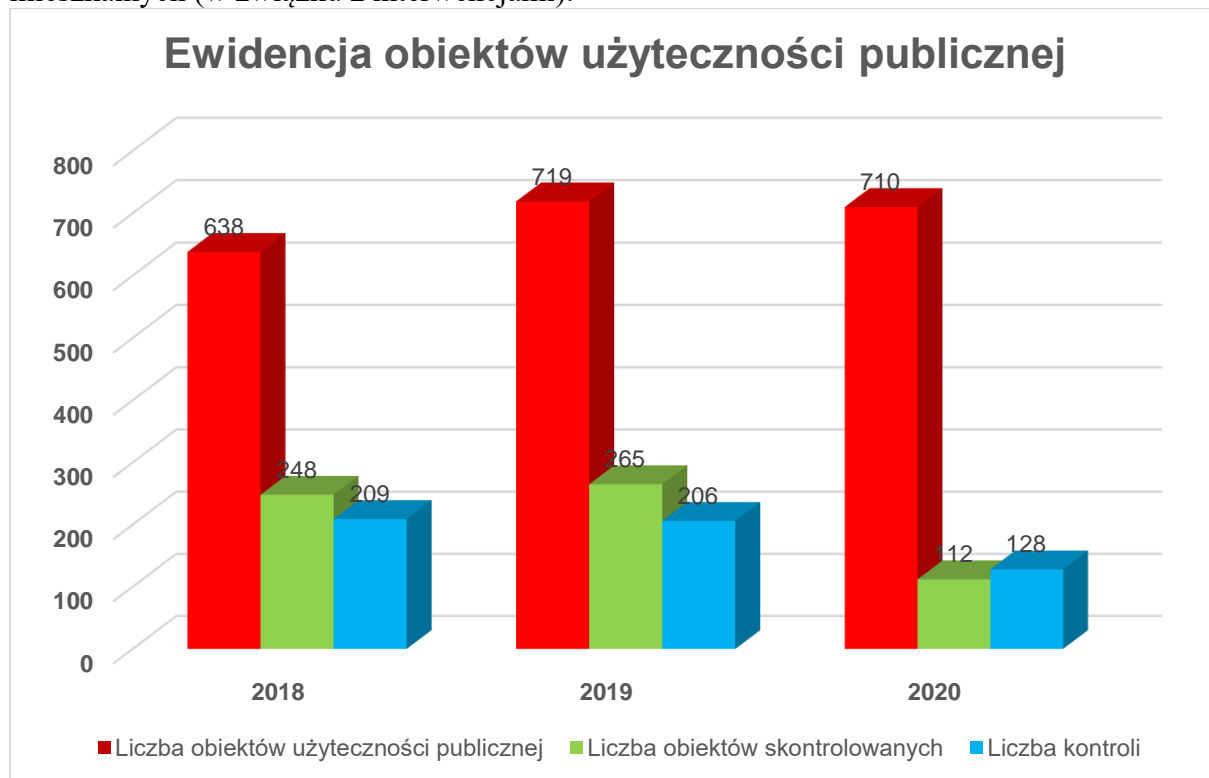
Przeprowadzone kontrole objęły następujące grupy obiektów:

- zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz takie, w których świadczone są więcej niż jedna usługa – skontrolowano 50 obiektów spośród 240 ujętych w ewidencji, co stanowi 20,8 %;
- obiekty hotelarskie i inne, w których świadczone są usługi noclegowe – skontrolowano 5 obiektów, spośród 17 zewidencjonowanych, co stanowi 29,4 %;

- ustępy publiczne ogółem – skontrolowano 10 obiektów, spośród 14 zewidencjonowanych, co stanowi 71,4 %;
- pływalnie kryte i odkryte – skontrolowano 1 obiekt, spośród 6 zewidencjonowanych, co stanowi 16,7 %;
- domy pomocy społecznej – skontrolowano 5 domów, spośród 14 zewidencjonowanych, co stanowi 37,7 %;
- noclegownie – skontrolowano 1 zewidencjonowany obiekt;
- dworce autobusowe, kolejowe, przystanki – skontrolowano 4 obiekty, spośród 6 zewidencjonowanych, co stanowi 66,7 %;
- cmentarze, domy pogrzebowe i obiekty świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków - skontrolowano 2 obiekty, spośród 24 zewidencjonowanych, co stanowi 8,3 %;
- zakłady karne – skontrolowano 1 zewidencjonowany zakład;
- inne obiekty użyteczności publicznej (apteki, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno – widowiskowe, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, sklepy zielarsko medyczne, pracownie protetyczne, wysypiska, transport publiczny, ферmy, prosekorium, tereny rekreacyjne place zabaw i piaskownice – skontrolowano 38 obiekty, spośród 391 zewidencjonowanych, co stanowi 9,7 %.

Bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy licznych i różnorodnych obiektów, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. Od kwietnia 2020 r. podczas przeprowadzonych kontroli sprawdzano również przestrzeganie obostrzeń związanych z COVID-19.

Łącznie w 2020 r. przeprowadzono w obiektach użyteczności publicznej 128 kontroli, wydano 12 decyzji nakazujących, nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł. Ponadto, wydano 2 decyzje nakazujące na zarządców, administratorów budynków mieszkalnych (w związku z interwencjami).

Z analizy ewidencji obiektów użyteczności publicznej w okresie 2018 - 2020 wynika, że liczba nadzorowanych obiektów utrzymuje się na podobnym poziomie. Liczba kontroli

w 2020 r. zmalała, gdyż w ramach jednej kontroli skontrolowano kilka obiektów dotyczyło to terenów rekreacyjnych z piaskownicami oraz na mniejszą liczbę kontroli miał wpływ stan epidemii wywołany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Wśród obiektów użyteczności publicznej objętych nadzorem sanitarnym, najliczniejszą grupę stanowią zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz świadczące więcej niż jedną usługę. Mniej liczne grupy stanowią: ustępy publiczne, domy pomocy społecznej, dworce autobusowe i kolejowe, hotele i obiekty świadczące usługi hotelarskie, noclegownie, obiekty sportowe, obiekty kulturalno-widowiskowe, tereny rekreacyjne z piaskownicami, cmentarze, zakłady pogrzebowe, baseny kąpielowe kryte i odkryte, areszt śledczy, apteki, sklepy z odzieżą używaną, targowiska, transport publiczny, parkingi, prosekoria i inne, kontrolowane doraźnie lub akcyjnie.

Na użytek niniejszej oceny wybrano i opisano grupy obiektów reprezentowane najliczniej oraz obiekty o znaczeniu strategicznym dla ogólnego poglądu na temat obiektów użyteczności publicznej i grupy obiektów, w których kontrole w 2020 r. wykazały nieprawidłowości.

1. Domy pomocy społecznej

W ewidencji są 6 domy pomocy społecznej, 7 innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz 1 placówka zapewniająca opiekę całodobową. Skontrolowano 5 obiektów.

Podobnie jak w roku ubiegłym, kontrole wykazały, że stan sanitarno-higieniczny i techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń. Wszystkie skontrolowane obiekty oceniono, jako dobre. Pomieszczenia obiektów są utrzymane w dobrym stanie, pokoje pensjonariuszy, toalety i łazienki dla pensjonariuszy czyste. Obiekty są dostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych, następuje systematyczna poprawa w zakresie wyposażenia - sprzęty i urządzenia są wymieniane na nowe, dostosowywane dla potrzeb osób stale leżących.

W roku sprawozdawczym, w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą dotyczącą obiektu:

1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej Bytom, ul. Piłsudskiego 69 - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: brak dostępu do bieżącej ciepłej wody przy umywalce w toalecie dla personelu. Wydano decyzję nakazującą, która została wykonana.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan sanitarny obiektów utrzymuje się na tym samym poziomie. Na koniec 2019 r. i 2020 r. obiekty oceniono, że spełniają wymagania sanitarno-higieniczne.

2. Hotele i obiekty świadczące usługi hotelarskie

W ewidencji PPIS na terenie Bytomia funkcjonuje ogółem 17 obiektów, w tym 2 hotele i 15 innych obiektów świadczących usługi hotelarskie.

Przeprowadzono kontrole w 5 innych obiektach, w których świadczono są usługi hotelarskie). W tej grupie obiektów wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące, 1 decyzja jest w trakcie realizacji. Decyzje dotyczyły niżej podanych obiektów:

1. Obiekt Świadczący Usługi Noclegowe w Bytomiu, ul. Strzelców Bytomskich 87 A - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: na parterze - stłuczona szyba w drzwiach do WC w toalecie dla mężczyzn; odpryski farby nad kabiną prysznicową w pokoju nr 9; popękana umywalka w aneksie kuchennym; na I piętrze - zniszczony blat przy zlewozmywaku w aneksie kuchennym oraz zakurzone ściany; ubytki tynku nad wejściem do pokoju 110 i brudne ściany; brudne ściany w pokoju 111; w toalecie dla mężczyzn uszkodzona deska ustępowa oraz zniszczony kurek przy baterii umywalkowej; w łazience ogólnodostępnej popękane 2 umywalki; na II piętrze -

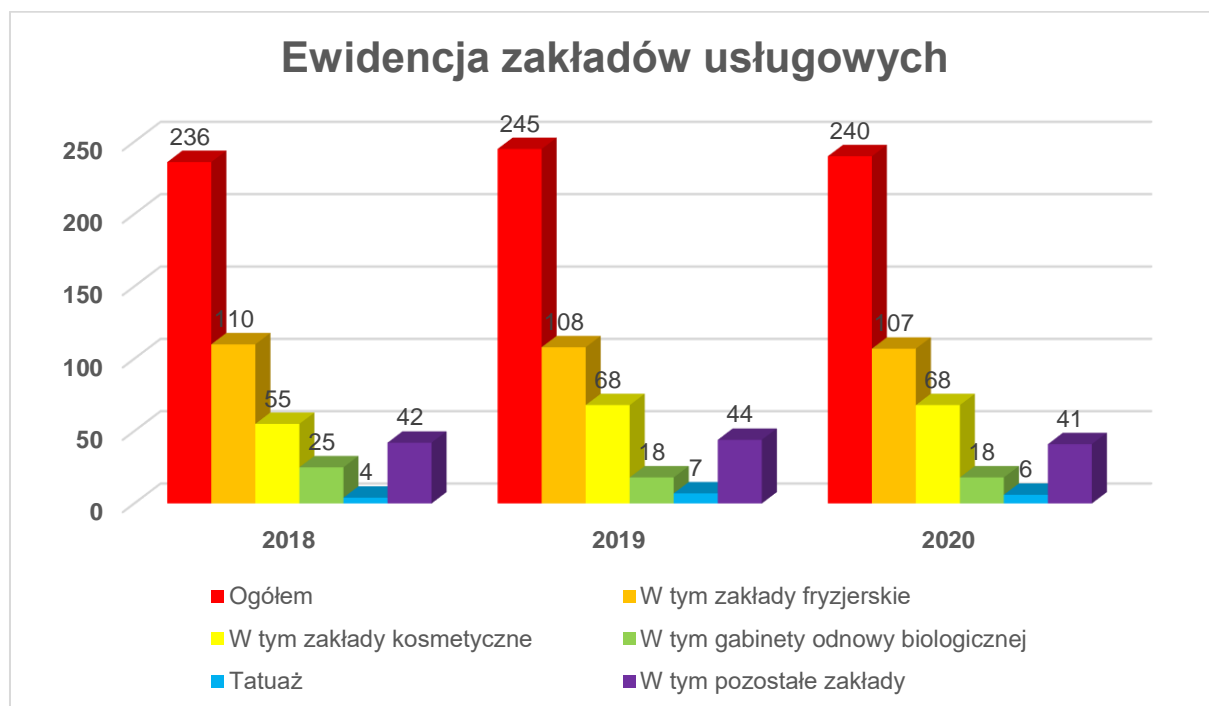
popękana szyba w oknie w pokoju 224; dziury w drzwiach wejściowych do pokoju 205, 219; brudne ściany w pokoju 207; ubytki w kafelkach podłogowych oraz brudne ściany w aneksie kuchennym; na III piętrze - brudne ściany w pokojach 313, 315, 318; brudne ściany, zniszczony blat przy zlewozmywaku w aneksie kuchennym; dziura w drzwiach do pokoju 305, 315; dziura w drzwiach do łazienki ogólnodostępnej i do WC; brudne ściany z nalotami w łazience ogólnodostępnej; na poziomie piwnicy- brudne ściany w korytarzu piwnicznym, w pomieszczeniu pralni, w pomieszczeniu socjalnym; brudna podłoga w pomieszczeniu pralni; zniszczone, brudne krzesła w pokojach mieszkalnych. Wydano decyzję nakazującą, która jest w trakcie realizacji.

2. Obiekt świadczący usługi noclegowe w Bytomiu, ul. Dworcowa 16 – kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: zaciek na suficie w pomieszczeniu sanitarno higienicznym dostępnym z pomieszczenia pokojowej; brudne kafelki wokół miski ustępowej; brudne ściany i brudna z nalotem miska ustępowa w pomieszczeniu WC zorganizowanym przy pomieszczeniu pokojowej; uszkodzone kasetony sufitowe w korytarzu komunikacyjnym na II piętrze; osad na kafelkach w kabinie prysznicowej w pomieszczeniu sanitarno higienicznym w pokoju nr 369 na III piętrze. Wydano decyzję nakazującą, która została wykonana, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan sanitarny obiektów utrzymuje się na tym samym poziomie. Na koniec 2019 r. i 2020 r. 1 obiekt oceniono, jako zły niespełniający wymagania sanitarno-higieniczne.

3. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu oraz zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z w/w usług.

Ogółem w ewidencji zakładów usługowych jest 240 zakładów (107 to zakłady fryzjerskie, 68- kosmetyczne, 6 - tatuażu, 18- odnowy biologicznej, 41- to zakłady, w których świadczone są więcej niż jedna z usług).

Z analizy ewidencji zakładów usługowych w okresie 2018 – 2020 wynika, że liczba nadzorowanych obiektów w grupie zakładów usługowych utrzymuje się na podobnym poziomie.

W roku 2020 skontrolowanych zostało 50 zakładów, w tym: 18 zakładów fryzjerskich, 16 gabinetów kosmetycznych, 0 gabinetów tatuażu, 7 zakładów odnowy biologicznej i 9 zakładów, w których świadczone są więcej niż 1 usługa.

W tej grupie obiektów wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące, decyzje są w trakcie realizacji.

Nieprawidłowości stwierdzono w niżej podanych obiektach:

1. Fitness Klub Fabryka Formy w Bytomiu, ul. Wrocławska 32/34 - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak brudne, zakurzone ściany w pomieszczeniu wypoczynku przed sauną (w szatni damskiej i męskiej), w solarium, w pomieszczeniu trenera, w pomieszczeniu porządkowym, w korytarzu przed pomieszczeniem porządkowym; w szatniach brudne, zakurzone ściany z ubytkami w salach aerobiku i na sali siłowni; brudne ściany w korytarzu (przejście na siłownię) oraz w pomieszczeniu socjalnym dla pracowników. Wydano decyzję nakazującą, która jest w trakcie realizacji.
2. Zakład fryzjerski w Bytomiu, ul. Hlonda 60 - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: brak dostępu do wody bieżącej ciepłej i zimnej w pomieszczeniu wykonywania usług fryzjerskich. Wydano decyzję nakazującą, która jest w trakcie realizacji.

W trakcie realizacji są decyzje wydane w 2019 roku dotyczące obiektów:

- Odnowa biologiczna w Bytomiu, ul. Modrzewskiego 5A. Kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: ubytki w podłodze (betonie) przy wejściu na siłownię; brudne, zakurzone ściany we wszystkich szatniach dla kobiet i mężczyzn (przy siłowni, ściance wspinaczkowej, saunie i solarium); brudne z ubytkami ściany w pomieszczeniu siłowni; brudne ściany w sali fitness; zniszczona podłoga (szczeliny w panelach) na sali fitness; zniszczone obicia (tapicerka) w urządzeniach do ćwiczeń (ławeczkach); zniszczony, zardzewiały kaloryfer w pomieszczeniu z natryskami w szatni męskiej przy siłowni; brudne, zakurzone ściany w korytarzu przy ściance wspinaczkowej; zniszczone (poprute) materace na sali ściany wspinaczkowej. Wydano decyzję nakazującą, która jest w trakcie realizacji.
- Zakład fryzjerski w Bytomiu ul. Chrobrego ½ - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: brak dostępu do wody bieżącej ciepłej i zimnej w pomieszczeniu wykonywania usług fryzjerskich. Wydano decyzję nakazującą, która jest w trakcie realizacji.
- Zakład fryzjerski w Bytomiu ul. Wyczółkowskiego 2 - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: brudne, zakurzone ściany we wszystkich pomieszczeniach zakładu; brak dostępu do wody bieżącej ciepłej i zimnej w pomieszczeniu wykonywania usług fryzjerskich; popękana (stłuczona) umywalka w przedsiönku do toalety; zniszczona powierzchnia zlewu – myjki do mycia włosów; zniszczona, zardzewiała suszarka na ręczniki; brak ciepłej wody przy umywalce w przedsiönku do toalety; zniszczona powierzchnia mebli (okleina meblowa) w szafkach na produkty kosmetyczne, ręczniki, odzież; zniszczona powierzchnia drzwi, brak klamki w drzwiach do pomieszczenia socjalnego; popękana tapicerka krzeseł fryzjerskich. Wydano decyzję nakazującą, która jest w trakcie realizacji.

Nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł. w zakładzie kosmetycznym w Bytomiu, ul. Moniuszki 22/417. Przyczyną nałożenia mandatu karnego było brak opracowania i wdrożenia procedury zapewniającej ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi. Wydano zalecenie doraźne, które wykonano w terminie.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan sanitarny obiektów uległ poprawie. Na koniec 2020 r. 5 obiektów oceniono, jako złe, natomiast na koniec 2019 r. stwierdzono 10 obiektów o złym stanie sanitarno-higienicznym i technicznym.

4. Dworce kolejowe i autobusowe

PPIS w Bytomiu sprawuje nadzór sanitarny nad 1 dworcem kolejowym, 1 dworcem autobusowym, 1 przystankiem autobusowym i 3 przystankami kolejowymi. W minionym roku skontrolowano 4 obiekty.

Skontrolowane obiekty, podobnie jak w roku ubiegłym, oceniono, jako, dobre. Obiekty oznakowane są, jako miejsca, w których zakazane jest palenie wyrobów tytoniowych oraz papierosów elektronicznych.

Pomieszczenia dworca kolejowego są utrzymane w dobrym stanie sanitarno-porządkowym oraz sanitarno-technicznym. Zapewnione są sanitariaty. Kabiny ustępowe posiadają ściany i posadzki z materiałów zmywalnych, nienasiąkliwe, miski ustępowe umieszczone w oddzielnych kabinach. Dezynfekcja sanitariatów jest prowadzona na bieżąco. Na terenie obiektu na bieżąco prowadzi się prace porządkowe, w tym usuwanie śmieci, wymianę worków w pojemnikach na odpady, zmiatanie podłoża itp., W dniu kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Kontrolą objęto również 3 przystanki kolejowe (Stacja osobowa PKP-Bytom, pl. Wolskiego; Stacja osobowa PKP- Bytom-Północ, ul. Celna; Stacja Osobowa PKP-Bytom Bobrek ul. Czackiego). Kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Perony uprzątnięte. Na peronach ustawione ławki dla oczekujących na pociąg. Stan sanitarny i techniczny ławek dobry. Odpady komunalne gromadzone w koszach betonowych wyłożonych workami foliowymi.

5. Ustępy publiczne

Pod stałym nadzorem jest 14 ustępów publicznych. W 2020 r. skontrolowano 10 obiektów. Ustępy podłączone są do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W pomieszczeniach zapewniono wentylację grawitacyjną i mechaniczną ciągłą lub uruchamianą automatycznie. Ściany i podłogi są o powierzchniach zmywalnych, odpornych na działanie wilgoci (położone płytki podłogowe i ścienne). Obiekty wyposażone są w umywalki z bieżącą ciepłą i zimną wodą. Miski ustępowe umieszczone są w oddzielnych kabinach. Zapewniono środki higieny, tj.: mydło w płynie, ręczniki jednorazowe lub suszarki do rąk oraz papier toaletowy. Urządzenia sanitarne (miski ustępowe, pisuary, umywalki) czyste, myte i dezynfekowane. Odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach wyłożonych workami foliowymi, usuwane z obiektu na bieżąco.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno-sanitarny obiektów poprawił się. Na koniec roku 2020 obiekty oceniono, jako dobre, spełniające wymagań higieniczno-sanitarnych, natomiast w 2019 r. 2 obiekty były ocenione, jako złe.

6. Noclegownia

Na terenie miasta funkcjonuje 1 noclegownia dla bezdomnych. Wyniki kontroli podobnie jak w roku ubiegłym nie wykazały nieprawidłowości. Stan sanitarny i techniczny obiektu oceniono, jako dobry. Pomieszczenia noclegowni sprzątane są przez osoby korzystające z obiektu pod nadzorem kierownictwa. Osoba zgłaszająca się do noclegowni otrzymuje komplet pościeli, ręczników, odzieży i środki higieny osobistej. Łazienki i ubikacje są wyłożone glazurą kafelkową. W noclegowni jest kuchnia z pełnym wyposażeniem, pralnia wyposażona w pralki automatyczne, suszarnia, świetlica i magazyn odzieży. Na terenie noclegowni funkcjonuje ogrzewalnia (2 pomieszczenia), przewidziana do ogrzania 40 osób.

7. Pływalnie

Nadzorem sanitarnym objętych jest 6 obiektów, w tym 5 pływalni (basenów) krytych całorocznych i 1 pływalnia (basen) odkryty - sezonowy. Skontrolowano 1 basen odkryty.

W roku 2020 nie sprawdzono wykonania nakazów decyzji wydanej w 2019 r. w niżej podanym obiekcie. Obiekt ten ze względu na wprowadzenie określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii nie funkcjonował. Obiekt wykazano, jako obiekty ze złym stanem higieniczno-sanitarnym i technicznym:

- Pływalnia kryta w Bytomiu ul. Parkowa 1 - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: zaciek, zawilgocenie na ścianie przy oknie i na suficie korytarza ogólnodostępnego na parterze budynku; zniszczona powierzchnia metalowych szafek w szatni dla ratowników; brudne ściany w pomieszczeniu siłowni; zniszczone klamki (mechanizmy zamykania) w drzwiach przebieralni w szatni damskiej i męskiej. Wydano decyzje nakazującą, która jest w trakcie realizacji.

Na koniec 2020 r., jako zły oceniono 1 obiekt. W porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarno-higieniczny i techniczny uległ poprawie. Na koniec 2019 r., jako złe oceniono 2 obiekty.

8. Inne obiekty użyteczności publicznej

Do tej grupy obiektów zaliczamy apteki i punkty apteczne, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno – widowiskowe, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, sklepy zielarsko medyczne, pracownie protetyczne, wysypiska, transport publiczny, fermy, rolnicza spółdzielnia produkcyjna) – skontrolowano 38 obiektów, w których przeprowadzono 43 kontrole. W 2020 r. wydano 7 decyzji administracyjnych nakazujących, w 3 obiektach wykonano decyzje nakazujące, co potwierdzono podczas przeprowadzonych kontroli sprawdzających.

Nieprawidłowości stwierdzono w niżej podanych obiektach:

1. Sklep z odzieżą używaną w Bytomiu, ul. Jainty 18 - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: brudne, zakurzone z pęknięciami ściany w pomieszczeniu socjalnym oraz z zawilgoceniami w części ze zlewozmywakiem; brudne ściany w toalecie; naloty na ścianie przy wejściu do pomieszczenia socjalnego; zalegające przedmioty (kartony, worki z twardymi przedmiotami, osłony metalowe, itp.) niewykorzystywane podczas funkcjonowania sklepu; brak ciepłej wody przy umywalce w toalecie; zacieki na suficie w pomieszczeniu socjalnym oraz naloty; brak osłon na nieużywanych lampach sufitowych w sali sprzedaży. Wydano decyzję nakazującą. Nakazy decyzji zostały wykonane, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.
2. Sklep z odzieżą używaną w Bytomiu, ul. Dworcowa 26 - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: magazyn odzieżowy nr 1 - brudne, skurzone, z ubytkami tynku ściany, brak części kasetonów sufitowych; magazyn odzieżowy nr 2 - zakurzone, brudne, z ubytkami tynku, z miejscowymi napuchnięciami ściany; pomieszczenie WC dla personelu: brudne, z ubytkami tynku ściany powyżej kafelek; sala sprzedaży - brudna, zakurzona wnęka okienna w tylnej części sali; liczne ubytki na tylnej ścianie sali sprzedaży (ściana łącząca salę sprzedaży z magazynem odzieżowym nr 1). Wydano decyzję nakazującą. Nakazy decyzji zostały wykonane, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.
3. Sklep z odzieżą używaną w Bytomiu, ul. Moniuszki 32 - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: brudne, zakurzone ściany i sufity na obu salach sprzedaży odzieży używanej, brudne zakurzone ściany i sufity w obu magazynach odzieży używanej. Dnia 28.02.2020 r. wydano decyzję nakazującą, która jest w trakcie realizacji.
4. Sklep z odzieżą używaną w Bytomiu, ul. Dworcowa 29 - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: brak kasetonów sufitowych w pomieszczeniu socjalnym dla pracowników; brudna, z nalotem ściana przy punkcie wodnym w pomieszczeniu

socjalnym dla pracowników. Wydano decyzję nakazującą, która jest w trakcie realizacji.

5. Sklep z odzieżą używaną w Bytomiu, ul. Dworcowa 28/31 - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: w magazynie odzieży ściany brudne, z licznymi ubytkami tynku; w pomieszczeniu WC dla personelu ściany z ubytkami tynku, kafelki przy misce ustępowej z ubytkami glazury; w korytarzu komunikacyjnym ściana w złym stanie sanitarno-technicznym (duże wybrzuszenie z widocznym pęknięciem na wysokości powyżej 1,70 m). Wydano decyzję nakazującą.
6. Stacja paliw CIRCLE nr 70356 w Bytomiu, ul. Zabrzeńska 17 - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: brudne ściany i sufit w przedsionku przy toaletach dla klientów; brudne ściany, z ubytkami tynku w obu pomieszczeniach magazynu spożywczego; brudny, z rdzawym nalotem brodzik oraz brudny silikon uszczelniający brodzik w pomieszczeniu sanitarno higienicznym dla pracowników; brudne, z naciekami kasetony sufitowe wraz z listwami łączeniowymi w pomieszczeniu sanitarno higienicznym dla personelu; zardzewiałe, z ubytkami drzwi do magazynu przy myjni; brudne, z nalotem, z ubytkami ściany w magazynie przy myjni. Wydano decyzję nakazującą. Nakazy decyzji zostały wykonane, co potwierdziła kontrola sprawdzająca przeprowadzona.
7. Apteka Dr Max w Bytomiu, ul. Orzegowska 32 - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: brudne, zakurzone ściany z zaciekami (pod klimatyzacją) i ubytkami tynku (w komorze przyjęć i pomieszczeniu biurowym) we wszystkich pomieszczeniach apteki; ubytek w wykładzinie podłogowej w służbie recepturowej; zalegające przedmioty w pomieszczeniu archiwum (łóżko polowe, elementy marketingowe); w zmywalni (pieluchy, podkłady itp.), w recepturze (kartony, zalegający towar). Wydano decyzję nakazującą, która jest w trakcie realizacji.

Na koniec roku sprawozdawczego w grupie „inne obiekty”, jako złe oceniono 4 obiekty. Pozostałe obiekty oceniono, jako dobre spełniające wymagania higieniczno-sanitarne i techniczne.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno-sanitarny obiektów uległ poprawie. Na koniec roku w 2019 r., jako złe oceniono 6 obiektów.

9. Inne informacje

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska w roku sprawozdawczym prowadziła m.in. czynności dotyczących ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich, przewozu zwłok i prochów ludzkich, opiniowanie procedur.

Wydano 30 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich. Ekshumacje odbyły się pod nadzorem upoważnionych przedstawicieli PPIS w Bytomiu.

Wydano 28 postanowień zezwalających na sprowadzenie zwłok i prochów z zagranicy.

Wydano 3 decyzje zezwalające na wywóz urny poza granice państwa, po jej zaplombowaniu.

Opiniowano procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi dla zakładów usługowych- pozytywnie zaopiniowano 17 procedur.

Wydano 10 rekomendacji w sprawie wznowienia działalności obiektów, których działalność była wstrzymana w związku z stanem epidemii. Rekomendacje dotyczyły obiektów takich jak, muzeum, biblioteki, domy kultury, ośrodki pomocy społecznej, imprezy plenerowe.

10. Interwencje

W 2020 roku do PSSE w Bytomiu wpłynęło ogółem 55 wniosków mieszkańców o podjęcie interwencji w obiektach na terenie miasta Bytom. PPIS w Bytomiu rozpatrzył 48 spraw (25 w formie pisemnej odpowiedzi do strony, przeprowadzono 1 wizję w 22

przypadkach przeprowadzono kontrole), 5 spraw zostało przekazanych do rozpatrzenia innym organom zgodnie z kompetencjami. Pracownicy przeprowadzili 27 kontroli interwencyjnych. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano: 3 decyzje nakazujące, 1 decyzję prolongującą oraz w jednym przypadku wydano zalecenia doraźne i nałożono mandat karny w wysokości 100 zł., 4 interwencje okazały się zasadne.

Największa liczba zgłoszonych interwencji – 22 dotyczyły złego stanu sanitarnego budynków - klatek schodowych, piwnic, i strychów. Wszystkie sprawy zostały rozpatrzone przez PPIS w Bytomiu - 9 w formie pism do strony, w 13 przypadkach przeprowadzono kontrole. Przeprowadzono 16 kontroli, wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące oraz 1 decyzję prolongującą, 2 interwencje okazały się zasadne i dotyczyły:

- 1) Budynek mieszkalny – Bytom, ul. Frenzla 48. Kontrola wykazała nieprawidłowości, co skutkowało wydaniem decyzji na zarządcę budynku nakazującej: doprowadzić do należytego stanu sanitarnego pomieszczenia piwniczne oraz pomieszczenia strychu, poprzez usunięcie zalegających odpadów komunalnych oraz odpadów wielkogabarytowych; doprowadzić do należytego stanu sanitarnego podłogi, ściany, drzwi i okna, poprzez usunięcie pajęczyn i umycie ich powierzchni; doprowadzić do należytego stanu sanitarnego stolarkę drzwiową i okienną budynku, poprzez uzupełnienie powstałych ubytków lub wymianę uszkodzonych elementów na nowe; doprowadzić do należytego stanu sanitarnego ściany klatki schodowej przy pomieszczeniach strychu, poprzez usunięcie zacieków i odmalowanie ich powierzchni. Sprawa w toku.
- 2) Budynek mieszkalny - Bytom, ul. Powstańców Warszawskich 2. Kontrola wykazała nieprawidłowości, co skutkowało wydaniem decyzji na administratora budynku nakazującej: doprowadzić do należytego stanu sanitarnego wnękę na korytarzu przy wyjściu na podwórko, poprzez usunięcie odpadów komunalnych (wielkogabarytowe kartony, styropiany); doprowadzić do należytego stanu sanitarnego przynależnych do komórki balkon na II piętrze, poprzez usunięcie ptasich odchodów oraz zabezpieczenie go przed dostępem gołębi; doprowadzić do należytego stanu sanitarnego komórkę gospodarczą nr I, poprzez usunięcie gruzu, odpadów wielkogabarytowych; doprowadzić do należytego stanu sanitarnego komórkę gospodarczą nr II, poprzez usunięcie odpadów komunalnych, uzupełnienie ubytków tynków na ścianach, wyczyszczenia podłogi z ptasich odchodów; doprowadzić do należytego stanu sanitarnego pomieszczenia strychu, poprzez usunięcie śmieci, odpadów wielkogabarytowych (kanapy, wersalki, elementy rusztowania), uzupełnienie ubytków tynku na ścianach i odmalowanie ich powierzchni; doprowadzić do należytego stanu sanitarnego ściany zewnętrzne budynku, przy wnękach będących pozostałością po starych belkach stropowych (nad lokalem nr 12), poprzez usunięcie ptasich odchodów i zabezpieczenie ich przed dostępem gołębi; po wykonaniu prac dotyczących czyszczenia powierzchni z odchodów gołębi należy wykonać stosowne zabiegi dezynfekcyjne i dezynsekcyjne potwierdzone protokołami powykonawczymi. Strona pismem zwróciła się o prolongatę terminu wykonania nakazów decyzji, PPIS w Bytomiu wydał decyzję prolongującą.

W pozostałych przypadkach, podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Administratorzy budynków po zgłoszeniu przez mieszkańców problemów podejmowali właściwe działania w celu poprawy warunków sanitarnych.

Kolejną grupę zgłoszeń stanowiły interwencje dotyczące złego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej. Wpłynęło 5 zgłoszeń, z czego 1 bez wstępnego rozpatrzenia zostało przekazane do rozpatrzenia właściwemu organowi, 4 PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji (przeprowadzono 1 wizję, w 2 przypadkach przeprowadzono kontrole, 1 wymagała jedynie pisemnej odpowiedzi do strony).

Przeprowadzono 4 kontrole, wydano 1 decyzję nakazującą, 1 zaleceni pokontrolne oraz nałożono 1 mandat karny w wysokości 100 zł. 2 interwencje okazały się zasadne i dotyczyły:

- 1) Zakład kosmetyczny w Bytomiu, ul. Moniuszki 22/417. Kontrola wykazała nieprawidłowości: brak procedury zapewniającej ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi u ludzi; brak w dokumentacji potwierdzenia skuteczności sterylizacji urządzenia Autoklaw ENBIO typu B będącego na wyposażeniu zakładu, co skutkowało nałożeniem grzywny w drodze mandatu karnego na kwotę 100 zł. Wydano zalecenia doraźne tj. opracować i wdrożyć zaopiniowane przez PPIS w Bytomiu procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi. Zalecenia pokontrolne zostały wykonane w całości.
- 2) Zakład Fryzjerski w Bytomiu, ul. Hlonda 60. Kontrola wykazała nieprawidłowości: brak dostępu do wody bieżącej ciepłej i zimnej w pomieszczeniu wykonywania usług fryzjerskich. Skutkowało to wydaniem decyzji nakazującej.

Wpłynęły również 4 zgłoszenia dotyczące niewłaściwego stanu sanitarnego mieszkań i związanych z tym uciążliwości. Wszystkie sprawy zostały rozpatrzone przez PPIS w Bytomiu pismem do strony.

Wpłynęły 3 interwencje dot. gromadzenia odpadów stałych, z czego 1 sprawę przekazano do rozpatrzenia właściwemu organowi. 1 interwencję PPIS w Bytomiu rozpatrzył w formie pisma do strony w 1 przypadku przeprowadzono kontrolę, która nie potwierdziła zasadności wniesionej interwencji.

4 interwencje dot. złego stanu sanitarnego posesji. 3 sprawy zostały bez wstępnego rozpatrzenia przekazane do właściwych organów. 1 sprawę PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji. Przeprowadzono 1 kontrolę, która nie potwierdziła zasadności wniesionej interwencji.

W bieżącym roku sprawozdawczym wpłynęło również 15 spraw związanych z nieprzebraniem przepisów przeciwepidemicznych. 13 spraw PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji. 2 sprawy, które wpłynęły pod koniec 2020 r. rozpatrzono na początku 2021 r. W 5 przypadkach przeprowadzono kontrole w pozostałych 8 wystosowano pismo do stron. Przeprowadzone kontrole nie potwierdziły zasadności wniesionych interwencji.

Pozostałe 2 interwencje zostały rozpatrzone przez PPIS w Bytomiu w formie pisma do strony i dotyczyły kłótni sąsiedzkiej oraz złego samopoczucia osoby zgłaszającej interwencję.

Wnioski:

1. W roku 2020, podobnie jak w roku ubiegłym zdecydowana większość skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej spełniała podstawowe wymagania higieniczno-sanitarne i techniczne. Ogółem skontrolowano 112 obiektów, wydano 12 decyzji administracyjnych nakazujących. W roku sprawozdawczym wykonano nakazy 5 decyzji, natomiast 7 decyzji jest w trakcie realizacji. Na podstawie analizy wszystkich decyzji niewykonanych (w tym decyzje niewykonane, wydane w latach wcześniejszych) ze złym stanem na koniec 2020 r. odnotowano 11 obiektów, natomiast na koniec 2019 r. odnotowano 27 obiektów.
2. Ze względu na ogłoszenie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii wywołany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. Dz. U. poz. 491), PPIS w Bytomiu ograniczył zadania o charakterze publicznym, wyłącznie do zadań niezbędnych do zapewnienia pomocy obywatelom. Zostały wstrzymane kontrole planowane obiektów, pracownicy sekcji wykonywali pracę z zakresu epidemiologii, przeprowadzali wywiady

epidemiologiczne, przygotowywali decyzje administracyjne dotyczące kwarantanny itp. Kontrole obiektów nadzorowanych wznowiono z końcem czerwca 2020 r. Kolejne ograniczenie kontroli nastąpiło na początku października 2020 r. w związku z drugą falą zakażeń. Zakres kontroli w czasie stanu epidemii poza oceną stanu sanitarnego obejmował również sprawdzenie przestrzegania obostrzeń związanych z COVID-19. W skontrolowanych obiektach przestrzegane były zasady zachowania dystansu społecznego i zasady reżimu sanitarnego. Zostały wdrożone i przestrzegane wytyczne opracowane przez Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii zatwierdzone przez GIS dla poszczególnych branż.

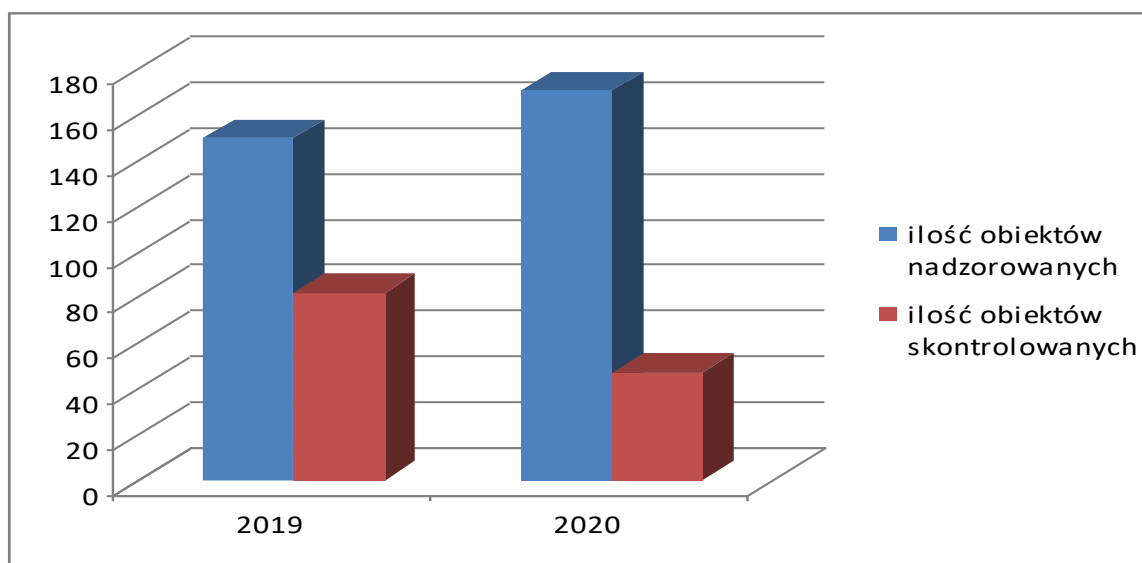
3. W 2020 r. liczba zgłoszeń interwencyjnych zmalała o 19 (w 2019 r. wpłynęło 74 zgłoszeń, w 2020 r. wpłynęło 55 zgłoszeń). Największą grupę stanowiły sprawy dotyczące niewłaściwego stanu sanitarnego części wspólnych dla lokatorów budynków mieszkalnych i związane były z zaleganiem odpadów komunalnych, pojawieniem się gryzoni, insektów oraz gołębi, a także zanieczyszczenia ptasimi odchodami strychów, parapetów, balkonów. Dużą grupę stanowiły również interwencje w sprawie nieprzestrzegania przepisów przeciwepidemicznych obowiązujących w trakcie trwania epidemii SARS-CoV-2. Sprawy te w większości dotyczyły braku zachowania dystansu społecznego oraz braku zasłaniania ust i nosa.

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych

PPIS w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesów nauczania oraz higieną otoczenia i pomieszczeń w szkołach, żłobkach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo - wychowawczych, placówkach wypoczynku oraz uczelniach wyższych. Nadzór ten dotyczy również kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w tych podmiotach oraz ośrodkach wypoczynku.

W 2020 r. na terenie miasta Bytomia bieżącym nadzorem sanitarno-higienicznym objętych było 171 obiektów, skontrolowano w tym okresie 47 obiektów, co stanowi 27,5 %.

W porównaniu do roku 2019 r. sytuację ilustruje poniższy wykres.

Ponadto liczba nadzorowanych obiektów w porównaniu do roku 2019 zwiększyła się, ze względu na przejęcie placówek oświatowych nadzorowanych wcześniej przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, tj.:

1. Technikum nr 4 Bytom ul. Katowicka 35,
2. IV Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego Bytom Plac Sikorskiego 1,
3. V Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego im K. Skolimowskiej Bytom ul. Powstańców Śląskich 2,
4. II Liceum Ogólnokształcące im. S. Żeromskiego Bytom ul. Żeromskiego 46,
5. I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Smolenia, Bytom ul. Strzelców Bytomskich 11,
6. Szkoła Podstawowa Specjalna nr 2 Bytom ul. Arki Bożka 21,
7. Szkoła Podstawowa Specjalna nr 40 Bytom ul. Orłąt Lwowskich 12b,
8. Branżowa Szkoła I Stopnia nr 8 – Specjalna, Bytom ul. Józefczaka 40,
9. Zespół Policealnych Szkół Medyczno – Społecznych, Bytom ul. Wrocławska 120,
10. Zespół Szkół Administracyjno- Ekonomicznych i Ogólnokształcących, Bytom ul. Webera 6,
11. Zespół Szkół Technicznych Bytom ul Modrzewskiego 5,
12. Zespół Szkół Usługowo Rzemieślniczych Bytom ul. Świętochłowska 10,
13. Zespół Szkół Mechaniczno - Elektronicznych Bytom Plac Jana III Sobieskiego 1,
14. Zespół Szkół - Państwowe Szkoły Budownictwa Bytom ul Powstańców Śląskich 10,
15. Zespół Szkół Gastronomiczno - Hotelarskich Bytom ul. Żeromskiego 26,
16. Zespół Szkół Specjalnych nr 3 Bytom ul. Konstytucji 20-22,
17. Młodzieżowy dom Kultury nr 2 Bytom ul. Popiełuszki 9,
18. Młodzieżowy Dom kultury nr 1 Bytom ul. Powstańców Warszawskich 12,
19. Internat V LO Mistrzostwa Sportowego Bytom ul Wrocławska 46,
20. Specjalny Ośrodek Wychowawczy nr 2 Bytom ul. Didura 13.

W roku sprawozdawczym powstały 4 nowe placówki, tj.:

1. Punkt Przedszkolny Kogut, Bytom, ul. Orzegowska 13,
2. Sala Zabaw Be Happy, Bytom, ul. Narutowicza 11 G,
3. Policealna Szkoła Medyczna, Bytom, ul. Moniuszki 5/2,
4. Policealna Szkoła Zawodowa, Bytom, ul Wrocławska 32-34.

Likwidacji uległa 1 placówka (Oddział Przedszkolny w SP nr 51 Bytom, ul. Łużycka 12).

1. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych

Szkoły

W 2020 r. pod nadzorem były 42 szkoły, w tym 28 szkół podstawowych, 2 szkoły policealne i 12 zespołów szkół. Łącznie skontrolowano 26, w porównaniu do roku ubiegłego liczba ta zwiększyła się.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nie wydano nowych decyzji nakazujących, podobnie jak w roku 2019 r.

Liczba decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń decyzji wydanych w latach wcześniejszych była na tym samym poziomie co w roku 2019 – 9.

Nadal istnieją placówki, w których wydane decyzje administracyjne w latach wcześniejszych są kilkakrotnie prolongowane, co powoduje znaczne pogorszenie się ich stanu sanitarno-higienicznego oraz technicznego. Są to następujące placówki:

1. Szkoła Podstawowa nr 9 Bytom, ul. Matejki 15 - decyzja administracyjna z 2009 r. z terminem wykonania do 31.12.2021 r. po 6 prolongatach: dotyczy złego stanu sanitarno - higienicznego pomieszczeń sanitarnych i stolarki okiennej w pomieszczeniach.

2. Szkoła Podstawowa nr 9 Bytom, ul. Matejki 15 - decyzja administracyjna z 2010 r. z terminem wykonania do 31.12.2020r. po 9 prolongatach: dotyczy złego stanu technicznego boiska szkolnego i stolarki okiennej w salach zajęć.
3. Szkoła Podstawowa nr 32 Bytom, ul. Szymały 124 - decyzja administracyjna z 2017 r. z terminem wykonania do 31.12.2019 r., dot. złego stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń sanitarnych w dwóch segmentach i z terminem wykonania do 31.08.2021 r., dot. pozostałych pomieszczeń sanitarnych.

W roku sprawozdawczym jedna placówka wykonała w całości decyzję wydaną w latach wcześniejszych, tj.: Szkoła Podstawowa nr 4 Bytom, ul. Chrobrego 9 (wymieniono stolarkę okienną na nową).

W porównaniu z poprzednim rokiem sprawozdawczym liczba decyzji wyegzekwowanych utrzymuje się na takim samym poziomie.

We wszystkich skontrolowanych placówkach szkolnych zapewniono odpowiednią ilość środków higieny osobistej oraz środków czystości i dezynfekcyjnych. Szkoły wyposażone są w dozowniki do dezynfekcji rąk oraz w bezdotykowe termometry.

W ramach profilaktyki zdrowotnej i współpracy z pielęgniarkami szkolnymi wykonano pomiary w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wytypowanych placówkach będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

Dokonano pomiarów wagi tornistrów u 96 uczniów, w 25 oddziałach. 21 % przebadanych uczniów nosiło zbyt ciężki tornister – powyżej 15% masy ciała.

Przedszkola i inne formy

W 2020 r. pod nadzorem PSSE w Bytomiu było 59 przedszkoli. Skontrolowano 16 z nich - w porównaniu do roku ubiegłego liczba ta uległa zmniejszeniu.

W 2020 r. utworzono 1 nową placówkę, na którą wydano opinie o spełnieniu wymagań sanitarno - higienicznych, tj.: Punkt Przedszkolny Kogut Bytom, ul. Orzegowska 13.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w przedszkolach w roku sprawozdawczym nie wydano nowych decyzji nakazujących.

Wydano 9 decyzji administracyjnych zmieniających termin wykonania nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych. W porównaniu do 2019 r. liczba decyzji prolongujących uległa zmniejszeniu.

Istnieją jednak placówki publiczne, w których stan sanitarno-higieniczny i techniczny uległ pogorszeniu, a nakazy ujęte w decyzjach nie są realizowane terminowo, między innymi są to:

1. Przedszkole Miejskie nr 10 Bytom ul. Strzelców Bytomskich 152 – decyzja administracyjna z 2009 r. z terminem wykonania do 31.08.2021 r. po 11 prolongatach – dotyczy stolarki okiennej w pomieszczeniach oraz ogrodzenia terenu placówki,
2. Przedszkole Miejskie nr 33 Bytom ul. Konstytucji 1, decyzja administracyjna z 2010 r. z terminem wykonania do dnia 31.12.2021 r., po 9 prolongatach – dotyczy złego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego pomieszczeń sanitarnych dla dzieci.

W 2020 roku dwie placówki wykonały w całości decyzje administracyjne wydane w latach wcześniejszych. Liczba ta w porównaniu z rokiem ubiegłym uległa zmniejszeniu. W całości wykonano nakazy ujęte w decyzjach nałożonych na następujące placówki:

1. Przedszkole Miejskie nr 32 Bytom ul. Arki Bożka 19
- wymiana stolarki okiennej na nową.
2. Przedszkole Miejskie nr 15 Bytom ul. Szymały 122
- remont pomieszczeń sanitarnych dla personelu.

Stan bieżącej czystości i porządku w kontrolowanych placówkach był prawidłowy i nie budził zastrzeżeń.

We wszystkich placówkach całkowicie wyłączone z użytkowania zostały piaskownice z uwagi na występujące zagrożenie epidemiczne. Część placówek dla zapewnienia bezpieczeństwa dzieci całkowicie wyłączyła z użytkowania wszystkie urządzenia zabawowe na terenach ogrodów przedszkolnych

Żłobki

W roku sprawozdawczym pod nadzorem było 12 placówek, w tym 1 klub malucha. W 2020 r. skontrolowano 6 placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. W trakcie przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że stan sanitarno-higieniczny i techniczny w pomieszczeniach i na terenie placówek jest prawidłowy.

Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze Wsparcia Dziennego

W 2020 r. pod nadzorem PPIS w Bytomiu znajdowało się 16 świetlic środowiskowych oraz 3 warsztaty terapii zajęciowej. Skontrolowano 1 placówkę. Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanej placówki nie budził zastrzeżeń.

2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia

Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

W zakresie badań problemowych w 2020 roku nie dokonano pomiarów mebli przedszkolnych i szkolnych w placówkach.

W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych stwierdzono, że placówki są sukcesywnie doposażone w nowe meble o zróżnicowanych wysokościach, dostosowane do zasad ergonomii, posiadające stosowne certyfikaty.

Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych, w 2020 r. w 13 szkołach dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że w placówkach rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny - wymogów § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r., poz. 1604), uwzględniając potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia. Sytuacja w porównaniu z rokiem ubiegłym jest porównywalna i stabilna.

Ocena warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

W roku sprawozdawczym nie wydano nowych decyzji administracyjnych nakazujących, dot. nieprawidłowości bloków sportowych, miejsc do prowadzenia zajęć w-f i urządzeń sportowych.

W 2020 r. prolongowano 3 decyzji administracyjnych wydanych w latach wcześniejszych nałożonych na:

- Szkoła Podstawowa nr 9 ul. Matejki 15 w Bytomiu, dot. doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego pomieszczeń sanitarnych przy sali gimnastycznej,
- Szkoła Podstawowa nr 27 w Bytomiu ul. Świętochłowicka 12 dot. zapewnienia dobrego stanu technicznego nawierzchni drogi dojścia do hali sportowej z budynku szkoły na terenie placówki,
- Szkoła Podstawowa Mistrzostwa Sportowego, ul. Tarnogórska 2 w Bytomiu, dot. zapewnienia równej nawierzchni boiska, bieżni skoczni w dal, a także usunięcia przyczyny powstawania zacieków w pomieszczeniu z natryskiem, szatni męskiej na terenie bloku sportowego oraz małej sali gimnastycznej.

Sytuacja w w/w zakresie w porównaniu z rokiem 2019 r. uległa poprawie.

Ogólny stan techniczny sprzętu sportowego na terenie bloków sportowych jest dobry. Odnotowuje się, że młodzież korzysta z natrysków sporadycznie.

Wszystkie skontrolowane szkoły posiadały boiska lub teren rekreacyjny.

Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych

W czasie przeprowadzanych kontroli, we wszystkich szkołach dokonywana była ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

Pracownie komputerowe są prawidłowo wyposażone oraz sukcesywnie doposażone w nowy sprzęt multimedialny. W oknach zainstalowane są osłony ochraniające przed nadmiernym nasłonecznieniem.

W żadnej z placówek nie wydano nowych decyzji w w/w zakresie.

Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych)

W czasie przeprowadzanych kontroli dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne.

Zarówno w 2019, jak i w 2020 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w kontrolowanych placówkach posiadających pracownie chemiczne. W pracowniach chemicznych lub na ich zapleczach, gdzie stosowane są w czasie zajęć substancje niebezpieczne zapewniony jest dopływ wody bieżącej zimnej. W pracowniach znajdują się aktualne spisy wykorzystywanych w czasie zajęć z chemii niebezpiecznych substancji chemicznych. Nauczyciele z chemii posiadają aktualne karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, które udostępniane są w czasie kontroli. Niebezpieczne substancje chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach, w pojemnikach prawidłowo oznakowanych. Wszystkie pracownie posiadają apteczki pierwszej pomocy. Nauczyciele posiadają zaświadczenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Niektóre szkoły nie posiadają substancji niebezpiecznych w pracowniach chemicznych. W szkołach tych zajęcia z chemii są realizowane wyłącznie w formie wykładu bądź pokazu.

3. Profilaktyczna opieka zdrowotna

Podczas oceny spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w szkołach dokonywano oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W roku sprawozdawczym nie wydano nowych decyzji w w/w zakresie. We wszystkich placówkach stan sanitarno-higieniczny i techniczny

skontrolowanych pomieszczeń wraz z wyposażeniem nie budzi zastrzeżeń. Zdecydowana większość gabinetów posiada nowe wyposażenie pomieszczeń zgodnie z obowiązującymi wymogami. Wszystkie gabinety posiadają umywalki z dopływem wody bieżącej ciepłej i zimnej. Przy umywalkach znajdują się dozowniki ze środkiem myjącym oraz ze środkiem dezynfekcyjnym do rąk. Dodatkowo gabinety wyposażone są w środki do dezynfekcji powierzchni.

Wszystkie gabinety wyposażone są w środek do dezynfekcji pomieszczenia wraz z wyposażeniem.

4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2020 r., w ramach akcji „Zima w mieście” w bazie Ministerstwa Edukacji Narodowej zgłoszono 6 turnusów wypoczynku w formie półkolonii. Skontrolowano 3 z nich, w trakcie trwania wypoczynku w miejscu zamieszkania, Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 156 dzieci i młodzieży. W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym liczba turnusów zgłoszonych w bazie MEN uległa nieznacznemu zmniejszeniu, natomiast liczba turnusów zmniejszyła się. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego i technicznego w placówkach wypoczynku zimowego.

W ramach Akcji „Lato 2020” zgłoszony został 1 turnus letniego wypoczynku w formie półkolonii w miejscu zamieszkania w trakcie, którego nie było przeprowadzonej kontroli. Liczba ta w porównaniu z rokiem 2019 uległa znacznemu zmniejszeniu spowodowane było to stanem epidemii.

We wszystkich placówkach wypoczynku w roku 2020 stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń był dobry, wyposażenie prawidłowe, dostęp do ciepłej wody zapewniony wraz z odpowiednią ilością środków do utrzymania higieny osobistej oraz środków do dezynfekcji. Placówki funkcjonowały zgodnie z wytycznymi GIS, MEN i MZ obowiązującymi w trakcie epidemii.

5. Interwencje

W 2020 r. zgłoszono 8 interwencji w następujących placówkach:

1. Przedszkole Miejskie nr 63 w Bytomiu, ul. Strzelców Bytomskich dot. nie podawania dzieciom wody do picia podczas zajęć przedszkolnych – rozmowa telefoniczna z dyrektorem - interwencja bezzasadna,
2. Szkoła Podstawowa nr 32 w Bytomiu, ul. Szymały 124 dot. użytkowanie placu zabaw oraz jego stan sanitarno higieniczny podczas epidemii - kontrola placówki – interwencja bezzasadna,
3. Przedszkole Miejskie nr 23 w Bytomiu, ul. Bławatkowa 3 dot. narażenia dzieci na kontakt z osobą zakażoną SARS-CoV-2 – rozmowa telefoniczna – interwencja bezzasadna,
4. Przedszkole Miejskie nr 23 w Bytomiu, ul. Bławatkowa 3 dot. nieprzestrzeżenie procedur przeciwepidemicznych- kontrola placówki – interwencja bezzasadna,
5. II Liceum Ogólnokształcące w Bytomiu, ul. Żeromskiego 46 dot. nieprzestrzeżenie procedur przeciwepidemicznych – kontrola placówki – interwencja bezzasadna,
6. Żłobek „Kogut” Bytom, ul. Orzegowska 13, dot. brak środków czystości, brak czystości i porządku w Sali - kontrola placówki- interwencja bezzasadna,
7. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Bytomiu, ul. Małachowskiego 36 dot. prowadzenia zajęć przez terapeutów w mieszkaniach chronionych w czasie epidemii – bez rozpatrzenia , brak danych osobowych,

8. II Liceum Ogólnokształcące w Bytomiu, ul. Żeromskiego 46 dot. nieprzestrzeganie procedur przeciwepidemicznych – kontrola placówki – bez rozpatrzenia, brak danych osobowych.

W porównaniu z rokiem 2019 liczba interwencji znacznie wzrosła.

Wnioski:

W porównaniu z rokiem ubiegłym stwierdzono:

- ilość prolongowanych decyzji administracyjnych wydanych w latach wcześniejszych uległa zmniejszeniu. W 2019 r. wynosiła - 20, natomiast w roku sprawozdawczym - 18,
- liczba decyzji nakazujących wykonanych w całości również uległa zmniejszeniu i wyniosła 3.

Nadal stwierdza się konieczność terminowego realizowania nakazów decyzji administracyjnych PPIS w Bytomiu i większego zaangażowania organu prowadzącego w zabezpieczenie odpowiedniej ilości środków finansowych z przeznaczeniem na prace remontowe, których dyrektorzy placówek nie są w stanie zrealizować we własnym zakresie. Wielokrotne prolongowanie nakazów decyzji administracyjnych powoduje znaczne pogorszenie się warunków sanitarno-higienicznych i technicznych w placówkach.

Wszystkie skontrolowane placówki funkcjonowały zgodnie z wytycznymi GIS, MEN i MZ obowiązującymi podczas epidemii. Opracowane i wdrożone zostały wewnętrzne procedury zapobiegające rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2.

Kontrole przeprowadzane były z zachowaniem reżimu sanitarnego.

W nadzorowanych placówkach podjęto działania w ramach promocji zdrowia, które dotyczyły:

- wystąpienie do dyrektorów niepublicznych i publicznych szkół podstawowych i przedszkoli w zakresie profilaktyki grypy wraz z dystrybucją plakatów i ulotek dotyczących choroby,

- wystąpienie do organów prowadzących placówki oświatowe w zakresie:

- * wytycznych przeciwepidemicznych,
- * badań wody przed wznowieniem działalności placówek w czasie epidemii,
- * czyszczenia i dezynfekcji wykładzin dywanowych w czasie epidemii,
- * dotyczące przygotowania szkół do nowego roku szkolnego 2020/2021,
- * mycia o dezynfekcji instalacji wentylacyjnej i klimatyzacyjnej, w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2.

W roku sprawozdawczym na 45 placówek oświatowych wydano opinie sanitarne, w zakresie nauczania hybrydowego lub zawieszenia zajęć stacjonarnych. Opinie wydawane były na wniosek strony, w związku wystąpieniem ognisk zakażeń SARS-CoV-2 u pracowników lub uczniów na terenie miasta Bytom.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy

Jednym z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ocena i kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy, w celu zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Na terenie miasta Bytomia nadzorem objętych jest **216** obiektów o różnej formie prawnej, prowadzących działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz

handlową. W kontrolowanych zakładach prowadzony był nadzór nad warunkami higieny pracy.

Tematyka przeprowadzonych kontroli sanitarnych:

- przestrzeganie przepisów i zasad bhp podczas prac usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest;
- ocena warunków higieny pracy oraz wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych;
- ocena warunków pracy pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych i chemicznych;
- ocena realizacji wymogów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienie ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych;
- ocena stanu higieniczno - sanitarnego zakładów w związku z wniesionymi wnioskami o interwencję;
- ocena przestrzegania przepisów w zakresie kart charakterystyki i oznakowania wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin chemicznych;
- ocena realizacji wymogów w zakresie substancji, mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy;
- ocena realizacji wymogów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w związku z występowaniem przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy;
- nadzór nad środkami zastępczymi (monitoring);
- ocena przestrzegania obostrzeń związanych z Covid-19.

W roku 2020 w ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie miasta Bytomia skontrolowanych zostało 50 obiektów, w których przeprowadzono 56 kontroli.

W zakładach podczas kontroli stwierdzano nieprawidłowości, które dotyczyły zagadnień w zakresie:

Badań i pomiarów środowiska pracy:

- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia;
- nie poinformowano pracowników o aktualnych wynikach badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących na stanowiskach pracy.

Złego stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń:

- brudne, pokryte licznymi zagrzybieniami i zaciekami zniszczone, z ubytkami tynku ściany i sufity w pomieszczeniach pracy i w pomieszczeniach higienicznosanitarnych;
- w pomieszczeniu natrysku z wydzieloną kabiną ustępową z umywalką brudny, zagrzybiony sufit, zapleśniałe fugi kafelkowe, skorodowana powierzchnia urządzenia grzewczego;
- ubytki w posadzce betonowej pomieszczeń pracy oraz zniszczona podłoga w pomieszczeniach higienicznosanitarnych;
- zniszczone szafki na odzież wierzchnią i roboczą pracowników;
- w pomieszczeniach higieniczno - sanitarnych uszkodzona armatura prysznicowa, ustępowa, umywalkowa;
- brak skutecznej wentylacja w pomieszczeniach higienicznosanitarnych;
- liczne pęknięcia i ubytki szyb okiennych zlokalizowanych na korytarzu prowadzącym do pomieszczeń higienicznosanitarnych;
- brudne ściany i sufit pokryte pyłem, odpadający tynk ścienny na korytarzu prowadzącym do pomieszczeń higienicznosanitarnych.

Uchybień w zakresie czynników biologicznych:

- brak uwzględnienia w ocenie ryzyka zawodowego szczegółowych informacji dotyczących narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne;
- pracownicy nie zapoznani z oceną ryzyka zawodowego.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 8 decyzji administracyjnych nakazujących.

W nadzorowanych zakładach występowały czynniki szkodliwe dla zdrowia takie jak: pyły, hałas, drgania mechaniczne oraz substancje chemiczne, w których na stanowiskach pracy przeprowadzane były badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości wykonywania badań i pomiarów oraz nie uzupełniają na bieżąco rejestru i kart czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy.

Ponadto w niektórych zakładach stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych – hałas i pyły węgla kamiennego zaw. SiO₂ utrzymują się od lat na stałym poziomie mimo podjętych działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na te czynniki. Zakłady realizując program działań organizacyjno-technicznych wprowadzały i nadal wprowadzają nowe rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu zapobieganie powstawania chorób zawodowych. Pracodawcy dostarczali na bieżąco pracownikom środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed działaniem niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia czynników występujących w środowisku pracy.

W Bytomiu znajduje się 1 podmiot zajmujący się dystrybucją prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3 takich jak nadmanganian VI potasu, toluen, aceton, kwas siarkowy, solny.

Na terenie miasta Bytom znajduje się również 1 producent substancji w postaci własnej. Kontrolowane przedsiębiorstwo zgodnie z rozporządzeniem REACH pełni funkcję producenta. Przedsiębiorstwo jest producentem smoły koksowniczej, która została zarejestrowana zgodnie z art. 18 rozporządzenia REACH jako wyodrębniony półprodukt transportowany oraz gazu koksowniczego i koks. Smoła koksownicza i gaz koksowniczy są substancjami o słabo określonym lub zmiennym składzie (UVCB), klasyfikowane jako stwarzające zagrożenie. Zgodnie z prawem dokonało rejestracji właściwej dla smoły koksowniczej w listopadzie 2010 r. (produkcja powyżej 1000 ton rocznie). Wprowadzane do obrotu substancje: koks węglowy i gaz koksowniczy objęte są zwolnieniem z rejestracji ze względu na listę substancji umieszczonych w załączniku V do rozporządzenia REACH. Produkowane substancje: smoła węglowa i koks węglowy dostarczane są odbiorcom transportem kolejowym lub specjalistycznym transportem drogowym, gaz koksowniczy poprzez gazociągi bezpośrednio do odbiorcy.

Ponadto, na terenie miasta Bytom znajduje się firma, będąca dalszym użytkownikiem i formulatorem wprowadzającym e-liquidy na rynek Unii Europejskiej.

W ramach projektu REACH-EN-FORCE-8 przeprowadzono 1 kontrolę u podmiotu pełniącego rolę dystrybutora w zakresie zgodności i prawidłowości sprzedawanych przez internet produktów z obowiązującymi przepisami prawodawstwa REACH, CLP, BPR. W ramach przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono uchybień. Dostawca posiada aktualne karty charakterystyki i oznakowania spełniające wymogi prawne wynikające z rozporządzenia (WE) 1907/2006 (REACH) oraz rozporządzenia CLP.

W ramach bieżącego nadzoru przeprowadzono 2 kontrole u dystrybutora w zakresie wprowadzania do obrotu produkty biobójcze. Skontrolowane produkty chemiczne posiadały oznakowanie zgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz aktualne karty charakterystyki sporządzone w języku polskim, posiadające treść i format zgodnie z obowiązującym stanem prawnym. Informacje zawarte na oznakowaniu opakowań były spójne z treścią zawartą w sekcji 2 kart charakterystyki.

W ramach bieżącego nadzoru przeprowadzono 3 kontrole u dystrybutorów w zakresie wprowadzania do obrotu detergentów. Skontrolowane produkty chemiczne posiadały oznakowanie zgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz aktualne karty charakterystyki sporządzone w języku polskim, posiadające treść i format zgodnie z obowiązującym stanem prawnym. Informacje podane na oznakowaniu opakowania kontrolowanych detergentów spełniają wymogi rozporządzenia nr 648/2004/WE z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie detergentów (Dz. Urz. UE L 104 z 8.4.2004, str. 1 ze zm.) oraz były spójne z treścią zawartą w sekcji 2 kart charakterystyki.

Na terenie Bytomia prowadzi działalność 37 zakładów, w których występuje narażenie na substancje, mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Na stanowiskach pracy w zewidencjonowanych zakładach występuje narażenie na: azbest, benzen, benzyny, niskowrząca frakcja benzynowa, benzo(a)piren, dibenzo(a)piren, dimetyloamilina, benzydynę, bromian potasu, związki chromu VI, tritlenek chromu, kwas chromowy, amonu dichromian, sodu dichromian dihydrat, kobaltu chlorek 6 hydrat, ciecz chromowa, dibenzo(a,h)antracen, dimetyloanilina, hydrazyna, wodzian hydrazyny, siarczan hydrazyny, siarczan kadmu, tlenki niklu, arsenu III tlenek (arszenik), tlenki arsenu, kwas arsenowy V i jego sole (arsenin sodu, siarczan arsenu), kobaltu II siarczan 7 hydrat, chlorek kobaltu 6 hydrat, tlenek kadmu, siarczan VI kadmu II, smoły węglowe, sadze węglowe, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, czerwień zasadową, bromian potasu, promieniowanie jonizujące; prace związane z narażeniem na pył drewna twardego (dąb i buk); procesy technologiczne związane z narażeniem na działanie wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych.

W ramach nadzoru w zakresie oceny realizacji wymogów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienie ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych, przeprowadzone były kontrole w zakładach służby zdrowia które nie wykazały nieprawidłowości.

2. Nadzór nad środkami zastępczymi.

W roku 2020 podobnie jak w latach ubiegłych przeprowadzono wizytacje w związku z prowadzonym monitoringiem w zakresie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych. W trakcie wizytacji stwierdzono, że obiekt był nieczynny.

3. Choroby zawodowe

W roku 2020 roku PPIS w Bytomiu wydał 35 decyzji w sprawie chorób zawodowych, w tym 12 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i 23 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. W roku bieżącym wydano decyzje stwierdzające - pylice płuc (poz. 3 – 11 decyzji) oraz obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem (poz. 21 – 1 decyzja). W/w choroby były spowodowane działaniem pyłów zwłókniających oraz hałasem.

Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2019 i 2020

Numer choroby zawodowej i nazwa	2019 r.	2020 r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków
poz.3 - pylice płuc	7	11

poz. 15 – przewlekła choroba narządu głosu	1	0
poz. 21 - obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem (...)	1	1
Razem	9	12

Z powyższej tabeli wynika, że na terenie miasta Bytomia w porównaniu do roku 2019 wzrosła liczba stwierdzonych chorób zawodowych (z 9 na 12). W roku 2020 nie pojawił się przypadek, który odnotowano w 2019 r., tj. przewlekła choroba narządu głosu (poz. 15). W stosunku do 2020 r. wzrosła ilość stwierdzonych chorób zawodowych, głównie z poz. 3 – pylice płuc (z 7 na 11 przypadków), stwierdzono taką samą ilość chorób zawodowych z poz. 21 - obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem (po 1 przypadku) oraz nie odnotowano przypadku przewlekłej choroby narządu głosu.

4. Działalność interwencyjna

W 2020 r. wpłynęło 7 wniosków o podjęcie interwencji, dotyczące przede wszystkim niewłaściwych warunków higieniczno - sanitarnych.

W związku z wniesionymi interwencjami przeprowadzono 5 kontroli. Przeprowadzone kontrole wykazały, iż 2 wniesione wnioski były zasadne, w związku z którymi wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą oraz nałożono 1 mandat.

5. Działania w ramach walki z pandemią wirusa Sars-CoV-2

W związku z wprowadzeniem stanu epidemii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w 2020 r. przeprowadzono 137 wizytacji, w trakcie których sprawdzano przestrzeganie wymagań przeciwepidemicznych i wydano 16 pouczeń. Część wizytacji przeprowadzono przy współpracy ze służbami Policji. W ramach promocji zdrowia w wizytowanych miejscach pozostawiano 125 ulotek pt.: „Koronawirus Przestrzegaj Podstawowych Zasad Bezpieczeństwa i Higieny”.

Przeprowadzono także 14 kontroli sanitarnych, podczas których sprawdzono przestrzeganie obostrzeń związanych z Covid-19 w środowisku pracy. Informowano pracodawców o obowiązku zapewnienia pracownikom środków do dezynfekcji rąk lub rękawiczek jednorazowych, wprowadzenia odległości między stanowiskami pracy wynoszącą, co najmniej 1,5 metra, chyba że było to niemożliwe ze względu na charakter wykonywanej działalności, obowiązku zakrywania ust i nosa przez pracowników za pomocą odzieży lub jej części, maski, maseczki, przyłbicy albo kasku ochronnego w trakcie obsługi interesantów.

Ponadto, w związku z dużą ilością liczby przypadków zakażeń wirusem SARS-CoV-2, działania sekcji zostały skierowane na przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych.

Wnioski:

1. W toku kontroli zauważa się, iż pracodawcy przywiązują wagę do obowiązków przeprowadzania pomiarów środowiskowych na stanowiskach pracy i zapoznają

- pracowników z wynikami przeprowadzanych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, jednakże zapominają o częstotliwości dokonywania pomiarów.
2. Podobnie jak w latach ubiegłych są uwagi do opracowanych ocen ryzyka zawodowego. W tych ocenach pracodawcy nie uwzględniają narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne, rakotwórcze lub mutagenne oraz substancje i mieszaniny chemiczne, które znajdują się na stanowiskach pracy. Pracodawcy opracowują oceny narażenia, ale w dalszym ciągu nie uwzględniają narażenia pracowników na poszczególne czynniki szkodliwie występujące w środowisku pracy.
  3. Porównując ilość wydanych kart stwierdzeń chorób zawodowych w roku sprawozdawczym do 2019 r. stwierdzono wzrost ogólnej liczby stwierdzonych przypadków chorób zawodowych.
  4. W ramach prowadzonego nadzoru podejmowane były działania profilaktyczne w zakresie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Realizowano tu jedno z ważnych, ustawowych zadań jakim jest nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy oraz kontrola i przestrzeganie przepisów dotyczących warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobieganie powstawania chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy. W ramach prowadzonego nadzoru współuczestniczono w rozpowszechnianiu informacji nt. bezpiecznych warunków pracy prowadzonych przez Krajowy Punkt Centralny (CIOP-PIB) w ramach kampanii Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy.
  5. W ramach nadzoru nad przestrzeganiem zapisów ustawy z dn. 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (jedn. tekst: Dz. U. z 2019 r. poz. 2182 ze zm.) stwierdzono, iż w kontrolowanych zakładach przestrzegany jest całkowity zakaz palenia – w widocznym miejscach wywieszane są odpowiednie oznaczenie słowne i graficzne informujące o zakazie palenia wyrobów tytoniowych oraz papierosów elektronicznych.
  6. W ramach nadzoru na środkami zastępczymi w roku sprawozdawczym można stwierdzić, że wszystkie obiekty z terenu Bytomia zajmujące się wprowadzaniem do obrotu tzw. „dopalaczy” uległy likwidacji.

Pracodawcy, u których przeprowadzono kontrole sanitarne i wizytacje związane ze sprawdzeniem przestrzegania obostrzeń związanych z Covid-19 w środowisku pracy, w większości stosowali się do obostrzeń zawartych w przepisach oraz wytycznych GIS.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowano na podstawie art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno - zdrowotnego w obiektach, a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie.

Opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów, jak: obiekty żywieniowo - żywnościowe, obiekty usługowo - handlowe, obiekty przemysłowe, obiekty wychowania i nauczania (przedszkola, żłobki itp.), obiekty ochrony zdrowia, zakłady kosmetyczno - fryzjerskie i odnowy biologicznej, inwestycje związane z gospodarką wodno - ściekową i inne.

Stanowiska Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowisk w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

1. projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz odstępień od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
2. warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego,
3. oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
4. dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych,
5. obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

Ad. 1 W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wydano:

- a. 1 opinię w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- b. 8 opinii uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym 1 dot. studium oraz 7 dot. planów,
- c. 6 opinii w sprawie zaopiniowania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w tym: 2 dot. studium oraz 4 dot. planów.

Dla miasta Bytomia uzgodniono i zaopiniowano:

Ad a. na etapie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko :

- projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom dotyczący nowo udokumentowanych złóż kopalin węgla kamiennego, które występują w granicach już istniejących złóż tylko w innych poziomach;

Ad b. na etapie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko:

- projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w Bytomiu rejonie ulic: Świętochłowska, Krzyżowa, Chorzowska "Łagiewniki - Wschód" w Bytomiu,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obszaru Rozbark w Bytomiu,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego rejonie ulicy Topolowej – część północna w Bytomiu,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulicy Topolowej – część południowa w Bytomiu,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulic: Juliana Tuwima i Cichej w Bytomiu,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie południowej części Miechowic w Bytomiu,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulic: Dworskiej, Strzelców Bytomskich i Stanisława Witczaka w Bytomiu;

Ad c. na etapie zaopiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

- projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom (dwukrotnie),
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulicy Topolowej w Bytomiu – część południowa,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulic: Juliana Tuwima i Cichej w Bytomiu,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie śródmieścia Bytomia oraz terenu położonego w rejonie ul. Wrocławskiej w Bytomiu,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w rejonie ul. Kędzierzyńskiej w Bytomiu.

Ad. 2 W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzgadniano warunki zabudowy i zagospodarowania terenu lub lokalizacji inwestycji celu publicznego. Uzgodniono 44 wnioski dotyczące tego zagadnienia.

Ad. 3 W ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano:

- a. 1 opinię sanitarną stwierdzającą brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- b. 1 opinię sanitarną przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W 2020 r. nie wydano żadnej opinii sanitarnej przed wydaniem postanowienia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia oraz w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie stosownych urządzeń i rozwiązań technicznych.

Grupę zaopiniowanych przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły: inwestycje związane z gospodarką odpadami oraz obiekt przemysłowy – po 50 %.

Ad. 4 W roku 2020 uzgodnione zostały 2 dokumentacje projektowe (wszystkie pozytywnie), natomiast w 2019 roku liczba ta wynosiła 6. Zaopiniowane projekty dotyczyły zakładów kosmetycznych.

Ad. 5 W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 32 stanowiska odnośnie zgłoszeń zakończenia budowy oraz wniosków o dopuszczenie do użytkowania w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych obiektów (w tym 32 opinie sanitarne dopuszczające do użytkowania obiekt budowlany), w 2019 r. wydano 61 stanowisk odnośnie zgłoszeń zakończenia budowy oraz wniosków o dopuszczenie do użytkowania w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych obiektów (w tym 61 opinii sanitarnych dopuszczających do użytkowania obiekt budowlany).

Ze wszystkich wpływających wniosków ok. 37 % dotyczyło obiektów, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie, pozostałe odnosiły się do zmiany sposobu użytkowania obiektów, rozszerzenia działalności lub zmiany technologii.

Wśród obiektów zgłaszanych do użytkowania największą grupę stanowiły zakłady fryzjersko-kosmetyczne i odnowy biologicznej – 41 %, obiekty żywieniowo-żywnościowe – 28 %, obiekty handlowo-usługowe, obiekty ochrony zdrowia, inne – po ok. 9 % oraz obiekty wychowania i nauczania – 4 %.

W 2020 roku pracownicy Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzili 32 kontrole inwestycji zlokalizowanych na terenie Miasta Bytomia.

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2020 roku nie wpłynęły żadne skargi mieszkańców miasta Bytomia.

Porównując rok 2020 i 2019 w ilości wszystkich załatwianych spraw obserwujemy spadek wydanych stanowisk o ok. 30 %.

IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

Działania edukacyjne, w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowane w 2020 roku przez Państwową Inspekcję Sanitarną wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz założeń Narodowego Programu Zdrowia, Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce, Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV opracowanym na lata 2017-2021.

Polegały one na inicjowaniu, prowadzeniu i koordynowaniu działalności oświatowo - zdrowotnej, w celu kształtowania postaw i zachowań sprzyjających zachowaniu zdrowia. Epidemia SARS-CoV-2 została ogłoszona w Polsce w marcu 2020 r. W sytuacji zagrożenia nie zawsze była możliwa realizacja zaplanowanych działań. Ograniczenia i obostrzenia w dużej części wpłynęły na realizację zamierzeń i planów w 2020 r. Zgodnie z definicją oświaty zdrowotnej rozumianej jako medycyna zdrowego człowieka, działania ukierunkowane były głównie na środowiska ludzi zdrowych, zwłaszcza: dzieci i młodzieży, rodziców, opiekunów, nauczycieli i wychowawców oraz fachowy personel zakładów opieki zdrowotnej.

Przed epidemią udało się zorganizować i przeprowadzić:

- 12 wizytacji w ramach realizacji programów,
- 62 narady,
- 3 akcie profilaktyczne dot. substancji psychoaktywnych,
- 3 warsztaty nt. substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy. W placówkach oświatowo-wychowawczych dla młodzieży, w ramach kampanii „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu” i programu pt. „Smak życia, debata o dopalaczach”, „Dopalacze - wypalacze, nowe narkotyki”, „Ars, czyli jak dbać o miłość”.

W roku szkolnym 2019/2020 oraz 2020/2021 Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE w Bytomiu pomimo trudnej sytuacji w związku z wystąpieniem epidemii udało się zrealizować następujące krajowe interwencje programowe:

PROGRAMY KRAJOWE

„Trzymaj Forme!”

Program edukacyjny skierowany jest głównie do uczniów szkół podstawowych klas V-VIII. **Głównym celem** programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie.

W roku szkolnym 2019/2020 chęć realizacji programu zadeklarowało 17 szkół. Do programu w 2020/2021 zgłosiło się tylko 6 szkół. Zmniejszająca się liczba materiałów w formie papierowej, elektroniczne logowania do programu, sprawozdania w formie elektronicznej, lekcje on-line, zniechęcają koordynatorów szkolnych do jego realizacji.

Formy realizacji:

- Dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne do szkół.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w szkołach.
- Przeprowadzono wizytację działań programowych.
- Przedstawiono ofertę programową szkołom i zaproszono je do realizacji kolejnej edycji programu.
- Sporządzono zapotrzebowanie na materiały.

Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.

Cel programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS. W związku z pandemią i obostrzeniami sanitarnymi w większości 2020r. działania zostały zawieszane.

Grupa docelowa: społeczność lokalna.

Formy realizacji:

- Przeprowadzono tylko 2 narady w placówkach opieki zdrowotnej, w związku z realizacją Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV oraz dostarczono materiały oświatowo-edukacyjne dot. profilaktyki HIV/AIDS.
- Opracowano Harmonogram zgodnie z wytycznymi Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS na 2021 r.
- Zamieszczono informacje nt. Światowego Dnia ADIS na stronie internetowej, Facebook i Twitter PSSE Bytom.

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Program jest w Bazie Programów Rekomendowanych, który rekomendowany jest przez Śląskiego Kuratora Oświaty.

Celem programu jest edukacja w zakresie profilaktyki uzależnień.

W roku szkolnym 2019/2020 program był realizowany w 16 szkołach ponadpodstawowych. W związku z pandemią i nauką online sprawozdanie z realizacji programu przesłano tylko z 9 szkół ponadpodstawowych. W związku z pandemią do końca roku 2020 nie wdrożono nowej edycji programu.

Formy realizacji:

- Przeprowadzono narady w szkołach, w których realizowany jest program. Przypomniano cele i założenia programu.
- Przeprowadzono w 2 szkołach warsztaty profilaktyczne.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania.
- Przeprowadzono 2 wizytacje w szkołach, gdzie realizowano program.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2020 r.
- Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów szkolnych za realizację programu w roku 2019/2020.

Wnioski: W większości szkolni koordynatorzy ocenili program jako potrzebny lecz długi i trudny do realizacji. Wg koordynatorów brak jest wystarczającej ilości i różnorodności materiałów informacyjno-edukacyjnych. W celu wzbogacenia i zachęcenia do realizacji programu pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej przeprowadzali w zainteresowanych szkołach warsztaty połączone z testami w alkogoglach i narkogoglach oraz pomiarami stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu. W czasie pandemii warsztaty zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Zdrowia i GIS zostały wstrzymane.

Program Edukacyjny „Bieg po zdrowie”

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej opracowany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym we współpracy z ekspertami. Skierowany jest do uczniów IV klasy szkół podstawowych.

Cele programu:

- Opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży.
- Pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego.
- Zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

W roku szkolnym 2019/2020 chęć realizacji programu zadeklarowało 19 szkół. W związku z pandemią do końca roku 2020 nie wdrożono nowej edycji programu.

Formy realizacji:

- Przygotowano i przeprowadzono szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu przystępujących do jego realizacji po raz pierwszy w dniu 05.03.2020 r.
- Dystrybuowano materiały informacyjno- edukacyjne do szkół, gdzie realizowany jest program.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu.
- Przygotowano podziękowania dla koordynatorów którzy przysłali sprawozdania za realizację programu.

Wniosek: W roku szkolnym 2019/2020 nie było żadnych materiałów w formie papierowej, dla szkół kontynuujących program. Materiały dostępne były na stronie GIS wyłącznie w wersji elektronicznej.

Od 12 marca do końca roku szkolnego 2019/2020 lekcje odbywały się online, utrudniony był kontakt z koordynatorami szkolnymi, sprawozdanie z realizacji programu przesłało tylko 10 koordynatorów szkolnych.

Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej pt. „Czyste Powietrze wokół nas”.

Program skierowany do dzieci 5 i 6 latnie uczęszczające do przedszkoli, ich rodziców i opiekunów, personelu pedagogicznego.

Celem programu jest:

- Zwiększenie umiejętności dzieci, w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.
- Wzrost kompetencji rodziców, w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.

W roku 2019/2020 program był realizowany w 42 placówkach przedszkolnych. W roku szkolnym 2020/2021 ma zamiar zrealizować go 36 placówek.

Formy realizacji:

- Przeprowadzono dystrybucje materiałów informacyjno-edukacyjnych w placówkach, w których realizowany jest program.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych, w placówkach przedszkolnych.

- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu.
- Przygotowano podziękowania dla koordynatorów za realizację programu
- Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów za realizację programu, za rok 2019/2020.
- Przygotowano i przesłano pismo w celu pozyskania kredek

Wnioski: Program był zawsze dobrze oceniony przez przedszkolnych koordynatorów, chętnie realizowany. W roku 2019/2020 do realizacji programu dostępne były głównie materiały w formie elektronicznej, brak jakichkolwiek materiałów edukacyjnych w formie papierowej. Koszty wydruku kolorowanek lub obrazków do kolorowania niejednokrotnie ponosili koordynatorzy co zniechęca do jego realizacji.

Skąd się biorą produkty ekologiczne - edycja pilotażowa 2019/2020 i 2020/2021

Program skierowany do dzieci 5 i 6 latnie uczęszczające do przedszkoli, ich rodziców opiekunów. Do programu zaproszono wybrane przedszkola z Bytomia, które chętnie i rzetelnie współpracują z PSSE Bytom. Udział zadeklarowało 7 przedszkoli. Które będą go kontynuować w roku 2020/2021.

Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Główne założenie programu:

- zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne,
- kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno-zdrowotnych.

Formy realizacji:

- Przygotowano i przeprowadzono szkolenie połączone z dystrybucją materiałów dla przedszkolnych koordynatorów programu przystępujących do jego realizacji.
- Przeprowadzono naradę połączoną z dystrybucją materiałów w przedszkolu, które nie uczestniczyło w szkoleniu.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych, w placówkach przedszkolnych.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2019/2020 r.
- Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów za realizację programu, w roku 2019/2020.
- Przesłano do WSSE Katowice zapotrzebowanie na materiały do kolejnej edycji .

Wnioski: Program dobrze oprzyrządowany. Realizowany jest w 7 wybranych przedszkolach. Ze względu na ograniczoną ilość materiałów program jest realizowany tylko w wybranych przedszkolach. Każdy przedszkolak otrzymuje książeczkę w wersji papierowej pomocną w jego realizacji.

PROGRAMY WOJEWÓDZKIE

Program „Podstępne WZW”.

Program skierowany jest dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C.

Cele szczegółowe obejmują:

- Przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HBV i HCV.
- Uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie.

- Pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dot. zachowań zdrowotnych własnych i innych ludzi.

W roku szkolnym 2019/2020 program realizowany był w 19 szkołach ponadpodstawowych, W związku z pandemią do końca roku 2020 nie wdrożono nowej edycji programu.

Formy realizacji:

- Dostarczono i omówiono materiały potrzebne do realizacji programu.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania w roku szkolnym 2019/2020 r.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2019/2020 r.

Wniosek: Program oceniono jako potrzebny, chętnie jest realizowany w szkołach.

Program „Znamie! Znam je?”

Program skierowany jest dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań.

Cele szczegółowe

- Zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki nowotworów i ich wczesnego rozpoznawania.
- Kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko rozwoju raka różnych narządów.
- Motywowanie do poddawania się badaniom profilaktycznym oraz zasięgnięcia porady lekarskiej w przypadku zaistnienia objawów mogących wskazywać na obecność nowotworów.
- Zmniejszenie występowania nowotworów i umieralności na tę chorobę.
- Przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym.

W roku szkolnym 2019/2020 program był kontynuowany w 18 szkołach ponadpodstawowych. W związku z pandemią do końca roku 2020 nie wdrożono nowej edycji programu.

Formy realizacji:

- Dostarczono i omówiono materiały potrzebne do realizacji programu.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania.
- Przeprowadzono 2 wizytacje programu.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2019/2020

Wniosek. Program oceniony jako ciekawy i bardzo potrzebny, chętnie realizowany jest w szkołach.

Program „Wybierz życie - pierwszy krok”.

Celem programu jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę.

Cele szczegółowe:

- Zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu.
- Podniesienie poziomu wiedzy o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna).
- Motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie.
- Przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym.

W roku szkolnym 2020/2021 programu będzie realizować 12 szkół ponadpodstawowych do których dostarczono przed drugą falą pandemii materiały informacyjno - edukacyjne.

Formy realizacji:

- Zaproszono nowe szkoły do realizacji edycji programu.
- Przesłano do WSSE Katowice zapotrzebowanie na materiały.
- Przeprowadzono narady w pełnym reżimie sanitarnym, połączone z dystrybucją materiałów informacyjno - edukacyjnych. Przeprowadzono narady w pełnym reżimie sanitarnym, połączone z dystrybucją materiałów informacyjno - edukacyjnych niezbędnych do realizacji programu.

Projekt wojewódzki

„Klub zdrowego przedszkolaka”.

Cel programu jest promowanie zdrowego stylu życia, wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców

Cele szczegółowe:

- Zwrócenie szczególnej uwagi na walory odżywcze i zdrowotne owoców i warzyw oraz mleka w diecie dzieci.
- Podkreślenie właściwości zdrowotnych codziennego picia ilości wody.
- Zachęcenie dzieci do codziennej aktywności i zdrowego odżywiania.
- Budowanie i wyrabianie wśród dzieci potrzeby i nawyków dbania o higienę rąk ,nauczenie dzieci prawidłowego mycia rąk /profilaktyka chorób zakaźnych/promocja szczepień.
- Zapoznanie dzieci z tematem bezpiecznego korzystania z kąpielii słonecznych.
- Rozróżnianie dymów, ich źródeł oraz właściwości niekorzystnych dla zdrowia.

W roku szkolnym 2019/2020 program realizowało 44 przedszkola w roku szkolnym 2019/2020 chęć jego realizacji zadeklarowały 36 przedszkoli.

Formy realizacji:

- Przygotowano i przeprowadzono szkolenie połączone z dystrybucją materiałów dla przedszkolnych koordynatorów programu przystępujących do jego realizacji po raz pierwszy w dniu 08.01.2020 r.
- Przeprowadzono narady połączone z dystrybucją materiałów w placówkach dot. realizacji projektu.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w przedszkolach.
- Przeprowadzono 3 wizytacje projektu.
- W przedszkolu Miejskim nr 4 w Bytomiu przeczytano bajkę pt. „Przygody Dzielnego Niedźwiadka Szczepana” przedszkolakom.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji za rok 2019/2020.
- Przygotowano podziękowania dla koordynatorów za realizację programu którzy przysłali druk sprawozdawczy.
- Zaproszono przedszkola, które nie realizowały projektu do kolejnej edycji realizacji projektu.

Wnioski. Działania w ramach projektu zostały zawieszono od 12 marca 2020 r. Przedszkola zostały zamknięte, następnie wprowadzono zajęcia online. Projekt oceniony jako ciekawy i bardzo potrzebny, chętnie realizowany był przez placówki przedszkolne.

Corocznie maleje liczba papierowych materiałów dla dzieci i rodziców. Brak także nowych ciekawych materiałów edukacyjnych. W roku szkolnym 2020/2021 w związku z pandemią projekt został wprowadzony dopiero po feriiach zimowych.

„Smak życia, czyli debata o dopalaczach”

Program zalecany przez Śląskiego Kuratora Oświaty, skierowany jest do uczniów szkół podstawowych klas VII-VIII oraz ich rodziców i opiekunów.

Cel główny programu: dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.

W roku szkolnym 2019/2020 chęć udziału w programie zadeklarowało 30 szkół podstawowych. W związku z pandemią w do końca roku 2020 nie wdrożono nowej edycji programu. Zostanie on wprowadzony z opóźnieniem w II semestrze 2020/2021r.

Formy realizacji:

- Przeprowadzono narady połączone z dystrybucją materiałów w szkołach, w których realizowano program, przypomniano cele i założenia programu.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych, w placówkach nauczania i wychowania.
- Przeprowadzono 4 wizytacje programu.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2019/2020 r.
- Przygotowano podziękowania dla koordynatorów za realizację programu w roku 2019/2020.

Wniosek: Program został oceniony jako ciekawy i bardzo potrzebny. Od wprowadzenia lekcji zdalnych został utrudniony kontakt z koordynatorami szkolnymi. Aby wzbogacić program i zachęcić do jego realizacji pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE w Bytomiu, przeprowadzają w zainteresowanych szkołach warsztaty połączone z testami w alkogoglach i narkogoglach. W związku z wystąpieniem pandemii SARS-Cov-2 od marca wszystkie działania bezpośrednio z młodzieżą zostały wstrzymane. Dlatego warsztaty przeprowadzono tylko w dwóch szkołach podstawowych.

Interwencje nieprogramowe

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu - Profilaktyka palenia tytoniu w tym: Światowy Dzień bez tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia. POZNPT w Polsce - Profilaktyka palenia tytoniu

Działania podjęte w 2020 roku, w ramach realizacji programu skierowane były do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem biernych palaczy w celu zmniejszenia zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu (choroby układu krążenia, oddechowego, nowotwory itp.) w Polsce. Akcje i warsztaty w związku z sytuacją epidemiologiczną kraju realizowane były tylko do marca.

Podjęto następujące działania, w związku z organizacją i obchodami Światowego Dnia bez Tytoniu, Światowego Dnia Rzucania Palenia oraz profilaktyką antytytoniową:

- Przygotowano punkty z materiałami informacyjno-edukacyjnymi nt. palenia tytoniu, podczas akcji profilaktycznych, gdzie były przeprowadzane pomiary stężenia tlenku węgla w wydychanym powietrzu. W ciągu roku 2020 podczas przeprowadzonych 3 akcji profilaktycznych na których przeprowadzono 54 pomiarów stężenia tlenku węgla w wydychanym powietrzu, głównie wśród osób palących, zachęcając ich do zerwania z nałogiem.
- W czasie przeprowadzanych warsztatów nt. substancji psychoaktywnych w szkołach ponadpodstawowych u 21 zainteresowanych osób, podpalających papierosy przeprowadzono pomiary stężenia tlenku węgla w wydychanym powietrzu.
- Koordynowano badania ankietowe przeprowadzone w placówkach nauczania i wychowania, zakładach opieki zdrowotnej, zakładach pracy oraz w zakładach gastronomicznych. Badania ankietowe dotyczyły przestrzegania zakazu palenia tytoniu w nadzorowanych obiektach. Przeprowadzane były przez pracowników nadzoru sanitarnego PSSE w Bytomiu, w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego.

Projekt KIK/68 „Profilaktyczny Program w Zakresie Przeciwdziałania Uzależnieniu od Alkoholu, Tytoniu i innych Środków Psychoaktywnych w tym kampania społeczna – „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”

Celem kampanii „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu” jest zwiększenie wiedzy na temat skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie ich stosowania. W związku z wystąpieniem epidemii SARS-Cov-2 od marca wszystkie akcje i warsztaty zostały wstrzymane.

Formy realizacji:

- Podejmowano działania mające na celu promocję kampanii, umieszczono na stronach internetowych informacje zawierających treści edukacyjne dot. kampanii.
- Zapewniono odpowiedni dostęp do informacji poprzez organizację 3 akcji profilaktycznych, gdzie zorganizowano i obsługiwano punkty z materiałami informacyjno-edukacyjnymi.
- Przeprowadzono warsztatów nt. substancji psychoaktywnych tylko do 12 marca 3 szkołach (2 podstawowych i 1 ponadpodstawowej).
- Przeprowadzono pomiary stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu, testy w alkogolach i narkogolach u zainteresowanych osób.
- Prowadzono dystrybucję materiałów, organizowano ekspozycje wizualne.

Akcja edukacyjna pt. „Brazowo, ale czy zdrowo”

Cel -kształtowanie postaw i zachowań zdrowotnych ludności, związanych z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych w okresie letnim, zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z nieodpowiedzialnego korzystania z promieniowania ultrafioletowego.

Formy realizacji:

- Przeprowadzono 3 narady i nawiązano współpracę, MOSIR-em, Bytom – Basen Miejski Bytomskim Centrum Kultury, którzy włączyli się w akcje i wyeksponowali plakaty „Brazowo, ale czy zdrowo”.
- Przesłano pismo oraz plakat w formie elektronicznej do urzędu Miasta w celu zamieszczenia go na stronie internetowej urzędu.
- W PSSE Bytom, w okresie wakacyjnym wyeksponowano materiały edukacyjne „Brazowo, ale czy zdrowo?” w formie papierowej i elektronicznej.
- Nawiązano współpracę z Górnśląskimi Kolejami Wąskotorowymi w Bytomiu, oplakatowano parowozownię i kolejkę wąskotorową na trasie Bytom – Nakło - Chechło. Kolejka wąskotorowa kursowała w weekendy dwa razy dziennie. Przez okres lipiec-sierpień podróżowało 9240 osób (wg sprzedaży biletów). Zalew Nakło -Chechło to najczęściej odwiedzany zbiornik wodny w Powiecie Tarnogórskim.

Organizacja Kampanii Społecznej „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”

Cele:

- Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych.
- Wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych.
- Zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym (obowiązkowym i zalecanym).

Formy realizacji:

- Przeprowadzono 4 narady, w związku z organizacją kampanii.
- W I kwartale 2020r zorganizowano 3 akcje w których udzielono porad zachęcających do szczepień oraz przeprowadzono dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych.

- Wyeksponowano materiały informacyjno-edukacyjne w PSSE Bytom.
- Zamieszczono i aktualizowano informacje na stronie internetowej PSSE Bytom.
- Opracowano sprawozdania z realizacji zgodnie z wytycznymi raz na kwartał i przekazywano je do WSSE Katowice.

„Bezpieczne ferie 2020” „Bezpieczne wakacje 2020”.

Cele kampanii - podnoszeniu świadomości dzieci i młodzieży w zakresie bezpiecznych zachowań podczas wypoczynku zimowego i wakacji.

Formy realizacji:

- Przekazano plakaty „Bezpieczne Ferie 2020” i „Bezpieczne Wakacje 2020” do Urzędu Promocji Miasta Bytom w celu rozpropagowania.
- Przekazano w formie elektronicznej informacje do mediów.
- Zamieszczono informacje nt. bezpieczeństwa w czasie ferii i wakacji na stronie internetowej PSSE w Bytomiu.
- Przeprowadzono 6 porad dot. bezpieczeństwa podczas ferii i wakacji, oraz dostarczono materiały informacyjno-edukacyjne.
- Przygotowano i przeprowadzono w okresie ferii zimowych 2 akcje profilaktyczne na terenie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bytomiu i Sportowej Doliny.
- W związku z obostrzeniami i pandemią plakaty zostały wyeksponowane przy kasach biletowych – OSIR Basen Bytom, parowozownia Bytom i Kolejka Wąskotorowa, Punkt Delegatury NFZ Bytom, autobus „Becekobus”.
- Sporządzano sprawozdania z akcji „Bezpieczne Ferie 2020” i „Bezpieczne Wakacje 2020”.

Akcja „Dopalacze-wypalacze „groźne narkotyki”

Cel - profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży, podjęcie działań informacyjno-edukacyjnych oraz zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z dopalaczy.

Formy realizacji:

- Do marca 2020 r. zorganizowano tylko 2 akcje profilaktyczne, podczas których przygotowano punkt informacyjny z materiałami informacyjno-edukacyjnymi.
- Przeprowadzono testy w alko i narkogoglach wśród zainteresowanych osób podczas akcji profilaktycznych.
- Dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne wśród zainteresowanych placówek oświatowych.
- Prowadzono w trzech szkołach warsztaty profilaktyczne.
- Zamieszczano aktualne informacje na stronie internetowej PSSE Bytom.
- Opracowano sprawozdania zgodnie z wytycznymi raz na kwartał i przekazywano je do WSSE Katowice.

Wniosek: W roku 2020 w związku z pandemią, obostrzeniami i wytycznymi Ministerstwa Zdrowia i GIS zawieszano przeprowadzanie warsztatów w placówkach oświatowych. Zaprzestano organizacji akcji profilaktycznych na których był bezpośredni kontakt z innymi osobami i nie było możliwe zachowanie dystansu społecznego.

Profilaktyka wad postawy ph. „Lekki Tornister”

Cel profilaktyki wad postawy, zwrócenie uwagi nauczycieli, dzieci i rodziców na kwestię ciężkich plecaków uczniów szkół podstawowych.

Grupa docelowa: uczniowie klas I-III szkół podstawowych, nauczyciele, rodzice.

Formy realizacji:

- Dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne do wyznaczonych szkół, gdzie odbywało się ważenie tornistrów.

- Opracowano sprawozdania zgodnie z wytycznymi raz na kwartał i przekazywano je do WSSE Katowice.

Wniosek: Ze względu na ograniczoną liczbę plakatów, dystrybuowano je w szkołach, gdzie odbywały się pomiary – ważenie tornistrów.

Wojewódzka akcja informacyjna - „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny”

Cel: przypomnienie społeczeństwu, jak ważne jest przestrzeganie podstawowych zasad higieny i bezpieczeństwa w ograniczaniu rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem SARS - CoV-2.

Grupa docelowa: ogół społeczeństwa

Ramy czasowe: sierpień – grudzień 2020

Koordynator: pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom.

Zasadnicze działania:

- Dystrybucja materiałów wśród kierowników sekcji Oddziału Nadzoru Sanitarnego
- Dystrybucja ulotek pt. „Mandat zaufania” przez pracowników podczas kontroli obiektów z policją lub indywidualnie.
- Organizacja dwóch akcji profilaktycznych: na targowisku w Radzionkowie i Dworcu PKS w Tarnowskich Górach.
- Przesyłano cotygodniowe raporty z dystrybucji ulotek zgodnie z wytycznymi WSSE Katowice.
- Wyeksponowano materiały informacyjno-edukacyjne w PSSE Bytom.

Profilaktyka zakażeń wirusem SARS-CoV-2 (zapobieganie rozprzestrzenianiu się koronawirusa)

Cel przypomnienie podstawowych zasad zapobiegawczych, które istotnie wpływają na ograniczenie ryzyka zakażeń wśród społeczeństwa

Grupa docelowa: ogół społeczeństwa

Ramy czasowe: marzec 2020

Koordynator: pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom.

Zasadnicze działania:

- Przesłano pisma do Urzędów Miasta, Centrum Zarządzania Kryzysowego Bytom informacji nt. „Koronawirus – zasady postępowania krok po kroku” oraz instrukcji „Jak skutecznie myć ręce”,
- Zamieszczano informację na stronie internetowej PSSE Bytom,
- Zorganizowano gazetkę ścienną na terenie PSSE Bytom nt. Koronawirusa.

Podsumowanie

Rok 2020 był rokiem szczególnym. Pandemia SARS-CoV-2 dotarła do Polski. W związku z zakazami, nakazami i obostrzeniami zawieszono zajęcia dydaktyczne w placówkach oświatowych, nauka odbywała się tylko online. Działania oświatowo - zdrowotne były podejmowane sporadycznie głównie między kolejno wprowadzającym „lockdownem”, co utrudniało realizację programów i projektów w szkołach.

Ograniczono do minimum kontakty bezpośrednie, zaś pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej uczestniczyli przy organizacji działań epidemiologicznych związanych z zachorowaniami. W marcu 2020 r. pandemia w znacznym stopniu wpłynęła na realizację zaplanowanych działań i przedsięwzięć. Od 12 marca do czerwca zamknięte zostały szkoły, uczelnie i przedszkola. We wrześniu przywrócono zajęcia stacjonarne, lecz od października w szkołach w związku z wzrostem zachorowań, wprowadzono zajęcia tylko online.

Działania i zadania oświatowo – zdrowotne realizowane są głównie poprzez:

- Realizację interwencji programowych i nieprogramowych inicjowanych przez GIS i WSSE Katowice.
- Dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz pomocy edukacyjnej.
- Koordynowanie, a także wspomaganie działań i inicjatyw instytucji, organizacji współpracujących, w ramach realizacji zadań oświatowo – zdrowotnych.
- Inicjowanie i przeprowadzanie akcji oświatowo- zdrowotnych na terenie działania PSSE Bytom.
- Czuwanie nad właściwym obiegiem informacji ważnych dla realizacji zadań.

Wnioski:

Programy, akcje i przedsięwzięcia z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Bytomiu realizowane tylko w pierwszym kwartale 2020r. zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach. Później zostały zawieszona w związku z sytuacją epidemiologiczną kraju.

Zakres działań prozdrowotnych podejmowanych w 2020 roku, ograniczył się do walki z Sars-CoV-2 oraz realizacją wytycznych mających zmniejszyć zagrożenie występujące w środowisku lokalnym.

Po raz kolejny zaobserwowano w działaniach na rzecz umacniania zdrowia niezbędne jest zaangażowanie i współpraca jak największej liczby podmiotów, które odpowiedzialne są za kształtowanie i realizację polityki prozdrowotnej na poziomie lokalnym. Potrzeba jest ciągłej aktywizacji wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. Ważne są rzetelnie opracowane materiały nie tylko w formie elektronicznej ale także w formie papierowej, które informują i uświadamiają ludzi.

X. Działalność laboratoryjna

1. W zakresie badań laboratoryjnych

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń.

Od roku 2004 Oddział Laboratoryjny posiada akredytację PCA na wykonywane badania. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej zakres badań akredytowanych jest uaktualniany lub rozszerzany o nowe lub zmieniające się metodyki badań. Szczególną wagę do aktualizacji zakresu badań akredytowanych przywiązuje się do tych metodyk badawczych, które znajdują się w wymaganym obszarze prawnym.

Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej audytorzy PCA podkreślają duże zaangażowanie i doświadczenie personelu technicznego w dziedzinie wykonywanych badań.

W 2020 roku Oddział Laboratoryjny realizował swoje zadania okresowo, ze względu na zaangażowanie pracowników w działalność związaną z COVID – 19. Dodatkowo w związku z wystąpieniem stanu epidemii:

- plany poboru próbek wody i żywności zostały ograniczone, uniemożliwiając tym samym wykonywanie badań,

- punkty poboru próbek materiału biologicznego w Bytomiu i Tarnowskich Górach pozostawały czasowo zamknięte.

W 2020 roku:

a) **Sekcja Badań Wody** przeprowadziła mikrobiologiczne, fizykochemiczne i sensoryczne badania:

- wody przeznaczonej do spożycia – zbadano 55 próbek,
- wody mineralnej w opakowaniach – zbadano 5 próbek,
- wody z pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe – zbadano 15 próbek,
- wody wodociągowej ciepłej – zbadano 57 próbek.

W zakresie badań mikrobiologicznych oznaczane były: bakterie grupy coli, bakterie *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów, liczba *Pseudomonas aeruginosa*, liczba bakterii z rodzaju *Legionella*, liczba bakterii *Clostridium perfringens* oraz liczba przetrwalników beztlenowców redukujących siarczyny (*clostridia*).

Badania fizyko-chemiczne obejmowały oznaczanie barwy, mętności, przewodnictwa, odczynu, zawartości jonu amonowego, azotynów, azotanów, chlorków, żelaza, manganu, wapnia, magnezu, glinu, twardości ogólnej, utlenialności, zawartości fosforanów.

Badania sensoryczne obejmowały smak i zapach.

b) **Sekcja Badań Żywności** wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne, badania sensoryczne oraz badania w kierunku znakowania środków spożywczych.

Na terenie miasta Bytom:

- w kierunku mikrobiologicznym – zbadano 126 próbek,
- w kierunku fizykochemicznym – zbadano 31 próbek (w tym 4 próbki sanitarne),
- w kierunku sensorycznym – zbadano 16 próbek.

Badania mikrobiologiczne wykonywane w ramach monitoringu obejmowały grupę produktów: jaja kurze.

W obszarze badań mikrobiologicznych zakwestionowano 5 pobranych do badań próbek lodów za przekroczoną liczbę bakterii z rodzaju *Enterobacteriaceae*.

Monitoringiem badań fizykochemicznych objęto oznaczanie poziomu azotanów i azotynów w warzywach (3 próbki) oraz w mięsie i produktach mięsnych, rybach i przetworach rybnych (w sumie 15 próbek).

Kontrolą sanitarną, w ramach corocznej akcji „mklk próchniczek”, objęto piekarnie, skąd pobrano i zbadano 2 próbki sanitarne w kierunku zanieczyszczeń biologicznych.

Badania sensoryczne żywności obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów spożywczych.

c) **Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń** przeprowadziła badania bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych (*Salmonella* i *Shigella*), badania parazytologiczne, badania skuteczności sterylizacji urządzeń. W próbkach przyjętych do badań w punkcie przyjęcia próbek w Bytomiu wykonano:

- 10 998 badań u 3666 osób podejmujących lub wykonujących prace, przy których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby,
- 53 badania u 19 osób, które były narażone na zakażenie poprzez kontakt z osobami chorymi lub zakażonymi,
- 11 badań dla 4 osób, u których mogą rozmnażać się i bytować drobnoustroje chorobotwórcze stanowiące potencjalne źródło zakażenia, a które same mogą pozostawać bez objawów chorobowych,

- 35 badań u 11 osób po przebytych salmonellozach i przeprowadzonym leczeniu,
- 3 badania dla 3 osób u których istnieją objawy kliniczne wskazujące na chorobę zakaźną,
- 34 badania dla 24 osób w kierunku pasożytów przewodu pokarmowego.

XI. Podsumowanie

W okresie minionego roku 2020, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Bytomiu dokonali **1239** kontroli (w tym **74** kontrole związane były z poborem próbek wody) na terenie miasta Bytom.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano **347** decyzji administracyjnych, w tym **25** decyzji w sprawie chorób zawodowych.

Ponadto wydano **248** decyzji obciążających stronę kosztami za przeprowadzone czynności kontrolne, w czasie których stwierdzono nieprawidłowości oraz za kontrole na wniosek strony.

W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono **35** mandatów karnych na kwotę **6400** zł.

W przypadku występujących trudności w egzekwowaniu obowiązków nałożonych decyzjami zastosowano środki przymusowego postępowania w administracji.

W związku z tym:

- wystawiono **1** tytuł wykonawczy,
- wydano **5** postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę **2530** zł.

W 2020 r. w żadnym obiekcie kontrolowanym nie stwierdzono bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, wobec czego nie wydano decyzji z art. 27 ust. 2 ustawy o PIS dot. unieruchomienia obiektu.

W roku sprawozdawczym nie kierowano wniosków o ukaranie do sądu oraz nie nałożono kary pieniężnej w sprawie wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Rok 2020 był rokiem szczególnym, ze względu na ogłoszoną epidemię SARS-CoV-2 w marcu na terenie Polski. W związku z nakazami i obostrzeniami zawieszono zajęcia dydaktyczne w placówkach oświatowych, a nauka odbywała się w formie hybrydowej lub online. Działania oświatowo - zdrowotne były podejmowane sporadycznie głównie między kolejno wprowadzaniem „lockdownem”, co utrudniało realizację programów i projektów w zakresie promocji zdrowia. We wrześniu przywrócono zajęcia stacjonarne, lecz od października w szkołach w związku ze wzrostem zachorowań wprowadzono zajęcia tylko online.

Ograniczono do minimum kontakty bezpośrednie, a pracownicy Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Bytomiu zostali przesunięci do pracy związanej z działaniami epidemiologicznymi, głównie związanymi z zachorowaniami. Epidemia w znacznym stopniu wpłynęła na realizację zaplanowanych działań i przedsięwzięć.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej skupione były w szczególności w zakresie przeciwepidemicznym dot. SARS-CoV-2, w szczególności na przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych, co spowodowała ograniczenie liczby kontroli w terenie. Ponadto podejmowane były działania w związku z interwencjami, które mogły stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

W okresie letnim, kiedy sytuacja epidemiologiczna się ustabilizowała, kontrole były realizowane w oparciu o ocenę ryzyka. Ponadto prowadzono działania w ramach systemu RASFF/RAPEX, kontrole graniczne, zatwierdzanie i rejestracja zakładów, w niektórych sytuacjach korzystano z ułatwień przewidzianych w rozporządzeniu 2020/466 z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie środków tymczasowych mających na celu ograniczenie ryzyka dla zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt podczas określonych

poważnych zakłóceń w systemach kontroli państwa członkowskich z powodu COVID - 19 tj. za pośrednictwem dostępnych środków porozumiewania się na odległość.

Ponadto, zgodnie z poleceniami GIS oraz ŚPWIS w Katowicach, w okresie zimowym wzmożono kontrole galerii handlowych oraz miejsc uprawiania sportów (m.in. stoków narciarskich) pod kątem przestrzegania przepisów przeciwepidemicznych. Podjęto współpracę z Komendami Policji i skupiono działania w ww. temacie, co również uniemożliwiło realizowanie zaplanowanych kontroli zgodnie z harmonogramem na rok 2020. Przede wszystkim prowadzono kontrole, wizytacje i wywiady w zakresie przestrzegania obostrzeń związanych z SARS-CoV-2, a w mniejszym stopniu kontrole kompleksowe (planowane) pozostałych obiektów i zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

W dalszym ciągu w związku z ogłoszonym stanem epidemii SARS-CoV-2 utrzymywana jest stała współpraca ze służbami medycznymi, Sztabem Kryzysowym, jak również ze Strażą Graniczną w celu wymiany informacji oraz szybkiego podejmowania działań przeciwepidemicznych.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Piekary Śląskie za rok 2020

Bytom 2021

SZANOWNI PAŃSTWO

Mam przyjemność przekazać na Państwa ręce „Informację o stanie bezpieczeństwa Sanitarnego miasta Piekary Śląskie za rok 2020”. Dokument ten przygotowywany jest corocznie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na podstawie informacji uzyskanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się styl życia, środowisko naturalne i stworzone przez człowieka oraz społeczne życia, pracy, nauki, a także działania placówek leczniczych. To właśnie styl życia człowieka, w blisko 50% determinuje zachowanie zdrowia i dobrą kondycję psychofizyczną.

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest jak najszybsze identyfikowanie niepożądanych zjawisk wpływających na zdrowie człowieka.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych. Z analiz porównawczych w stosunku do lat poprzednich wynika, że stan bezpieczeństwa sanitarnego miast stale poprawia się, stwierdzone są jednak nadal negatywne zjawiska sanitarno-higieniczne wymagające podjęcia działań zarówno ze strony podmiotów gospodarczych jak i władz samorządowych i administracyjnych.

Działalność restrykcyjno-kontrolna nie jest jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podejmowane są również inicjatywy mające na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o zdrowie swoje i najbliższych poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykownych, a także stworzenie bezpiecznych warunków życia, nauki i pracy.

Mam nadzieję że przedstawiony Państwu raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podjęcia działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w mieście. Ufam, iż zaprezentowana ocena upewni Państwa co do tego, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając Nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne.

Spis treści:

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	5
1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	5
2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	6
3. System telefonicznego powiadamiania alarmowego	7
Wnioski	7
II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	7
1. Stan sanitarny szpitali	7
2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych	8
3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych	8
4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy	9
5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek	9
Wnioski	10
Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	10
III. z żywnością	10
1. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny zakładów	13
2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych	15
3. Piekarnie	15
4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF /RAPEX	15
5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	15
6. Akcje	16
7. Działalność interwencyjna za 2020 rok	19
Wnioski	20
Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej oraz wody do kąpieli	20
IV. kąpieli	20
Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach zaopatrywania w wodę	20
1. Ocena jakości wody w pływalniach	21
2. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego, zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej	22
3.	

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	22
1. Hotele i obiekty świadczące usługi hotelarskie	23
2. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu oraz zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z w/w usług	23
3. Dworzec autobusowy	24
4. Ustępy publiczne	24
5. Pływalnie	25
6. Inne obiekty użyteczności publicznej	25
7. Inne informacje	25
8. Interwencje	25
Wnioski	26
VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	27
1. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	28
2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia	29
3. Profilaktyczna opieka zdrowotna	30
4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży	31
5. Interwencje	31
Wnioski	31
VII. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	32
1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy	32
2. Choroby zawodowe	34
3. Działalność interwencyjna	35
4. Działania w ramach walki z pandemią wirusa Sars-CoV-2	35
Wnioski	35
VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	36
IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	38
X. Działalność laboratoryjna	47
XI. Podsumowanie	48

1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2020 roku na terenie Piekar Śląskich przeprowadzono łącznie 1942 wywiady epidemiologiczne w ogniskach chorób zakaźnych.

Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wzrosła w porównaniu do roku ubiegłego o 1692.

Na podstawie analizy zachorowań na choroby zakaźne stwierdzono spadek liczby zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby w porównaniu z rokiem poprzednim o 10 przypadków.

W 2020 roku zarejestrowano 3 zachorowania na przewlekłe i bliżej nieokreślone wirusowe zapalenie wątroby. Nie zarejestrowano natomiast ostrego wirusowego zapalenia wątroby typu B, wirusowego zapalenia typu A, wirusowego zapalenia wątroby typu C oraz zakażenia mieszanego B+C.

W grupie chorób szerzących się drogą pokarmową w 2020 r. zarejestrowano 20 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych pałeczką Salmonella – o 26 przypadków mniej niż w roku ubiegłym.

Zarejestrowano także 42 przypadki innych bakteryjnych zakażeń jelitowych (wzrost o 9 przypadków), 29 przypadków biegunek o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (spadek o 36 przypadków), 18 przypadków wirusowych zakażeń jelitowych (spadek o 54 przypadki), natomiast nie rejestrowano przypadków innych bakteryjnych zatruc pokarmowych.

Wśród innych bakteryjnych zakażeń jelitowych dominującym czynnikiem etiologicznym było Clostridium difficile. W 2020 roku zarejestrowano 40 przypadków zakażeń wywołanych tym patogenem, to jest o 10 przypadków więcej niż w roku 2019. Utrzymująca się wysoka liczba zarejestrowanych zakażeń wynika z powszechnie stosowanej przez szpitale diagnostyki w kierunku wykrywania Clostridium difficile.

W 2020 r. na terenie Piekar Śląskich nie zarejestrowano ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową.

W grupie chorób wieku dziecięcego zanotowano wzrost zachorowań na krztusiec – 5 zachorowań (wzrost o 4 przypadki), natomiast spadek liczby zachorowań na następujące choroby:

- ospa wietrzna – 33 zachorowania (spadek o 223 przypadki),
- płonica – 6 zachorowań (spadek o 12 przypadków).

Nie zarejestrowano natomiast przypadków zachorowań na różyczkę, odrę oraz świnkę.

Liczba zachorowań na boreliozę spadła w porównaniu z rokiem poprzednim o 2 przypadki, zarejestrowano 3 zachorowania.

Zanotowano 1 przypadek szczepienia przeciwko wściekliźnie osoby narażonej na zachorowanie na skutek pokąsania przez zwierzęta - o 6 przypadków mniej niż w roku poprzednim.

W grupie zapaleń opon mózgowych i mózgu zarejestrowano 2 przypadki wirusowego zapalenia opon mózgowych (o 1 więcej niż w 2019 r.), natomiast nie zarejestrowano przypadków bakteryjnego zapalenia opon mózgowych i/lub mózgu, wirusowego zapalenia opon mózgowych, zapalenia opon mózgowych innego i nieokreślonego oraz innego wirusowego zapalenia mózgu. Nie zarejestrowano również zachorowań na bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu wywołane przez Streptococcus pneumoniae, Neisseria meningitidis oraz Haemophilus influenzae.

W ilości zachorowań na gruźlicę od 2011 roku obserwuje się tendencję spadkową, w roku 2020 zarejestrowano 7 przypadków zachorowań – o 1 przypadek więcej niż w roku poprzednim.

W roku 2020 zaobserwowano spadek liczby zgłoszonych podejrzeń zachorowań na grypę, tj. z 3208 przypadków w roku 2019 do 2611 przypadków w roku 2020.

Liczba zarejestrowanych przypadków zależna jest zarówno od faktycznej liczby zachorowań, jak i zgłaszalności przypadków przez podmioty lecznicze.

W 2020 roku zarejestrowano 9 przypadków grypy, potwierdzonych badaniami wirusologicznymi, to jest o 24 przypadki mniej niż w roku poprzednim.

W 2020 roku prowadzony był nadzór epidemiologiczno- wirusologiczny nad grypą w Systemie Sentinel w 1 wytypowanej poradni POZ. W ramach tego nadzoru pobrano próby do badań w kierunku wirusów grypy od 19 pacjentów z podejrzeniem zachorowania na grypę. Badania wirusologiczne potwierdziły obecność wirusa

grypy u 14 pacjentów, w tym u 11 pacjentów wirus grypy typu A, u 1 pacjenta wirus grypy A/H1N1/v, u 2 pacjentów wirus grypy typu B.

Liczba osób zaszczepionych przeciwko grypie sezonowej wzrosła w 2020 roku o 656 w porównaniu z rokiem poprzednim, zaszczepionych zostało w 2020 roku 2325 osób.

Od roku 2008 obserwuje się spadek zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową, w latach 2015-2017 nie notowano zachorowań, w 2018 roku wystąpił 1 przypadek zachorowania, natomiast w 2019 i 2020 roku zachorowań nie zarejestrowano.

Utrzymująca się niska zapadalność, szczególnie w grupie młodzieży spowodowana jest między innymi większą świadomością społeczeństwa w zakresie inwazyjnej choroby meningokokowej, a także szczepieniami przeciwko meningokokom grupy C i B.

W 2020 r. na terenie Piekar Śląskich przeciwko meningokokom ogółem zaszczepionych zostało 307 osób, tj. mniej o 103 osoby niż w roku poprzednim. W analizowanym roku na terenie Piekar Śląskich realizowane były szczepienia akcyjne młodzieży szkół podstawowych przeciw meningokokom.

Ponadto w 2020 r. zarejestrowano 4 przypadki inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pyogenes* (mniej o 3 niż w roku poprzednim), natomiast nie odnotowano przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae* oraz inwazyjnej choroby wywołanej przez *Haemophilus influenzae*.

W analizowanym okresie zarejestrowano także 1 przypadek jersiniozy pozajelitowej, 1 przypadek kiły, 1 przypadek innej choroby przenoszonej drogą płciową wywołanej przez *Chlamydie*.

W 2020 roku wystąpiła epidemia zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2, zarejestrowano 1897 przypadków zakażeń, 43 przypadki zgonów.

W każdym przypadku zakażenia przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, objęto nadzorem osoby zakażone oraz osoby z kontaktu, które zostały objęte obowiązkową kwarantanną. W 2020 roku PPIS w Bytomiu wydał 8217 decyzji nakazujących obowiązek

W 2020 r. w nadzorowanych szpitalach wystąpiło 5 ognisk zakażeń szpitalnych, to jest o 4 więcej niż w roku poprzednim. Ogniska objęły 44 osoby, w tym 29 pacjentów i 15 osób z personelu medycznego. Odnotowano 2 przypadki zgonów z powodu zakażenia.

Wszystkie ogniska zakażeń szpitalnych zostały wywołane przez koronawirusa SARS-CoV-2. W przypadkach ognisk zakażeń szpitalnych nie przeprowadzono kontroli. Działania epidemiologiczne mające na celu wygaszenie ogniska prowadzone były we współpracy z działającym w szpitalu zespołem kontroli zakażeń szpitalnych.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2020 r. nie zarejestrowano interwencji.

W 2020 roku w ramach prowadzonego nadzoru nad środkami zastępczymi na terenie miasta Piekary Śląskie pozyskiwano informacje o podejrzeniach zatruc środkami zastępczymi z nadzorowanych podmiotów leczniczych.

W analizowanym okresie nie zarejestrowano przypadków podejrzenia zatruc środkami zastępczymi.

2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych

W 2020 roku na terenie miasta Piekary Śląskie sprawowano nadzór nad 23 punktami szczepień. Skontrolowano 6 punktów szczepień, przeprowadzając 6 kontroli.

Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

Z przeprowadzonych kontroli sanitarnych w punktach szczepień wynika, że szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane u dzieci, młodzieży i osób dorosłych wykonywane są zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych. Dzieci i młodzież wzywana jest do szczepień systematycznie i na bieżąco.

W związku z ogłoszeniem stanu epidemii w miesiącu marcu i koniecznością realizacji działań przeciwepidemicznych kontrole punktów szczepień zostały wstrzymane.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnie imiennie do PSSE w Bytomiu.

W 2020 r. poradnie POZ zgłosiły 109 dzieci oraz 84 rodziców uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym. PPIS w Bytomiu wystosował 10 wezwań zobowiązujących rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień. W 2020 roku zaobserwowano wzrost liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2020 zauważalny jest spadek wykonawstwa szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży we wszystkich grupach wiekowych. Jest on spowodowany występowaniem środowisk opornych związanych z wpływem ruchów antyszczepionkowych oraz brakiem złożonej deklaracji do poradni POZ.

Ponadto istotny wpływ na spadek wykonawstwa szczepień ochronnych w 2020 roku miała także epidemia COVID-19.

Natomiast zaobserwowano wzrost wykonawstwa szczepień ochronnych zalecanych przeciw grypie.

3. System telefonicznego powiadamiania alarmowego

W związku z koniecznością zapewnienia obywatelom kontaktu telefonicznego uruchomiona została infolinia GIS, w ramach której prowadzone są całodobowe dyżury telefoniczne. Ponadto wdrożony został System SEPIS, który zapewnia możliwość niezwłocznego podejmowania i rozwiązywania zgłoszeń od obywateli oraz przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych w przypadku zgłoszenia zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2.

Uruchomione zostały również dodatkowe numery telefonów całodobowych umożliwiające kontakt w sytuacjach wymagających podjęcia niezwłocznych działań przeciwepidemicznych, udostępnione dyrektorom szkół i przedszkoli.

Wnioski:

1. Podsumowując prowadzony w 2020 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że zasadniczym problemem epidemiologicznym na terenie działalności PPIS w Bytomiu w analizowanym okresie była epidemia zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2 oraz występowanie ognisk zakażeń szczególnie w podmiotach leczniczych, domach pomocy społecznej, szkołach oraz zakładach pracy.
2. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych. Zauważa się coraz większą podatność rodziców na wpływ ruchów antyszczepionkowych. Ponadto istotny wpływ na spadek stanu zaszczepienia populacji w 2020 roku miało również wystąpienie epidemii COVID-19.

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. Stan sanitarny szpitali

W 2020 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 2 szpitalami na terenie Piekarów Śląskich :

- SP Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. dr J. Daaba w Piekarach Śląskich, ul. Bytomska 62,
- Szpital Miejski w Piekarach Śląskich pw. Św. Łukasza, Piekary Śląskie, ul. Szpitalna 11.

W nadzorowanych szpitalach w 2020 roku nie przeprowadzono kontroli.

W 2020 r. w nadzorowanych szpitalach wystąpiło 5 ognisk zakażeń szpitalnych, w tym w SP Wojewódzkim Szpitalu Chirurgii Urazowej im. dr J. Daaba – 4 ogniska, w Szpitalu Miejskim w Piekarach

Śląskich pw. Św. Łukasza – 1 ognisko. W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych nie przeprowadzono kontroli.

2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo-leczniczych

W ewidencji PSSE w Bytomiu na terenie Piekar Śląskich znajduje się 1 zakład opiekuńczo - leczniczy.

W roku 2020 przeprowadzono 1 kontrolę w obiekcie. Zakład zlokalizowany jest w budynku wolnostojącym, 3-kondygnacyjnym dostosowanym dla osób niepełnosprawnych. Obiekt wyposażony w instalację wodociągową i kanalizacyjną. Jakość wody jest monitorowana. Pomieszczenia obiektu są w dobrym stanie technicznym. Stan sanitarno-porządkowy i sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń. W trakcie kontroli oceniono postępowanie z odpadami niebezpiecznymi medycznymi. Postępowanie z odpadami prawidłowe, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Obiekt posiada umowę dot. odbioru i utylizacji odpadów medycznych o kodzie: 180103, 180104 podpisaną z upoważnioną firmą: Remondis Medison Sp. z o.o. Dąbrowa Górnicza, ul. Puszkina 41. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania, ostre odpady składowane są w pojemnikach twardej, plastikowych, bez możliwości otwarcia. Odpady nieostre o kodzie: 180103 gromadzone są w pojemnikach wyłożonych czerwonymi workami, natomiast odpady o kodzie 180104 gromadzone są w workach foliowych koloru niebieskiego. Do czasu odbioru przez specjalistyczną firmę odpady przechowywane są w wydzielonym pomieszczeniu z urządzeniem chłodniczym wyposażonym w termometr. Pojemniki i worki wymieniane są nie rzadziej, niż co 72 godz. Odpady medyczne odbierane raz w tygodniu. Prowadzona jest dokumentacja potwierdzająca odbiór odpadów.

Odpady komunalne gromadzone są w plastikowych, zamykanych pojemnikach, które wyłożone są workami foliowymi. Usuwane są do kontenera zbiorczego usytuowanego na terenie zakładu na wydzielonym placu gospodarczym. W 2020 r. nie stwierdzono nieprawidłowego postępowania z odpadami medycznymi i komunalnymi.

Placówka zaopatrzona jest w dostateczną ilość sprzętu jednorazowego użytku. Odzież ochronna i środki ochrony indywidualnej są odpowiednie i w wystarczającej ilości. W obiekcie stosowana jest bielizna wielokrotnego użytku. Bielizna jest prana na miejscu. Zakład ma pomieszczenia przeznaczone na pralnię. W pomieszczeniach pralni zachowuje się rozdział dróg obiegu bielizny czystej i brudnej. Obiekt posiada wydzielone miejsca na przechowywanie odzieży czystej i odzieży brudnej. Podczas kontroli sprawdzono postępowanie ze zwłokami osób zmarłych. Zwłoki na terenie zakładu przechowywane są wydzielonym miejscu zachowaniem godności należnej osobie zmarłej. Zwłoki odbierane są po 2 godzinach przez zakład pogrzebowy wskazany przez rodzinę. W przypadku braku rodziny zakład ma podpisaną umowę z określonym zakładem pogrzebowym. Placówka posiada opracowane i wdrożone procedury p/epidemiczne, w tym postępowania z odpadami medycznymi, dezynfekcji i mycia narzędzi oraz sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dezynfekcji pomieszczeń, postępowania z bielizną brudną i czystą. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny zakładu oceniono jako dobry.

3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych

Pod nadzorem znajdują się 33 podmioty, w skład których wchodzi 53 obiekty.

Ponadto nadzorem objętych jest 7 filii ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

W zakresie nadzoru nad obiektami, w których prowadzona jest działalność lecznicza na terenie Piekar Śląskich w 2020 r. Sekcja Epidemiologii przeprowadziła 8 kontroli w 8 obiektach, nie skontrolowano filii.

W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Decyzji nakazujących oraz zmieniających nie wydano.

W obiektach stosowana jest bielizna wielokrotnego użytku oraz bielizna jednorazowa. Bielizna jednorazowa w zależności od rodzaju skażenia po użyciu traktowana jest jako odpad medyczny zakaźny lub niezakaźny - pakowana w worki foliowe odpowiedniego koloru i usuwana do pojemników przeznaczonych na te cele. Bielizna brudna wielokrotnego użytku zbierana jest do worków foliowych i do chwili odbioru

w celu przewozu do pralni gromadzona jest w wydzielonych pomieszczeniach porządkowych. Zapas bielizny czystej przechowywany jest w magazynach lub w wydzielonych szafach.

Odpady medyczne segregowane są w miejscu wytwarzania i gromadzone do zamykanych i oznakowanych pojemników. Odpady medyczne o ostrych końcach i krawędziach składowane są w pojemnikach twardej, odpornej na przekłucie opisanych datą otwarcia i kodem odpadu. Do czasu odbioru i transportu do utylizacji przez specjalistyczne firmy odpady przechowywane są w urządzeniu chłodniczym przeznaczonym na ten cel. Prowadzona jest dokumentacja potwierdzająca odbiór odpadów medycznych do utylizacji. Odpady medyczne zakaźne za wyjątkiem odpadów o ostrych końcach i krawędziach gromadzone są w plastikowych, zamykanych pojemnikach wyłożonych workami foliowymi koloru czerwonego.

Podmioty lecznicze posiadają opracowane i wdrożone procedury postępowania: z odpadami medycznymi, sterylizacji, dezynfekcji oraz mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dekontaminacji pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz jednorazową.

W 2020 roku zarejestrowano 1 interwencję dotyczącą ambulatoryjnego podmiotu leczniczego:

1. NZOZ ALLMED, 42-640 Piekary Śląskie, ul. Piłsudskiego 2 - dot. nieprzestrzegania procedur higienicznych przez personel w punkcie poboru krwi. Przeprowadzono kontrolę sanitarną, w trakcie której stwierdzono, że punkt poboru czasowo nie funkcjonuje. Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarnego obiektu nie stwierdzono. Interwencję uznano za niezasadną.

4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy

Pod nadzorem znajduje się 49 prywatnych gabinetów lekarskich.

W 2020 r. skontrolowano 3 obiekty, przeprowadzając 3 kontrole sanitarne, w tym 1 kontrolę sprawdzającą.

W 1 gabinecie stwierdzono nieprawidłowości dotyczące braku zachowania ciągu technologicznego sterylizatorni zapewniającego jednokierunkowy ruch materiału od punktu przyjęcia materiału skażonego do punktu wydania materiału sterylnego, wydano decyzję nakazującą, która jest w trakcie realizacji .

W prywatnych gabinetach lekarskich używana jest głównie bielizna jednorazowego użytku, która po użyciu traktowana jest jako odpad medyczny.

Wytwarzające odpady medyczne podmioty posiadają umowy dot. utylizacji odpadów medycznych zawarte z upoważnionymi firmami. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania do zamykanych i oznakowanych pojemników, ostre narzędzia składowane są w pojemnikach twardej, plastikowych, bez możliwości otwarcia. Do czasu odbioru przez specjalistyczne firmy odpady przechowywane są w chłodziarkach przeznaczonych na ten cel. Prowadzona jest ewidencja odbioru odpadów medycznych. W skontrolowanych gabinetach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi.

W gabinetach opracowane są i wdrożone procedury postępowania: z odpadami medycznymi, sterylizacji, dezynfekcji i mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dekontaminacji pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz jednorazową.

Jako zły pod względem sanitarno- technicznym oceniono 1 obiekt, w którym wydana decyzja jest w trakcie realizacji. Na negatywną ocenę placówki miały wpływ nieprawidłowości dotyczące braku zachowanego ciągu technologicznego sterylizatorni.

Stan sanitarny pozostałych skontrolowanych gabinetów został oceniony jako dobry.

5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek

Pod nadzorem znajdują się 2 praktyki pielęgniarek. Wszystkie praktyki zlokalizowane są na terenie szkół i świadczone są w nich usługi medyczne na rzecz uczniów szkoły.

W 2020 r. nie przeprowadzono kontroli praktyk.

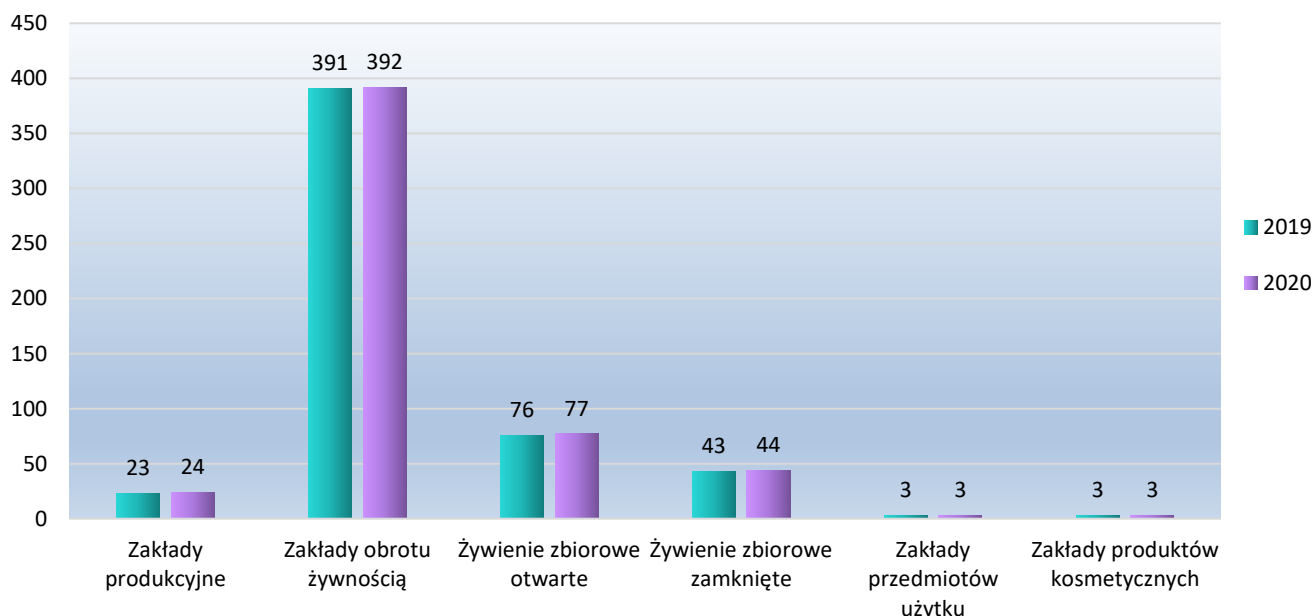
Wnioski:

W roku 2020 ze względu na wprowadzenie stanu epidemii oraz konieczność skupienia działalności Sekcji Epidemiologii na realizacji działań w zakresie zwalczania chorób zakaźnych, kontrole podmiotów wykonujących działalność leczniczą zostały zrealizowane w ograniczonym zakresie.

III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W roku 2020 przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na terenie miasta Piekary Śląskich, skontrolowali **178** zakładów branży spożywczej, zakładów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz zakładów produktów kosmetycznych, co stanowi **32,7 %** wszystkich obiektów zewidencjonowanych.

Wykaz obiektów pod nadzorem

Najliczniejszą grupę obiektów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W tej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów w Piekarach Śląskich można stwierdzić, że w 2020 roku liczba zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu zwiększyła się w stosunku do 2019 roku.

Dokonując analizy harmonogramu kontroli należy stwierdzić, że w roku 2020 liczba zaplanowanych do kontroli obiektów była mniejsza o **0,3 %** niż w roku 2019.

Tabela 1. Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2019 do 2020

Rodzaj obiektu	Piekary Śląskie			
	2019		2020	
	zaplanowane	wykonane	zaplanowane	wykonane
Produkcja	21	18	19	12
Obrót	153	126	155	86
Żywnienie otwarte	41	34	41	14
Żywnienie zamknięte	43	41	41	14
Materiały i wyroby	2	2	1	0
Kosmetyki	1	1	0	0
RAZEM	258	219	257	126

W roku 2020 wykonano **126** kontroli z **257** zakładów zaplanowanych do kontroli. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż harmonogram kontroli został wykonany w **49** %.

W roku sprawozdawczym kontrole planowane nie zostały wykonane w 100% z powodu sytuacji epidemiologicznej związanej z COVID-19 oraz ze względu na fakt, iż większość właścicieli zakładów / obiektów branży spożywczej, których zakłady zostały zlikwidowane, bądź zawieszono działalność nie poinformowało Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu o zaistniałej sytuacji.

Jednak to aktywność Państwowej Inspekcji Sanitarnej skupiona na działaniach przeciwepidemicznych dot. COVID-19, w szczególności dochodzeniu epidemiologicznym, spowodowała ograniczenie liczby kontroli w terenie. Do działań w pionie bezpieczeństwa żywności (plan narzucony przez KE) pozostały interwencyjne mogące stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

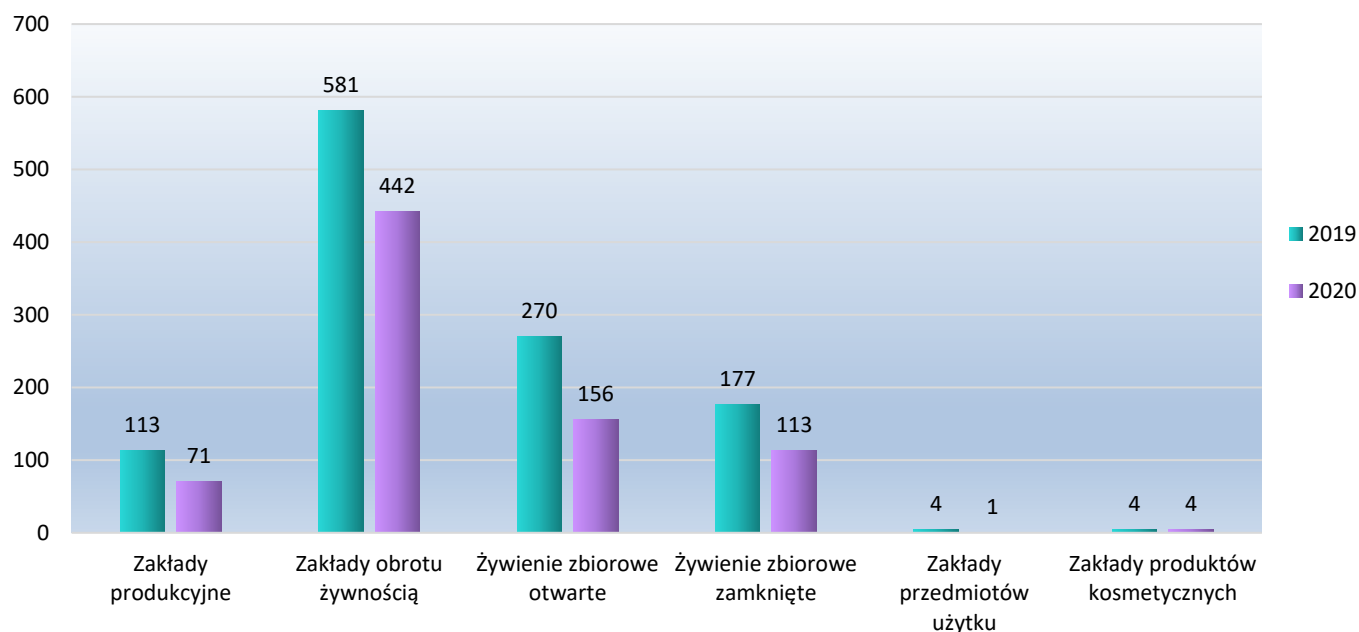
W okresie letnim, kiedy sytuacja epidemiologiczna się ustabilizowała, kontrole w zakresie bezpieczeństwa żywności były realizowane w oparciu o ocenę ryzyka. Ponadto prowadzono działania w ramach systemu RASFF, kontrole graniczne, zatwierdzanie i rejestracja zakładów, w niektórych sytuacjach korzystano z ułatwień przewidzianych w rozporządzeniu 2020/466 z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie środków tymczasowych mających na celu ograniczenie ryzyka dla zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt podczas określonych poważnych zakłóceń w systemach kontroli państwa członkowskich z powodu choroby koronawirusowej (COVID-19) tj. za pośrednictwem dostępnych środków porozumiewania się na odległość.

Ponadto, zgodnie z poleceniami GIS oraz WSSE w Katowicach, w okresie zimowym wzmożono kontrole galerii handlowych oraz miejsc uprawiania sportów (m.in. stoków narciarskich) pod kątem przestrzegania przepisów przeciwepidemicznych (podjęto współpracę z Komendami Policji). Skupienie działań w ww. temacie również uniemożliwiło realizowanie kontroli z harmonogramu.

Prowadzono kontrole uwzględniające przestrzeganie obostrzeń związanych z COVID-19, a w mniejszym stopniu kontrole kompleksowe planowane pozostałych obiektów będących pod nadzorem.

Na terenie miasta Piekary Śląskie w 2020 roku przeprowadzono **257** kontroli. Poza zaplanowanymi kontrolami upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili dodatkowe kontrole sanitarne związane z interwencjami - skargami konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej, a także w związku z powiadomieniami RASFF/RAPEX (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach oraz Kosmetykach) otrzymanymi od Głównego Inspektora Sanitarnego oraz na wniosek strony o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów branży spożywczej, bądź w związku z poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności. Dodatkowo przeprowadzono **1** kontrolę sanitarną obiektu nie będącego pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu. Była to kontrola przeprowadzona w związku z zgłoszoną interwencją konsumenta. Porównując dane z rokiem 2019 należy zauważyć, że ilość wszystkich kontroli wykonanych w 2020 r. zmniejszyła się.

Ilość kontroli według rodzajów obiektów

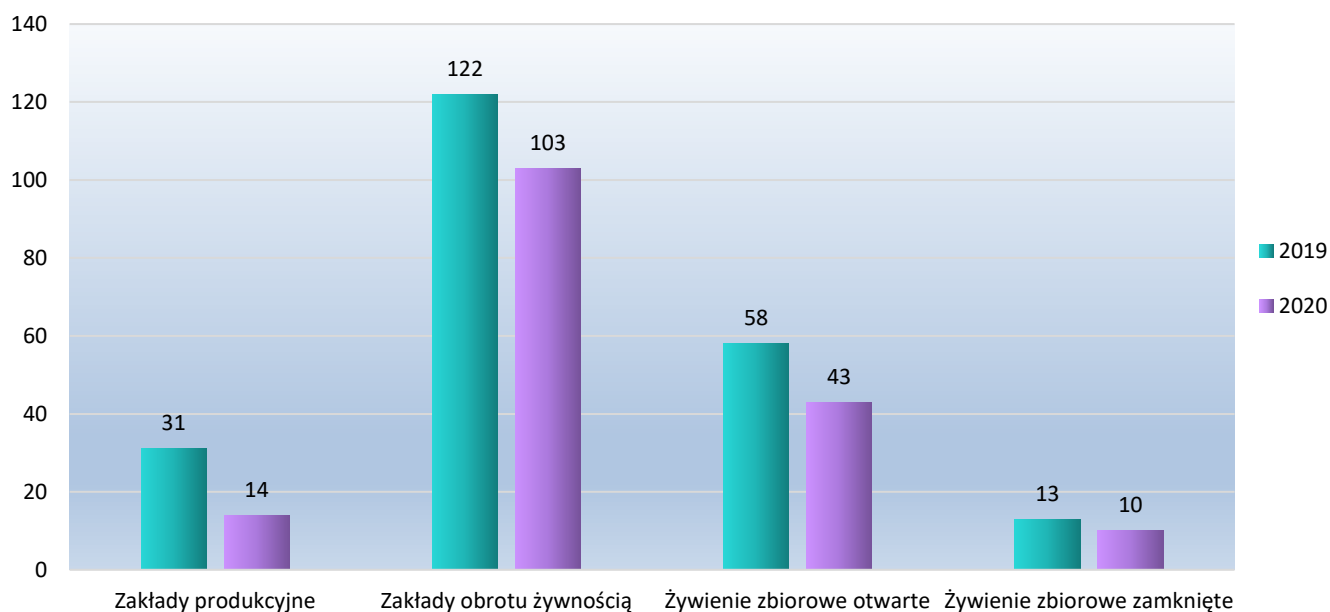
Najwięcej kontroli przeprowadzono w obiektach obrotu żywnością tj. **442** (o ok. 24 % mniej niż w 2019 roku). W zakładach produkcyjnych przeprowadzono o **37 %** mniej kontroli, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego liczba kontroli zmniejszyła się o **42 %** w stosunku do roku ubiegłego, natomiast w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego liczba kontroli zmniejszyła się o **36 %** w stosunku do roku 2019.

Tabela 2. Zestawienie liczbowe lata 2019 i 2020.

W roku 2020 na terenie miasta Piekary Śląskie wydano ogółem **58** decyzji administracyjnych na podmioty branży spożywczej, tj. o **13,4 %** decyzji mniej niż w 2019 roku.

Rok Powiat	Ilość obiektów nadzorzowanych		Ilość obiektów skontrolowanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Piekary Śląskie	539	543	305	178	434	257	67	58	0	0	15 / 3800	4 / 950

Ilość decyzji według rodzajów obiektów

Analizując ilość decyzji administracyjnych wydanych według rodzaju obiektów można zaobserwować, iż w roku 2020 liczba wydanych decyzji zmniejszyła się w stosunku do ubiegłego roku.

Wśród zakładów obrotu żywnością ilość decyzji administracyjnych zmniejszyła się o **15 %** w stosunku do 2019 roku, natomiast wśród zakładów żywienia zbiorowego – otwartego zmniejszyła o **26 %**.

Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo – żywieniowych na rok 2020 opracowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w oparciu o analizę ryzyka przeprowadzoną na podstawie danych z lat ubiegłych dla poszczególnych zakładów produkcji, obrotu żywnością lub zakładów żywienia zbiorowego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W tym celu określono kryteria oceny zakładów oraz ich kategoryzację. Oszacowano ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF i RAPEX, interwencjami – skargami ze strony konsumentów i klientów obiektów i zakładów prowadzących działalność branży spożywczej oraz realizowanie zadań GIS w Warszawie i ŚPWIS w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny

Stan sanitarno – techniczny zakładów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

Tabela 3. Zestawienie liczbowe wydanych decyzji nakazujących w latach 2019 i 2020.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2019 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno–technicznym w 2020 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych decyzji nakazujących</i>	<i>% obiektów złych</i>
Piekary Śląskie	305	14	4,5	178	10	5,6

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji nakazujących we wszystkich zakładach żywnościowo – żywieniowych stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno – techniczny nieznacznie się pogorszył.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, popękane, zakurzone powierzchnie ścian, sufitów, ze śladami zagrzybienia i zaciekami, zniszczona powierzchnia podłóg – ubytki w posadzce),
- zły stan techniczny sprzętu i wyposażenia zakładów,
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

Tabela 4. Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2019 i 2020.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2019 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2020 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych mandatów na kwotę</i>	<i>% obiektów złych</i>
Piekary Śląskie	305	15 / 3800	4,9	178	4 / 950	2,2

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie (poza urządzeniem chłodniczym, w temp. wyższej niż zalecana jest przez producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo – zamrażalniczych),
- brak zabezpieczenia artykułów spożywczych sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi,
- sprzedaż artykułów spożywczych przeterminowanych lub bez oznakowania,
- brak prawidłowej dokumentacji GHP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP, brak bieżących zapisów dokumentacji bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, brak kontroli wewnętrznej,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych.

Dokonując oceny skontrolowanych obiektów należy stwierdzić, iż ilość obiektów o złym stanie sanitarno - higienicznym zmniejszyła się. W roku sprawozdawczym nałożono o **11** (tj. o **73,3 %**) mniej mandatów karnych za uchybienia i nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w stosunku do ubiegłego roku.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku 2020 do badań laboratoryjnych na terenie Piekar Śląskich pobrano **69** próbek, tj. o **11%** mniej próbek niż w roku 2019, w którym pobrano **88** próbek.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano **30** próbek,
- pod względem organoleptycznym przebadano **12** próbek,
- pod względem fizykochemicznym przebadano **22** próbki,
- pod względem znakowania ocenie poddano **31** próbek,
- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano **5** próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległy **1** próbka, tj. **1,4%** w stosunku do wszystkich przebadanych próbek, co stanowi mniejszy procent w porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym dyskwalifikacji uległy 4 próbki.

3. Piekarnie

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2020 r. prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Na terenie miasta Piekar Śląskich zewidencjonowanych jest **8** piekarni, z których skontrolowano **6**.

W trakcie kontroli w **2** zakładach pobrano ogółem **12** próbek, w tym **2** próbki sanitarne – wytrzepek z koszyków oraz zmiotek. Żadna z próbek nie została zdyskwalifikowana ze względu na obecność zanieczyszczeń biologicznych.

4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX

W roku 2020 w ramach powiadomień alarmowych RASFF/RAPEX na terenie miasta Piekar Śląskich przeprowadzono **11** kontroli głównie w sklepach mało- i wielkopowierzchniowych, jak również w innych zakładach branży spożywczej w przypadku wskazania w powiadomieniu adresów, do których mogły dotrzeć kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Wszystkie powiadomienia sprawdzone były również podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych.

W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli obiektów.

5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz produktami kosmetycznymi

W roku sprawozdawczym w rejestrze PPIS w Bytomiu na terenie miasta Piekar Śląskich znajdowały się **3** miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, z czego skontrolowano **1** miejsce obrotu. Ogółem przeprowadzono **1** kontrolę sanitarną w w/w obiektach.

W roku 2020 nie przeprowadzono kontroli sanitarnej w zakładach obrotu produktami kosmetycznymi w zakresie bezpieczeństwa stosowania produktów kosmetycznych. W ewidencji znajdowały się **3** obiekty obrotu produktami kosmetycznymi.

Ogólny stan sanitarno – porządkowy i techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń, zapewniony jest dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody, poszczególny asortyment jest posegregowany i przechowywany na wydzielonych regałach i półkach, jaka również nie stwierdzono produktów kosmetycznych niewłaściwie oznakowanych. W obiektach opracowano dokumentację Dobrej Praktyki Higienicznej dostosowanej do prowadzonego zakresu działalności.

Ponadto pracownicy sekcji HŻŻ i PU poza prowadzeniem nadzoru nad zakładami obrotu produktami kosmetycznymi znajdującymi się na terenie podległym nadzorowi PPIS w Bytomiu, na bieżąco monitorowali reklamy pojawiające się w lokalnej prasie, w gazetkach reklamowych oraz na aukcjach internetowych.

W bieżącym roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych pobrano 1 próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, nie pobrano próbek produktów kosmetycznych.

6. Akcje.

W 2020 roku pracownicy sekcji HŻŻ i PU wraz z pracownikami sekcji NZ współpracowali przy odbiorach obiektów nowopowstałych oraz przy obiektach wskazujących na zmianę sposobu użytkowania.

Ponadto w 2020 roku na terenie miasta Piekary Śląskich przeprowadzono następujące akcje:

Tabela 5. Akcje i współpraca z innymi komórkami psse / jednostkami / organami

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.	Imprezy masowe	NS.HŻŻ i NS. HK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
2.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i PLW	NS.HŻŻ i PLW	2	0	0	0	0	0	0	0	0	-
3.	Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	3	3	3	0	0	0	0	0	0	-
4.	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
5.	Zbiorowe zatrucia / zakażenia pokarmowe	Epidemiologia i NS.HŻŻ	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
6.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS.HŻŻ i IF	17	1	1	0	0	0	0	0	0	-
7.	Nadzór nad wytwarzaniem bezpiecznych produktów produkcji pierwotnej	NS.HŻŻ	21	4	4	0	0	0	0	0	0	-
8.	Nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu lody nieopakowane oraz sprzedające lody porcjowane	NS.HŻŻ	2	0	0	0	0	0	0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
9.	Kontrole obiektów pod kątem pomiaru tłuszczu stosowanego do smażenia	NS.HŻŻ	51	0	0	0	0	0	0	0	0	-
10.	Akcja związana z „Planem działania na 2020 r. dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego realizowanego w ramach porozumienia z dnia 10 stycznia 2015 r.”,	NS.HŻŻ i WIORIN	4	4	4	0	0	0	0	0	0	W ramach kontroli pobrano 4 próbki żywności do badań laboratoryjnych w kierunku obecności metali ciężkich.
11.	Akcja dot. żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach oświaty.	NS.HŻŻ	38	14	14	0	0	0	0	0	0	-
12.	Akcja szpitale	NS.HŻŻ	2	0	0	0	0	0	0	0	0	-
RAZEM		-	140	26	26	0	-	-	0	0		-

¹ w części opisowej podać najczęstsze powody wydawania tych decyzji

² w części opisowej podać powody unieruchomienia obiektu oraz informacje czy został już uruchomiony

³ w części opisowej wykazać czego dotyczyły te decyzje (nie wykazywać decyzji rachunków, umarzających postępowanie itd.)

⁴ w części opisowej wykazać jakiego rodzaju to były działania

7. Działalność interwencyjna za 2020 rok

Sekcja: NS.HŻŻ (POWIAT PIEKARY ŚLĄSKIE)

Ilość interwencji zarejestrowanych ogółem **14**, w tym anonimowych **5**

Ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS ogółem **14**, w tym anonimowych **5** zasadnych **1** w tym anonimowych zasadnych **0**.

Ilość interwencji przekazanych do innych organów ogółem **0**, w tym anonimowych **0**.

L.p	Przedmiot interwencji	Ilość wniesionych interwencji ogółem	Interwencje rozpatrzone przez PPIS					Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami		
			ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS	ilość wykonanych w związku z tym kontroli	ilość wydanych decyzji /zaleceń	Uwagi (m. in. podać ilość i kwotę mandatów)	Ilość interwencji zasadnych / niezasadnych	Ilość interwencji przekazanych	Wstępne rozpoznanie-kontrola	Nazwa organu i inne uwagi
1.	Zła jakość zdrowotna żywności	8	8	10	0/1	1/300	1/7	0	0	-
2.	Zły stan sanitarno – higieniczny	2	2	2	0/0	0/0	0/2	0	0	-
3.	Nieprzestrzeganie obostrzeń związanych z COVID-19	6	4	4	0/0	0/0	0/4	0		2 interwencje bez kontroli
SUMA		16	14	16	0/1	1/300	1/13	0	0	-

Wnioski:

W roku sprawozdawczym w powiecie Piekary Śląskie podobnie jak w roku ubiegłym najwięcej przyjętych interwencji dotyczyło zgłoszenia sprzedaży żywności o złej jakości zdrowotnej w zakładach obrotu żywnością.

W roku 2020 ilość przyjętych i rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu interwencji zwiększyła się o ok. **6 %** w porównaniu do roku 2019, gdzie zgłoszono i rozpatrzono **15** interwencji.

Wnioski:

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno – techniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych znajdujących się na nadzorowanym terenie PPIS w Bytomiu. Często zakłady usytuowane są w starych budynkach z niefunkcjonalnością pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.
2. Ilość wydanych decyzji nakazujących w roku 2020 jest mniejsza w stosunku do roku 2019.
3. W roku sprawozdawczym nałożono 73% mniej mandatów karnych za bieżący stan sanitarno - higieniczny w kontrolowanych zakładach w porównaniu do roku ubiegłego.
4. Zdecydowana większość zakładów posiada wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedury oparte na podstawie zasad systemu HACCP. Ciągłym problemem wśród części kontrolowanych zakładów jest niestosowanie procedur i brak bieżącego prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności.
5. W roku sprawozdawczym zwiększyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego. Zarówno w roku 2019 jak i 2020 większa część przeprowadzonych kontroli wykazała niezasadność interwencji.
6. W 2020 roku w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych dyskwalifikacji uległa 1 próbka, natomiast w roku 2019 zdyskwalifikowano 3 próbki. Przyczyną kwestionowania próbki w 2020 roku była zła wartość kaloryczna pobranego posiłku ze żłobka.

IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej i wody w pływalniach

Łącznie w 2020 r. w ramach nadzoru terenowo - laboratoryjnego nad jakością wody prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano **37** próbek wody.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia (w tym jakość wody ciepłej) i zarządców pływalni wynosiła 116.

Wydano **5** decyzji: **3** dot. legionelli (w tym **1** odmowa prolongaty), **1** dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia, **1** dot. zbiorczej rocznej oceny wody na pływalni.

Sporządzono **2** weryfikacje na materiały i wyroby do dystrybucji wody.

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 55,0 tys.*
- *Zaopatrzenie w wodę – zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d : woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowice –śr. 6617 (SUW Bibiela; SUW Kozłowa Góra; zbiorniki Murcki- woda z ujęć powierzchniowych SUW Goczałkowice lub SUW Będzin); dystrybutor: Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Piekarach Śląskich.*

Miasto Piekary Śląskie zaopatrywane jest w wodę zakupywaną z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach dostarczaną głównie ze Stacji Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim oraz z Stacji Uzdatniania Wody „Kozłowa Góra” w Wymysłowie (dzielnice Brzeziny Śląskie i Brzozowice Kamień). Ponadto część dzielnicy

Dąbrówka Wielka zasilana jest wodą z nadzorowanych przez inne PSSE ujęć powierzchniowych tj. SUW Goczałkowice lub SUW Będzin-zbiorniki Murcki).

Jakość wody wodociągowej na terenie miasta kontrolowana była systematycznie w wyznaczonych punktach, zlokalizowanych w poszczególnych dzielnicach miasta.

W 2020 r. w ramach nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano **10** próbek wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Piekarach Śląskich i Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2020 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych przez wyżej wymienione Przedsiębiorstwa na terenie miasta Piekary Śląskie wynosiła **87**.

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji sp.z o.o. w Piekarach Śląskich i Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach w 2020 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Piekary Śląskie oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii zgłoszonych przez Miejskie Przedsiębiorstwo-Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Piekarach Śląskich wynosiła **41**.

Wydano **1** decyzję dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia.

2. Ocena jakości wody w pływalniach

W 2020 r. na terenie miasta Piekary Śląskie czynne były 2 pływalnie oparte na wodzie wodociągowej (w tym 1 kryta i 1 odkryta). Wprowadzanie w związku ze stanem epidemii zakazów powodowało konieczność okresowego wyłączenia pływalni krytej z użytkowania.

W 2020 r. w ramach kontroli urzędowych jakości wody w pływalniach (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) przeprowadzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym **4** próbek wody. Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów: Pseudomonas aeruginosa, potencjał redoks, mętność, ΣTHM, i chloroform.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez zarządców obiektów kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalniach.

W 2020 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych z pływalni (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) na nadzorowanym terenie wynosiła **25**.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów: potencjał redoks, mętność, azotany i chloroform.

W każdym przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań zarządcy obiektów podejmowali na bieżąco stosowne działania naprawcze.

W związku z powyższym w oparciu o wyniki kontroli wewnętrznej, że eksploatacja pływalni była prowadzona w sposób prawidłowy, zapewniający bezpieczeństwo zdrowotne dla osób z nich korzystających.

Wydano **1** decyzję: zbiorcza roczna ocena wody na pływalni za sezon 2019 r.

3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego

Skontrolowano jakość ciepłej wody w 4 obiektach, w tym: szpital-1 hotele-2; zakłady opiekuńczo-lecznicze (podmioty lecznicze)/domy zakonne -1.

Ponadnormatywną liczbę bakterii legionella, pozwalającą uznać sieć za skolonizowaną stwierdzono w 2 obiektach :

- Hotel - Pałac WIŚNIEWSKI ul. Popiełuszki 13;
- Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. Dr. Janusza Daaba w Piekarach Śląskich ul. Bytomska 62.

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nakazał podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody.

Wydano 3 decyzje (w tym 1 odmowa prolongaty). Jednej decyzji nadano termin natychmiastowej wykonalności (Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. Dr. Janusza Daaba w Piekarach Śląskich ul. Bytomska 62).

Przeprowadzone działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody w Samodzielnym Publicznym Wojewódzkim Szpitalu Chirurgii Urazowej im. Dr. Janusza Daaba w Piekarach Śląskich ul. Bytomska 62 .

Ogółem w 2020 r. na obecność bakterii legionella pobrano 23 próbki wody, w tym zakwestionowano – 11 (stopień skażenia średni- 5 stopień skażenia wysoki- 6).

W ramach kontroli wewnętrznej przedłożono 4 próbki wody.

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

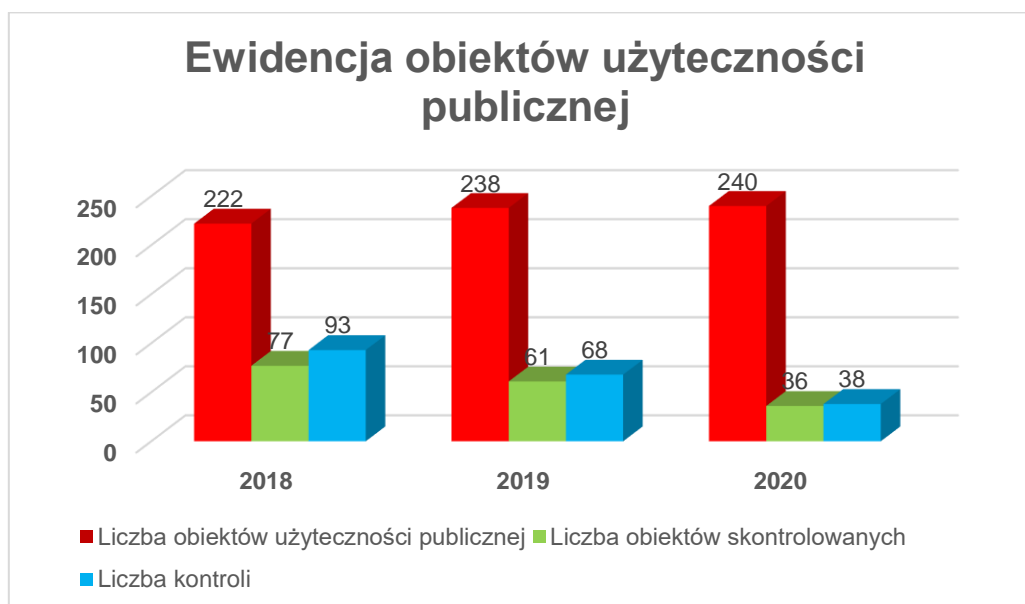
W 2020 r. kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w 36 obiektach użyteczności publicznej, spośród 240 ujętych w ewidencji, co stanowi 15 %. W porównaniu do 2019 r., w którym skontrolowano 61 obiektów użyteczności publicznej, spośród 238 ujętych w ewidencji, co stanowiło 25,6 %, zmniejszył się procent skontrolowanych obiektów. Na mniejszy procent skontrolowanych obiektów miał wpływ stan epidemii wywołany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Przeprowadzone kontrole objęły następujące grupy obiektów:

- obiekty hotelarskie i inne, w których świadczone są usługi noclegowe – skontrolowano 1 obiekt spośród 8 ewidencjonowanych, co stanowi 12,5 %;
- zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej oraz takie, w których świadczone są więcej niż jedna usługa – skontrolowano 26 obiektów, spośród 86 ujętych w ewidencji, co stanowi 30,2 %;
- ustępy publiczne ogółem – skontrolowano 1 obiekt, spośród 4 ujętych w ewidencji, co stanowi 25%;
- pływalnie kryte i odkryte – skontrolowano 1 obiekt, spośród 3 zewidencjonowanych, co stanowi 33,3 %;
- cmentarze, domy pogrzebowe i obiekty świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków - skontrolowano 1, spośród 13 zewidencjonowanych, co stanowi 7,7%;
- inne obiekty użyteczności publicznej (apteki, sportowe, kulturalno – widowiskowe, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, targowiska, pracownie protetyczne, transport publiczny, fermy, tereny rekreacyjne, sklepy zielarskie) – skontrolowano 4 obiekty, spośród 123 zewidencjonowanych, co stanowi 3,1 %.

Bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy licznych i różnorodnych obiektów, co powoduje różnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii.

Łącznie w 2020 r. przeprowadzono w obiektach użyteczności publicznej 38 kontroli, wydano 1 decyzję nakazującą, nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł.

Z analizy ewidencji obiektów użyteczności publicznej w okresie 2018-2020 wynika, że liczba nadzorowanych obiektów nieznacznie wzrosła w porównaniu z ubiegłymi latami. Liczba skontrolowanych obiektów oraz liczba kontroli przeprowadzonych w tych obiektach spadła. Na mniejszą liczbę kontroli miał wpływ stan epidemii wywołany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Na użytek niniejszej oceny wybrano i opisano grupy obiektów reprezentowane najliczniej oraz obiekty o znaczeniu strategicznym dla ogólnego poglądu na temat obiektów użyteczności publicznej i grupy obiektów, w których kontrole w 2020 r. wykazały nieprawidłowości.

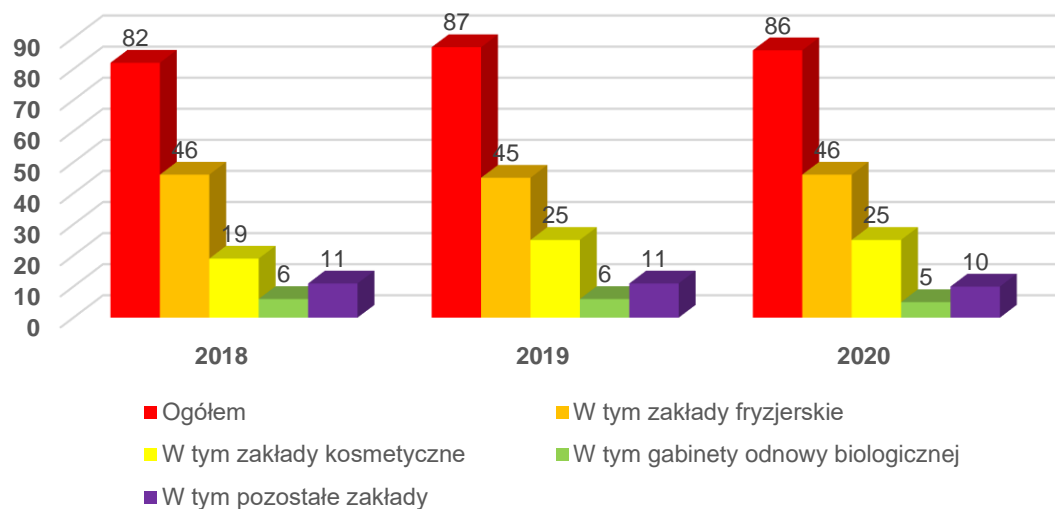
1. Hotele i obiekty świadczące usługi hotelarskie

PPIS obejmuje nadzorem w Piekarach Śląskich ogółem 8 obiektów, w tym 5 hoteli i 3 inne obiekty świadczące usługi hotelarskie. Skontrolowano 1 hotel. Obiekt był w dobrym stanie technicznym i sanitarno - higienicznym. Ma podpisaną umowę z pralnią, bielizna czysta i brudna przechowywana jest w oddzielnych magazynach, posiada wydzielone pomieszczenia na środki czystości, sprzęt porządkowy i środki dezynfekcyjne.

2. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu oraz zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z w/w usług

Ogółem w ewidencji są 86 zakłady należące do tej grupy obiektów, w tym: 46 to zakłady fryzjerskie, 25 - kosmetyczne, 5 - odnowy biologicznej, 10 - zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z usług.

Ewidencja zakładów usługowych

Z analizy ewidencji zakładów usługowych w okresie 2018 – 2020 wynika, że liczba nadzorowanych obiektów w grupie zakładów usługowych utrzymuje się na podobnym poziomie.

W 2020 roku skontrolowano 26 zakładów, przeprowadzono 28 kontroli sanitarnych. Tylko w 1 obiekcie tj. w zakładzie fryzjerskim kontrola interwencyjna wykazała nieprawidłowości: brak procedury zapewniającej ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi u ludzi, co skutkowało nałożeniem grzywny w drodze mandatu karnego na kwotę 100 zł. Wydano zalecenia doraźne tj. opracować i wdrożyć zaopiniowane przez PPIS w Bytomiu procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi. Zalecenia pokontrolne zostały wykonane w całości. Kontrola wykazała również nieprawidłowości: zniszczona, popękana, z uszkodzeniami skóropodobna tapicerka foteli fryzjerskich i myjki, co skutkowało wszczęciem postępowania administracyjnego. Strona pismem poinformowała o usunięciu nieprawidłowości przed wydaniem decyzji nakazującej. Kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie nieprawidłowości. W związku z powyższym wydano decyzję umarzającą postępowanie.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan sanitarny obiektów uległ poprawie. Na koniec 2020 r. wszystkie obiekty oceniono jako dobre, ich stan sanitarno higieniczny i techniczny nie budził zastrzeżeń, natomiast w 2019 r. – 2 obiekty oceniono, jako złe.

3. Dworzec autobusowy

Przeprowadzona kontrola w 2020 r. wykazała, że teren dworca jest utwardzony i zadaszony. Na przystankach znajdują się ławki dla pasażerów oraz kosze na odpady komunalne. Na terenie dworca utrzymywany jest porządek, postępowanie z odpadami komunalnymi prawidłowe.

Na terenie obiektu znajduje się budynek wolnostojący, jednokondygnacyjny, w którym znajduje się poczekalnia dla pasażerów, punkt obsługi pasażera, toaleta automatyczna, całodobowa, ogólnodostępna oraz lokale usługowo-handlowe.

4. Ustępy publiczne

Pod stałym nadzorem są 4 ustępy publiczne. W roku sprawozdawczy skontrolowano 1 obiekt. Ustęp jest skanalizowany, woda doprowadzana z sieci miejskiej, podłogi i ściany

w kabinach ustępowych mają powierzchnie łatwo zmywalne. Obiekt wyposażony jest w umywalki z ciepłą i zimną wodą, mydło, ręczniki jednorazowego użytku i papier toaletowy. Podobnie jak w roku ubiegłym stan techniczny i sanitarno-porządkowy ustępu oceniono, jako dobry.

5. Pływalnie

W ewidencji PSSE w Bytomiu są 3 obiekty, w tym 2 pływalnie (baseny) całoroczne i 1 sezonowy. W roku 2020 skontrolowano 1 basen sezonowy – Basen przy ul. Olimpijskiej 3. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości. Obiekt. spełniał wymagania sanitarno - higieniczne i techniczne.

6. Inne obiekty użyteczności publicznej

Do tej grupy obiektów zaliczamy apteki i punkty apteczne, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno – widowiskowe, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, sklepy zielarsko medyczne, pracownie protetyczne, wysypiska, transport publiczny, fermy, rolnicza spółdzielnia produkcyjna) – skontrolowano 4 obiekty. W 2020 r. wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą, która jest w trakcie realizacji i dotyczy sklepu z odzieżą używaną. Przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: popsuty przepływowy podgrzewacz wody przy umywalce w toalecie dla personelu; brak kilku płytek podłogowych w sali sprzedaży nr 2; zacieki na suficie w sali sprzedaży nr 1; brudne, zakurzone ściany we wszystkich salach sprzedaży (powyżej części pomalowanej farbą olejną lub zabezpieczonej metalowymi panelami); brudny, zakurzony sufit w sali sprzedaży nr 4. Wydano decyzję nakazującą, która jest w trakcie realizacji.

7. Inne informacje

Pracownicy sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska w roku sprawozdawczym prowadziła między innymi czynności dot. imprez masowych, ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich, przewozu zwłok i prochów ludzkich, opiniowania procedur.

Wydano 1 opinie dot. imprezy masowej i nadzorowano 1 imprezę masową, która przebiegała z zachowaniem bezpieczeństwa sanitarnego.

Wydano 9 postanowień zezwalających na sprowadzenie zwłok i prochów z zagranicy.

Wydano 5 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich. Ekshumacje odbyły się pod nadzorem upoważnionych przedstawicieli PPIS w Bytomiu.

Zaopiniowano 5 projektów uchwał w sprawach: regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy; szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu opiniował procedury zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi dla zakładów usługowych - pozytywnie zaopiniowano 7 procedur.

W roku 2020 wydano 6 rekomendacji w sprawie wznowienia działalności obiektów, których działalność była wstrzymana w związku z stanem epidemii SARS – CoV – 2, takich jak: biblioteki, domy kultury, kina plenerowe, imprezy plenerowe.

8. Interwencje

W 2020r. do PSSE w Bytomiu wpłynęło 9 wniosków mieszkańców Piekar Śląskich o podjęcie interwencji w obiektach na terenie miasta. Wszystkie sprawy zostały w całości rozpatrzone przez PPIS w Bytomiu. 1 sprawa okazała się zasadna.

Interwencje dotyczyły następujących spraw:

- złego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej (3);

- złego stanu sanitarnego budynków (2);
- niewłaściwego stanu sanitarnego mieszkań i związanych z tym uciążliwości (1);
- uciążliwości powodowanych przez nieprawidłową gospodarkę odpadami komunalnymi (1);
- nieprzestrzegania przepisów przeciwepidemicznych (2).

W związku z interwencjami przeprowadzono 7 kontroli. Wydano 1 decyzję umarzającą postępowanie administracyjne, 1 zalecenie pokontrolne oraz nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł.

W sprawie niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej wpłynęły 3 zgłoszenia, które zostały w całości rozpatrzone w ramach posiadanych przez PPIS w Bytomiu kompetencji (1 w formie pisemnej odpowiedzi do strony, w 2 przypadkach przeprowadzono kontrolę). Kontrole przeprowadzono w 2 zakładach fryzjerski.

1 interwencja była zasadna. Kontrola wykazała następujące nieprawidłowości: brak procedury zapewniającej ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi u ludzi, co skutkowało nałożeniem grzywny w drodze mandatu karnego na kwotę 100 zł. Wydano zalecenia doraźne, które zostały wykonane w całości. Kontrola wykazała również nieprawidłowości w zakresie: zniszczona, popękana, z uszkodzeniami skóropodobna tapicerka foteli fryzjerskich i myjki, co skutkowało wszczęciem postępowania administracyjnego. Kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie nieprawidłowości.

Kolejną grupą rozpatrywanych interwencji były sprawy dotyczące złego stanu sanitarnego budynków – wpłynęły 2 zgłoszenia. 1 sprawę rozpatrzono pismem do strony, a w drugim przypadku przeprowadzono kontrolę, która nie potwierdziła występowania nieprawidłowości.

W sprawie niewłaściwego stanu sanitarnego mieszkań i związanych z tym uciążliwości wpłynęło 1 zgłoszenie, które w całości zostało rozpatrzone przez PPIS w Bytomiu w formie pisemnych odpowiedzi do strony.

1 interwencja dotyczyła uciążliwości powodowanych przez nieprawidłową gospodarkę odpadami komunalnymi. Przeprowadzono 1 kontrolę, która nie potwierdziła występowania nieprawidłowości.

Wpłynęły również 2 zgłoszenia dot. nieprzestrzegania przepisów przeciwepidemicznych - braku zachowania dystansu społecznego, braku zasłaniania ust i nosa. W obu przypadkach przeprowadzono po 1 kontroli. Interwencje dot. zakładu fryzjerskiego oraz działki użytkowanej przez Oddział Polskiego Związku Hodowców Gołębi Poczтовых. Interwencje okazały się niezasadne.

W porównaniu do roku ubiegłego odnotowano niewielki wzrost ilości wpływających interwencji (w 2019 r. wpłynęło 8 interwencji, w roku 2020 wpłynęło 9 interwencji).

Wnioski:

1. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej ulega poprawie. W roku sprawozdawczym zdecydowana większość skontrolowanych obiektów spełniała podstawowe wymagania higieniczno-sanitarne i techniczne. Ogółem skontrolowano 36 obiektów, jako ze złym stanem na koniec 2020 r. odnotowano 1 obiekty natomiast, w 2019 r. odnotowano 2 obiekty.
2. Ze względu na ogłoszenie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii wywołany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. Dz. U. poz. 491), PPIS w Bytomiu ograniczył zadania o charakterze publicznym, wyłącznie do zadań niezbędnych do zapewnienia pomocy obywatelom. Zostały wstrzymane kontrole planowane obiektów, pracownicy sekcji wykonywali pracę z zakresu epidemiologii, przeprowadzali wywiady epidemiologiczne, przygotowywali decyzje administracyjne dotyczące kwarantanny

itp. Kontrole obiektów nadzorowanych wznowiono z końcem czerwca 2020 r. Kolejne ograniczenie kontroli nastąpiło na początku października 2020 r. w związku z drugą falą zakażeń. Zakres kontroli w czasie stanu epidemii poza oceną stanu sanitarnego obejmował również sprawdzenie przestrzegania obostrzeń związanych z COVID-19. W skontrolowanych obiektach przestrzegane były zasady zachowania dystansu społecznego i zasady reżimu sanitarnego. Zostały wdrożone i przestrzegane wytyczne opracowane przez Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii zatwierdzone przez GIS dla poszczególnych branż.

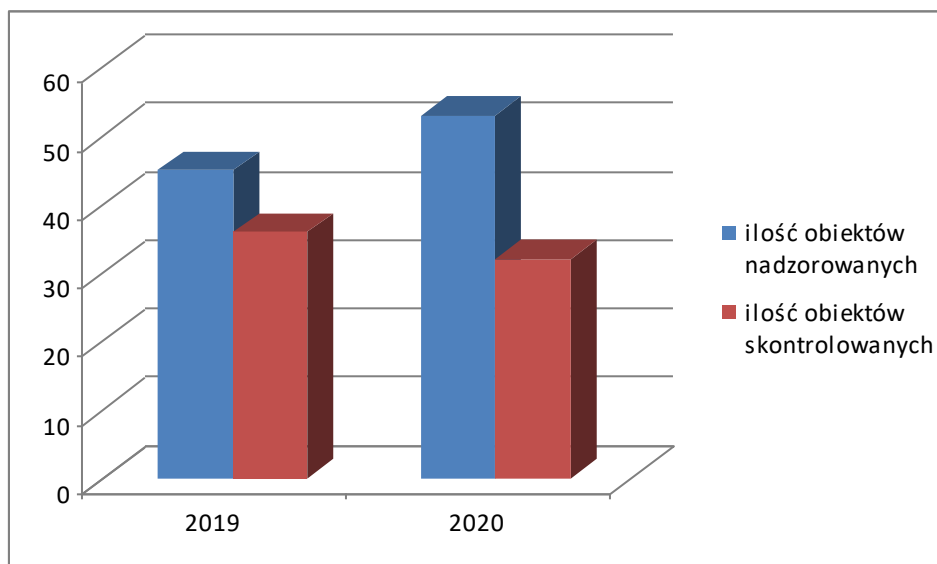
W 2020 r. liczba zgłoszeń interwencyjnych wzrosła (w 2019 r. było 8 zgłoszeń a w 2020 r. 9 zgłoszeń). Zgłoszenia dotyczyły spraw związanych z budynkami mieszkalnymi (uciążliwe zapachy, zagrożenie insektami, gryzoniami, zły stan sanitarny części wspólnych dla lokatorów), obiektami użyteczności publicznej (nienależyty stan sanitarny) oraz nieprzestrzegania obostrzeń w trakcie trwania epidemii (brak zachowanego dystansu społecznego, brak zasłaniania ust i nosa).

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych

PPIS w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesów nauczania oraz higieną otoczenia i pomieszczeń w szkołach, żłobkach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, placówkach wypoczynku oraz uczelniach wyższych. Nadzór ten dotyczy również kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w tych podmiotach oraz ośrodkach wypoczynku.

W 2020 r. na terenie miasta Piekary Śląskie, bieżącym nadzorem sanitarno-higienicznym objętych było 53 obiekty. Skontrolowano w tym okresie 32 placówki, co stanowi 60,3 %.

W porównaniu do roku 2019 r. sytuację ilustruje poniższy wykres.

W porównaniu z rokiem 2019 liczba obiektów uległa zwiększeniu o 8 placówek, w tym powstały 2 nowe placówki, tj.:

- Branżowa Szkoła I stopnia Piekary Śląskie ul. Gimnazjalna 24,
- Sala Zabaw Lolek Piekary Śląskie ul. Bytomska 171.

Pozostałe 6 placówek przekazane zostały pod nadzór PSSE w Bytomiu z WSSE w Katowicach, tj.:

- Młodzieżowy Dom Kultury nr 1 Piekary Śląskie ul. Bytomska 159,
- Filia Młodzieżowego Domu Kultury nr 1 Piekary Śląskie ul. Generała Maczka 2,
- Młodzieżowy Dom Kultury nr 2, Piekary Śląskie ul. Bytomska 152,
- Zespół Szkół na 1 Piekary Śląskie ul. M. Skłodowskiej-Curie 49,
- Zespół Szkół Techniczno – Zawodowych, Piekary Śląskie ul. Bytomska 81a,
- Akademicki Zespół Szkół, Piekary Śląskie ul. Gimnazjalna 24.

1. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych Szkoły

W 2020 r. pod nadzorem było 20 szkół, w tym 11 szkół podstawowych, 2 szkoły policealne, 6 zespołów szkół oraz 1 szkoła branżowa. Skontrolowano 13 placówek.

W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba ta utrzymuje się na stałym poziomie.

W roku sprawozdawczym na terenie powiatu Piekary Śląskie powstała 1 Branżowa Szkoła I stopnia. Pod nadzór PSSE w Bytomiu przesyły trzy zespoły szkół przekazane przez WSSE w Katowicach.

W wyniku kontroli, w szkołach nie wydano nowych decyzji administracyjnych nakazujących.

W porównaniu z poprzednim rokiem sprawozdawczym sytuacja w zakresie stanu sanitarno - technicznego pozostaje bez zmian.

W roku sprawozdawczym liczba decyzji zmieniających termin wykonania nakazów wydanych w latach ubiegłych utrzymuje się na stałym poziomie.

Jednakże w dalszym ciągu istnieją placówki, w których wydane decyzje administracyjne w latach wcześniejszych są kilkakrotnie prolongowane, co powoduje pogorszenie się zarówno ich stanu sanitarno - higienicznego oraz technicznego. Jest to Miejska Szkoła Podstawowa nr 13 Piekary Śląskie ul. M. Skłodowskiej – Curie 108. Decyzja dotyczy pomieszczeń sanitarnych dla uczniów oraz punktów świetlnych.

W roku sprawozdawczym wykonano w całości 1 decyzję administracyjną w Miejskiej Szkole Podstawowej nr 14 Piekary Śląskie ul. Bednorza 29/31, wymieniono stolarkę okienną we wszystkich pomieszczeniach placówki.

We wszystkich skontrolowanych placówkach szkolnych zapewniono odpowiednią ilość środków higieny osobistej oraz środków czystości i dezynfekcyjnych. Szkoły wyposażone są dozowniki do dezynfekcji rąk oraz w bezdotykowe termometry.

W ramach profilaktyki zdrowotnej i współpracy z pielęgniarkami szkolnymi wykonano pomiary w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wytypowanych placówkach będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

Dokonano pomiarów wagi tornistrów u 303 uczniów, w 22 oddziałach dwóch szkół podstawowych. 23 % przebadanych uczniów nosiło zbyt ciężki tornister – powyżej 15% masy ciała.

Przedszkola i inne formy

W 2020 r. pod nadzorem PSSE w Bytomiu było 20 przedszkoli.

W roku sprawozdawczym nie wydano nowych decyzji administracyjnych nakazujących.

Sytuacja w zakresie oceny stanu sanitarno - technicznego utrzymuje się na stałym poziomie. Zmniejszyła się liczba decyzji prolongowanych, wydanych w latach wcześniejszych z 12 w 2019 r. do 2 w roku sprawozdawczym.

W 3 obiektach decyzje wydane w latach wcześniejszych zrealizowano w całości. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba decyzji wykonanych w całości zwiększyła się.

Przedmiotowe decyzje dotyczyły:

1. Miejskie Przedszkole nr 9 w ZSP nr 1 Piekary Śląskie, ul. Tarnogórska (remontu podłóg w salach zajęć),
2. Miejskie Przedszkole nr 5 Piekary Śląskie ul. Alojzjanów 5 (remontu pomieszczeń sanitarno - higienicznych dla dzieci),
3. Miejskie Przedszkole nr 8 Piekary Śląskie ul. Czempieła 5 (remontu podłóg w salach zajęć).

Stan bieżącej czystości i porządku w kontrolowanych placówkach był prawidłowy i nie budził zastrzeżeń.

We wszystkich placówkach całkowicie wyłączone z użytkowania zostały piaskownice z uwagi na występujące zagrożenie epidemiczne. Część placówek dla zapewnienia bezpieczeństwa dzieci całkowicie wyłączyła z użytkowania wszystkie urządzenia zabawowe na terenach ogrodów przedszkolnych.

Żłobki

W roku sprawozdawczym pod nadzorem były 2 placówki, w których przeprowadzono 2 kontrole. Podobnie, jak w ubiegłym roku sprawozdawczym stan sanitarno - higieniczny i techniczny w w/w placówkach był prawidłowy.

Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Wsparcia Dziennego

W 2020 r. pod nadzorem PPIS w Bytomiu znajdowały się 4 świetlice środowiskowe oraz 1 warsztat terapii zajęciowej. Skontrolowano 2 placówki. Stan sanitarno - higieniczny skontrolowanych placówek nie budził zastrzeżeń.

2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia

Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

W zakresie badań problemowych w 2020 roku dokonano pomiarów mebli przedszkolnych i szkolnych w wytypowanych placówkach.

Skontrolowano 1 przedszkole, w którym zmierzono 79 dzieci, w 5 oddziałach. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Placówki są sukcesywnie doposażone w nowe meble o zróżnicowanych wysokościach, dostosowane do zasad ergonomii, posiadające stosowne certyfikaty.

Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych w 2020 r. w 9 szkołach dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że w placówkach rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny - wymogów § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r., poz. 1604), uwzględniając potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia. Sytuacja w porównaniu z rokiem ubiegłym jest porównywalna i stabilna.

Warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

W roku sprawozdawczym nie wydano nowych decyzji administracyjnych dotyczących złego stanu sanitarno - higienicznego i technicznego pomieszczeń bloków sportowych.

W 2020 r. jedna decyzja administracyjna wydana w latach wcześniejszych dotyczyła pomieszczeń bloku sportowego w Miejskiej Szkole Podstawowej nr 1 w Piekarach Śląskich przy ul. Szpitalnej 9.

Ogólny stan techniczny sprzętu sportowego na terenie bloków sportowych jest dobry. Stwierdza się podczas kontroli, że dzieci i młodzież korzystają sporadycznie z natrysków po zajęciach wychowania fizycznego.

Wszystkie skontrolowane szkoły posiadały boiska sportowe lub wydzielony teren rekreacyjny.

Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych

W czasie przeprowadzanych kontroli we wszystkich szkołach dokonywana jest ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

Pracownie komputerowe są prawidłowo wyposażone oraz sukcesywnie doposażane w nowy sprzęt multimedialny. W oknach zainstalowane są osłony ochraniające przed nadmiernym nasłonecznieniem.

Stan sanitarno - higieniczny był bez zastrzeżeń, zarówno w 2019, jak i w 2020 r. W żadnej z placówek nie wydano decyzji nakazujących w w/w zakresie.

Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych)

W czasie przeprowadzanych kontroli dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne.

Zarówno w 2019, jak i w 2020 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w kontrolowanych placówkach posiadających pracownie chemiczne. W pracowniach chemicznych lub na ich zapleczech, gdzie stosowane są w czasie zajęć substancje niebezpieczne zapewniony jest dopływ wody bieżącej zimnej. W pracowniach znajdują się aktualne spisy wykorzystywanych w czasie zajęć z chemii niebezpiecznych substancji chemicznych. Nauczyciele z chemii posiadają aktualne karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, które udostępniane są w czasie kontroli. Niebezpieczne substancje chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach w pojemnikach prawidłowo oznakowanych. Wszystkie pracownie posiadają apteczki pierwszej pomocy. Nauczyciele posiadają zaświadczenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Część szkół z uwagi na brak odpowiednich warunków technicznych nie posiada pracowni chemicznych, ani nie stosuje substancji niebezpiecznych w czasie prowadzonych zajęć lekcyjnych. W szkołach tych zajęcia z chemii są realizowane wyłącznie w formie teoretycznej, pokazowej.

3. Profilaktyczna opieka zdrowotna

Podczas oceny spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w szkołach dokonywane są oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W roku sprawozdawczym nie wydano nowych decyzji w w/w zakresie. We wszystkich placówkach stan sanitarno-higieniczny i techniczny skontrolowanych pomieszczeń wraz z wyposażeniem nie budził zastrzeżeń. Zdecydowana większość gabinetów posiada nowe wyposażenie zgodnie z obowiązującymi wymogami. Wszystkie gabinety posiadają umywalki z dopływem wody bieżącej ciepłej i zimnej.

Przy umywalkach znajdują się dozowniki ze środkiem myjącym oraz ze środkiem dezynfekcyjnym do rąk. Dodatkowo gabinety wyposażone są w środki do dezynfekcji powierzchni.

Wszystkie gabinety wyposażone są w środek do dezynfekcji sprzętu i wyposażeniem.

4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży

Podobnie jak w roku ubiegłym w ramach akcji „Zima w mieście” w bazie Ministerstwa Edukacji Narodowej zgłoszono 11 turnusów wypoczynku w formie półkolonii. Skontrolowano 4 z nich, w trakcie trwania wypoczynku w miejscu zamieszkania. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Ogółem w placówkach skontrolowanych wypoczywało 145 dzieci i młodzieży. W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym liczba skontrolowanych turnusów nieznacznie się zmniejszyła. Uległa również zmniejszeniu liczba uczestników wypoczynku. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego i technicznego w placówkach wypoczynku zimowego.

W ramach Akcji „Lato 2020” zgłoszonych zostało 6 turnusów letniego wypoczynku w formie półkolonii w miejscu zamieszkania. W czasie trwania wypoczynku skontrolowano 1 placówkę. Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 24 dzieci i młodzieży. W porównaniu z rokiem 2019 liczba skontrolowanych turnusów wypoczynku letniego wraz z ilością wypoczywających dzieci znacznie zmniejszyła się.

Mała liczba organizatorów wypoczynku spowodowana była stanem epidemii.

We wszystkich placówkach stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń był dobry, wyposażenie prawidłowe, dostęp do ciepłej wody zapewniony wraz z odpowiednią ilością środków do utrzymania higieny osobistej oraz odpowiednia ilość środków dezynfekcyjnych.

Placówki funkcjonowały zgodnie z wytycznymi GIS, MEN i MZ obowiązującymi w trakcie epidemii.

5. Interwencje

W 2020 r. nie zgłoszono interwencji na nadzorowanym terenie.

Wnioski:

Nadal stwierdza się konieczność terminowego realizowania nakazów decyzji administracyjnych PPIS w Bytomiu i większego zaangażowania gminy w zabezpieczenie odpowiedniej ilości środków finansowych z przeznaczeniem na prace remontowe, których dyrektorzy placówek nie są w stanie zrealizować we własnym zakresie. Wielokrotne prolongowanie nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych powoduje pogorszenie się warunków sanitarno - technicznych i niewłaściwe utrzymanie warunków higieniczno - zdrowotnych.

Na terenie gminy Piekary Śląskie we wszystkich skontrolowanych placówkach opracowane są procedury wewnętrzne na wypadek wystąpienia chorób zakaźnych lub pasożytniczych, w tym dot. wszawicy - opracowane zgodnie ze stanowiskiem Departamentu Matki i Dziecka w Ministerstwie Zdrowia.

Wszystkie skontrolowane placówki funkcjonowały zgodnie z wytycznymi GIS, MEN i MZ obowiązującymi podczas epidemii. Opracowane i wdrożone zostały wewnętrzne procedury zapobiegające rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2.

Kontrole przeprowadzane były z zachowaniem reżimu sanitarnego.

W nadzorowanych placówkach podjęto działania w ramach promocji zdrowia. Dotyczyły one wystąpienia do dyrektorów niepublicznych i publicznych szkół podstawowych i przedszkoli w zakresie profilaktyki grypy wraz z dystrybucją plakatów i ulotek. Ponadto PPIS w Bytomiu wystąpił z prośbą do organów prowadzących placówki oświatowe o przesłanie informacji w zakresie:

- * wytycznych przeciwepidemicznych,
- * badań wody przed wznowieniem działalności placówek w czasie epidemii,
- * czyszczenia i dezynfekcji wykładzin dywanowych w czasie epidemii,
- * dotyczące przygotowania szkół do nowego roku szkolnego 2020/2021,

- * mycia o dezynfekcji instalacji wentylacyjnej i klimatyzacyjnej w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2.

W roku sprawozdawczym dla 11 placówek oświatowych wydano opinie sanitarne w zakresie nauczania hybrydowego lub zawieszenia zajęć stacjonarnych. Opinie wydawane były na wniosek strony w związku wystąpieniem ognisk zakażeń SARS-CoV-2 u pracowników lub uczniów w placówkach oświatowo – wychowawczych na terenie miasta Piekary Śląskie.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy

Jednym z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ocena i kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy, w celu zapobiegania powstawania chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Na terenie miasta Piekary Śląskich nadzorem objętych jest 91 obiektów o różnej formie prawnej, prowadzących działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W kontrolowanych zakładach prowadzony był nadzór nad warunkami higieny pracy.

Tematyka przeprowadzonych kontroli sanitarnych:

- ocena przestrzegania zasad, przepisów higieny pracy i warunków środowiska pracy oraz przestrzegania zakazu palenia wyrobów tytoniowych;
- ocena warunków pracy pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych i chemicznych;
- ocena warunków higieny pracy oraz wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i detergentów;
- ocena stanu higieniczno-sanitarnego w związku ze zgłaszanymi interwencjami pracowników;
- ocena przestrzegania przepisów w zakresie kart charakterystyki i oznakowania wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin chemicznych;
- ocena realizacji wymogów w zakresie substancji, mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy;
- ocena przestrzegania obostrzeń związanych z Covid-19.

W roku 2020 r. w ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie miasta Piekary Śląskie skontrolowano 18 obiekty, w których przeprowadzono 25 kontrole. W zakładach podczas kontroli stwierdzano nieprawidłowości, które dotyczyły zagadnień z zakresu:

Badań i pomiarów środowiska pracy:

- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia,
- brak rejestrów i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia oraz bieżącego uzupełniania tych kart badań,
- nie poinformowano pracowników o aktualnych wynikach badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących na stanowiskach pracy,
- przekroczeń NDS i N czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy powyżej dopuszczalnych norm.

Złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń:

- brudne, zniszczone, z ubytkami tynku ściany i sufity w pomieszczeniach pracy i w pomieszczeniach higienicznosanitarnych;
- ubytki w posadzce betonowej pomieszczeń pracy oraz zniszczona podłoga w pomieszczeniach higienicznosanitarnych;
- uszkodzona armatura prysznicowa, ustępowa, umywalkowa;
- brak lub nieskuteczna wentylacja w pomieszczeniach higienicznosanitarnych;
- stosowane urządzenia stolarskie (frezarka, wyrówniarka, wyrzynarka) nie są wyposażone w miejscowe odciągi lub zhermetyzowane, podczas obróbki drewna wydzielają się szkodliwe czynniki-pył drewna.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 4 decyzje administracyjnych nakazujących.

W nadzorowanych zakładach występowały czynniki szkodliwe dla zdrowia takie jak: pyły, hałas, drgania mechaniczne oraz substancje chemiczne. Na stanowiskach pracy przeprowadzane były badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia.

Ponadto na terenie miasta Piekary Śląskie znajdują się zakłady, w których od lat utrzymują się przekroczenia NDS, są to: „Orzeł Biały” S.A. Piekary Śląskie, ul. Harcerska (przekroczenia ołowiu).

Pracodawcy na bieżąco wyposażają pracowników w środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed działaniem niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia czynników występujących w środowisku pracy. Pracodawcy opracowali szczegółowe instrukcje dot. bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy, z którymi zapoznali pracowników.

Na terenie miasta Piekary Śląskie znajdują się 2 podmioty zajmujące się dystrybucją prekursorów narkotykowych: PPHU „KANAKUA” Jacek Gawron ul. Tarnogórska 18 - prekursorzy narkotykowe kat. 2 (nadmanganian potasu) oraz Firma Chempur Marcin Piątek Piekary Śląskie ul. J. Lortza 70a – konfekcjonowanie, sprzedaż dystrybucja prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3 takich jak: kwas siarkowy, kwas solny, toluen, nadmanganian potasu oraz bezwodnik octowy. Powyższe podmioty w szczególności ze względu na handel i konfekcjonowanie prekursorów kat. 2 (nadmanganian potasu, bezwodnik octowy) są objęte stałym monitoringiem.

Podmioty zgodnie z obowiązującymi przepisami przekazują do PPIS w Bytomiu informację dot. ilości tych substancji wykorzystywanych lub dostarczanych odbiorcom oraz nazwiska i dane kontaktowe funkcjonariuszy odpowiedzialnych za ich handel. Podczas kontroli w Firmie Chempur Marcin Piątek Piekary Śląskie ul. J. Lortza 70a stwierdzono nieprawidłowości w zakresie sprzedaży podmiotom gospodarczym i użytkownikom, którzy nie posiadają przyznanej przez Biuro do spraw Substancji Chemicznych rejestracji w zakresie prekursorów narkotykowych kat. 2. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego na właściciela firmy. Ponadto Inspektor do Spraw Substancji Chemicznych po dokonanej kontroli zawiesił w/w podmiotowi przyznaną rejestrację obejmującą wprowadzenie do obrotu bezwodnika octowego oraz nadmanganianu potasu.

W 2020 roku w konsekwencji kontroli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu, Prezes Biura do Spraw Substancji Chemicznych wydał decyzję unieważniającą posiadaną przez podmiot gospodarczy „Firma Chempur” Marcin Piątek z siedzibą w Piekarach Śląskich, rejestrację nr 44/2015/PN przyznaną decyzją z dnia 14.10.2015 r., dotyczącą prowadzenia operacji w zakresie obrotu prekursorów narkotykowych takich jak: bezwodnik octowy oraz nadmanganian potasu. Wydanej decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

Ponadto znajduje się Przedsiębiorstwo Budowy Dróg „DROGOPOL-ZW” Sp. z o. o., którego podstawową działalnością jest wytwarzanie mieszanek bitumiczno-asfaltowych typu:

nawierzchnie ścieralne: betony asfaltowe lub SMA; warstwa wiążąca: beton asfaltowy lub WMS; warstwa podbudowy: beton asfaltowy lub WMS. Podstawowy proces technologiczny odbywa się na wolnej przestrzeni. Instalacja składa się z zespołu urządzeń produkcyjnych stanowiących jeden ciąg technologiczny. Produkcja odbywa się za pomocą zespołu maszyn do wytwarzania mieszanek asfaltowo-bitumicznych (maszyna Ammann Uniglobe 240) w ciągu technologicznym w pełni zautomatyzowanym i zhermetyzowanym.

W ramach bieżącego nadzoru przeprowadzono 1 kontrolę u dystrybutora w zakresie wprowadzania do obrotu detergentów. Skontrolowane produkty chemiczne posiadały oznakowanie zgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz aktualne karty charakterystyki sporządzone w języku polskim, posiadające treść i format zgodnie z obowiązującym stanem prawnym. Informacje podane na oznakowaniu opakowania kontrolowanych detergentów spełniają wymogi rozporządzenia nr 648/2004/WE z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie detergentów (Dz. Urz. UE L 104 z 8.4.2004, str. 1 ze zm). oraz były spójne z treścią zawartą w sekcji 2 kart charakterystyki.

Na terenie powiatu piekarskiego prowadzi działalność 11 zakładów, w których występuje narażenie na substancje, mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Na stanowiskach pracy w zewidencjonowanych zakładach występuje narażenie na: azbest, benzen, benzyny, niskowrząca frakcja benzynowa, trichloroetylen, amonu dichromian, sodu dichromian dihydrat, kobaltu chlorek 6 hydrat, kobaltu siarczan 7 hydrat, niklu azotan 6 hydrat, niklu chlorek 6 hydrat, niklu siarczan 6 hydrat, niklu wodorotlenek, niklu octan tetrahydrat, tlenek kadmu, chlorek kadmu, czerwien Kongo, potasu bromian –bromek, ciecz chromowa, chromian potasu, dichromian potasu, hydrazyny siarczan, hydrazyny wodzian, formaldehyd, fenoloftaleina, promieniowanie jonizujące; prace związane z narażeniem na pył drewna twardego (dąb i buk); procesy technologiczne związane z narażeniem na działanie wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych.

2. Choroby zawodowe

W roku 2020 roku PPIS w Bytomiu wydał 14 decyzji, w tym 8 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i 6 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. W roku bieżącym decyzje stwierdzające dotyczyły tylko pylic płuc (poz. 3 - 8 przypadków). Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w 2020 roku wynosi 9 przypadków (1 przypadek w związku z uprawomocnieniem się decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej wydanej w roku 2019 r., 8 przypadków w związku z wydanymi decyzjami w 2020 r.), tj.: pylice płuc (poz. 3 – 8 przypadków), które są spowodowane długoletnim narażeniem na pyły węgla kamiennego w środowisku pracy, t. j. w górnictwie oraz obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem (...), poz. 21 – 1 przypadek.

Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2019 i 2020

Numer choroby zawodowej i nazwa	2019 r.	2020 r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków
poz. 3 - pylice płuc	2	8
poz. 19 - przewlekła choroba układu ruchu wywołana sposobem wykonywania pracy	1	0
poz. 21 – obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem (...)	0	1
poz. 26 – choroba zakaźna	1	0
Razem	4	9

Z powyższej tabeli wynika iż, na terenie miasta Piekary Śląskie w porównaniu do roku 2019, zwiększyła się liczba stwierdzonych chorób zawodowych (z 4 na 9). Podobnie, jak w ubiegłym roku stwierdzono przypadki pylic płuc z poz. 3, ilość przypadków pylic płuc wzrosła (z 2 na 8 przypadków). W 2020 r. stwierdzono przypadek choroby, która nie występowała w 2019 roku, tj. obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem (...) (poz. 21). Nie odnotowano natomiast w 2020 roku chorób, które wystąpiły w roku poprzednim tj. przewlekła choroba układu ruchu wywołana sposobem wykonywania pracy (poz. 19) oraz choroba zakaźna (poz. 26).

3. Działalność interwencyjna

W 2020 r. wpłynął 1 wniosek o podjęcie interwencji, który został rozpatrzony, a dotyczył nieprawidłowych warunków higienicznosanitarnych. W związku ze zgłoszeniem przeprowadzono kontrolę, która wykazała nieprawidłowości w związku z czym wydano decyzję administracyjną nakazującą.

4. Działania w ramach walki z pandemią wirusa Sars-CoV-2

W związku z wprowadzeniem stanu epidemii w Rzeczypospolitej Polskiej, w 2020 r. przeprowadzono 32 wizytacje przeciwepidemicznych, w trakcie których sprawdzano przestrzeganie wymagań przeciwepidemicznych, wydano 4 pouczenia. Część wizytacji przeprowadzono w ramach współpracy z służbami Policji. W ramach promocji zdrowia w wizytowanych miejscach pozostawiano 23 ulotek pt. „Koronawirus Przestrzegaj Podstawowych Zasad Bezpieczeństwa i Higieny”. Przeprowadzono 9 kontroli sanitarnych, podczas których sprawdzono przestrzeganie obostrzeń związanych z Covid-19 w środowisku pracy. Informowano pracodawców o obowiązku zapewnienia pracownikom środków do dezynfekcji rąk lub rękawiczek jednorazowych, wprowadzenia odległości między stanowiskami pracy wynoszącą co najmniej 1,5 m, chyba że było to niemożliwe ze względu na charakter wykonywanej działalności, obowiązku zakrywania ust i nosa przez pracowników za pomocą odzieży lub jej części, maski, maseczki, przyłbicy albo kasku ochronnego w trakcie obsługi interesantów.

Ponadto, w związku z dużą ilością liczby przypadków zakażeń wirusem SARS-CoV-2, działania Sekcji zostały skierowane na przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych dotyczących chorób zakaźnych Covid - 19.

Wnioski:

W toku kontroli zauważa się, iż pracodawcy przywiązują wagę do obowiązków przeprowadzania pomiarów środowiskowych na stanowiskach pracy i zapoznają pracowników z wynikami przeprowadzanych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, jednakże zapominają o częstotliwości dokonywania pomiarów.

Podobnie jak w latach ubiegłych są uwagi do opracowanych ocen ryzyka zawodowego.

W tych ocenach pracodawcy nie uwzględniają narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne, rakotwórcze lub mutagenne oraz substancje i mieszaniny chemiczne, które znajdują się na stanowiskach pracy. Pracodawcy opracowują oceny narażenia, ale w dalszym ciągu nie uwzględniają narażenia pracowników na poszczególne czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy.

Analizując karty stwierdzeń chorób zawodowych zauważalny jest wzrost liczby stwierdzonych przypadków chorób zawodowych.

W ramach prowadzonego nadzoru podejmowane były działania profilaktyczne w zakresie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Realizowano tu jedno z ważnych, ustawowych zadań jakim jest nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy oraz

kontrola i przestrzeganie przepisów dotyczących warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobieganie powstawania chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy. W ramach prowadzonego nadzoru współuczestniczono w rozpowszechnianiu informacji nt. bezpiecznych warunków pracy prowadzonych przez Krajowy Punkt Centralny (CIOP-PIB) w ramach kampanii Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem zapisów ustawy z dn. 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (jedn. tekst: Dz. U. z 2019 r. poz. 2182 ze zm.) stwierdzono, iż w kontrolowanych zakładach przestrzegany jest całkowity zakaz palenia – w widocznym miejscach wywieszono są odpowiednie oznaczenie słowne i graficzne informujące o zakazie palenia wyrobów tytoniowych oraz papierosów elektronicznych.

Pracodawcy, u których przeprowadzono kontrole sanitarne i wizytacje związane ze sprawdzeniem przestrzegania obostrzeń związanych z Covid-19 w środowisku pracy, w większości stosowali się do obostrzeń zawartych w przepisach oraz wytycznych GIS.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowano na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno - zdrowotnego w obiektach, a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie. Opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów, jak np.: obiekty żywnościowo-żywnościowe, obiekty usługowo-handlowe, obiekty przemysłowe, obiekty ochrony zdrowia, zakłady kosmetyczno - fryzjerskie i odnowy biologicznej i inne.

Stanowiska Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu.

Teren obszaru działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu obejmuje miasta: Bytom, Piekary Śląskie oraz powiat tarnogórski, w skład którego wchodzi miasta: Tarnowskie Góry, Miasteczko Śląskie, Kalety, Radzionków oraz gminy: Zbrosławice, Tworóg, Krupski Młyn, Świerklaniec i Ożarówice, co stanowi obszar o powierzchni ok. 752 km².

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowisk w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

1. projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
2. warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego,
3. oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
4. dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych,
5. obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

Ad. 1. W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wydano:

- a. 1 opinię w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego do projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Piekary Śląskie dla obszaru Brzeziny,
- b. 1 opinię uzgadniającą zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Piekary Śląskie dla obszaru Brzozowice – Kamień,
- c. 1 opinię w sprawie zaopiniowania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Piekary Śląskie dla obszaru Piekary Wielkie.

Ad. 2. W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzgadniano warunki zabudowy i zagospodarowania terenu. Wydano 3 (pozytywne) stanowiska dotyczące tego zagadnienia (2 dot. budowy budynku mieszkalnego jednorodzinnego, 1 dot. budowy budynku gospodarczego).

Ad. 3. W ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano:

- a. 1 opinię sanitarną stwierdzającą brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- b. 1 opinię sanitarną przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie odpowiednich urządzeń i rozwiązań technicznych.

Zaopiniowane przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły obiekty przemysłowe oraz inwestycje związane z gospodarką odpadami – po 50 %.

Ad. 4. W roku 2020 uzgodniono pozytywnie 1 dokumentację projektową, w roku 2019 uzgodnione były 2 dokumentacje projektowe. Przedłożony wniosek w sprawie uzgodnienia projektu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczył obiektu żywieniowo-żywnościowego.

Ad. 5. W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 14 stanowisk odnośnie zgłoszeń zakończenia budowy oraz wniosków o dopuszczenie do użytkowania w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych obiektów (w tym jedno negatywne), natomiast w 2019 r. wydano 22 opinie sanitarne.

Ze wszystkich wpływających wniosków ok. 43 % dotyczyło obiektów, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie, pozostałe odnosiły się do zmiany sposobu użytkowania obiektów, rozszerzenia działalności lub zmiany technologii.

Wśród obiektów zgłaszanych do użytkowania największą grupę stanowiły obiekty żywieniowo-żywnościowe – ok. 39 %, zakłady fryzjersko - kosmetyczne i odnowy biologicznej - ok. 23 %, obiekty przemysłowe i obiekty ochrony zdrowia – po ok. 15 %, obiekty usługowo-handlowe – ok. 8 %.

W 2020 roku pracownicy Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzili 14 kontrole inwestycji zlokalizowanych na terenie Miasta Piekary Śląskie, w 2019 roku przeprowadzono 22 kontrole.

Porównując rok 2020 i 2019 w ilości wszystkich załatwianych spraw obserwujemy spadek wydanych stanowisk o ok. 35 %.

IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

Działania edukacyjne, w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowane w 2020 roku przez Państwową Inspekcję Sanitarną wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz założeń Narodowego Programu Zdrowia, Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce, Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV opracowanym na lata 2017-2021. Polegały one na inicjowaniu, prowadzeniu i koordynowaniu działalności oświatowo-zdrowotnej, w celu kształtowania postaw i zachowań sprzyjających zachowaniu zdrowia. Pandemia SARS-CoV-2 dotarła do Polski w marcu 2020 r. W sytuacji zagrożenia nie zawsze była możliwa realizacja zaplanowanych działań. Ograniczenia i obostrzenia w dużej części wpłynęły na realizację zamierzeń i planów w 2020 r. Zgodnie z definicją oświaty zdrowotnej rozumianej jako medycyna zdrowego człowieka, działania ukierunkowane były głównie na środowiska ludzi zdrowych, zwłaszcza: dzieci i młodzieży, rodziców, opiekunów, nauczycieli i wychowawców oraz fachowy personel zakładów opieki zdrowotnej.

Przed pandemią udało się zorganizować i przeprowadzić:

- 3 wizytacje w ramach realizacji programów,
- 22 narady.

W roku szkolnym 2019/2020 oraz 2020/2021 Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE w Bytomiu pomimo trudnej sytuacji w związku z wystąpieniem pandemii udało się zrealizować następujące krajowe interwencje programowe:

PROGRAMY KRAJOWE

„Trzymaj Formę!”.

Program edukacyjny skierowany jest głównie do uczniów szkół podstawowych klas V-VIII.

Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie.

W roku szkolnym 2019/2020 chęć realizacji programu zadeklarowało 7 szkół. Do programu w 2020/2021 zgłosiło się tylko 5 szkół. Zmniejszająca się liczba materiałów w formie papierowej a elektroniczne logowania do programu, sprawozdania w formie elektronicznej, lekcje online w dużym stopniu zniechęcają koordynatorów szkolnych do jego realizacji.

Formy realizacji:

- Dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne do szkół.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w szkołach.
- Przedstawiono ofertę programową szkołom i zaproszono je do realizacji kolejnej edycji programu.
- Sporządzono zapotrzebowanie na materiały.

Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.

Cel programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS. W związku z pandemią i obostrzeniami sanitarnymi w większości 2020 r. działania zostały zawieszane.

Grupa docelowa społeczność lokalna.

Formy realizacji:

- Przeprowadzono naradę w placówce opieki zdrowotnej, w związku z realizacją Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV oraz dostarczono materiały oświatowo-edukacyjne dot. profilaktyki HIV/AIDS.
- Opracowano Harmonogram zgodnie z wytycznymi Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS na 2021 r.

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Program jest w Bazie Programów Rekomendowanych, który rekomendowany jest przez Śląskiego Kuratora Oświaty.

Celem programu jest edukacja w zakresie profilaktyki uzależnień.

W roku szkolnym 2019/2020 program był realizowany w 5 szkołach ponadpodstawowych.

W związku z pandemią do końca roku 2020 nie wdrożono nowej edycji programu.

Formy realizacji:

- Przeprowadzono narady w szkołach, w których realizowany jest program. Przypomniano cele i założenia programu.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania.
- Przeprowadzono 1 wizytację w szkole, gdzie realizowano program.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2020 r.
- Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów szkolnych za realizację programu w roku 2019/2020.

Wnioski: W większości placówkach szkolni koordynatorzy ocenili program jako potrzebny, lecz długi i trudny do realizacji. Wg koordynatorów brak jest wystarczającej ilości i różnorodności materiałów informacyjno-edukacyjnych. W celu wzbogacenia i zachęcenia do realizacji programu pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej przeprowadzali w zainteresowanych szkołach warsztaty połączone z testami w alkogoglach i narkogoglach oraz dokonali pomiaru stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

W trakcie trwania epidemii wszystkie warsztaty zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Zdrowia i GIS zostały wstrzymane.

Program Edukacyjny „Bieg po zdrowie”

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej opracowany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym we współpracy z ekspertami. Skierowany jest do uczniów IV klasy szkół podstawowych.

Cele programu:

- Opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży.
- Pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego.

- Zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

W roku szkolnym 2019/2020 chęć realizacji programu zadeklarowało 11 szkół. W związku z pandemią do końca roku 2020 nie wdrożono nowej edycji programu.

Formy realizacji:

- Przygotowano i przeprowadzono szkolenie połączone z dystrybucją materiałów dla szkolnych koordynatorów programu przystępujących do jego realizacji po raz pierwszy w dniu 05.03.2020 r.
- Przeprowadzono wizytację działań programowych.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu.
- Przygotowano podziękowania dla koordynatorów którzy przysłali sprawozdania za realizację programu.

Wniosek. W roku szkolnym 2019/2020 dla szkół kontynuujących program nie było żadnych materiałów w formie papierowej. Niezbędne materiały do prowadzenia programu dostępne były w formie elektronicznej na stronie GIS.

Od 12 marca do końca roku szkolnego odbywały się lekcje online, które utrudniały kontakt z koordynatorami szkolnymi, dlatego sprawozdanie przesłało tylko 4 koordynatorów placówek.

Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej pt. „Czyste Powietrze wokół nas”.

Program skierowany do dzieci 5 i 6 letnie uczęszczające do przedszkoli, ich rodziców i opiekunów, personelu pedagogicznego.

Celem programu jest:

- Zwiększenie umiejętności dzieci, w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.
- Wzrost kompetencji rodziców, w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.

W roku 2019/2020 program był realizowany w 11 przedszkolach. W roku szkolnym 2020/2021 ma zamiar zrealizować go 9 placówek.

Formy realizacji:

- Przeprowadzono dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych w placówkach, w których realizowany jest program.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych, w placówkach przedszkolnych.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu.
- Przygotowano podziękowania dla koordynatorów za realizację programu
- Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów za realizację programu, za rok 2019/2020r.

Wnioski: Program był zawsze dobrze oceniony przez przedszkolnych koordynatorów i chętnie realizowany. W roku 2019/2020 do realizacji programu udostępnione były głównie materiały w formie elektronicznej. Koszty wydruku kolorowanek lub obrazków do kolorowania leżały po stronie koordynatorów, co w dużym stopniu zniechęcało ich do jego realizacji.

Skąd się biorą produkty ekologiczne - edycja pilotażowa 2019/2020 i 2020/2021

Program skierowany jest do dzieci 5 i 6 letnich, uczęszczających do przedszkoli, jak również ich rodziców oraz opiekunów. Do udziału w programie zaproszono tylko dwa przedszkola z Piekar Śląskich, które chętnie i rzetelnie współpracują z PPIS Bytom.

Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Główne założenie programu:

- zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne,
- kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno-zdrowotnych.

Formy realizacji:

- Przygotowano i przeprowadzono szkolenie połączone z dystrybucją materiałów dla przedszkolnych koordynatorów programu przystępujących do jego realizacji.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych, w placówkach przedszkolnych.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2019/2020 r.
- Przygotowano i dostarczano podziękowania dla koordynatorów za realizację programu, w roku 2019/2020.
- Przesłano do WSSE Katowice zapotrzebowanie na materiały do kolejnej edycji.

Program jest dobrze oprzyrządowany. Ze względu na ograniczoną ilość materiałów realizowany jest tylko w 2 wybranych przedszkolach. Każdy przedszkolak otrzymuje książeczkę w wersji papierowej, która jest pomocna w jego realizacji.

PROGRAMY WOJEWÓDZKIE

Program „Podstępne WZW”.

Program skierowany jest dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C.

Cele szczegółowe obejmują:

- Przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HBV i HCV.
- Uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie.
- Pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dot. zachowań zdrowotnych własnych i innych ludzi.

W roku szkolnym 2019/2020 program realizowany był w 19 szkołach ponadpodstawowych, W związku z pandemią w do końca roku 2020 nie wdrożono nowej edycji programu.

Formy realizacji:

- Dostarczono i omówiono materiały potrzebne do realizacji programu.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania w roku szkolnym 2019/2020 r.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2019/2020 r.

Wniosek: Program oceniono jako potrzeby, chętnie jest realizowany w szkołach.

Program „Znamie! Znam je?”

Program skierowany jest dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań.

Cele szczegółowe:

- Zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki nowotworów i ich wczesnego rozpoznawania.
- Kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko rozwoju raka różnych narządów.

- Motywowanie do poddawania się badaniom profilaktycznym oraz zasięgnięcia porady lekarskiej w przypadku zaistnienia objawów mogących wskazywać na obecność nowotworów.
  - Zmniejszenie występowania nowotworów i umieralności na tę chorobę.
  - Przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym.
- W roku szkolnym 2019/2020 program był kontynuowany w 18 szkołach ponadpodstawowych. W związku z pandemią do końca roku 2020 nie wdrożono nowej edycji programu.

Formy realizacji:

- Dostarczone i omówiono materiały potrzebne do realizacji programu.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2019/2020

Wniosek. Program został oceniony jako ciekawy i bardzo potrzebny, chętnie jest realizowany w szkołach.

Program „Wybierz życie- pierwszy krok”.

Celem programu jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę.

Cele szczegółowe:

- Zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu.
  - Podniesienie poziomu wiedzy o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna).
  - Motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie.
  - Przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym.
- W roku szkolnym 2020/2021 chęć realizacji programu zadeklarowały 4 szkoły ponadpodstawowe do których dostarczono materiały informacyjno-edukacyjne.

Formy realizacji:

- Zaproszono nowe szkoły do realizacji edycji programu.
- Przesłano do WSSE Katowice zapotrzebowanie na materiały.
- Przeprowadzono narady w pełnym reżimie sanitarnym, połączone z dystrybucją materiałów informacyjno – edukacyjnych niezbędnych do realizacji programu.

Projekt wojewódzki - „Klub zdrowego przedszkolaka”.

Cel programu jest promowanie zdrowego stylu życia, wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców

Cele szczegółowe:

- Zwrócenie szczególnej uwagi na walory odżywcze i zdrowotne owoców i warzyw oraz mleka w diecie dzieci.
- Podkreślenie właściwości zdrowotnych codziennego picia ilości wody.
- Zachęcenie dzieci do codziennej aktywności i zdrowego odżywiania.
- Budowanie i wyrabianie wśród dzieci potrzeby i nawyków dbania o higienę rąk, nauczanie dzieci prawidłowego mycia rąk /profilaktyka chorób zakaźnych/promocja szczepień.
- Zapoznanie dzieci z tematem bezpiecznego korzystania z kąpeli słonecznych.
- Rozróżnianie dymów, ich źródeł oraz właściwości niekorzystnych dla zdrowia.

W roku szkolnym 2019/2020 program realizowało 10 przedszkoli w roku szkolnym 2019/2020 chęć jego realizacji zadeklarowały 9 przedszkoli.

Formy realizacji:

- Przeprowadzono narady połączone z dystrybucją materiałów w placówkach dot. realizacji projektu.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań projektowych w przedszkolach.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji za rok 2019/2020.
- Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów za realizację programu którzy przysłali druk sprawozdawczy
- Zaproszono przedszkola, które nie realizowały projektu do kolejnej edycji realizacji projektu.

Wnioski. Działania w ramach projektu zostały zawieszono od 12 marca 2020 r. Projekt został oceniony jako ciekawy i bardzo potrzebny, chętnie realizowany był przez placówki przedszkolne.

Corocznie maleje liczba papierowych materiałów dla dzieci i rodziców. Brak także nowych ciekawych materiałów edukacyjnych. W roku szkolnym 2020/2021 w związku z epidemią SARS-CoV-2 projekt został wprowadzony dopiero po feriach zimowych. Chęć jego realizacji zadeklarowało 9 przedszkoli.

Program „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”

Program zalecany przez Śląskiego Kuratora Oświaty, skierowany jest do uczniów szkół podstawowych klas VII-VIII oraz ich rodziców i opiekunów.

Cel główny programu: dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.

W roku szkolnym 2019/2020 chęć udziału w programie zadeklarowało 30 szkół podstawowych. W związku z pandemią do końca roku 2020 nie wdrożono nowej edycji programu. Zostanie on wprowadzony z opóźnieniem w II semestrze 2020/2021 r.

Formy realizacji:

- Przeprowadzono narady połączone z dystrybucją materiałów w szkołach, w których realizowano program, przypomniano cele i założenia programu.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych, w placówkach nauczania i wychowania.
- Przeprowadzono wizytację programu.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2019/2020 r.
- Przygotowano podziękowania dla koordynatorów za realizację programu w roku 2019/2020.

Wniosek: Program został oceniony jako ciekawy i bardzo potrzebny. Od wprowadzenia zajęć zdalnych kontakt z koordynatorami szkolnymi został w dużym stopniu bardzo utrudniony. Aby wzbogacić program i zachęcić do jego realizacji placówki oświatowo – wychowawcze pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej w PSSE Bytom, przeprowadzali w zainteresowanych szkołach warsztaty połączone z testami w alkogoglach i narkogoglach. W związku z ogłoszeniem epidemii SARS-Cov-2, od marca 2020 r. wszystkie działania bezpośrednie z młodzieżą zostały wstrzymane.

Interwencje nieprogramowe

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu - Profilaktyka palenia tytoniu w tym: Światowy Dzień bez tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia. POZNPT w Polsce - Profilaktyka palenia tytoniu

Działania podjęte w 2020 roku, w ramach realizacji programu skierowane były do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem biernych palaczy w celu zmniejszenia zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu (choroby układu krążenia, oddechowego, nowotwory itp.) w Polsce. Akcje i warsztaty w związku z sytuacją epidemiologiczną w kraju realizowane były tylko do marca.

Podjęto następujące działania, w związku z organizacją i obchodami Światowego Dnia bez Tytoniu, Światowego Dnia Rzucania Palenia oraz profilaktyką antytytoniową:

- Dystrybuowano materiały oświatowo-zdrowotne na temat szkodliwości palenia tytoniu przez cały rok dla zainteresowanych osób.
- Koordynowano badania ankietowe przeprowadzone w placówkach nauczania i wychowania, zakładach opieki zdrowotnej, zakładach pracy oraz w zakładach gastronomicznych. Badania ankietowe dotyczyły przestrzegania zakazu palenia tytoniu w nadzorowanych obiektach. Przeprowadzane były przez pracowników nadzoru sanitarnego PSSE w Bytomiu, w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego.

Projekt KIK/68 „Profilaktyczny Program w Zakresie Przeciwdziałania Uzależnieniu od Alkoholu, Tytoniu i innych Środków Psychoaktywnych w tym kampania społeczna – „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”

Celem kampanii „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu” jest zwiększenie wiedzy na temat skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie ich stosowania. W związku z wystąpieniem epidemii SARS-Cov-2, od marca wszystkie akcje i warsztaty zostały wstrzymane.

Formy realizacji:

- Podejmowano działania mające na celu promocję kampanii, umieszczono na stronach internetowych informacje zawierających treści edukacyjne dot. kampanii.
- Zapewniono odpowiedni dostęp do informacji poprzez dystrybucje materiałów.

Akcja edukacyjna pt. „Brązowo, ale czy zdrowo”

Cel -kształtowanie postaw i zachowań zdrowotnych ludności, związanych z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych w okresie letnim, zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z nieodpowiedzialnego korzystania z promieniowania ultrafioletowego.

Formy realizacji:

- Przeprowadzono 3 narady i nawiązano współpracę, OSIR-em, Piekary Śląskie – Basen Miejski Delegaturę NFZ Piekary Śląskie, którzy włączyli się w akcje i wyeksponowali plakaty „Brązowo, ale czy zdrowo”.
- Przesłano pismo oraz plakat w formie elektronicznej do urzędu Miasta, w celu zamieszczenia go na stronach internetowych urzędów.
- W PSSE Bytom, w okresie wakacyjnym wyeksponowano materiały edukacyjne „Brązowo, ale czy zdrowo?” w formie papierowej i elektronicznej.

Organizacja Kampanii Społecznej „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”

Cele:

- Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych.
- Wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych.
- Zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym (obowiązkowym i zalecanym).

Formy realizacji:

- Przeprowadzono 2 narady, w związku z organizacją kampanii.

- Zamieszczono i aktualizowano informacje na stronie internetowej PSSE Bytom.
- Opracowano sprawozdania z realizacji zgodnie z wytycznymi raz na kwartał i przekazywano je do WSSE Katowice.

„Bezpieczne ferie 2020” „Bezpieczne wakacje 2020”.

Cele kampanii - podnoszeniu świadomości dzieci i młodzieży w zakresie bezpiecznych zachowań podczas wypoczynku zimowego i wakacji.

Formy realizacji:

- Przekazano plakaty „Bezpieczne Ferie 2020” i „Bezpieczne Wakacje 2020” do Urzędu Miasta w Piekarach Śląskich .
- Przeprowadzono narady dot. bezpieczeństwa podczas wakacji.
- Zamieszczono informacje nt. bezpieczeństwa w czasie ferii i wakacji na stronie internetowej PSSE w Bytomiu.
- W związku z obostrzeniami i pandemią plakaty zostały wyeksponowane przy kasach biletowych – OSIR Basen Piekary Śląskie Delegaturze NFZ Piekary Śląskie
- Sporządzano sprawozdania z akcji „Bezpieczne Ferie 2020” i „Bezpieczne Wakacje 2020”.

Akcja „Dopalacze-wypalacze „groźne narkotyki”

Cel - profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży, podjęcie działań informacyjno-edukacyjnych oraz zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z dopalaczy. W roku 2020 w związku z epidemią, jak również zakazami, nakazami i obostrzeniami oraz wytycznymi Ministerstwa Zdrowia i GIS zawieszano przeprowadzania warsztatów w placówkach oświatowych. Zaprzestano organizacji akcji profilaktycznych na których był bezpośredni kontakt z innymi osobami i nie było możliwe zachowanie dystansu społecznego.

Profilaktyka wad postawy ph. „Lekki Tornister”

Cel profilaktyki wad postawy, zwrócenie uwagi nauczycieli, dzieci i rodziców na kwestię ciężkich plecaków uczniów szkół podstawowych.

Grupa docelowa uczniowie klas I-III szkół podstawowych, nauczyciele, rodzice.

Formy realizacji: Dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne do wyznaczonych szkół, gdzie odbywało się ważenie tornistrów.

Wniosek: Ze względu na ograniczoną liczbę plakatów, dystrybuowano je w szkołach, gdzie odbywały się pomiary – ważenie tornistrów.

Wojewódzka akcja informacyjna - „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny”

Cel: przypomnienie społeczeństwu, jak ważne jest przestrzeganie podstawowych zasad higieny i bezpieczeństwa w ograniczaniu rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem SARS-CoV-2.

Formy realizacji:

- Dystrybucja ulotek pt. „Mandat zaufania” przez pracowników Nadzoru Sanitarnego podczas kontroli obiektów z policją lub indywidualnie.
- Przesyłano cotygodniowe raporty z dystrybucji ulotek zgodnie z wytycznymi WSSE Katowice.
- Wyeksponowano materiały informacyjno-edukacyjne w PSSE Bytom.

Profilaktyka zakażeń wirusem SARS-CoV-2 (zapobieganie rozprzestrzenianiu się koronawirusa)

Cel przypomnienie podstawowych zasad zapobiegawczych, które istotnie wpływają na ograniczenie ryzyka zakażeń wśród społeczeństwa

Formy realizacji:

- Przesłano pisma do Urzędów Miasta i, Centrum Zarządzania Kryzysowego informacji nt. „Koronawirus – zasady postępowania krok po kroku” oraz instrukcji „Jak skutecznie myć ręce”,
- Zamieszczano informację na stronie internetowej PSSE Bytom.

Podsumowanie

Rok 2020 był rokiem szczególnym, ze względu na ogłoszoną epidemię SARS-CoV-2 w marcu na terenie Polski. W związku z nakazami i obostrzeniami zawieszono zajęcia dydaktyczne w placówkach oświatowych, a nauka odbywała się w formie hybrydowej lub online. Działania oświatowo - zdrowotne były podejmowane sporadycznie głównie między kolejno wprowadzającym „lockdownem”, co utrudniało realizację programów i projektów w szkołach.

Ograniczono do minimum kontakty bezpośrednie, a pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej zostali przesunięci do pracy związanej z działaniami epidemiologicznymi, głównie związanymi z zachorowaniami. Epidemia w znacznym stopniu wpłynęła na realizację zaplanowanych działań i przedsięwzięć.

We wrześniu przywrócono zajęcia stacjonarne, lecz od października w szkołach w związku ze wzrostem zachorowań wprowadzono zajęcia tylko online.

Działania i zadania oświatowo – zdrowotne realizowane są głównie poprzez:

- Realizację interwencji programowych i nieprogramowych inicjowanych przez GIS i WSSE Katowice.
- Dystrybucję materiałów informacyjno - edukacyjnych oraz pomocy edukacyjnej.
- Koordynowanie, a także wspomaganie działań i inicjatyw instytucji, organizacji współpracujących, w ramach realizacji zadań oświatowo – zdrowotnych.
- Inicjowanie i przeprowadzanie akcji oświatowo- zdrowotnych na terenie działania PSSE Bytom.
- Przeprowadzanie przed pandemią w zainteresowanych placówkach, realizujących programy profilaktyczne warsztatów nt. substancji psychoaktywnych połączonych z pomiarami stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu oraz testami w alkogoglach i narkogoglach.
- Czuwanie nad właściwym obiegiem informacji ważnych dla realizacji zadań.
- Pozyskiwanie bezpłatnych ulotek, broszur, gadżetów, nagród, które pomagają wzbogacić działania oświaty zdrowotnej na terenie działania PSSE Bytom.

Wnioski:

Programy, akcje i przedsięwzięcia z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Bytomiu realizowane były głównie tylko w pierwszym kwartale 2020 r. zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach. Później zostały zawieszono w związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną w kraju.

Zakres działań prozdrowotnych podejmowanych w 2020 roku, ograniczył się do walki z epidemią i wytycznymi, jak można zmniejszyć zagrożenie występujące w środowisku lokalnym. Po raz kolejny zaobserwowano w działaniach na rzecz umacniania zdrowia, że niezbędne jest zaangażowanie i współpraca, jak największej liczby podmiotów, które

odpowiedzialne są za kształtowanie i realizację polityki prozdrowotnej na poziomie lokalnym. Jest potrzeba ciągłej aktywizacji wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. Ważne są rzetelnie opracowane materiały nie tylko w formie elektronicznej, ale także w formie papierowej, które informują i uświadamiają lokalną społeczność z różnych grup wiekowych.

X. Działalność laboratoryjna

W zakresie badań laboratoryjnych

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń.

Od roku 2004 Oddział Laboratoryjny posiada akredytację PCA na wykonywane badania. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej zakres badań akredytowanych jest uaktualniany lub rozszerzany o nowe lub zmieniające się metodyki badań. Szczególną wagę do aktualizacji zakresu badań akredytowanych przywiązuje się do tych metodyk badawczych, które znajdują się w wymaganym obszarze prawnym.

Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej audytorzy PCA podkreślają duże zaangażowanie i doświadczenie personelu technicznego w dziedzinie wykonywanych badań. W 2020 roku Oddział Laboratoryjny realizował swoje zadania okresowo, ze względu na zaangażowanie pracowników w działalność związaną z COVID – 19. Dodatkowo w związku z wystąpieniem stanu epidemii:

- plany poboru próbek wody i żywności zostały ograniczone, uniemożliwiając tym samym badania w/w sekcjom.
- punkty poboru próbek materiału biologicznego w Bytomiu i Tarnowskich Górach pozostawały czasowo zamknięte.

W 2020 roku:

a) **Sekcja Badań Wody** przeprowadziła mikrobiologiczne, fizykochemiczne i sensoryczne badania:

- wody przeznaczonej do spożycia – zbadano 8 próbek,
- wody z pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe – zbadano 4 próbki,
- wody wodociągowej ciepłej – zbadano 26 próbek.

W zakresie badań mikrobiologicznych oznaczane były: bakterie grupy coli, bakterie *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów, liczba *Pseudomonas aeruginosa*, liczba bakterii z rodzaju *Legionella*, liczba bakterii *Clostridium perfringens* oraz liczba przetrwalników beztlenowców redukujących siarczynę (*clostridia*).

Badania fizyko-chemiczne obejmowały oznaczanie barwy, mętności, przewodnictwa, odczynu, zawartości jonu amonowego, azotynów, azotanów, chlorków, żelaza, manganu, wapnia, magnezu, glinu, twardości ogólnej, utlenialności, zawartości fosforanów.

Badania sensoryczne obejmowały smak i zapach.

b) **Sekcja Badań Żywności** wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując

zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne, badania sensoryczne oraz badania w kierunku znakowania środków spożywczych.

Na terenie Piekar Śląskich:

- w kierunku mikrobiologicznym – zbadano 25 próbek,
- w kierunku fizykochemicznym – zbadano 12 próbek (w tym 2 próbki sanitarne),
- w kierunku sensorycznym – zbadano 12 próbek.

Badania mikrobiologiczne wykonywane w ramach monitoringu nie były prowadzone wśród próbek pobranych na terenie Piekar Śląskich.

Monitoringiem badań fizykochemicznych objęto oznaczanie poziomu azotanów i azotynów w warzywach (4 próbki) oraz w mięsie i produktach mięsnych, rybach i przetworach rybnych (w sumie 3 próbki).

Kontrolą sanitarną objęto piekarnie, skąd pobrano i zbadano 2 próbki sanitarne w kierunku zanieczyszczeń biologicznych w ramach corocznej akcji „mklik próchniczek”.

Badania sensoryczne żywności obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów spożywczych.

c) **Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakazeń** przeprowadziła badania bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych (*Salmonella i Shigella*), badania parazytologiczne, badania skuteczności sterylizacji urządzeń dla mieszkańców Piekar Śląskich. Próbkę do badań były przyjmowane z punktach poboru próbek materiału biologicznego PSSE w Bytomiu.

XI. Podsumowanie

W okresie minionego roku 2020 pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu przeprowadzili na terenie miasta Piekary Śląskie **408** kontroli.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano **102** decyzje administracyjne, w tym **14** decyzji w sprawie chorób zawodowych.

Ponadto wydano **79** decyzji obciążających stronę kosztami za przeprowadzone czynności kontrolne, w czasie których stwierdzono nieprawidłowości oraz za kontrole na wniosek strony.

W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono **5** mandatów karny na kwotę **1050** zł.

W 2020 r. w żadnym obiekcie kontrolowanym nie stwierdzono bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, wobec czego nie wydano decyzji z art. 27 ust. 2 ustawy o PIS dot. unieruchomienia obiektu.

W roku sprawozdawczym nie kierowano wniosków o ukaranie do sądu oraz nie nałożono kary pieniężnej w sprawie wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Rok 2020 był rokiem szczególnym, ze względu na ogłoszoną epidemię SARS-CoV-2 w marcu na terenie Polski. W związku z nakazami i obostrzeniami zawieszono zajęcia dydaktyczne w placówkach oświatowych, a nauka odbywała się w formie hybrydowej lub online. Działania oświatowo - zdrowotne były podejmowane sporadycznie głównie między kolejno wprowadzaniem „lockdownem”, co utrudniało realizację programów i projektów w zakresie promocji zdrowia. We wrześniu przywrócono zajęcia stacjonarne, lecz od października w szkołach w związku ze wzrostem zachorowań wprowadzono zajęcia tylko online.

Ograniczono do minimum kontakty bezpośrednie, a pracownicy Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Bytomiu zostali przesunięci do pracy związanej z działaniami epidemiologicznymi, głównie związanymi z zachorowaniami. Epidemia w znacznym stopniu wpłynęła na realizację zaplanowanych działań i przedsięwzięć.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej skupione były w szczególności w zakresie przeciwepidemicznym dot. SARS-CoV-2, w szczególności na przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych, co spowodowała ograniczenie liczby kontroli w terenie. Ponadto podejmowane były działania w związku z interwencjami, które mogły stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

W okresie letnim, kiedy sytuacja epidemiologiczna się ustabilizowała, kontrole były realizowane w oparciu o ocenę ryzyka. Ponadto prowadzono działania w ramach systemu RASFF/RAPEX, kontrole graniczne, zatwierdzanie i rejestracja zakładów, w niektórych sytuacjach korzystano z ułatwień przewidzianych w rozporządzeniu 2020/466 z dnia 30 marca 2020 r. *w sprawie środków tymczasowych mających na celu ograniczenie ryzyka dla zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt podczas określonych poważnych zakłóceń w systemach kontroli państwa członkowskich z powodu COVID - 19* tj. za pośrednictwem dostępnych środków porozumiewania się na odległość.

Ponadto, zgodnie z poleceniami GIS oraz ŚPWIS w Katowicach, w okresie zimowym wzmożono kontrole galerii handlowych oraz miejsc uprawiania sportów (m.in. stoków narciarskich) pod kątem przestrzegania przepisów przeciwepidemicznych. Podjęto współpracę z Komendami Policji i skupiono działania w ww. temacie, co również uniemożliwiło realizowanie zaplanowanych kontroli zgodnie z harmonogramem na rok 2020. Przede wszystkim prowadzono kontrole, wizytacje i wywiady w zakresie przestrzegania obostrzeń związanych z SARS-CoV-2, a w mniejszym stopniu kontrole kompleksowe (planowane) pozostałych obiektów i zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

W dalszym ciągu w związku z ogłoszonym stanem epidemii SARS-CoV-2 utrzymywana jest stała współpraca ze służbami medycznymi, Sztabem Kryzysowym, jak również ze Strażą Graniczną w celu wymiany informacji oraz szybkiego podejmowania działań przeciwepidemicznych.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu tarnogórskiego za rok 2020

Bytom 2021

SZANOWNI PAŃSTWO

Mam przyjemność przekazać na Państwa ręce „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu tarnogórskiego za rok 2019”. Dokument ten przygotowywany jest corocznie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na podstawie informacji uzyskanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się styl życia, środowisko naturalne i stworzone przez człowieka oraz społeczne życia, pracy, nauki, a także działania placówek leczniczych. To właśnie styl życia człowieka, w blisko 50% determinuje zachowanie zdrowia i dobrą kondycję psychofizyczną.

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest jak najszybsze identyfikowanie niepożądanych zjawisk wpływających na zdrowie człowieka.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych. Z analiz porównawczych w stosunku do lat poprzednich wynika, że stan bezpieczeństwa sanitarnego miast stale poprawia się, stwierdzone są jednak nadal negatywne zjawiska sanitarno-higieniczne wymagające podjęcia działań zarówno ze strony podmiotów gospodarczych jak i władz samorządowych i administracyjnych.

Działalność restrykcyjno-kontrolna nie jest jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podejmowane są również inicjatywy mające na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o zdrowie swoje i najbliższych poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykownych, a także stworzenie bezpiecznych warunków życia, nauki i pracy.

Mam nadzieję że przedstawiony Państwu raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podjęcia działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w powiecie tarnogórskim. Ufam, iż zaprezentowana ocena upewni Państwa co do tego, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając Nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne.

Spis treści:

I.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	5
1.	Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	5
2.	Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	7
3.	System telefonicznego powiadamiania alarmowego	7
	Wnioski	7
II.	Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	8
1.	Stan sanitarny szpitali	9
2.	Stan sanitarny zakładu pielęgnacyjno – opiekuńczego	9
3.	Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych	9
4.	Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy	10
5.	Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek	10
	Wnioski	10
III.	Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	10
1.	Stan sanitarno-higieniczny i techniczny zakładów	14
2.	Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych	15
3.	Piekarnie	16
4.	Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX	16
5.	Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	16
6.	Akcje..	17
7.	Działalność interwencyjna za 2020 rok	21
	Wnioski	23
IV.	Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej ,wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach wykorzystywanych do kąpieli	23
1.	Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach zaopatrywania w wodę	23
2.	Ocena jakości wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach wykorzystywanych do kąpieli..	31
3.	Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego, zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej	32

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	32
1. Domy pomocy społecznej	34
2. Hotele i obiekty świadczące usługi hotelarskie.	34
3. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu oraz zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z w/w usług	35
4. Dworce kolejowe i autobusowe	36
5. Port lotniczy	36
6. Ustępy publiczne	36
7. Baseny kąpielowe	36
8. Schronisko dla bezdomnych	36
9. Inne obiekty użyteczności publicznej	37
10. Inne informacje	37
11. Interwencje	38
Wnioski	40
VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	40
1. Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych	42
2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia	43
3. Profilaktyczna opieka zdrowotna	45
4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży	45
5. Interwencje	45
Wnioski	46
VII. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	46
1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy	46
2. Nadzór nad środkami zastępczymi	49
3. Choroby zawodowe	49
4. Interwencje	50
5. Działania w ramach walki z pandemią wirusa Sars-CoV-2	50
Wnioski	50
VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	51
IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.	54
X. Działalność laboratoryjna	64
XI. Podsumowanie	66

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2020 roku na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono łącznie 5079 wywiadów epidemiologicznych w ogniskach chorób zakaźnych.

Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wzrosła porównaniu do roku ubiegłego o 4242.

Na podstawie analizy zachorowań na choroby zakaźne w 2020 r. w porównaniu z rokiem 2019 zaobserwowano spadek liczby zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby.

W 2020 roku zarejestrowano ogółem 6 przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby tj. o 33 zachorowania mniej niż w poprzednim roku. W ogólnej liczbie wirusowego zapalenia wątroby zarejestrowano 1 zachorowanie na wzv typu A, 3 zachorowania na przewlekłe i bliżej nieokreślone wzv typu B, 2 zachorowania na wzv typu C. Spadek nastąpił w liczbie zachorowań na przewlekłe i bliżej nieokreślone wzv typu B o 21 przypadków i wzv typu C o 10 przypadków, natomiast na wzv typu A o 2 przypadki. Nie rejestrowano przypadków zachorowań na ostre wzv typu B i wzv typu C.

W grupie chorób szerzących się drogą pokarmową w 2020 r. zarejestrowano 18 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych pałeczką *Salmonella* – o 76 przypadków mniej niż w roku poprzednim, natomiast nie zarejestrowano przypadków posocznicy oraz innego zakażenia pozajelitowego wywołanego przez pałeczki *Salmonella*.

Zarejestrowano także 74 przypadki innych bakteryjnych zakażeń jelitowych (spadek o 24 przypadki), 42 przypadki biegunek o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (spadek o 10 przypadków), 93 przypadki wirusowych zakażeń jelitowych (spadek o 289 przypadków). Nie odnotowano natomiast przypadków innych bakteryjnych zatruc pokarmowych.

Wśród innych bakteryjnych zakażeń jelitowych dominującym czynnikiem etiologicznym było *Clostridium difficile*. W 2020 roku zarejestrowano 72 przypadki zakażeń wywołanych tym patogenem, to jest o 19 przypadków mniej niż w roku 2019. Utrzymująca się nadal wysoka liczba tych zakażeń wynika z powszechnie stosowanej przez szpitale diagnostyki w kierunku wykrywania *Clostridium difficile*.

W 2020 r. na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiły 4 ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową, w których łącznie zachorowało 14 osób, odnotowano 3 przypadki zgonów, w tym 2 z powodu zakażenia, natomiast 1 z powodu choroby zasadniczej. Porównując do roku poprzedniego ilość ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową zmniejszyła się o 6 ognisk.

Wszystkie ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiły w oddziałach szpitalnych, zakażenia wywołane zostały przez *Clostridium difficile*.

W grupie chorób wieku dziecięcego zanotowano wzrost liczby zachorowań na krztusiec – 10 przypadków (wzrost o 1 zachorowanie),

natomiast spadek liczby zachorowań na następujące choroby :

- płonica – 12 przypadków (spadek o 74 zachorowania),
- ospa wietrzna – 208 przypadków (spadek o 739 zachorowań),

Ponadto zarejestrowano 1 przypadek różyczki oraz 3 przypadki świnki.

W 2020 roku nie zarejestrowano przypadków zachorowań na odrę.

Liczba zachorowań na boreliozę spadła w porównaniu z rokiem poprzednim o 41 przypadków, zarejestrowano 2 zachorowania.

Zanotowano 9 przypadków szczepienia przeciwko wścieklicznie osób narażonych na zachorowanie na skutek pokąsania przez zwierzęta – o 14 przypadków mniej w porównaniu z rokiem ubiegłym.

W grupie zapaleń opon mózgowych i mózgu zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu (tak jak w roku poprzednim), 1 przypadek zachorowania na zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone (spadek o 1 przypadek), natomiast nie odnotowano przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie opon mózgowych, inne wirusowe zapalenie mózgu oraz zapalenie mózgu inne i nieokreślone.

W 2020 roku zarejestrowano 1 przypadek zapalenia opon mózgowych wywołany przez *Streptococcus pneumoniae* notowano przypadków zapalenia opon mózgowych wywołanych przez *Neisseria meningitidis* oraz *Haemophilus influenzae*, natomiast

W ilości zachorowań na gruźlicę obserwowana jest od 2009 roku tendencja spadkowa, w 2020 r. zarejestrowano 10 zachorowań, to jest o 5 przypadków mniej niż w roku poprzednim.

W roku 2020 zaobserwowano spadek liczby zgłoszonych podejrzeń zachorowań na grypę, tj. z 10944 przypadków w roku 2019 do 7428 przypadków w roku 2020.

Liczba zarejestrowanych przypadków zależna jest zarówno od faktycznej liczby zachorowań, jak i zgłaszalności przypadków przez podmioty lecznicze.

W 2020 roku zarejestrowano 4 przypadki grypy, potwierdzone badaniami wirusologicznymi, to jest o 4 przypadki mniej w roku poprzednim.

Liczba osób zaszczepionych przeciwko grypie sezonowej wzrosła w 2020 roku o 172 w porównaniu z rokiem poprzednim. Zaszczepionych zostało w 2020 roku 2408 osób.

W 2020 roku zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową.

Utrzymująca się niska zapadalność szczególnie w grupie młodzieży spowodowana jest między innymi większą świadomością społeczeństwa w zakresie inwazyjnej choroby meningokokowej, a także szczepieniami przeciwko meningokokom grupy C i B.

Na terenie powiatu tarnogórskiego w 2020 roku przeciwko meningokokom ogółem zaszczepionych zostało 316 osób, to jest o 65 osób więcej niż w roku poprzednim.

W 2020 r. zarejestrowano także 3 przypadki inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae* (o 1 więcej niż w roku poprzednim), natomiast nie rejestrowano przypadków inwazyjnej choroby wywołanej przez *Haemophilus influenzae*.

W 2020 roku zarejestrowano również 15 przypadków róży (o 6 więcej niż w poprzednim roku), 2 przypadki kiły (spadek o 3 przypadki), 2 przypadki nowo wykrytego zakażenia HIV (spadek o 5 przypadków).

W 2020 roku wystąpiła epidemia zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2, zarejestrowano 4967 przypadków zakażeń, 107 przypadków zgonów.

W każdym przypadku zakażenia przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne, objęto nadzorem osoby zakażone oraz osoby z kontaktu, które zostały objęte obowiązkową kwarantanną. W 2020 roku PPIS w Bytomiu wydał 2609 decyzji nakazujących obowiązek kwarantanny.

W 2020 r. w szpitalach na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiło 17 ognisk zakażeń szpitalnych, to jest o 10 więcej niż w roku poprzednim.

Łącznie ogniska objęły 434 osoby, w tym 257 pacjentów i 177 pracowników. Odnotowano 16 przypadków zgonów, w tym 8 z powodu zakażenia oraz 8 z powodu choroby zasadniczej.

13 ognisk zakażeń szpitalnych zostało wywołanych przez koronawirusa SARS-CoV-2, w pozostałych 4 były to zakażenia przenoszone drogą pokarmową wywołane przez *Clostridium difficile*.

W przypadkach ognisk zakażeń szpitalnych nie przeprowadzono kontroli. Działania przeciwepidemiczne mające na celu wygaszenie ogniska prowadzone były we współpracy z działającymi w szpitalach zespołami kontroli zakażeń szpitalnych.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2020 r. nie zarejestrowano interwencji.

W 2020 roku w ramach prowadzonego nadzoru nad środkami zastępczymi na terenie powiatu tarnogórskiego pozyskiwano informacje o podejrzaniach zatruc środkami zastępczymi z nadzorowanych podmiotów leczniczych.

W analizowanym okresie zarejestrowano 8 przypadków podejrzenia zatruc środkami zastępczymi, to jest o 1 przypadek mniej niż w roku poprzednim, nie zarejestrowano przypadków podejrzeń zgonów po zażyciu substancji psychoaktywnych.

2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych

W 2020 roku na terenie powiatu tarnogórskiego sprawowano nadzór nad 44 punktami szczepień. Skontrolowano 4 punkty szczepień, przeprowadzając 4 kontrole.

Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

Z przeprowadzonych kontroli sanitarnych w punktach szczepień wynika, że szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane u dzieci, młodzieży i osób dorosłych wykonywane są zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych.

Dzieci i młodzież wzywana jest do szczepień systematycznie i na bieżąco.

W związku z ogłoszeniem stanu epidemii w miesiącu marcu i koniecznością realizacji działań przeciwepidemicznych kontrole punktów szczepień zostały wstrzymane.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnie imiennie do PSSE w Bytomiu.

W 2020 r. poradnie POZ zgłosiły 264 dzieci oraz 205 rodziców uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym.

PPIS w Bytomiu wystosował 20 wezwań zobowiązujących rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień. W 2020 roku zaobserwowano wzrost liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2020 zauważalny jest spadek wykonawstwa szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży we wszystkich grupach wiekowych. Jest on spowodowany występowaniem środowisk opornych związanych z wpływem ruchów antyszczepionkowych oraz brakiem złożonej deklaracji do poradni POZ. Ponadto istotny wpływ na spadek wykonawstwa szczepień ochronnych w 2020 roku miała także epidemia COVID-19.

Natomiast zaobserwowano wzrost wykonawstwa szczepień ochronnych zalecanych, szczególnie w zakresie szczepień przeciw grypie oraz meningokokom.

3. System telefonicznego powiadamiania alarmowego

W związku z koniecznością zapewnienia obywatelom kontaktu telefonicznego uruchomiona została infolinia GIS, w ramach której prowadzone są całodobowe dyżury telefoniczne. Ponadto wdrożony został System SEPIS, który zapewnia możliwość niezwłocznego podejmowania i rozwiązywania zgłoszeń od obywateli oraz przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych w przypadku zgłoszenia zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2.

Uruchomione zostały również dodatkowe numery telefonów całodobowych umożliwiające kontakt w sytuacjach wymagających podjęcia niezwłocznych działań przeciwepidemicznych, udostępnione dyrektorom szkół i przedszkoli.

Wnioski:

1. Podsumowując prowadzony w 2020 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że zasadniczym problemem epidemiologicznym na terenie działalności PPIS w Bytomiu w analizowanym okresie była epidemia zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2 oraz występowanie ognisk zakażeń szczególnie w podmiotach leczniczych, domach pomocy społecznej, szkołach oraz zakładach pracy.
2. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych. Zauważa się coraz większą podatność rodziców na wpływ ruchów antyszczepionkowych. Ponadto istotny wpływ

na spadek stanu zaszczepienia populacji w 2020 roku miało również wystąpienie epidemii COVID-19.

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. Stan sanitarny szpitali

W 2020 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 5 szpitalami na terenie powiatu tarnogórskiego:

- Zakon Posługujących Chorym OO. Kamilianie w Tarnowskich Górach, ul. Bytomska 22,
- NZOZ Zakład Pulmonologii w Tarnowskich Górach, ul. Lipowa 3,
- SP ZOZ „REPTY” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka w Tarnowskich Górach, ul. Śniadeckiego 1,
- Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny „Pałac Kamieniec” Sp. z o.o. ul. Polna 2, Kamieniec, 42-674 Zbrosławice, w skład którego wchodzi 2 obiekty.
- Wielospecjalistyczny Szpital Powiatowy S.A. NZOZ Szpital im. dr B. Hagera w Tarnowskich Górach ul. Pyskowska 47-51

Skontrolowano 3 szpitale.

W nadzorowanych szpitalach Sekcja Epidemiologii przeprowadziła łącznie 5 kontroli.

Nie wydano decyzji nakazujących terminowych.

Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał 4 decyzje zmieniające termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanych decyzjach.

Pranie bielizny szpitalnej odbywa się w 4 przypadkach w pralniach zewnętrznych na podstawie zawartej umowy, w 1 przypadku w pralni zlokalizowanej na terenie obiektu.

W oddziałach szpitalnych brudna bielizna gromadzona jest w workach płóciennych lub foliowych umieszczanych na stelażach lub w zamykanych pojemnikach i składowana przed przekazaniem do pralni w brudownikach lub magazynach brudnej bielizny.

Czysta bielizna przechowywana jest w magazynach czystej bielizny lub w wydzielonych na ten cel zamykanych szafach.

Nieprawidłowości w zakresie postępowania z bielizną szpitalną nie stwierdzono.

Wszystkie szpitale wytwarzają odpady medyczne zakaźne i posiadają umowy dot. utylizacji odpadów medycznych podpisane z upoważnionymi firmami. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania do zamykanych i oznakowanych pojemników, ostre przedmioty składowane są w pojemnikach twardych, plastikowych, bez możliwości otwarcia. Do czasu odbioru przez specjalistyczne firmy odpady przechowywane są w magazynach odpadów. Prowadzona jest ewidencja odbioru odpadów medycznych.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi. Szpitale posiadają opracowane i wdrożone procedury postępowania: z odpadami medycznymi, sterylizacji, dezynfekcji i mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dekontaminacji pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz jednorazową.

Stan sanitarno - higieniczny oraz techniczny ulega stopniowej poprawie. Sukcesywnie wykonywane są prace remontowe mające na celu utrzymanie właściwego stanu obiektów, a także obowiązki nałożone w wydanych decyzjach.

W 2020 r. w szpitalach na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiło 17 ognisk zakażeń szpitalnych, w tym 5 ognisk w SP ZOZ „REPTY” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka, 12 ognisk w Wielospecjalistycznym Szpitalu Powiatowym S.A. Szpitalu im. dr B. Hagera.

W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych nie przeprowadzono kontroli.

W 2020 roku rozpatrzono 2 interwencje dotyczące :

- nieprawidłowego stanu sanitarnego w Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym Psychiatrycznym dla Dzieci i Młodzieży w Zbrosławicach ul. Batorego 8. Przeprowadzono kontrolę sanitarną w obiekcie, która nie wykazała nieprawidłowości. Interwencję uznano za niezasadną.

- nieprzestrzegania procedur zapobiegających zakażeniom COVID-19 w Zakładzie Rehabilitacji Dziecięcej w Kamieńcu ul. Polna 2. Przeprowadzono kontrolę sanitarną w obiekcie. W trakcie kontroli stwierdzono, że zostały wstrzymane przyjęcia do ośrodka, podopieczni przebywający w obiekcie mają zapewnioną stałą opiekę lekarską i pielęgniarską, wdrożone zostały procedury zapobiegające szerzeniu się zakażeń oraz codzienny monitoring temperatury u personelu. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości. Interwencję uznano za niezasadną.

2. Stan sanitarny zakładu pielęgnacyjno – opiekuńczego

W ewidencji PSSE w Bytomiu znajduje się 1 zakład pielęgnacyjno – opiekuńczy zlokalizowany na terenie powiatu tarnogórskiego.

W roku 2020 nie przeprowadzono kontroli zakładu pielęgnacyjno- opiekuńczego będącego pod nadzorem.

3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych

Pod nadzorem znajduje się 81 podmiotów, w skład których wchodzi 169 obiektów.

Ponadto nadzorem objęte są 24 filie ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

W zakresie nadzoru sprawowanego nad obiektami, w których prowadzona jest działalność lecznicza na terenie powiatu tarnogórskiego w 2020 r. Sekcja Epidemiologii przeprowadziła 2 kontrole w 2 obiektach, ponadto skontrolowano 3 filie przeprowadzając 3 kontrole.

W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości. Nie wydano decyzji nakazujących.

W obiektach stosowana jest bielizna wielokrotnego użytku oraz bielizna jednorazowa. Bielizna jednorazowa po użyciu traktowana jest jako odpad komunalny - pakowana w worki foliowe i usuwana do pojemników przeznaczonych na te cele. Bielizna brudna wielokrotnego użytku zbierana jest do worków foliowych i do chwili odbioru w celu przewozu do pralni gromadzona jest w wydzielonych pomieszczeniach porządkowych lub wydzielonych magazynach bielizny brudnej. Zapas bielizny czystej przechowywany jest w magazynach lub w wydzielonych szafach. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z bielizną.

Podmioty wytwarzające odpady medyczne posiadają umowy dot. utylizacji odpadów medycznych podpisane z upoważnionymi firmami. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania. Odpady o ostrych krawędziach składowane są w pojemnikach twardych, plastikowych, bez możliwości otwarcia. Do czasu odbioru przez specjalistyczne firmy odpady przechowywane są w chłodziarkach przeznaczonych wyłącznie do tego celu. Prowadzona jest ewidencja odbioru odpadów medycznych.

W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących postępowania z odpadami medycznymi.

Podmioty lecznicze posiadają opracowane i wdrożone procedury postępowania z odpadami medycznymi, sterylizacji, dezynfekcji oraz mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dekontaminacji pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz jednorazową.

W 2020 roku nie zarejestrowano interwencji dotyczących ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

Bieżącym nadzorem objęty jest punkt medyczny zlokalizowany na terenie Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach. W 2020 r. nie przeprowadzono kontroli w obiekcie.

W związku z ogłoszonym stanem epidemii COVID- 19 utrzymywana jest stała współpraca ze służbami medycznymi lotniska oraz Strażą Graniczną w celu wymiany informacji oraz szybkiego podjęcia działań przeciwepidemicznych.

4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy

Pod nadzorem znajduje się 146 prywatnych gabinetów lekarskich.

W 2020 r. skontrolowano 11 obiektów, przeprowadzając łącznie 11 kontroli sanitarnych, w tym 1 kontrolę sprawdzającą.

W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

W prywatnych gabinetach lekarskich używana jest głównie bielizna jednorazowego użytku, która po użyciu traktowana jest jako odpad medyczny.

Wytwarzające odpady medyczne podmioty posiadają umowy dot. utylizacji odpadów medycznych zawarte z upoważnionymi firmami. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania do zamykanych i oznakowanych pojemników, ostre narzędzia składowane są w pojemnikach twardej, plastikowej, bez możliwości otwarcia. Do czasu odbioru przez specjalistyczne firmy odpady przechowywane są w chłodziarkach przeznaczonych na ten cel. Prowadzona jest ewidencja odbioru odpadów medycznych.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi.

W gabinetach opracowane są i wdrożone procedury postępowania: z odpadami medycznymi, sterylizacji, dezynfekcji i mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątania i dekontaminacji pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz jednorazową.

Nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących dezynfekcji i sterylizacji sprzętu medycznego.

Stan sanitarny skontrolowanych gabinetów został oceniony jako dobry.

5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek

Pod nadzorem znajduje się 5 praktyk pielęgniarek.

W 2020 roku nie skontrolowano praktyk.

Praktyki zlokalizowane są na terenie szkoły i świadczone są w niej usługi medyczne na rzecz uczniów szkoły.

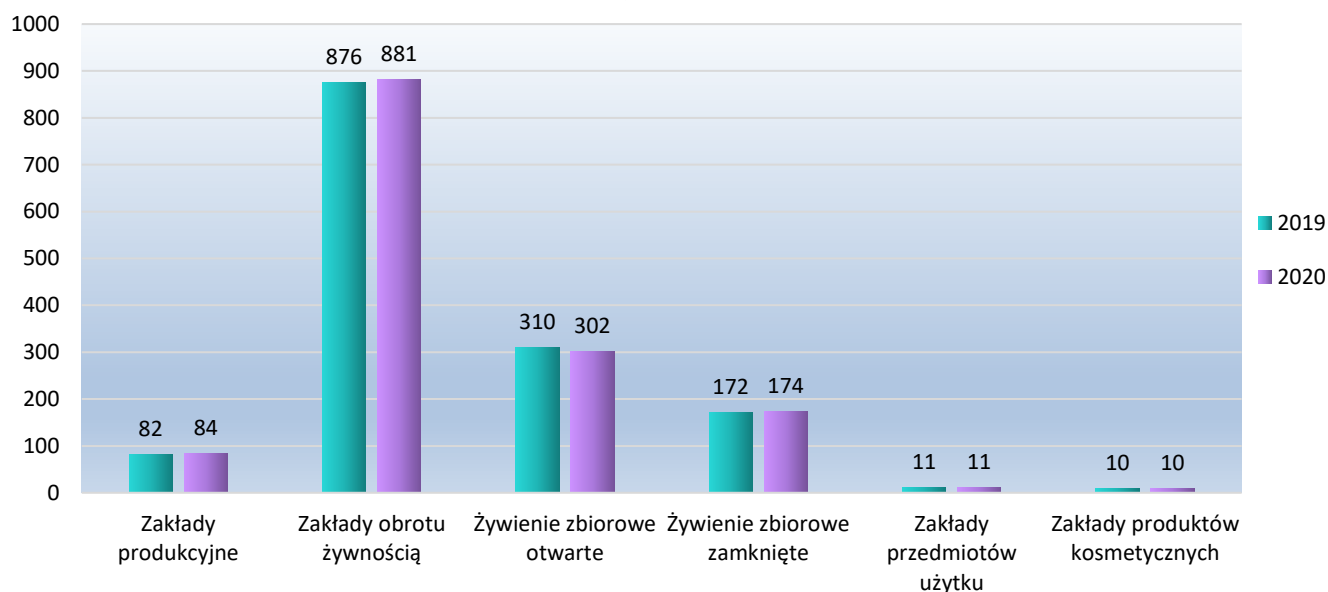
Wnioski:

W roku 2020 ze względu na wprowadzenie stanu epidemii oraz konieczność skupienia działalności Sekcji Epidemiologii na realizacji działań w zakresie zwalczania chorób zakaźnych, kontrole podmiotów wykonujących działalność leczniczą zostały zrealizowane w ograniczonym zakresie.

III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W roku 2020 przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego, skontrolowali **606** zakładów branży spożywczej, zakładów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz zakładów produktów kosmetycznych, co stanowi **41,4 %** wszystkich obiektów zewidencjonowanych.

Wykaz obiektów pod nadzorem

Na terenie powiatu tarnogórskiego największą część spośród wszystkich zakładów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W najliczniejszej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów w powiecie tarnogórskim można stwierdzić, że w 2020 roku liczba zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu pozostaje na podobnym poziomie do 2019 roku.

Dokonując analizy harmonogramu kontroli należy stwierdzić, że w roku 2020 liczba zaplanowanych do kontroli obiektów była większa o **27,8 %** niż w roku 2019.

Tabela 1. Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2019 do 2020

Rodzaj obiektu	Powiat tarnogórski			
	2019		2020	
	zaplanowane	wykonane	<i>zaplanowane</i>	<i>wykonane</i>
Produkcja	66	63	77	43
Obrót	224	197	439	268
Żywnienie otwarte	197	169	201	77
Żywnienie zamknięte	143	141	155	91
Materiały i wyroby	0	0	0	0
Kosmetyki	2	2	1	0
RAZEM	630	570	873	479

W roku 2020 wykonano **479** kontroli z **873** zakładów zaplanowanych do kontroli. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż harmonogram kontroli został wykonany w **54,8 %**.

W roku sprawozdawczym kontrole planowane nie zostały wykonane w 100% z powodu sytuacji epidemiologicznej związanej z COVID-19 oraz ze względu na fakt, iż większość właścicieli zakładów / obiektów branży spożywczej, których zakłady zostały zlikwidowane, bądź zawieszono działalność nie poinformowało Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu o zaistniałej sytuacji.

Jednak to aktywność Państwowej Inspekcji Sanitarnej skupiona na działaniach przeciwepidemicznych dot. COVID-19, w szczególności dochodzeniu epidemiologicznym, spowodowała

ograniczenie liczby kontroli w terenie. Do działań w pionie bezpieczeństwa żywności (plan narzucony przez KE) pozostały interwencyjne mogące stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

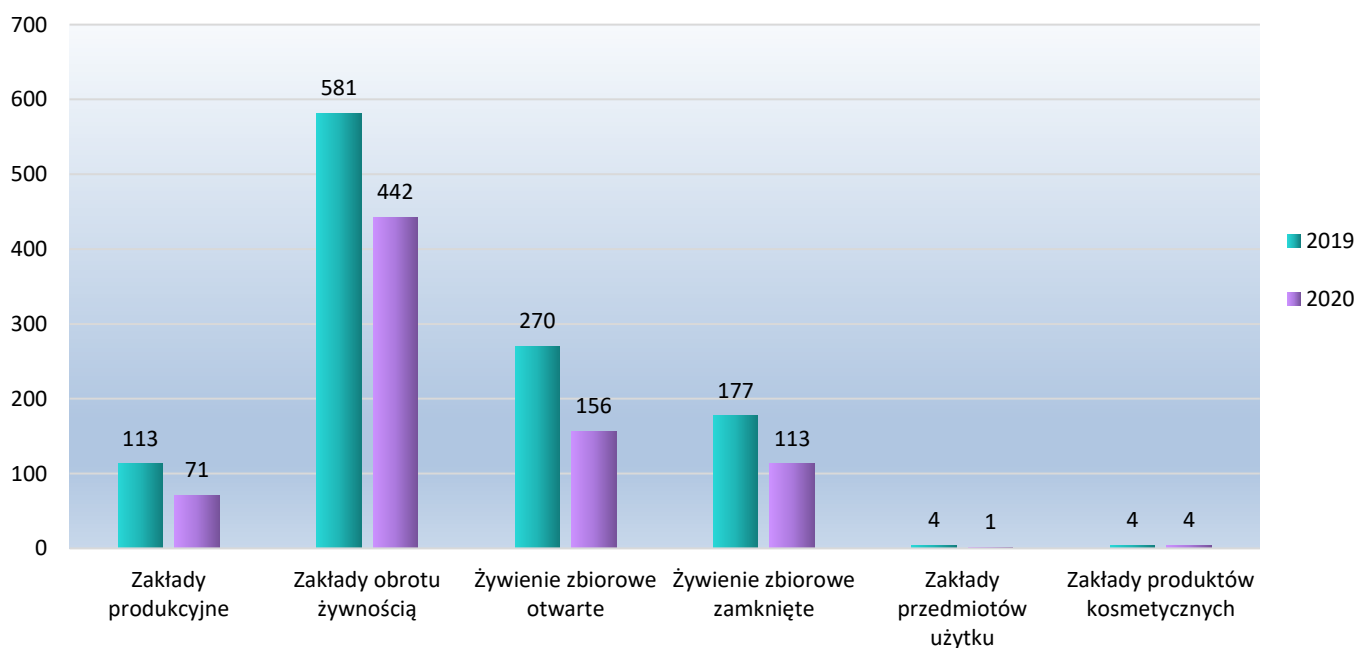
W okresie letnim, kiedy sytuacja epidemiologiczna się ustabilizowała, kontrole w zakresie bezpieczeństwa żywności były realizowane w oparciu o ocenę ryzyka. Ponadto prowadzono działania w ramach systemu RASFF, kontrole graniczne, zatwierdzanie i rejestracja zakładów, w niektórych sytuacjach korzystano z ułatwień przewidzianych w rozporządzeniu 2020/466 z dnia 30 marca 2020 r. *w sprawie środków tymczasowych mających na celu ograniczenie ryzyka dla zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt podczas określonych poważnych zakłóceń w systemach kontroli państwa członkowskich z powodu choroby koronawirusowej (COVID-19)* tj. za pośrednictwem dostępnych środków porozumiewania się na odległość.

Ponadto, zgodnie z poleceniami GIS oraz WSSE w Katowicach, w okresie zimowym wzmożono kontrole galerii handlowych oraz miejsc uprawiania sportów (m.in. stoków narciarskich) pod kątem przestrzegania przepisów przeciwepidemicznych (podjęto współpracę z Komendami Policji). Skupienie działań w ww. temacie również uniemożliwiło realizowanie kontroli z harmonogramu.

Prowadzono kontrole uwzględniające przestrzeganie obostrzeń związanych z COVID-19, a w mniejszym stopniu kontrole kompleksowe planowane pozostałych obiektów będących pod nadzorem.

Na terenie powiatu tarnogórskiego w 2020 roku przeprowadzono **787** kontroli. Poza zaplanowanymi kontrolami upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili dodatkowe kontrole sanitarne związane z interwencjami - skargami konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej, a także w związku z powiadomieniami RASFF/RAPEX (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach oraz Kosmetykach) otrzymanymi od Głównego Inspektora Sanitarnego oraz na wniosek strony o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów branży spożywczej, bądź w związku z poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności. Dodatkowo przeprowadzono **31** kontroli sanitarnych obiektów nie będących pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu. W głównej mierze były to kontrole przeprowadzone w związku z importem / eksportem środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, jak również kontrole związane ze zgłoszonymi interwencjami konsumentów. Porównując dane z rokiem 2019 należy zauważyć, że ilość wszystkich kontroli wykonanych w 2020 r. zmniejszyła się o **31,5** %.

Ilość kontroli według rodzajów obiektów

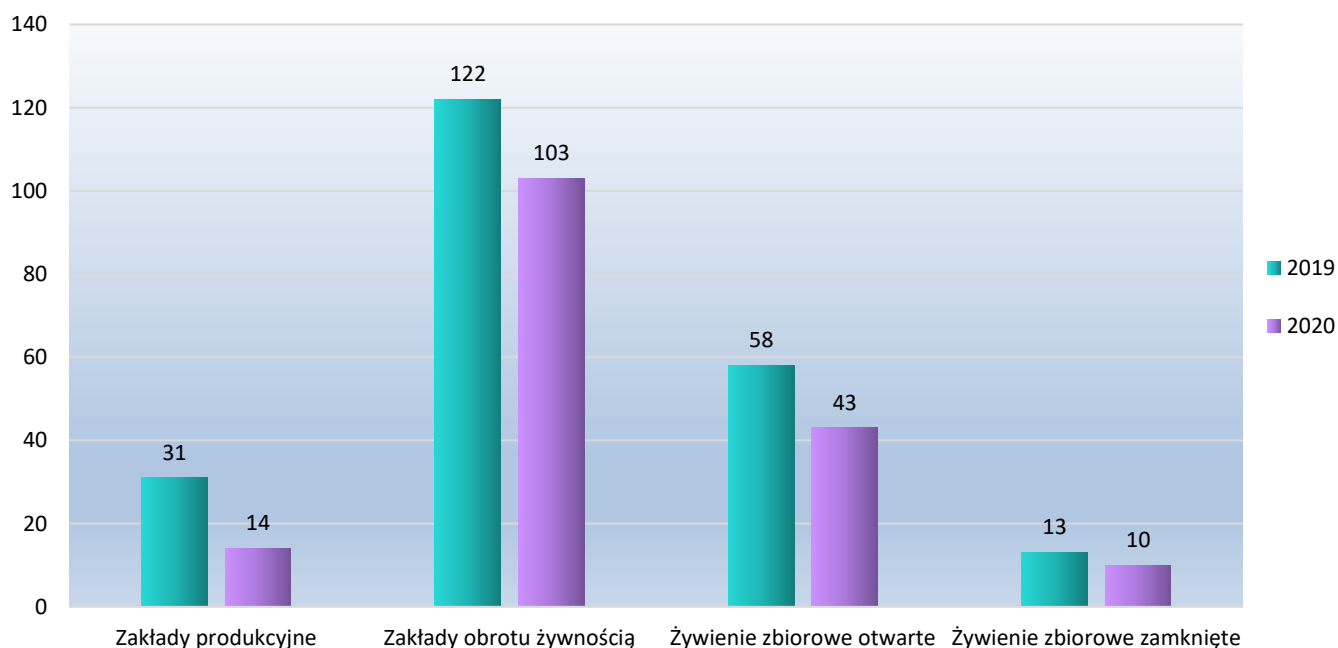
Najwięcej kontroli przeprowadzono w obiektach obrotu żywnością tj. **442** (o ok. **23,9 %** mniej niż w 2019 roku). W zakładach produkcyjnych przeprowadzono o **37,1 %** mniej kontroli, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego liczba kontroli zmniejszyła się o **42,2 %** w stosunku do roku ubiegłego, ilość kontroli w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego zmniejszyła się o **36,1 %** w stosunku do roku ubiegłego. Ponadto w roku 2020 przeprowadzono **1** kontrolę w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz **4** kontrole w zakładach obrotu produktami kosmetycznymi.

Tabela 2. Zestawienie liczbowe lata 2019 i 2020.

Rok Powiat	Ilość obiektów nadzoru - wanych		Ilość obiektów skontrolo - wanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
powiat tarnogórski	1461	1462	808	606	1149	787	225	171	6 / 2970	5 / 3474	56 / 13300	32 / 6150

W roku 2020 na terenie powiatu tarnogórskiego wydano ogółem **171** decyzji administracyjnych, tj. o **24 %** decyzji mniej niż w 2019 roku.

Ilość decyzji według rodzajów obiektów

Analizując ilość decyzji administracyjnych wydanych według rodzaju obiektów można zaobserwować, iż w roku 2020 liczba wydanych decyzji zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku. Wśród zakładów produkcji żywności ilość decyzji administracyjnych zmniejszyła się o **54,8 %** w stosunku

do 2019 roku, w przypadku zakładów obrotu żywnością zmniejszyła się o **15,5 %**, w przypadku zakładów żywienia zbiorowego – otwartego zmniejszyła się o **25,8 %**, a w przypadku zakładów żywienia zbiorowego – zamkniętego liczba decyzji zmniejszyła się o **23 %**.

Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo – żywieniowych na rok 2020 opracowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w oparciu o analizę ryzyka przeprowadzoną na podstawie danych z lat ubiegłych dla poszczególnych zakładów produkcji, obrotu żywnością lub zakładów żywienia zbiorowego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W tym celu określono kryteria oceny zakładów oraz ich kategoryzację. Oszacowano ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF i RAPEX, interwencjami – skargami ze strony konsumentów i klientów obiektów i zakładów prowadzących działalność branży spożywczej oraz realizowanie zadań GIS w Warszawie i ŚPWIS w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny

Stan sanitarno – techniczny zakładów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

Tabela 3. Zestawienie liczbowe wydanych decyzji nakazujących w latach 2019 i 2020.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2019 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno–technicznym w 2020 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych
powiat tarnogórski	808	40	4,9	606	45	7,4

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji nakazujących we wszystkich zakładach żywnościowo – żywieniowych stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno – techniczny utrzymuje się na podobnym poziomie.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, popękane, zakurzone powierzchnie ścian, sufitów, ze śladami zagrzybienia i zaciekami, zniszczona powierzchnia podłóg – ubytki w posadzce),
- zły stan techniczny sprzętu i wyposażenia zakładów,
- zły stan techniczny stolarki okiennej i drzwiowej,
- brak bieżącej ciepłej wody,
- brak prawidłowej i skutecznej wentylacji w pomieszczeniach zakładu,
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

Tabela 4. Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2019 i 2020.

	Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2019 r.			Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2020 r.		
	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych
powiat tarnogórski	808	56 / 13300	6,9	606	32 / 6150	5,2

W roku sprawozdawczym nałożono dodatkowo **1** mandat karny na kwotę **500 zł** w 1 zakładzie w związku z nieprzestrzeganiem obostrzeń Covid-19.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu,
- brak zachowanej higieny sprzedaży,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie (poza urządzeniem chłodniczym, w temp. wyższej niż zalecana jest przez producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo – zamrażalniczych),
- brak zabezpieczenia artykułów spożywczych sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi,
- sprzedaż artykułów spożywczych przeterminowanych lub bez oznakowania,
- brak prawidłowej dokumentacji GHP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP, brak bieżących zapisów dokumentacji bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, brak kontroli wewnętrznej,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych.

Dokonując oceny skontrolowanych obiektów należy stwierdzić, iż ilość obiektów o złym stanie sanitarno - higienicznym zmniejszyła się. W roku sprawozdawczym nałożono o **24** (tj. o **42 %**) mandaty karne mniej za uchybienia i nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w stosunku do ubiegłego roku.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku 2020 do badań laboratoryjnych na terenie powiatu tarnogórskiego pobrano **161** próbek, tj. o **34%** mniej próbek niż w roku 2019, w którym pobrano **244** próbki. Nie pobrano próbek w związku z podejrzeniem ogniska zatrucia pokarmowego.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano **72** próbki,
- pod względem organoleptycznym przebadano **16** próbek,
- pod względem fizykochemicznym przebadano **45** próbek,
- pod względem znakowania ocenie poddano **57** próbek,
- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano **28** próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległo **15** próbek, tj. **9,3 %** w stosunku do wszystkich przebadanych próbek, co stanowi większy procent w porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym dyskwalifikacji uległo **11** próbek, tj. **4,5 %**.

Pod względem mikrobiologicznym liczba próbek poddanych dyskwalifikacji wynosiła **9**, stwierdzono obecność bakterii z grupy *Bacillus cereus* (**5** próbek ciastek z kremem) oraz stwierdzono obecność bakterii z grupy *Enterobacteriaceae* (**4** próbki lodów z automatu). Ponadto **6** próbek zostało zdyskwalifikowanych ze

względu na obecność zanieczyszczeń biologicznych (szkodniki zbożowo – mączne w próbkach zmiotek w piekarni).

3. Piekarnie

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2020 r. prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Na terenie powiatu tarnogórskiego zewidencjonowane są **32** piekarnie, z których skontrolowano **23**. W trakcie kontroli w **12** zakładach pobrano ogółem **39** próbek, w tym **16** próbek sanitarnych – wytrzepek z koszyków oraz zmiotek, z czego **6** zostało zdyskwalifikowanych w zakresie zanieczyszczeń biologicznych.

4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX

W roku 2020 w ramach powiadomień alarmowych RASFF/RAPEX na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono **40** kontroli głównie w sklepach mało- i wielkopowierzchniowych, jak również w innych zakładach branży spożywczej w przypadku wskazania w powiadomieniu adresów, do których mogły dotrzeć kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Wszystkie powiadomienia sprawdzone były również podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych.

W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli obiektów.

5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz produktami kosmetycznymi

W roku sprawozdawczym w rejestrze zakładów prowadzących działalność na terenie powiatu tarnogórskiego znajdowała się **1** wytwórnia oraz **10** miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, z czego skontrolowano **1** miejsce obrotu. Ogółem przeprowadzono **1** kontrolę sanitarną w w/w obiektach.

W roku 2020 przeprowadzono **4** kontrole sanitarne w **4** obiektach obrotu produktami kosmetycznymi w zakresie bezpieczeństwa stosowania produktów kosmetycznych będących w obrocie. W ewidencji znajdowała się **1** wytwórnia produktów kosmetycznych oraz **10** obiektów obrotu produktami kosmetycznymi.

Ogólny stan sanitarno – porządkowy i techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń, zapewniony jest dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody, poszczególne asortymenty jest posegregowany i przechowywany na wydzielonych regałach i półkach, jak również nie stwierdzono produktów kosmetycznych niewłaściwie oznakowanych. W obiektach opracowano dokumentację Dobrej Praktyki Higienicznej dostosowanej do prowadzonego zakresu działalności.

Ponadto pracownicy sekcji HŻŻ i PU poza prowadzeniem nadzoru nad zakładami obrotu produktami kosmetycznymi znajdującymi się na terenie podległym nadzorowi PPIS w Bytomiu, na bieżąco monitorowali reklamy pojawiające się w lokalnej prasie, w gazetkach reklamowych oraz na aukcjach internetowych.

W bieżącym roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych pobrano **1** próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Nie pobrano próbek produktów kosmetycznych.

6. Akcje

W 2020 roku pracownicy sekcji HŻŻ i PU wraz z pracownikami sekcji NZ współpracowali przy odbiorach obiektów nowopowstałych oraz przy obiektach wskazujących na zmianę sposobu użytkowania.

Ponadto w 2020 roku na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono następujące akcje:

Tabela 5. Akcje i współpraca z innymi komórkami psse / jednostkami / organami

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.	Imprezy masowe	NS.HŻŻ i NS. HK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
2.	Współpraca z Wojskowym Inspektorem Weterynarii w Wrocławiu	NS.HŻŻ i WIW	1	0	0	0	0	0	0	0	0	-
3.	Szlaki turystyczne	NS.HŻŻ	28	23	23	0	0	0	0	0	0	-
4.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i PLW	NS.HŻŻ i PLW	5	1	1	0	0	0	0	0	0	-
5.	Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	9	9	9	0	0	0	0	0	0	-
6.	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	6	6	6	0	0	0	0	0	0	-
7.	Zbiorowe zatrucia / zakażenia pokarmowe	Epidemiologia i NS.HŻŻ	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
8.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS.HŻŻ i IF	56	18	18	0	0	0	1	300	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
											6	
9.	Nadzór nad wytwarzaniem bezpiecznych produktów produkcji pierwotnej	NS.HŻŻ	26	0	0	0	0	0	0	0	0	-
10.	Nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu lody nieopakowane oraz sprzedające lody porcjowane	NS.HŻŻ	4	1	1	1	0	0	0	0	0	W trakcie przeprowadzonych kontroli pobrano 10 próbek lodów z automatu, 4 próbki zostały zdyskwalifikowane.
11.	Kontrole obiektów pod kątem pomiaru tłuszczu stosowanego do smażenia	NS.HŻŻ	193	0	0	0	0	0	0	0	0	-
12.	Akcja związana z „Planem działania na 2020 r. dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego realizowanego w ramach porozumienia z dnia 10 stycznia 2015 r.”,	NS.HŻŻ i WIORIN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
13.	Akcja dot. żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach oświaty.	NS.HŻŻ	132	87	89	0	0	0	0	0	8 zaleceń doraźnych	1.Wprowadzanie do obrotu środków spożywczych niezgodnych z Rozp. MZ z 26.07.2016 r.

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
14.	Akcja szpitale	NS.HŻŻ	5	2	2	0	0	0	0	0	0	-
RAZEM		-	465	147	149	1	-	-	1	300	8 zaleceń doraźnych	-

¹ w części opisowej podać najczęstsze powody wydawania tych decyzji

² w części opisowej podać powody unieruchomienia obiektu oraz informacje czy został już uruchomiony

³ w części opisowej wykazać czego dotyczyły te decyzje (nie wykazywać decyzji rachunków, umarzających postępowanie itd.)

⁴ w części opisowej wykazać jakiego rodzaju to były działania

7. Działalność interwencyjna za 2020 rok

Sekcja: NS.HŻŻ (POWIAT TARNOGÓRSKI)

Ilość interwencji zarejestrowanych ogółem **43**, w tym anonimowych **9**

Ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS ogółem **32**, w tym anonimowych **7** zasadnych **17** w tym anonimowych zasadnych **3**.

Ilość interwencji przekazanych do innych organów ogółem **3**, w tym anonimowych **0**.

L.p	Przedmiot interwencji	Ilość wniesionych interwencji ogółem	Interwencje rozpatrzone przez PPIS					Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami		
			ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS	ilość wykonanych w związku z tym kontroli	ilość wydanych decyzji /zaleceń	Uwagi (m. in. podać ilość i kwotę mandatów)	Ilość interwencji zasadnych /niezasadnych	Ilość interwencji przekazanych	Wstępne rozpoznanie-kontrola	Nazwa organu i inne uwagi
1.	Zła jakość zdrowotna żywności	19	15	16	0/6	3/900	8/7	2	0	1 interwencja wycofana przez składającego; 3 interwencje przechodzą na 2021 r.; w jednym zakładzie; dwie kontrole przekazane + kontrola
2.	Zły stan sanitarno – higieniczny	8	7	7	4/3	2/500	6/1	0	0	1 interwencja bez rozpatrzenia
3.	Nieprzestrzeganie obostrzeń związanych z COVID-19	13	7	9	2/2	2/600	3/4	0	0	5 interwencji bez kontroli; 1 interwencja bez rozpatrzenia; w jednym zakładzie trzy kontrole
4.	Obecność psa na zakładzie	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-
5.	Brak orzeczeń do celów sanitarno - epidemiologicznych	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-

6.	Brak kanalizacji w zakładzie	1	1	1	0/0	0/0	0/1	1	0	1 interwencja przekazana do Gminy w Zbrosławicach + kontrola
SUMA		43	32	35	6/11	7/2000	17/15	3	0	-

Wnioski:

W roku sprawozdawczym w powiecie tarnogórskim podobnie jak w roku ubiegłym najwięcej przyjętych interwencji dotyczyło zgłoszenia sprzedaży żywności o złej jakości zdrowotnej w zakładach obrotu żywnością.

W roku 2020 ilość przyjętych i rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu interwencji zwiększyła się o **16 %** w porównaniu do roku 2019, gdzie zgłoszono i rozpatrzono **36** interwencji.

WNIOSKI KOŃCOWE

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno – techniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych znajdujących się na nadzorowanym terenie PPIS w Bytomiu. Często zakłady usytuowane są w starych budynkach z niefunkcjonalnością pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.
2. Ilość wydanych decyzji nakazujących w roku 2020 zwiększyła się w stosunku do roku 2019.
3. W roku sprawozdawczym nałożono o 43% mniej mandatów karnych za bieżący stan sanitarno - higieniczny w zakładach.
4. Zdecydowana większość zakładów posiada wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedury oparte na podstawie zasad systemu HACCP. Ciągłym problemem wśród części kontrolowanych zakładów jest niestosowanie procedur i brak bieżącego prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności.
5. W roku sprawozdawczym zwiększyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego. W roku 2020 większa część przeprowadzonych kontroli wykazała zasadność interwencji.
6. W 2020 roku w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdza się większą ilość próbek zdyskwalifikowanych w porównaniu do 2019 roku. Główną przyczyną kwestionowania próbek w 2020 roku były zanieczyszczenia mikrobiologiczne i biologiczne.

IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej, wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli

Łącznie w 2020 r. w ramach nadzoru terenowo - laboratoryjnego nad jakością wody prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano **335** próbek wody.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia (w tym jakość wody ciepłej) oraz zarządców pływalni wynosiła **913**.

Wydano **18** decyzje: **1** dot. zatwierdzenia laboratorium, **3** dot. materiałów i preparatów stosowanych do uzdatniania wody, **5** dot. legionelli, **9** dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia.

Sporządzono **1** weryfikację na materiały i wyroby do dystrybucji wody.

Zarejestrowano **1** niezasadną interwencję (wniosek dotyczył jakości wody basenowej w Parku Wodnym).

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę na terenie powiatu 140,6 tys.*
- *Zaopatrzenie w wodę- ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody na terenie powiatu w m³/d: śr. 19829*

Łącznie w 2020 r. na terenie powiatu tarnogórskiego, w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano **170** próbek wody

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych (potwierdzonych i niepotwierdzonych powtórными badaniami) stwierdzono w **25** próbkach wody (bakterie grupy coli, Enterokoki, Escherichia coli, ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C, mętność, żelazo, mangan, Σ TRI i TETRA).

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia wynosiła **450** (w tym woda surowa 26 próbek).

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych (potwierdzonych i niepotwierdzonych powtórными badaniami) stwierdzono w **13** próbkach wody (bakterie grupy coli, Escherichia coli ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C, mętność, azotany, żelazo).

Liczba awarii ogółem –**251**.

Wydano **13** decyzji: **1** dot. zatwierdzenia laboratorium, **3** dot. materiałów i preparatów stosowanych do uzdatniania wody, **9** dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia.

MIASTO RADZIONKÓW

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę **16,9 tys.**
- Zaopatrzenie w wodę – zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d: woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach – **śr. 1887** (SUW Bibiela, SUW Miedary); dystrybutor: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp.z o.o. w Radzionkowie

W 2020 r. na terenie miasta w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano **4** próbek wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Radzionkowie i Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2020 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych przez wyżej wymienione Przedsiębiorstwa na terenie miasta Radzionków wynosiła **35**.

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Radzionkowie i Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach w 2020 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Radzionkowa oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba wykazanych przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w Radzionkowie awarii na sieci wodociągowej wynosiła **25**.

MIASTO TARNOWSKIE GÓRY

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę **61,7 tys.**
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:

- woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – **śr. 3320** (SUW Miedary); dystrybutor: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach
- woda dostarczana przez PW i K Tarnowskie Góry z ujęć własnych – Opatowice, uj. nr 3 ul. Opolska, SUW Koehler i SUW Prefabet (łączna produkcja **śr. 3214**)
- woda dostarczana z SUW GCR „Repty” i uj.CHM – **śr. 2370** (zakup wody przez PW i K Tarnowskie Góry i woda dla potrzeb własnych Górnośląskiego Centrum Rehabilitacji „Repty”)
- woda pochodząca z ujęcia Parku Wodnego w Tarnowskich Górach (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia w obiektach użyteczności publicznej)- **śr. 90**
- woda dostarczana z wodociągu Fabryki Sprzętu Ratunkowego i Lamp Górniczych ”FASER”SA Tarnowskie Góry (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia -sprzedaż dla obcych firm zlokalizowanych na terenie należącym do zakładu) – **śr. 9,5**
- woda pochodząca z ujęcia Pole Namiotowe/ Kemping Tarnowskie Góry ul. ks. Renka 11F (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia w obiektach użyteczności publicznej)- **śr. 9,0**

Miasto Tarnowskie Góry zaopatrywane jest w wodę pochodzącą z ujęć wód głębinowych, eksploatowanych do celów wodociągowych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach, tj. uj. Opatowice, uj. nr III, ul. Opolska, Stacja Uzdatniania Wody Koehler i Stacja Uzdatniania Wody Prefabet oraz zakupywaną przez to Przedsiębiorstwo z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów. S.A. Katowice – Stacja Uzdatniania Wody „Miedary” w Tarnowskich Górach. Do sieci miejskiej eksploatowanej przez PWiK Tarnowskie Góry podawana jest również woda ze Stacji Uzdatniania Wody eksploatowanej przez Górnośląskie Centrum Rehabilitacji „Repty” w Tarnowskich Górach oraz z ujęcia Centrum Handlowo Magazynowego w Tarnowskich Górach, ul. Zagórska eksploatowanego przez Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o.

W 2020 r. w ramach nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano **49** próbek wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w **9** próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- nie stanowiących potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonych stężeń żelaza, manganu oraz wartości mętności;

- nie potwierdzonej powtórными badaniami obecności bakterii grupy coli;

- ponadnormatywnej Σ TRI i TETRA (dot. SUW Koehler)-Eksplloatator do czasu wymiany filtra wyłączył Stację z użytkowania. Odbiorcy byli czasowo zaopatrywani w wodę dostarczaną z innego źródła zasilania. Po zakończeniu działań naprawczych przeprowadzono rekontrolne badania wody, które wykazały jej przydatność do spożycia.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach i Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach, Agencję Inicjatyw Gospodarczych S.A. Tarnowskie Góry, SP ZOZ „Repty” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji Tarnowskie Góry i Fabrykę Sprzętu Ratunkowego i Lamp Górniczych ”FASER”SA Tarnowskie Góry kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2020 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta Tarnowskie Góry wynosiła **128**.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych stwierdzono w **2** próbkach wody. Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- nie stanowiącej potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonej wartości mętności,
- nie potwierdzonej powtórными badaniami obecności bakterii grupy coli.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2020 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Tarnowskich Gór oceniono jako przydatną do spożycia.

Tym niemniej woda z ujęcia Centrum Handlowo Magazynowego wykazuje wysoką zawartość chromu, która jest niestabilna i okresowo bliska górnej granicy normy. Ilość wody z poszczególnych studni dobierana była w taki sposób aby w końcowym efekcie stężenie chromu w wodzie było zgodne z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludność z dnia 7 grudnia 2017r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

Liczba zgłoszonych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach awarii wodociągowych wynosiła **105**.

MIASTECZKO ŚLĄSKIE

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę **7,4 tys.**
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:
  - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – **śr. 720 (SUW Bibiela)** ; dystrybutor: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
  - sp. z o.o. w Tarnowskich Górach

W 2020 r. na terenie miasta w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano **6** próbek wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach i Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2020 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych przez wyżej wymienione Przedsiębiorstwa na terenie miasta Miasteczko Śląskie wynosiła **27**.

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach i Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach w 2020 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Miasteczka Śląskiego oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba zgłoszonych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach awarii sieci wodociągowej wynosiła **-2**.

MIASTO KALETY

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę **8,6 tys.**
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:
  - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – **śr. 933 (SUW Bibiela)** ; dystrybutor: Miasto Kalety

W 2020 r. na terenie miasta w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano **4** próbki wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Miasto Kalety kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2020 r. liczba raportowanych próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej na terenie miasta Kalety wynosiła **23**.

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej Miasta Kalety w 2020 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Kalet oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba zgłoszonych przez Miasto Kalety awarii sieci wodociągowej wynosiła – **8**.

GMINA KRUPSKI MŁYN

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę **3,2 tys.**
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:
  - woda dostarczana z eksploatowanych przez gminę urządzeń wodociągowych SUW Kolonia Ziętek, SUW Potępa, SUW Krupski Młyn ul.Główna – łączna ilość produkowanej wody – **śr. 471**
  - woda zakupywana z ujęcia Nitroerg dla potrzeb zaopatrzenia w wodę budynku Urzędu Gminy- **śr. 0,6** (dystrybutor: Gmina Krupski Młyn)
  - woda pochodząca z ujęcia Ośrodka Harcerskiego w Borowianach (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia w obiektach użyteczności publicznej)- **śr. 30**)

W 2020 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano **16** próbek wody.

Nie potwierdzoną powtórny badaniem obecności bakterii grupy coli stwierdzono w **1** próbce wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Gminę Krupski Młyn kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2020 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła **19**.

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej Gminy Krupski Młyn w 2020 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii urządzeń wodociągowych należących do Gminy wynosiła – **8**.

GMINA TWORÓG

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę **8,3 tys.**
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:

- woda dostarczana z eksploatowanych przez ZUK sp. z o.o. Tworóg urządzeń wodociągowych SUW Tworóg, Połomia, Mikołeska, Wojska i ujęcie Boruszowice – łączna ilość produkowanej wody – **śr. 1069**
- woda pochodząca z ujęcia Zespołu Szkół Leśnych i Ekologicznych w Brynku (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia w budynku użyteczności publicznej)- **śr. 17**

W 2020 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano **30** próbek wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w **9** próbkach wody:

W czerwcu 2020 r. stwierdzono obecność bakterii grupy coli i Enterokoków w próbkach wody dostarczanej z Stacji Uzdatniania Wody Wojska (**4** próbki).

Ponadto mętność wody przekraczała zalecany zakres wartości do 1,0 NTU. Z uwagi na natychmiastowe podjęcie działań naprawczych nie wydawano decyzji. Odbiorcy zostali poinformowani, że woda aż do odwołania nie nadaje się do spożycia (dot. picia, przygotowywania posiłków, mycia owoców i warzyw itp.) oraz do celów higienicznych (mycia się i kąpieli). Woda mogła być używana do prac porządkowych (np. mycia podłóg) i spłukiwania toalet.

Po zakończeniu działań naprawczych (dezynfekcja i płukanie sieci) przeprowadzono rekontrolne badania wody, które wykazały jej przydatność do spożycia.

-przekroczenia w pozostałych próbkach dotyczyły nie stanowiących potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonych wartości mętności i żelaza oraz nie potwierdzonej powtórными badaniami obecności bakterii grupy coli .

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Zakład Usług Komunalnych sp. z o.o. w Tworogu i Zespół Szkół Leśnych i Ekologicznych w Brynku kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2020 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła **32**

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2020 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba zgłoszonych awarii urządzeń wodociągowych wynosiła – **14**.

GMINA ZBROSLAWICE

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę **16,3 tys.**
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:
  - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – **śr. 786** (SUW. Zawada); dystrybutor: Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. Zbroslawice
  - woda zakupywana z Bytomskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego sp. z o.o. – **śr. 0,9**; dystrybutor: Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. Zbroslawice
  - woda zakupywana z PWiK Zabrze(st.nr III Świątoszowice)- **śr.84**; dystrybutor: Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. Zbroslawice
  - woda z dostarczana z eksploatowanych przez Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. Zbroslawice SUW Miedary-Kopanina i SUW Zbroslawice - **śr.1040**

- woda dostarczana z wodociągu Przedsiębiorstwa Nasiennego Księży Las (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia-sprzedaż dla odbiorców indywidualnych i zbiorowych) – **śr. 95)**
- woda pochodząca z ujęcia Indyk Śląski Sp. z o.o. Wieszowa (podmiot działający na rynku spożywczym wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego)- **śr. 590**

W 2020 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano **24** próbki wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości stwierdzono w **3** próbkach wody. Przekroczenia dotyczyły nie stanowiącej potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonej wartości mętności oraz nie potwierdzonych powtórными badaniami obecności bakterii grupy coli i Escherichii coli.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. w Zbrośławicach, Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach, Przedsiębiorstwo Nasienne „Księży Las” sp. z o.o oraz Indyk Śląski Sp. z o.o Wieszowa kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2020 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła **76**.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w **4** próbkach wody (nie stanowiące potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższone stężenie żelaza oraz wartości mętności)

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej Gminnego Zakładu Komunalnego Sp. z o.o. w Zbrośławicach, Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach, Przedsiębiorstwa Nasiennego „Księży Las” sp. z o.o oraz Indyk Śląski Sp. z o. o. Wieszowa w 2020 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Nie zgłoszono żadnych awarii urządzeń wodociągowych .

GMINA ŚWIERKLANIEC

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę **12,4 tys.**
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:
  - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – **śr. 2012 (SUW Bibiela); dystrybutor: Zakład Wodociągów i Kanalizacji**
  - w Świerkłańcu
  - woda dostarczana z eksploatowanego przez ZWiK w Świerkłańcu ujęcia Nakło Śląskie, ul. Wapienna- **śr.1,2**

W 2020 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano **6** próbek wody.

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Świerkłańcu i Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2020 r liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła **47**.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości twierdzono w **3** próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- nie stanowiącej potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonej wartości mętności,

- obecności bakterii grupy coli, Escherichii coli oraz podwyższonej ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ w próbce wody pobranej z ujęcia Nakło Śląskie, ul. Wapienna. Z uwagi na natychmiastowe podjęcie działań naprawczych (wyłączenie ujęcia z eksploatacji, płukanie i dezynfekcja) nie wydawano decyzji. Woda nie nadawała się do spożycia (dot. picia, przygotowywania posiłków, mycia owoców i warzyw itp.) oraz do celów higienicznych (mycia się i kąpieli). Woda mogła być używana do prac porządkowych (np. mycia podłóg) i spłukiwania toalet.

Po zakończeniu działań naprawczych podmiot odpowiedzialny za jakość dostarczanej wody przeprowadził rekontrolne badania wody, które wykazały jej przydatność do spożycia.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Świerkłańcu i Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach w 2020 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii sieci wodociągowej wynosiła – **68**.

GMINA OŻAROWICE

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę **5,8 tys.**
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m^3/d :
  - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice - (SUW Bibiela) –**śr. 275**; dystrybutor: Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach
  - woda zakupywana z GZGWiK Mierzęcice – **śr. 40**; dystrybutor: Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach
  - woda dostarczana z gminnych ujęć Pyrzowice i Tapkowice łączna ilość produkowanej wody (**śr. prod. 765**)

W 2020 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano **31** próbek wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych stwierdzono w **3** próbkach wody.

Przekroczenia dotyczyły nie potwierdzonej powtórными badaniami podwyższonej ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ oraz obecności Enterokoków (dot. wody pobranej w Międzynarodowym Porcie Lotniczym Katowice w Pyrzowicach, Pyrzowice, ul. Wolności 90) Przeprowadzone rekontrolne badania nie wykazały przekroczeń wyżej wymienionego parametru.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2020 r liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła **63**.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości twierdzono w **5** próbkach wody.

Przekroczenia dotyczyły:

- nie stanowiącej potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonej wartości mętności -
- podwyższonego stężenia azotanów (dot. wody z ujęcia Pyrzowice)

Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach na bieżąco monitoruje stężenie azotanów.

W oparciu o wyniki prowadzonego monitoringu jakości wody stwierdza się, że woda pochodząca z ujęcia Pyrzowice odznacza się znaczną, utrzymującą się w górnej granicy normy zawartością azotanów, z tendencją do okresowych przekroczeń dopuszczalnej wartości dla tego parametru. W związku z powyższym, w razie konieczności zapewnienia właściwej jakości wody prowadzone jest mieszanie z wodą zakupywana z GZGWiK Mierzęcice lub Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej Zakładu Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach w 2020 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii urządzeń wodociągowych należących do Gminy wynosiła – **21**.

2. Ocena jakości wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli

W 2020 r. na terenie powiatu tarnogórskiego czynne były 4 pływalnie oparte na wodzie wodociągowej (w tym 2 kryte 1 mieszana kryto-odkryta i 1 odkryta). Wprowadzanie w związku ze stanem epidemii zakazów powodowało konieczność okresowego wyłączenia obiektów z użytkowania.

W 2020 r. w ramach kontroli urzędowych jakości wody w pływalniach (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) przeprowadzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym **82** próbki wody.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów: *Pseudomonas aeruginosa*, ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$, chlor wolny, chlor związany, potencjał redoks, mętność.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez zarządców obiektów kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalniach. W 2020 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych z pływalni (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) na nadzorowanym terenie wynosiła **458**.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów: *Pseudomonas aeruginosa*, ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$, chlor wolny, chlor związany, potencjał redoks, pH, ΣTHM i chloroform.

W każdym przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań zarządcy obiektów podejmowali na bieżąco stosowne działania naprawcze.

W związku z powyższym w oparciu o wyniki kontroli wewnętrznej oraz kontroli urzędowych stwierdza się, że eksploatacja pływalni była prowadzona w sposób prawidłowy, zapewniający bezpieczeństwo zdrowotne dla osób z nich korzystających.

Z uwagi na stan epidemii nieczynne były baseny odkryte, które nie spełniają kryteriów pływalni tj. Radzionków Księża Góra, ul. Księżogórska 90 i Krupski Młyn ul. Główna.

Również z wyżej wymienionego powodu nie zorganizowano miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli.

Zarejestrowano **1** niezasadną interwencję.

3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego

Skontrolowano jakość ciepłej wody w **15** obiektach, w tym: szpitale-**3**; domy pomocy społecznej-**2**; hotele-**2**; inne świadczące usługi hotelarskie-**5**; inne zakłady opieki zdrowotnej (podmioty lecznicze-szpital)-**1**; młodzieżowe ośrodki wychowawcze-**1**; specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze-**1**.

Ponadnormatywną liczbę bakterii legionella, pozwalającą uznać sieć za skolonizowaną stwierdzono w **5** obiektach (szpitale-**1**; hotel-**1**, inne świadczące usługi hotelarskie-**1**; młodzieżowe ośrodki wychowawcze-**1**; inne zakłady opieki zdrowotnej (podmioty lecznicze-szpital)-**1**):

- Hotel „Aslan” Ewa Sitarz ul. Ks. Wiktora Sojki 1 Tarnowskie Góry,
- Pałac Ogrodowa Tarnowskie Góry ul. Ogrodowa,
- Wielospecjalistyczny Szpital Powiatowy S.A., ul. Pyskowicka 47-51 Tarnowskie Góry,
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy, Radzionków, ul. Gen. Sikorskiego 7,
- Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny „Pałac Kamieniec” Sp. z o.o. ul. Polna 2 Kamieniec.

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nakazał podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody, wydano **5** decyzji. Jednej decyzji nadano termin natychmiastowej wykonalności (Wielospecjalistyczny Szpital Powiatowy S.A., ul. Pyskowicka 47-51 Tarnowskie Góry).

Do końca 2020 r. przeprowadzone przez właścicieli obiektów działania naprawcze spowodowały poprawę jakości wody w **3** obiektach:

- Wielospecjalistyczny Szpital Powiatowy S.A., ul. Pyskowicka 47-51 Tarnowskie Góry
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy, Radzionków, ul. Gen. Sikorskiego 7,
- Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny „Pałac Kamieniec” Sp. z o.o. ul. Polna 2 Kamieniec.

Ponadto poprawa jakości ciepłej wody nastąpiła również w **2** obiektach, w których w 2019 r. stwierdzono skolonizowanie sieci:

- Szpital Św. Kamila Zakonu O.O. Kamilianów Tarnowskie Góry, ul. Bytomska 22,
- Dom dla Osób Starszych Apartamenty SeniorPlus, Zbrośławice, ul. Wolności 125 b.

Ogółem w 2020 r. na obecność bakterii legionella pobrano **83** próbki wody, w tym zakwestionowano – **24** (stopień skażenia średni - **17** stopień skażenia wysoki - **7**).

W ramach kontroli wewnętrznej przedłożono **5** próbek wody.

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

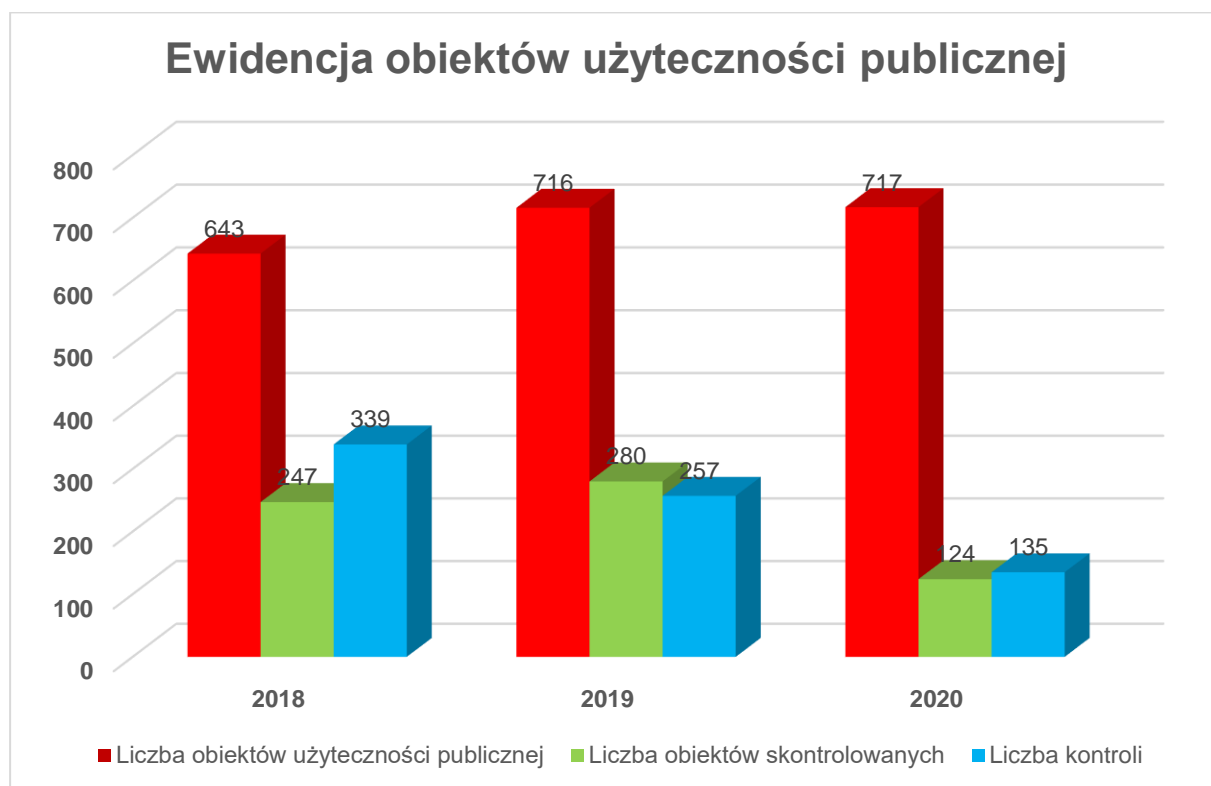
W 2020 r. kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w 124 obiektach użyteczności publicznej, spośród 717 ujętych w ewidencji, co stanowi 17,2 %. W porównaniu do 2019 r., w którym skontrolowano 280 obiektów użyteczności publicznej, spośród 716 ujętych w ewidencji, co stanowiło 39,1 %, znacznie zmniejszył się procent skontrolowanych obiektów, na co miał wpływ stan epidemii wywołany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązujące obostrzenia ograniczały działalność wielu obiektów oraz administracji publicznej, która wykonywała wyłącznie zadania niezbędne do zapewnienia pomocy obywatelom, wobec czego liczba kontroli była ograniczona.

Przeprowadzone kontrole objęły następujące grupy obiektów:

- zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz takie, w których świadczone są więcej niż jedna usługa – skontrolowano 50 obiektów, spośród 253 ujętych w ewidencji, co stanowi 19,8%;

- obiekty hotelarskie i inne, w których świadczone są usługi noclegowe – skontrolowano 18 obiektów, spośród 56 ujętych w ewidencji, co stanowi 32,1 %;
- ustępy publiczne ogółem – skontrolowano 1 obiekt, spośród 7 ujętych w ewidencji, co stanowi 14,3 %;
- pływalnie kryte i odkryte – skontrolowano 2 obiekty, spośród 4 ujętych w ewidencji, co stanowi 50%;
- domy pomocy społecznej – skontrolowano 8 obiektów, spośród 19 ujętych w ewidencji, co stanowi 42,1 %;
- dworce autobusowe, kolejowe, przystanki – skontrolowano 1 obiekty, spośród 19 ujętych w ewidencji, co stanowi 5,3 %;
- cmentarze, domy pogrzebowe i obiekty świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków - skontrolowano 6 obiektów, spośród 57 ujętych w ewidencji, co stanowi 10,5 %;
- zakłady karne – skontrolowano 1 zewidencjonowany zakład;
- schronisko dla bezdomnych - skontrolowano 1 zewidencjonowany obiekt;
- inne obiekty użyteczności publicznej (apteki i punkty apteczne, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno – widowiskowe, stacje paliw, magle, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, sklepy zielarsko medyczne, pracownie protetyczne, wysypiska, transport publiczny, fermy, rolnicza spółdzielnia produkcyjna, tereny rekreacyjne, port lotniczy) – skontrolowano 36 obiektów, spośród 316 ujętych w ewidencji, co stanowi 11,4%.

Reasumując, bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczył licznych i różnorodnych grup obiektów. Łącznie w 2020 r. przeprowadzono w obiektach użyteczności publicznej 135 kontroli, wydano 8 decyzji nakazujących. Nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł.

Z analizy ewidencji obiektów użyteczności publicznej w okresie 2018-2020 wynika, że liczba nadzorowanych obiektów nieznacznie wzrosła w porównaniu z ubiegłymi latami. Liczba skontrolowanych obiektów oraz liczba kontroli przeprowadzonych w tych obiektach spadła.

Na mniejszą liczbę kontroli miał wpływ stan epidemii wywołany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Wśród obiektów użyteczności publicznej objętych nadzorem sanitarnym najliczniejszą grupę stanowią zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz zakłady świadczące więcej niż jedną usługę. Mniej liczne grupy stanowią: ustępy publiczne, domy pomocy społecznej, dworce autobusowe i kolejowe, hotele i obiekty świadczące usługi hotelarskie, noclegownie, obiekty sportowe, obiekty kulturalno – widowiskowe, tereny rekreacyjne z piaskownicami, cmentarze, zakłady pogrzebowe, baseny kąpielowe kryte i odkryte, areszt śledczy, port lotniczy, apteki i punkty apteczne, sklepy z odzieżą używaną, targowiska, transport publiczny, parkingi i inne kontrolowane doraźnie lub akcyjnie.

Na użytek niniejszej oceny wybrano i opisano grupy obiektów reprezentowane najliczniej oraz obiekty o znaczeniu strategicznym dla ogólnego poglądu na temat obiektów użyteczności publicznej i grupy obiektów, w których kontrole w 2020 r. wykazały nieprawidłowości.

1. Domy pomocy społecznej

Nadzorem sanitarnym objętych jest ogółem 19 obiektów. W roku sprawozdawczym, w tej grupie obiektów skontrolowano 8 obiektów. W roku sprawozdawczym, w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą i decyzję prolongującą termin wykonania decyzji. Decyzje dotyczyły niżej podanych obiektów:

1. Domu Pomocy Społecznej w Łubiu, ul. Pyskowska 34;
2. Dom Pomocy Społecznej dla Osób Starszych i Samotnych w Tarnowskich Górach, ul. Bytomska.

Porównując do roku ubiegłego, stan obiektów uległ pogorszeniu. W 2020 r. 2 obiekty oceniono, jako złe, gdyż ich stan sanitarno-higieniczny i techniczny był nieprawidłowy, natomiast w 2019 r. wszystkie skontrolowane obiekty oceniono, jako dobre.

2. Hotele i obiekty świadczące usługi hotelarskie

Nadzorem sanitarnym objętych jest 56 obiektów, w tym 8 hoteli, 1 motel, 1 dom wycieczkowy, 1 kemping i 45 innych obiektów świadczących usługi noclegowe.

W roku 2020, w tej grupie obiektów skontrolowano łącznie 18 obiektów, 1 hotel, 1 motel, oraz 16 inne obiekty, w których świadczące są usługi hotelarskie.

W roku sprawozdawczym, w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości wydano 3 decyzje administracyjne nakazujące dotyczącą obiektu:

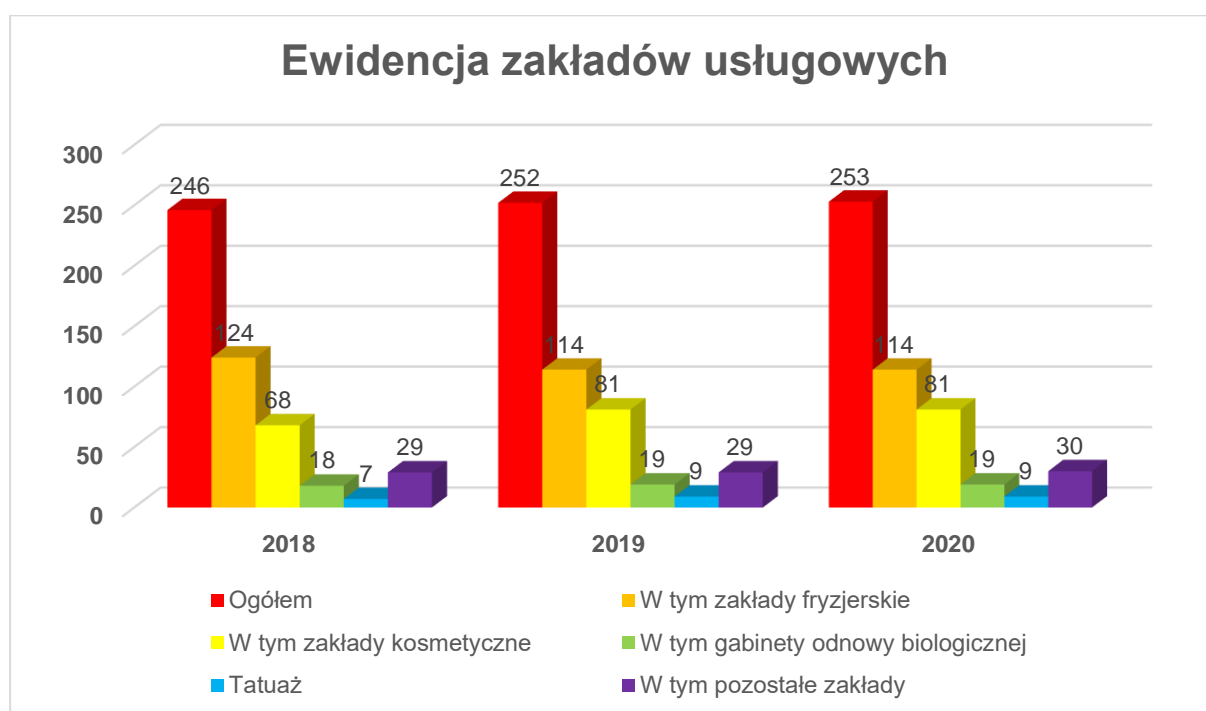
1. Hotel Olimpijski w Tarnowskich Górach, ul. Janusza Korczaka 23 - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: zacieki na suficie w toalecie ogólnodostępnej damskiej; brudny, zakurzony sufit w toalecie ogólnodostępnej męskiej; pęknięcia na suficie w łazience w pokoju nr 8; zacieki na suficie w pokoju nr 17; braki tynku i zacieki na suficie w pokoju nr 18; brudne, zakurzone ściany w pomieszczeniach pralni; zdarta powłoka emalii w brodziku w łazience w pokoju nr 7; brudne, czarne uszczelnienie (z silikonu) przy brodziku w łazience w pokoju nr 12. Wydano decyzję nakazującą, która jest w trakcie realizacji.
2. Ośrodek Wypoczynkowy ZEFIR (sezonowy) w Świerklańcu, ul. Rekreacyjna - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: w domku nr 4: brak kilku kafelek przy umywalce; brak kilku uchwyty przy szufladach w szafce kuchennej; uszkodzona, oberwana okleina meblowa na drzwiach szafy na odzież; w pomieszczeniu sanitarno-higienicznym: uszkodzone kafelki na ścianie dzielącej kabiny ustępowe od strony korytarza oraz w pomieszczeniu z natryskiem; zniszczona półka w pomieszczeniu z natryskiem. Wydano decyzję nakazującą.

3. Ośrodek Wypoczynkowy START (sezonowy) w Świerkłańcu, ul. Rekreacyjna - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: w domku nr 4: uszkodzona wykładzina (gumolit) w przejściu pomiędzy salonem a kuchnią; w pomieszczeniu sanitarno-higienicznym zardzewiałe pochwyt dla osoby niepełnosprawnej; zardzewiałe uchwyty podtrzymujące umywalkę. Wydano decyzję nakazującą.

Porównując do roku ubiegłego, stan obiektów uległ pogorszeniu. W 2020 r. 3 obiekty oceniono, jako złe, ich stan sanitarno-higieniczny i techniczny był nieprawidłowy, natomiast w 2019 r. wszystkie skontrolowane obiekty oceniono, jako dobre.

3. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu oraz zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z w/w usług

Ogółem w ewidencji jest 253 zakłady należących do tej grupy obiektów, w tym: 114 to zakłady fryzjerskie, 81 - kosmetyczne, 9 - tatuażu, 19 - odnowy biologicznej, 30 - zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług.

Z analizy ewidencji zakładów usługowych w okresie 2018 – 2020 wynika, że liczba nadzorowanych obiektów w grupie zakładów usługowych stopniowo wzrasta.

W roku 2020 skontrolowano 50 zakładów, w tym: 19 zakłady fryzjerskie, 18 gabinetów kosmetycznych, 3 gabinety tatuażu, 3 zakładów odnowy biologicznej i 7 zakładów, w których świadczone są więcej niż 1 usługa. Łącznie przeprowadzono 55 kontroli. W tej grupie obiektów wydano 1 decyzje administracyjne nakazującą dotyczącą solarium. Kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: brudne, poplamione ściany wszystkich boksów z łózkami i kabiną do opalania; brak ciepłej wody przy umywalce w pomieszczeniu WC dla klientów oraz w pomieszczeniu WC dla personelu; brudne, poplamione drzwi do pomieszczenia WC dla pracowników; brudna, z nalotem umywalka i miska ustępowa w pomieszczeniu WC dla pracowników; zniszczona, napuchnięta od wody, z odchodzącym laminatem szafka pod umywalkę w pomieszczeniu socjalnym. Wydano decyzję nakazującą. Nakazy decyzji zostały wykonane, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.

Natomiast w trakcie realizacji jest jeszcze decyzja wydana w 2019 roku dotycząca siłowni.

W 2020 r. nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł. w zakładzie kosmetycznym w Tarnowskich Górach, ul. Gliwicka 228 Przyczyną nałożenia mandatu karnego była niewłaściwa dezynfekcja narzędzi. Wydano zalecenie doraźne, które wykonano w terminie. W porównaniu do roku ubiegłego, stan sanitarny obiektów poprawił się. Na koniec 2020 r. jako złe pod względem technicznym oceniono 2 zakłady, natomiast w 2019 r. 3 zakłady.

4. Dworce kolejowe i autobusowe

PPIS w Bytomiu sprawuje nadzór sanitarny nad 1 dworcem kolejowymi i 1 dworcem autobusowym. W 2020 roku nie przeprowadzono kontroli.

5. Port Lotniczy

Pod nadzorem PPIS w Bytomiu jest Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach. W roku sprawozdawczym przeprowadzono w nim 1 kontrolę. Budynek portu jest piętrowy, obiekt przystosowany dla osób niepełnosprawnych, zapewnione są sanitariaty. Kontrola planowana i interwencyjna nie wykazała nieprawidłowości pomieszczenia obiektu utrzymane są w dobrym stanie, postępowanie z odpadami komunalnymi prawidłowe. Urządzenia sanitarne czyste. Środki higieny (mydło w płynie, papier toaletowy) dostępne. Od 22 września 2019 r. rozpoczął się remont terminala B, co wiąże się z wyłączeniem z użytkowania poszczególnych pomieszczeń. Podobnie jak w roku ubiegłym obiekt oceniono, jako dobry, spełniający wymagania sanitarno- higieniczne.

6. Ustępy publiczne

Nadzorem sanitarnym objętych jest 7 obiektów, W roku sprawozdawczym skontrolowano, 1 obiekt. Skontrolowany ustęp podłączony jest do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

W pomieszczeniach zapewniono wentylację grawitacyjną i mechaniczną, uruchamianą automatycznie. Ściany i podłogi są o powierzchniach zmywalnych, odpornych na działanie wilgoci (położone płytki podłogowe i ścienne). Obiekt wyposażony w umywalki z bieżącą ciepłą i zimną wodą. Miski ustępowe umieszczone są w oddzielnych kabinach. Zapewniono środki higieny tj.: mydło w płynie, ręczniki jednorazowe lub suszarki do rąk oraz papier toaletowy. Urządzenia sanitarne (miski ustępowe, pisuary, umywalki) czyste, myte i dezynfekowane. Odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach wyłożonych workami foliowymi, usuwane z obiektu na bieżąco, w czasie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami. Podobnie jak w roku ubiegłym, stan techniczny i sanitarno-higieniczny obiektów oceniono, jako dobry.

7. Baseny kąpielowe

Na terenie powiatu tarnogórskiego funkcjonują 4 obiekty obejmujące baseny całoroczne i sezonowe, w tym 3 baseny kryte całoroczne i 1 basen odkryty - sezonowy. Skontrolowano 2 baseny (Park Wodny i basen odkryty-sezonowy), w których przeprowadzono 2 kontrole. Przeprowadzone kontrole wykazały, że w obiektach spełnione są podstawowe wymagania sanitarne, nie stwierdzono nieprawidłowości. Podobnie jak w roku ubiegłym stan sanitarno-porządkowy i techniczny obiektów oceniono, jako dobry.

8. Schronisko dla bezdomnych

Na terenie miasta funkcjonuje 1 schronisko przeznaczone wyłącznie dla mężczyzn. Schronisko znajduje się w budynku wolnostojącym, parterowy, murowany jest 5 pokoi przeznaczonych dla 30 osób. Wyniki kontroli podobnie jak w roku ubiegłym nie wykazały nieprawidłowości. Pomieszczenia oraz ich wyposażenie utrzymane w dobrym stanie

sanitarno-higienicznym. Pomieszczenia schroniska sprząwane są przez osoby korzystające z obiektu pod nadzorem kierownictwa. Osoba zgłaszająca się do schroniska otrzymuje komplet pościeli, ręczników, odzieży i środki higieny osobistej. Łazienki i ubikacje są wyłożone glazurą kafelkową. W obiekcie jest kuchnia z pełnym wyposażeniem, pralnia wyposażona w pralkę automatyczną, suszarnię, świetlica i magazyn odzieży. Na terenie schroniska funkcjonuje ogrzewalnia (1 pomieszczenie), przewidziana do ogrzania 10 osób z dostępem do łazienki i ubikacji.

9. Inne obiekty użyteczności publicznej

Do tej grupy obiektów zaliczamy apteki i punkty apteczne, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno – widowiskowe, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, sklepy zielarsko medyczne, pracownie protetyczne, wysypiska, transport publiczny, fermy, rolnicza spółdzielnia produkcyjna) – skontrolowano 36 obiektów, w których przeprowadzono 38 kontroli. W 2020 r. wydano 3 decyzje administracyjne nakazujące, w 1 obiekcie wykonano decyzje nakazujące, co potwierdzono podczas przeprowadzonej kontroli sprawdzającej

Nieprawidłowości stwierdzono w niżej podanych obiektach:

1. Obiekt sportowy w Tarnowskich Górach, ul. Wojska Polskiego 2 - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: brudne sufity w pomieszczeniach z natryskami zorganizowanymi przy szatni dla gospodarzy (pokój nr 8) oraz przy szatni dla gości (pokój nr 14); odpadająca farba z sufitu w pomieszczeniu z natryskami zorganizowanym przy szatni dla gości (pokój nr 15). Wydano decyzję nakazującą, która jest w trakcie realizacji.
2. Dom Kultury w Potępie, ul. Tarnogórska 4a - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: brudne, zakurzone ściany w sali ze sceną, w korytarzu prowadzącym na salę oraz przy schodach prowadzących na I piętro. Wydano decyzję nakazującą, która jest w trakcie realizacji.
3. Klub w Ziętku w Krupskim Młynie, Kolonia Ziętek 3 - kontrola wykazała nieprawidłowości takie jak: brak dostępu do bieżącej ciepłej wody w pomieszczeniu WC ogólnodostępnym. Wydano decyzję nakazującą. Nakaz decyzji został wykonany, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.

10. Inne informacje

Pracownicy sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska w roku sprawozdawczym prowadzili m.in. czynności dotyczące ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich, przewozu zwłok i prochów ludzkich, opiniowania regulaminów i procedur.

Wydano 7 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich. Ekshumacje odbyły się pod nadzorem upoważnionych przedstawicieli PPIS w Bytomiu.

Wydano 25 postanowień zezwalających na sprowadzenie zwłok i prochów z zagranicy.

Wydano 1 decyzję zezwalającą na wywóz trumny poza granice państwa, po jej zaplombowaniu.

Zaopiniowano 18 projektów uchwał w sprawach: regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy; szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych.

Opiniowano procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi dla zakładów usługowych- pozytywnie zaopiniowano 12 procedur.

Wydano 15 rekomendacji w sprawie wznowienia działalności obiektów, których działalność była wstrzymana w związku z stanem epidemii. Rekomendacje dotyczyły obiektów takich

jak, muzeum, biblioteki, domy kultury, obiekty turystyczne, ośrodki pomocy społecznej, kina plenerowe, imprezy plenerowe, wypożyczalnia kajaków.

W 2020 r. kontrolą objęto 5 cmentarzy i transport pogrzebowy. Łącznie przeprowadzono 6 kontroli. Sprawowano także nadzór nad ekshumacjami zwłok i szczątków ludzkich, które odbywały się na cmentarzach i dokonywane były na umotywowaną prośbę osób uprawnionych do pochowania zwłok, za zezwoleniem PPIS w Bytomiu. Podobnie jak w roku ubiegłym, kontrole w w/w zakresie nie wykazały nieprawidłowości. Ekshumacje odbywały się z zachowaniem środków ostrożności, zgodnie z warunkami zawartymi w decyzjach zezwalających na ekshumacje, wydanych przez PPIS w Bytomiu. Wyniki kontroli wykazały, że środki transportu drogowego przeznaczone do przewozu zwłok i szczątków ludzkich spełniają wymagania techniczne i sanitarne (są trwale oznakowane, w sposób wskazujący na ich przeznaczenie, posiadają kabinę kierowcy odizolowaną od części przeznaczonej na umieszczenie zwłok lub szczątków ludzkich, posiadają zabezpieczenie przed przesuwaniem się trumny podczas przewozu, podłoga w części przeznaczonej na umieszczenie trumny wykonana z materiałów łatwo zmywalnych, mają wydzielone miejsce na przechowywanie rękawic jednorazowych, środka dezynfekcyjnego). Wyniki kontroli cmentarzy wykazały, że 5 skontrolowanych cmentarzy oceniono, jako dobre. Teren cmentarzy ogrodzony. Odpady gromadzone w kontenerach zbiorczych ustawionych w wyznaczonym miejscu na terenie cmentarza, tereny uporządkowane. Zarządcy cmentarza posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów komunalnych z firmami posiadającymi wymagane zezwolenie. Wszystkie cmentarze posiadają punkty czerpalne wody.

11. Interwencje

W 2020 r. z powiatu tarnogórskiego wpłynęło ogółem 39 interwencji. 27 spraw zostało rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu, 11 bez wstępnego rozpoznania oraz 1 po wstępnym rozpatrzeniu (przeprowadzono 1 wizję) przekazano innym organom.

Interwencje dotyczyły następujących spraw:

- złego stanu sanitarnego budynków (5);
- złego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej (5);
- uciążliwości powodowanych przez nieprawidłową gospodarkę odpadami komunalnymi (5);
- zagrożenia związanego z gromadzeniem nieczystości płynnych (4);
- nieprzestrzegania przepisów przeciwepidemicznych (11);
- uciążliwych zapachów (2);
- inne (7).

W związku z interwencjami przeprowadzono ogółem 10 kontroli. Wydano 2 decyzje nakazujące, 1 decyzję prolongującą termin wykonania nakazów, w 1 przypadku wydano zalecenia doraźne. 3 interwencje okazały się zasadne.

W sprawie złego stanu sanitarnego budynków wpłynęło 5 zgłoszeń, które zostały w całości rozpatrzone w ramach posiadanych przez PPIS w Bytomiu kompetencji (2 w formie pisemnej odpowiedzi do strony, w 3 przypadkach przeprowadzono kontrole). Zasadne okazały się 2 interwencje, które dotyczyły:

1. Budynek mieszkalny – Tarnowskie Góry ul. Lompy 10. Kontrola wykazała nieprawidłowości, co skutkowało wydaniem decyzji administracyjnej na Zarząd Nieruchomości nakazującej: doprowadzić do należytego stanu sanitarnego ściany klatki schodowej w budynku, poprzez oczyszczenie i odmalowanie ich powierzchni. Decyzja jest w trakcie realizacji.
2. Budynek mieszkalny – Tarnowskie Góry ul. Miodowa 34. Kontrola wykazała nieprawidłowości, co skutkowało wydaniem decyzji administracyjnej na Spółdzielnię Mieszkaniową nakazującej: wyczyścić z piór i odchodów ptasich (gołębich)

zanieczyszczone balkony przeciwpożarowe w budynku; po wykonaniu prac dotyczących czyszczenia powierzchni z odchodów gołębi i pór należy wykonać stosowne zabiegi dezynfekcyjne i dezynsekcyjne potwierdzone protokołami powykonawczymi. Nakazy decyzji zostały wykonane w całości, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.

W sprawie niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej wpłynęło 5 zgłoszeń, które w całości zostały rozpatrzone przez PPIS w Bytomiu (3 w formie pisemnej odpowiedzi do strony w 2 przypadkach przeprowadzono kontrole). Przeprowadzone kontrole nie potwierdziły zasadności wniesionych interwencji.

Wpłynęło również 5 interwencji dot. uciążliwości powodowanych przez nieprawidłową gospodarkę odpadami komunalnymi, z czego 2 bez wstępnego rozpatrzenia i 1 po wstępnym rozpatrzeniu (przeprowadzono 1 wizję) przekazano właściwym organom. Pozostałe 2 sprawy PPIS w Bytomiu rozpatrzył pismem do strony.

4 sprawy dot. zagrożenia związanego z gromadzeniem nieczystości płynnych. 3 z nich zostały przekazane właściwym organom bez wstępnego rozpatrzenia, 1 sprawę PPIS w Bytomiu rozpatrzył w formie pisma do strony.

Wpłynęło również 11 spraw dot. nieprzestrzegania przepisów przeciwepidemicznych. 1 sprawa została przekazana bez wstępnego rozpatrzenia właściwemu organowi, pozostałe 10 PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji (7 w formie pism do strony, przeprowadzono 1 wizję, w 2 przypadkach przeprowadzono kontrole). 1 interwencja okazała się zasadna i dotyczyła Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Nakle Śląskim, ul. Główna 8. Kontrola wykazała nieprawidłowości: brak środków dezynfekcyjnych do prania; brak segregacji i prawidłowej utylizacji odpadów komunalnych pochodzących od osób zakażonych; brak pomieszczenia izolacji dla osób z potwierdzonym zakażeniem na koronę wirusa; brak procedury postępowania w przypadku wystąpienia zakażenia u któregoś z pensjonariuszy uwzględniającą: sposób postępowania w przypadku potwierdzenia zakażenia, harmonogram dezynfekcji pomieszczeń izolacji, procedurę prania bielizny pościelowej oraz odzieży ze wskazaniem środków, prawidłową segregację i utylizację odpadów komunalnych pochodzących od osób zakażonych; brak procedury zabezpieczającej przed zakażeniem pracowników pełniących dyżury na oddziałach izolacji z uwzględnieniem rejestru częstotliwości wydawania kompletów odzieży ochronnej, co skutkowało wydaniem zaleceń doraźnych tj. zapewnić środki dezynfekcyjne do prania; wprowadzić segregację i prawidłową utylizację odpadów komunalnych pochodzących od osób zakażonych; wyznaczyć pomieszczenia izolacji i odizolować osoby z potwierdzonym zakażeniem na koronę wirusa; przygotować i wdrożyć procedurę postępowania w przypadku wystąpienia zakażenia u któregoś z pensjonariuszy uwzględniającą: sposób postępowania w przypadku potwierdzenia zakażenia, harmonogram dezynfekcji pomieszczeń izolacji, procedurę prania bielizny pościelowej oraz odzieży ze wskazaniem środków, prawidłową segregację i utylizację odpadów komunalnych pochodzących od osób zakażonych; przygotować i wdrożyć procedurę zabezpieczającą przed zakażeniem pracowników pełniących dyżury na oddziałach izolacji z uwzględnieniem rejestru częstotliwości wydawania kompletów odzieży ochronnej, z natychmiastowym terminem wykonania. Zalecenia pokontrolne zostały wykonane w całości, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.

Wpłynęły również 2 interwencje dot. uciążliwych zapachów, które zostały rozpatrzone przez PPIS w Bytomiu pismami.

Pozostałych 7 interwencji dotyczyło:

- uciążliwości powodowanych przez hałas- sprawę przekazano do Śląskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach,
- niewłaściwego stanu sanitarnego mieszkania – przeprowadzono 1 wizję,

- pojawienia się dużej ilości szczerów na osiedlu mieszkalnym w Tarnowskich Górach – sprawę przekazano do Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach,
- plagi szczerów i karaluchów w miejscowości Wieszowa – sprawę przekazano do Urzędu Gminy Zbrosławice,
- nawożenia gruntów osadami ściekowymi w miejscowości Czekanów – sprawę przekazano do Śląskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach
- rojów much i fetoru pojawiających się w rejonie ul. Wolności w miejscowości Wieszowa – sprawę przekazano do Śląskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach,
- prośby o dokonanie badań próbek materiału magazynowanego na działce przez firmę SOPOT w Nakle Śląskim – sprawę rozpatrzono pismem do strony.

W porównaniu do roku ubiegłego wzrosła liczba zgłoszonych interwencji oraz liczba zasadnych interwencji (w roku 2019 zgłoszono 19 interwencji- zgłoszeń zasadnych było 0, a w 2020 r. było 39 zgłoszeń – zgłoszenia zasadne były 3).

Wnioski:

1. W roku 2020, podobnie jak w roku ubiegłym większość skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej spełniała podstawowe wymagania higieniczno-sanitarne i techniczne. Ogółem skontrolowano 124 obiekty, wydano 8 decyzji administracyjnych nakazujących. W roku sprawozdawczym wykonano nakazy 2 decyzji, natomiast 6 decyzji jest w trakcie realizacji. Na podstawie analizy wszystkich decyzji niewykonanych (w tym decyzje niewykonane, wydane w latach wcześniejszych) ze złym stanem na koniec 2020 r. odnotowano 8 obiektów, natomiast na koniec 2019 r. odnotowano 5 obiektów.
2. Ze względu na ogłoszenie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii wywołany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. Dz. U. poz. 491), PPIS w Bytomiu ograniczył zadania o charakterze publicznym, wyłącznie do zadań niezbędnych do zapewnienia pomocy obywatelom. Zostały wstrzymane kontrole planowane obiektów, pracownicy sekcji wykonywali pracę z zakresu epidemiologii, przeprowadzali wywiady epidemiologiczne, przygotowywali decyzje administracyjne dotyczące kwarantanny itp. Kontrole obiektów nadzorowanych wznowiono z końcem czerwca 2020 r. Kolejne ograniczenie kontroli nastąpiło na początku października 2020 r. w związku z drugą falą zakażeń. Zakres kontroli w czasie stanu epidemii poza oceną stanu sanitarnego obejmował również sprawdzenie przestrzegania obostrzeń związanych z COVID-19. W skontrolowanych obiektach przestrzegane były zasady zachowania dystansu społecznego i zasady reżimu sanitarnego. Zostały wdrożone i przestrzegane wytyczne opracowane przez Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii zatwierdzone przez GIS dla poszczególnych branż.
3. W 2020 r. liczba zgłoszeń interwencyjnych zwiększyła się (w 2020 r. wpłynęło 39 zgłoszeń, w 2019 r. wpłynęło 19 zgłoszeń). Największą grupę stanowiły interwencje w sprawie nieprzestrzegania przepisów przeciwepidemicznych obowiązujących w trakcie trwania epidemii SARS-CoV-2. Sprawy te w większości dotyczyły braku zachowania dystansu społecznego oraz braku zasłaniania ust i nosa.

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych

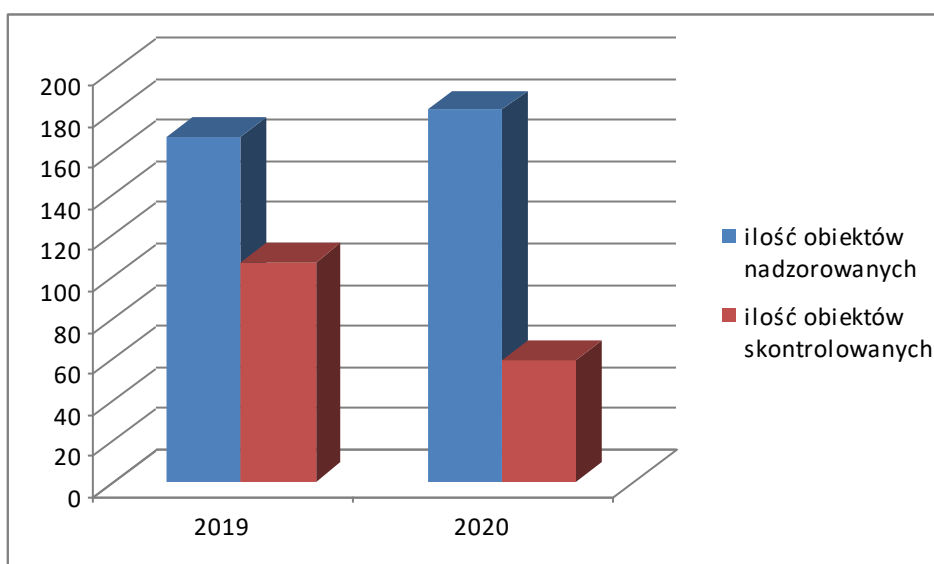
PPIS w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesów nauczania oraz higieną otoczenia i pomieszczeń w szkołach, żłobkach, przedszkolach i innych

placówkach oświatowo-wychowawczych, placówkach wypoczynku oraz uczelniach wyższych. Nadzór ten dotyczy również kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w tych podmiotach oraz ośrodkach wypoczynku.

W 2020 r. na terenie powiatu tarnogórskiego, bieżącym nadzorem sanitarno-higienicznym objętych było 184 obiektów, skontrolowano w tym okresie 59 obiektów, co stanowi 32 %.

W porównaniu do roku 2019 r. sytuację ilustruje poniższy wykres.

Liczba nadzorowanych obiektów w porównaniu do roku 2019 zwiększyła się.

W roku sprawozdawczym utworzono 1 nową placówkę, tj.: Niepubliczną Szkołę Muzyczną I stopnia w Kaletach przy ul. 1 Maja.

Pozostałe 17 placówek przekazane zostały pod nadzór PSSE w Bytomiu z WSSE w Katowicach, tj.:

- Powiatowy Młodzieżowy Dom Kultury budynek I Tarnowskie Góry ul. Pokoju 14,
- Powiatowy Młodzieżowy Dom Kultury budynek II Tarnowskie Góry ul. Gliwicka 36,
- Filia Powiatowy Młodzieżowy Dom Kultury Radzionków ul. Knośały 114,
- Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy Tarnowskie Góry ul. Strzelców Bytomskich 7,
- Warsztaty Szkolne Zespołu Szkół Gastronomiczno – Hotelarskich Tarnowskie Góry ul. K. Miarki 17,
- Warsztaty Szkolne Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących Tarnowskie Góry ul. Sienkiewicza 23,
- Zespół Szkół Specjalnych Radzionków ul. Nałkowskiej 2,
- II Liceum Ogólnokształcące Tarnowskie Góry ul. Piłsudskiego 1,
- I Liceum Ogólnokształcące Tarnowskie Góry ul. Opolska 28,
- Zespół Szkół Artystyczno- Projektowych Tarnowskie Góry ul. Legionów 35,
- Zespół Szkół Chemiczno – Medycznych i Ogólnokształcących Tarnowskie Góry ul. Opolska 26,
- Zespół Szkół Budowlano – Architektonicznych Tarnowskie Góry ul. Okrzei 3,
- Centrum Edukacji Ekonomiczno – Handlowej Tarnowskie Góry ul. Sobieskiego 5,
- Wieloprofilowy Zespół Szkół Tarnowskie Góry ul. Sienkiewicza 6,
- Zespół Szkół Gastronomiczno – Hotelarskich Tarnowskie Góry ul. Miarki 17,
- Zespół Szkół Techniczno- Ekonomicznych Radzionków ul. Nałkowskiej 22,
- Zespół Szkół Techniczno Usługowych Tarnowskie Góry ul. Pokoju 14.

W 2020 r. uległy likwidacji 2 obiekty, tj.:

1. Zespół Szkół Mechaniczno – Humanistycznych Radzionków ul. Knosały 113,
2. Przedszkole Niepubliczne „ Bajkowy Zameczek” Radzionków ul. Pl. Jana Pawła II 8.

1. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych.

Szkoły

W 2020 r. ogółem pod nadzorem, na terenie powiatu tarnogórskiego, znajdowały się 75 szkoły różnych typów, w tym:

- 40 szkół podstawowych,
- 4 licea ogólnokształcące,
- 4 policealnych,
- 25 zespołów szkół,
- 2 zespoły szkół specjalnych.

W 2020 r. skontrolowano 25 placówek na terenie powiatu tarnogórskiego. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba ta uległa zmniejszeniu.

W roku sprawozdawczym nie wydano nowych decyzji nakazujących, podobnie jak w roku 2019.

Wydano 10 decyzji zmieniających termin wykonania nakazów wydanych w latach wcześniejszych. W porównaniu z rokiem 2019 liczba ta jest niższa.

W roku sprawozdawczym w całości wykonano 2 decyzje wydane w latach wcześniejszych. Liczba ta w porównaniu z 2019 r. uległa zmniejszeniu. Decyzje zostały wykonane w następujących placówkach:

1. Szkoła Podstawowa nr 5 Tarnowskie Góry ul. Leśna 23,
- zapewniono osłony punktów świetlnych w salach dla dzieci,
2. Szkoła Podstawowa nr 1 Radzionków ul. Knosały 16,
- wykonano kapitalny remont zaplecza sanitarnego bloku sportowego.

We wszystkich placówkach szkolnych był odpowiedni dostęp do środków higieny osobistej.

W ramach profilaktyki zdrowotnej i współpracy z pielęgniarkami szkolnymi wykonano pomiary w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wytypowanych placówkach będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

Dokonano pomiarów wagi tornistrów u 371 uczniów, w 25 oddziałach trzech szkół podstawowych. 20,5 % przebadanych uczniów nosiło zbyt ciężki tornister – powyżej 15% masy ciała.

Przedszkola i inne formy

W 2020 r. pod nadzorem PPIS w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego było 65 przedszkoli, w tym 27 na terenie miasta Tarnowskie Góry.

W roku sprawozdawczym nie powstały nowe placówki na terenie powiatu tarnogórskiego, a likwidacji uległa 1 placówka, tj.: Przedszkole Niepubliczne „ Bajkowy Zameczek” w Radzionkowie przy ul. Pl. Jana Pawła II 8.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 14 placówek. Liczba ta w porównaniu z 2019 r., uległa zmniejszeniu.

W 2020r. nie wydano nowych decyzji administracyjnych nakazujących, liczba ta w porównaniu do roku ubiegłego uległa zmniejszeniu.

Dla 1 jednej placówki wydano decyzję prolongującą - zmieniającą termin wykonania nakazów. Liczba prolongat w porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszyła się.

Wykonano w całości 1 decyzję administracyjną wydaną w latach poprzednich podobnie jak w roku ubiegłym. Decyzję w całości wykonało:

1. Przedszkole nr 20 w Tarnowskich Górach ul. Morcinka 9

- - zapewniono prawidłowy stan sanitarno – higieniczny i techniczny pomieszczeń sanitarnych dla dzieci.

Stan bieżącej czystości i porządku w kontrolowanych placówkach był prawidłowy i nie budził zastrzeżeń.

We wszystkich placówkach całkowicie wyłączone z użytkowania zostały piaskownice z uwagi na występujące zagrożenie epidemiczne. Część placówek dla zapewnienia bezpieczeństwa dzieci całkowicie wyłączyła z użytkowania wszystkie urządzenia zabawowe na terenach ogrodów przedszkolnych.

Żłobki i kluby dziecięce

Pod nadzorem PPIS w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego było 13 placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Skontrolowano 4 obiekty. W trakcie przeprowadzanych kontroli nie wydano decyzji administracyjnych nakazujących.

W porównaniu z rokiem ubiegłym sytuacja w w/w zakresie utrzymuje się na stałym poziomie. W 2020 r. nie utworzono nowych placówek na terenie powiatu tarnogórskiego.

Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Wsparcia Dziennego

W 2020r. pod nadzorem były 3 świetlice środowiskowe, 2 warsztaty terapii zajęciowej oraz 1 ośrodek rehabilitacyjno- edukacyjno – wychowawczy.

W roku sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli w w/w placówkach.

2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia

Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

W zakresie badań problemowych w 2020 r. dokonano pomiarów mebli przedszkolnych i szkolnych w wytypowanych placówkach.

W roku sprawozdawczym skontrolowano w tym zakresie 3 oddziały w 1 szkole podstawowej w zespole szkolno-przedszkolnym, zmierzono 41 dzieci - nie stwierdzono nieprawidłowości,

W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym liczba placówek objętych oceną w w/w zakresie zmniejszyła się.

Placówki są sukcesywnie doposażane w nowe meble o zróżnicowanych wysokościach dostosowane do zasad ergonomii, posiadające stosowne atesty i certyfikaty.

Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych w 2020 r., w 9 szkołach dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że w placówkach rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny - wymogów § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r., poz. 1604), uwzględniając potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia. Sytuacja w porównaniu z rokiem ubiegłym jest porównywalna, stabilna.

Ocena warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

W roku sprawozdawczym nie wydano żadnej nowej decyzji administracyjnej dotyczącej stanu sanitarno-higienicznego i technicznego pomieszczeń bloków sportowych.

W 2021r. prolongowano 2 decyzje administracyjne wydane w latach wcześniejszych, dot.:

- Szkoła Podstawowa nr 3, im. ks. Franciszka Blachnickiego, ul. Wyspiańskiego 1 w Tarnowskich Górach, dot. odmalowania ścian i sufitu w dużej sali gimnastycznej,
- Szkoła Podstawowa nr 10 ul. Kochanowskiego 15 w Tarnowskich Górach, dot. zapewnienia równej, bezpiecznej nawierzchni drogi dojścia do boiska szkolnego z bocznego wyjścia ewakuacyjnego przy basenie kąpielowym.

W porównaniu z rokiem 2019 liczba decyzji zmieniających termin wykonania decyzji uległa zmniejszeniu. W roku sprawozdawczym nie wyegzekwowano w całości żadnej decyzji nakazującej wydanej w latach wcześniejszych na pomieszczenia bloków sportowych.

Ogólny stan techniczny sprzętu sportowego na terenie bloków sportowych jest dobry. Odnotowuje się, że młodzież korzysta z natrysków sporadycznie.

Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych

W czasie przeprowadzanych kontroli we wszystkich szkołach dokonywana jest ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

Pracownie komputerowe są prawidłowo wyposażone oraz sukcesywnie doposażane w nowy sprzęt multimedialny. W oknach zainstalowane są osłony ochraniające przed nadmiernym nasłonecznieniem.

Stan sanitarno-higieniczny bez zastrzeżeń zarówno w 2019r., jak i w 2020r.

Na żadną placówkę nie wydano nowych decyzji w w/w zakresie.

Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych)

W czasie przeprowadzanych kontroli dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne.

Zarówno w 2019, jak i w 2020 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w kontrolowanych placówkach posiadających pracownie chemiczne. W pracowniach chemicznych lub na ich zapleczech, gdzie stosowane są w czasie zajęć substancje niebezpieczne zapewniony jest dopływ wody bieżącej zimnej. W pracowniach znajdują się aktualne spisy wykorzystywanych w czasie zajęć z chemii niebezpiecznych substancji chemicznych. Nauczyciele z chemii posiadają aktualne karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, które udostępniane są w czasie kontroli. Niebezpieczne substancje chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach w pojemnikach prawidłowo oznakowanych.

Wszystkie pracownie posiadają apteczki pierwszej pomocy. Nauczyciele posiadają zaświadczenia, w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Część szkół z uwagi na brak odpowiednich warunków technicznych nie posiada pracowni chemicznych, ani nie stosuje substancji niebezpiecznych podczas prowadzonych zajęć lekcyjnych. W szkołach tych zajęcia z chemii są realizowane wyłącznie w formie teoretycznej lub pokazu.

3. Profilaktyczna opieka zdrowotna

Podczas oceny spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w szkołach dokonywane są oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W roku sprawozdawczym nie wydano nowych decyzji w w/w zakresie. We wszystkich placówkach stan sanitarno-higieniczny i techniczny skontrolowanych pomieszczeń wraz z wyposażeniem nie budził zastrzeżeń. Zdecydowana większość gabinetów posiada nowe wyposażenie zgodnie z obowiązującymi wymogami. Wszystkie gabinety posiadają umywalki z dopływem wody bieżącej ciepłej i zimnej.

Przy umywalkach znajdują się dozowniki ze środkiem myjącym oraz ze środkiem dezynfekcyjnym do rąk. Dodatkowo gabinety wyposażone są w środki do dezynfekcji powierzchni.

Wszystkie gabinety wyposażone są w środek do dezynfekcji pomieszczenia wraz z wyposażeniem.

4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2020 r. w ramach akcji „Zima w mieście” w bazie Ministerstwa Edukacji Narodowej zgłoszono 36 turnusów wypoczynku w formie półkolonii. Skontrolowano 7 z nich w trakcie trwania wypoczynku w miejscu zamieszkania. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Ogółem w placówkach skontrolowanych wypoczywało 361 dzieci i młodzieży. W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym zwiększyła się liczba skontrolowanych turnusów oraz liczba uczestników wypoczynku. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego i technicznego w placówkach wypoczynku zimowego.

W ramach Akcji „Lato 2020” zgłoszonych zostało 59 turnusów letniego wypoczynku w formie półkolonii w miejscu zamieszkania oraz 17 w formie wyjazdowej w placówkach sezonowych i w obiektach całorocznych usług hotelarskich. W czasie trwania turnusów skontrolowano 17 placówek. Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 491 dzieci i młodzieży. W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym zmniejszyła się liczba skontrolowanych turnusów, natomiast wzrosła liczba uczestników wypoczynku. W placówkach wypoczynku stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń był dobry, wyposażenie prawidłowe, dostęp do ciepłej wody zapewniony wraz z odpowiednią ilością środków do utrzymania higieny osobistej uczestników wypoczynku.

5. Interwencje

W 2020 r. zgłoszono 3 interwencje w następujących placówkach:

1. Miejskie Przedszkole nr 20 w Tarnowskich Górach ul. Morcinka 7, dotycząca nieprzestrzegania procedur przeciwepidemicznych – kontrola placówki – interwencja bezzasadna.

2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Krupskim Młynie ul. Krasickiego 4, dotycząca pracy podczas kwarantanny – rozmowa telefoniczna- interwencja bezzasadna.

3. Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach- interwencja przekazana według kompetencji do WSSE w Katowicach.

W porównaniu z rokiem 2019 liczba interwencji pozostała na takim samym poziomie.

Wnioski:

W porównaniu z rokiem ubiegłym stwierdzono:

- ilość prolongowanych decyzji administracyjnych wydanych w latach wcześniejszych zmniejszyła się. W 2019 r. wynosiła - 14, natomiast w roku sprawozdawczym - 10,
- nie wydano nowych decyzji administracyjnych nakazujących w roku bieżącym, natomiast w roku 2019 wydano 1 decyzję,
- zmniejszyła się liczba decyzji nakazujących wykonanych w całości.

W 2019 r. wykonano ich 6, natomiast w roku 2020 w całości zrealizowano 3 decyzje.

Nadal stwierdza się konieczność terminowego realizowania nakazów decyzji administracyjnych PPIS w Bytomiu i większego zaangażowania gminy w zabezpieczenie odpowiedniej ilości środków finansowych z przeznaczeniem na prace remontowe, których dyrektorzy placówek nie są w stanie zrealizować we własnym zakresie. Wielokrotne prolongowanie nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych powoduje pogorszenie się warunków sanitarno-technicznych i niewłaściwe utrzymanie warunków higieniczno-zdrowotnych.

Wszystkie skontrolowane placówki funkcjonowały zgodnie z wytycznymi GIS, MEN i MZ obowiązującymi podczas epidemii. Opracowane i wdrożone zostały wewnętrzne procedury zapobiegające rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2.

Kontrole przeprowadzane były z zachowaniem reżimu sanitarnego.

W nadzorowanych placówkach podjęto działania w ramach promocji zdrowia, które dotyczyły:

- wystąpienie do dyrektorów niepublicznych i publicznych szkół podstawowych i przedszkoli w zakresie profilaktyki grypy wraz z dystrybucją plakatów i ulotek dotyczących choroby,

- wystąpienie do organów prowadzących placówki oświatowe w zakresie:

- * wytycznych przeciwepidemicznych,
- * badań wody przed wznowieniem działalności placówek w czasie epidemii,
- * czyszczenia i dezynfekcji wykładzin dywanowych w czasie epidemii,
- * dotyczące przygotowania szkół do nowego roku szkolnego 2020/2021,
- * mycia o dezynfekcji instalacji wentylacyjnej i klimatyzacyjnej, w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2.

W roku sprawozdawczym na 50 placówek oświatowych wydano opinie sanitarne w zakresie nauczania hybrydowego lub zawieszenia zajęć stacjonarnych. Opinie wydawane były na wniosek strony, w związku wystąpieniem ognisk zakażeń SARS-CoV-2 u pracowników jak i uczniów danej placówki z terenu powiatu tarnogórskiego.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy

Jednym z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ocena i kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy, w celu zapobiegania powstawania chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Na terenie powiatu tarnogórskiego nadzorem objętych jest 321 obiektów o różnej formie prawnej, prowadzące działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W kontrolowanych zakładach prowadzony był nadzór nad warunkami higieny pracy.

Tematyka przeprowadzonych kontroli sanitarnych:

- ocena przestrzegania zasad, przepisów higieny pracy i warunków środowiska pracy oraz przestrzegania zakazu palenia wyrobów tytoniowych,
- ocena realizacji wymogów w zakresie prekursorów narkotykowych kategorii 2 i 3 oraz substancji i mieszanin chemicznych,
- ocena warunków higieny pracy oraz wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych,
- ocena stanu higieniczno-sanitarnego w związku ze zgłaszanymi interwencjami pracowników,
- ocena przestrzegania przepisów w zakresie kart charakterystyki i oznakowania wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin chemicznych,
- ocena warunków pracy pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych i chemicznych,
- ocena realizacji wymogów w zakresie substancji, mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- ocena realizacji wymogów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w związku z występowaniem przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy,
- ocena przestrzegania obostrzeń związanych z Covid-19.

W roku 2020 w ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie powiatu tarnogórskiego skontrolowanych zostało 59 obiektów, w których przeprowadzono 78 kontroli. W zakładach podczas kontroli stwierdzano nieprawidłowości, które dotyczyły zagadnień

w zakresie:

Badań i pomiarów środowiska pracy:

- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia;
- brak rejestrów i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia oraz bieżącego uzupełniania tych kart badań;
- nie poinformowano pracowników o aktualnych wynikach badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących na stanowiskach pracy;
- brak informacji na stanowiskach pracy dot. aktualnych wynikach badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy;
- przekroczeń NDS i N czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy powyżej dopuszczalnych norm;
- brak sporządzonego programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia.

Złego stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń:

- brudne, zniszczone, z ubytkami tynku ściany i sufity w pomieszczeniach pracy i w pomieszczeniach higienicznosanitarnych;
- ubytki w posadzce betonowej pomieszczeń pracy oraz zniszczona podłoga w pomieszczeniach higienicznosanitarnych;
- zniszczone drzwi w pomieszczeniach higienicznosanitarnych,
- uszkodzona armatura prysznicowa, ustępowa, umywalkowa,
- brak lub nieskuteczna wentylacja w pomieszczeniach higienicznosanitarnych,
- brak szafek indywidualnych do przechowywania posiłków własnych przez pracowników.

Uchybień w zakresie substancji i mieszanin chemicznych:

- brak aktualnych spisów stosowanych substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie oraz kart charakterystyki;

- w ocenie ryzyka zawodowego nie ujęto informacji dotyczących czynników chemicznych na stanowiskach pracy;
- pracownicy nie zapoznali się z informacjami zawartymi w kartach charakterystyki;
- nie opracowano i nie wdrożono do stałego stosowania instrukcji w zakresie bhp podczas prac z użyciem substancji i mieszanin chemicznych z uwzględnieniem informacji zawartych w kartach charakterystyki;
- karty charakterystyki i oznakowanie opakowania wprowadzanych do obrotu mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenia nie są sporządzone w języku polskim;
- nie poinformowano Inspektora do spraw Substancji Chemicznych o wprowadzaniu do obrotu mieszanin stwarzających zagrożenie, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 16 decyzji administracyjnych nakazujących.

W nadzorowanych zakładach występowały czynniki szkodliwe dla zdrowia takie jak: pyły, hałas, drgania mechaniczne oraz substancje chemiczne. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości wykonywania badań i pomiarów oraz nie uzupełniają na bieżąco rejestru i kart czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy.

W 2020 r. w 3 zakładach pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Ponadto na terenie powiatu tarnogórskiego znajdują się zakłady, w których od lat utrzymują się przekroczenia NDS i N na stałym poziomie mimo podjętych działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na te czynniki.

Zakładami, w których utrzymują się przekroczenia NDS i N są:

- Huta Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A. w Miasteczku Śląskim - substancje chemiczne: kadm i ołów,
- „GEKOPLAST” S.A. Krupski Młyn, ul. Krasickiego 13 – hałas.

Zakłady realizując program działań organizacyjno-technicznych wprowadzały i nadal wprowadzają nowe rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu zapobieganie powstawania chorób zawodowych. Pracodawcy dostarczali na bieżąco pracownikom środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed działaniem niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia czynników występujących w środowisku pracy.

Ponadto przeprowadzono 1 kontrolę u dystrybutora w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i detergentów. W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, iż znajdujące się w obrocie mieszaniny chemiczne znajdują się w oryginalnych, jednostkowych, szczelnych opakowaniach, odpowiednio opisanych i oznakowanych w języku polskim, w zależności od klasyfikacji opakowania wyposażone są w zamknięcia utrudniające otwarcie przez dzieci oraz wyczuwalne dotykiem ostrzeżenie o niebezpieczeństwie. Informacje zawarte na oznakowaniu opakowań były spójne z treścią zawartą w sekcji 2 kart charakterystyk.

Na terenie powiatu tarnogórskiego znajdują się 2 podmioty: ZPUH „Centrochem” Kotula Sp. J. ul. Zagórska 159 oraz Przedsiębiorstwo Obrotu Produktami Chemii i Metalurgii "PROMECH" Stanisław Fik, Tarnowskie Góry, ul. Zagórska 167 zajmujący się dystrybucją prekursorów narkotykowych kat.3. Przedsiębiorcy posiadają karty charakterystyki wprowadzanych do obrotu substancji sporządzone zgodnie z aktualnym stanem prawnym. Do każdej karty charakterystyki dołączone są scenariusze narażenia, sporządzone są raporty bezpieczeństwa.

W ramach współpracy z Urzędem Celnym – Port Lotniczy Katowice Pyrzowice w roku bieżącym wydano 1 opinię dotyczącą spełnienia przez produkty wymagań bezpieczeństwa w zakresie przepisów prawnych dotyczących wprowadzania do obrotu produktów.

Na terenie powiatu tarnogórskiego prowadzi działalność 33 zakłady, w których występuje narażenie na substancje, mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Na stanowiskach pracy w zewidencjonowanych zakładach występuje narażenie na: azbest, benzen, benzyny, niskowrząca frakcja benzynowa, benzo(a)piren, benzydynę, bromian potasu, związki chromu VI – tritlenek chromu, kwas chromowy, amonu dichromian, sodu dichromian dihydrat, chromian potasu, dichromian potasu, wodzian hydrazyny, kobaltu chlorek 6 hydrat, ciecz chromowa, tlenki niklu, arsenu III tlenek (arszenik), fenoloftaleina, tlenki arsenu, kwas arsenowy V i jego sole (arsenin sodu, siarczan arsenu), kobaltu II siarczan 7 hydrat, tlenek kadmu, siarczan VI kadmu II, tlenek etylenu, smoły węglowe, paki węglowe, sadze węglowe, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, 0-toluidyna, chloroform, bromian potasu, kobaltu chlorek, promieniowanie jonizujące; prace związane z narażeniem na pył drewna twardego (dąb i buk); procesy technologiczne związane z narażeniem na działanie wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych.

2. Nadzór nad środkami zastępczymi.

W 2020 r. na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono liczne wizytacje w związku z prowadzonym monitoringiem w zakresie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych w punkcie handlowym „Przesyłki” ul. Miarki 1 w Tarnowskich Górach prowadzonym przez spółkę Cs Capital Group Sp. z o.o. z Warszawy w latach ubiegłych. W trakcie wizytacji stwierdzono, że obiekt jest nieczysty.

3. Choroby zawodowe

W roku 2020 roku PPIS w Bytomiu wydał 15 decyzji w sprawie chorób zawodowych, w tym 2 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej, 13 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. W roku bieżącym wydano decyzje stwierdzające – pylica płuc (poz. 3 - 1 przypadek), oraz zespół wibracyjny (poz. 22 – 1 przypadek). W/w choroby były spowodowane pracą w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami: pyłami węgla kamiennego oraz drganiami mechanicznymi.

Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2019 i 2020

Numer choroby zawodowej i nazwa	2019 r.	2020 r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków
poz.3 - pylice płuc	1	1
poz. 19 - przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	1	0
poz. 22 – zespół wibracyjny	0	1
Razem	2	2

Z powyższej tabeli wynika, że na terenie miasta Tarnowskie Góry i powiatu tarnogórskiego ilość stwierdzonych chorób zawodowych w 2020 roku jest taka sama w roku 2019. W roku 2020 roku wystąpiła taka sama ilość przypadków pylic płuc (poz. 3), co w 2019 roku. Pojawił się przypadek choroby zawodowej, której nie notowano w 2019 r., tj. zespół wibracyjny (poz. 22 – 1 przypadek). Nie stwierdzono natomiast choroby zawodowej odnotowanej w 2019 r., tj.: przewlekła choroba układu ruchu wywołana sposobem wykonywania pracy (poz. 19).

4. Działalność interwencyjna

W 2020 r. wpłynęły 16 wniosków o podjęcie interwencji, które zostały rozpatrzone, a dotyczyły nieprawidłowych warunków higienicznosanitarnych oraz uciążliwości dla mieszkańców przez zakłady pracy.

W związku ze zgłoszonymi wnioskami o interwencję przeprowadzono 8 kontroli. Przeprowadzone kontrole wykazały, że 1 z wniesionych wniosków był zasadny, w związku z powyższym wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą.

5. Działania w ramach walki z pandemią wirusa Sars-CoV-2

W związku z wprowadzeniem stanu epidemii w Rzeczypospolitej Polskiej, w 2020 r. przeprowadzono 118 wizytacji przeciwepidemicznych, w trakcie których sprawdzano przestrzeganie wymagań przeciwepidemicznych, wydano 22 pouczenia. Część wizytacji przeprowadzono w ramach współpracy z służbami Policji. W ramach promocji zdrowia w wizytowanych miejscach pozostawiano 70 ulotek pt. „Koronawirus Przestrzegaj Podstawowych Zasad Bezpieczeństwa i Higieny”. Przeprowadzono 36 kontroli sanitarnych, podczas których sprawdzano przestrzeganie obostrzeń związanych z Covid-19 w środowisku pracy. Informowano pracodawców o obowiązku zapewnienia pracownikom środków do dezynfekcji rąk lub rękawiczek jednorazowych, wprowadzenia odległości między stanowiskami pracy wynoszącą co najmniej 1,5 m, chyba że było to niemożliwe ze względu na charakter wykonywanej działalności, obowiązku zakrywania ust i nosa przez pracowników za pomocą odzieży lub jej części, maski, maseczki, przyłbicy albo kasku ochronnego w trakcie obsługi interesantów.

Ponadto, w związku z dużą ilością liczby przypadków zakażeń wirusem SARS-CoV-2, działania Sekcji zostały skierowane na przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych dotyczących chorób zakaźnych Covid-19.

Wnioski:

1. W toku kontroli zauważa się, iż pracodawcy przywiązują wagę do obowiązków przeprowadzania pomiarów środowiskowych na stanowiskach pracy i zapoznają pracowników z wynikami przeprowadzanych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, jednakże zapominają o częstotliwości dokonywania pomiarów.
2. Podobnie jak w latach ubiegłych są uwagi do opracowanych ocen ryzyka zawodowego. W tych ocenach pracodawcy nie uwzględniają narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne, rakotwórcze lub mutagenne oraz substancje i mieszaniny chemiczne, które znajdują się na stanowiskach pracy. Pracodawcy opracowują oceny narażenia, ale w dalszym ciągu nie uwzględniają narażenia pracowników na poszczególne czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy.
3. Liczba zakładów w których występują przekroczenia NDS i N czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy wzrosła w stosunku do lat ubiegłych.

4. Analizując karty stwierdzeń chorób zawodowych można uznać, że liczba stwierdzonych chorób zawodowych nie uległa zmianie.
5. W ramach prowadzonego nadzoru podejmowane były działania profilaktyczne w zakresie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Realizowano tu jedno z ważnych, ustawowych zadań jakim jest nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy oraz kontrola i przestrzeganie przepisów dotyczących warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobieganie powstawania chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy. W ramach prowadzonego nadzoru współuczestniczono w rozpowszechnianiu informacji nt. bezpiecznych warunków pracy prowadzonych przez Krajowy Punkt Centralny (CIOP-PIB) w ramach kampanii Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy.
6. W ramach nadzoru nad przestrzeganiem zapisów ustawy z dn. 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (jedn. tekst: Dz. U. z 2019 r. poz. 2182 ze zm.) stwierdzono, iż w kontrolowanych zakładach przestrzegany jest całkowity zakaz palenia – w widocznym miejscach wywieszane są odpowiednie oznaczenie słowne i graficzne informujące o zakazie palenia wyrobów tytoniowych oraz papierosów elektronicznych.
7. W ramach nadzoru na środkami zastępczymi w roku sprawozdawczym można stwierdzić, że wszystkie obiekty z terenu powiatu tarnogórskiego zajmujące się wprowadzaniem do obrotu tzw. „dopalaczy” uległy likwidacji.
8. Pracodawcy, u których przeprowadzono kontrole sanitarne i wizytacje związane ze sprawdzeniem przestrzegania obostrzeń związanych z Covid-19 w środowisku pracy, w większości stosowali się do obostrzeń zawartych w przepisach oraz wytycznych GIS.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowano na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w obiektach, a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie. Opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów, jak np.: obiekty żywienia-żywnościowe, obiekty usługowo-handlowe, obiekty przemysłowe, obiekty wychowania i nauczania (szkoły, przedszkola, itp.), obiekty ochrony zdrowia (przychodnie, pomieszczenia indywidualnej i grupowej praktyki lekarskiej itp.), zakłady kosmetyczno-fryzjerskie i odnowy biologicznej, inwestycje drogowe, inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową, inwestycje związane z gospodarką odpadami i inne.

Stanowiska Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu.

Teren obszaru działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu obejmuje miasta: Bytom, Piekary Śląskie oraz powiat tarnogórski, w skład którego wchodzi miasta: Tarnowskie Góry, Miasteczko Śląskie, Kalety, Radzionków oraz gminy: Zbrosławice, Tworóg, Krupski Młyn, Świerklaniec i Ożarówice, co stanowi obszar o powierzchni ok. 752 km².

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowisk w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

- projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz odstępień od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego,
- oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
- dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych,
- obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

Ad. 1 W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wydano:

14 opinii uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w tym: 1 dot. studium oraz 13 dot. planów, 12 opinii w sprawie zaopiniowania projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w tym: 1 dot. studium oraz 11 dot. planów.

Dla powiatu tarnogórskiego zaopiniowano:

- na etapie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko:
- projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrosławice,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przy ul. Długiej w dzielnicy Repty Śląskie w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego na północ od Huty Cynku „Miasteczko Śląskie”,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Brynickiej w Miasteczku Śląskim,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu wokół cmentarza w Tworogu,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego wokół cmentarza w Boruszowicach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Ptakowice,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Wieszowa,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrosławice dla obszaru sołectwa Zbrosławice,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w dzielnicach Śródmieście – Centrum, Osada Jana i Stare Tarnowice w Tarnowskich Górach w rejonie ulic: Słoneczników, K. Miarki, Górnicy, Bałtyckiej, J. Hallera, J. Korczaka, Strzelców Bytomskich i Opolskiej,

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów kolejowych w dzielnicach Śródmieście – Centrum, Sowice i Lasowice w Tarnowskich Górach oraz niektórych terenów przyległych,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu przy ulicy Górnej w Tworogu,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu sołectwa Wojska,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu sołectwa Mikołeska.
- na etapie zaopiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:
  - projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miasteczko Śląskie,
  - projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dzielnic południowych miasta Tarnowskie Góry: Bobrowniki Zachód, Repty Śląskie, Stare Tarnowice i osiedle „Przyjaźń”,
  - projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla sołectwa Tapkowice,
  - projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w dzielnicach Rybna i Strzybnica w Tarnowskich Górach przy ulicach: Powstańców Warszawskich, Raławickiej, Sorychty, 11 – go Listopada, Pustki – Leśnictwo, Zagórskiej, Polarnej, J. Tuwima, A. Zawiszy i Starohutniczej,
  - projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego na północ od Huty Cynku „Miasteczko Śląskie”,
  - projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Krupski Młyn,
  - projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Brynickiej w Miasteczku Śląskim,
  - projekt zmiany fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Ożarowice,
  - projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Radzionków (dwukrotnie),
  - projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Celiny,
  - projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Pyrzowice.

Ad. 2. W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzgadniano warunki zabudowy i zagospodarowania terenu. Uzgodniono 1 wniosek dotyczący tego zagadnienia tj. budowa kompleksu 15 domów mieszkalnych jednorodzinnych w zabudowie wolnostojącej wraz ze zbiornikami bezodpływowymi i studniami na wodę, które wystosował Wójt Gminy Świerklaniec.

Ad. 3 W ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano: 11 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, 1 opinię sanitarną przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców, funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu, gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi, właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie stosownych urządzeń i rozwiązań technicznych. Grupę zaopiniowanych przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły: inwestycje drogowe i obiekt przemysłowy – po ok. 25 %, inwestycje związane z gospodarką odpadami i inwestycje związane z wytwarzaniem ciepła i energetyką oraz inne – po ok. 17 %.

Ad. 4 W roku 2020 uzgodniona została pozytywnie 1 dokumentacja projektowa, natomiast w 2019 roku liczba ta wynosiła 5. Przedłożony wniosek w sprawie uzgodnienia projektu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczył obiektu ochrony zdrowia.

Ad. 5 W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 57 stanowisk odnośnie zgłoszeń zakończenia budowy oraz wniosków o dopuszczenie do użytkowania w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych obiektów (w tym 57 opinii sanitarnych dopuszczających do użytkowania obiekt budowlany), natomiast w 2019 r. liczba ta wynosiła 56 opinii sanitarnych oraz 1 pismo o odstąpieniu od wydania pozytywnej opinii.

Ze wszystkich wpływających wniosków ok. 61 % dotyczyło obiektów, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie, pozostałe odnosiły się do zmiany sposobu użytkowania obiektów, rozszerzenia działalności lub zmiany technologii.

Wśród obiektów zgłaszanych do użytkowania największą grupę stanowiły: obiekty handlowo-usługowe – ok. 2 %, obiekty wychowania i nauczania – ok. 7 %, obiekty żywieniowo-żywnościowe – ok. 26 %, obiekty przemysłowe – ok. 6 %, obiekty ochrony zdrowia – ok. 18 %, zakłady fryzjersko-kosmetyczne i odnowy biologicznej – ok. 35 %, inne – ok. 6 %.

W 2020 roku pracownicy Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzili 54 kontrole inwestycji zlokalizowanych na terenie powiatu tarnogórskiego, w 2019 roku było to 57 kontroli.

Do Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w 2020 roku nie wpłynęły żadne skargi mieszkańców powiatu tarnogórskiego.

Porównując rok 2020 i 2019 w ilości wszystkich załatwianych spraw obserwujemy spadek wydanych stanowisk o ok. 18 %.

IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

Działania edukacyjne, w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowane w 2020 roku przez Państwową Inspekcję Sanitarną wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz założeń Narodowego Programu Zdrowia, Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce, Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV opracowanym na lata 2017-2021. Polegały one na inicjowaniu, prowadzeniu i koordynowaniu

działalności oświatowo-zdrowotnej, w celu kształtowania postaw i zachowań sprzyjających zachowaniu zdrowia.

Epidemia SARS-CoV-2 została ogłoszona w Polsce w marcu 2020 r. W sytuacji zagrożenia nie zawsze była możliwa realizacja zaplanowanych działań. Zakazy i nakazy oraz obostrzenia w dużej części wpłynęły na realizację zamierzeń i planów w 2020 r. Zgodnie z definicją oświaty zdrowotnej rozumianej jako medycyna zdrowego człowieka, działania ukierunkowane były głównie na środowiska ludzi zdrowych, zwłaszcza: dzieci i młodzieży, rodziców, opiekunów, nauczycieli i wychowawców oraz fachowy personel zakładów opieki zdrowotnej.

Przed pandemią udało się zorganizować i przeprowadzić:

- 5 wizytacji w ramach realizacji programów,
- 53 narady,
- 3 akcje profilaktyczne w tym dwie w związku z działaniami dot. obostrzeń koronawirusa,
- 2 warsztaty nt. substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy. W placówkach oświatowo-wychowawczych dla młodzieży, w ramach kampanii „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu” i programu pt. „Smak życia, debata o dopalaczach”, „Dopalacze - wypalacze, nowe narkotyki”, „Ars, czyli jak dbać o miłość”.

W roku szkolnym 2019/2020 oraz 2020/2021 Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE w Bytomiu pomimo trudnej sytuacji w związku z wystąpieniem pandemii udało się zrealizować następujące krajowe interwencje programowe:

PROGRAMY KRAJOWE

„Trzymaj Formę!”

Program edukacyjny skierowany jest głównie do uczniów szkół podstawowych klas V-VIII.

Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie.

W roku szkolnym 2019/2020 chęć realizacji programu zadeklarowało 26 szkół. Do programu w 2020/2021 zgłosiło się tylko 6 szkół. Zmniejszająca się liczba materiałów w formie papierowej. Elektroniczne logowania do programu, sprawozdania w formie elektronicznej, lekcje online w dużym stopniu zniechęcają koordynatorów szkolnych do jego realizacji.

Formy realizacji:

- Dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne do szkół.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w szkołach.
- Przeprowadzono wizytację działań programowych.
- Przedstawiono ofertę programową szkołom i zaproszono je do realizacji w kolejnej edycji programu.
- Sporządzono zapotrzebowanie na materiały.

Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.

Cel programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS. W związku z epidemią i obostrzeniami sanitarnymi w większości 2020 r. działania zostały zawieszane.

Grupa docelowa społeczność lokalna.

Formy realizacji:

- Przeprowadzono jedną naradę w wybranej placówce opieki zdrowotnej, w związku z realizacją Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV oraz dostarczono materiały oświatowo-edukacyjne dot. profilaktyki HIV/AIDS.

- Opracowano Harmonogram zgodnie z wytycznymi Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS na 2021 r.
- Zamieszczono informacje nt. Światowego Dnia ADIS na stronie internetowej, Facebook i Twitter PSSE Bytom.

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Program jest w Bazie Programów Rekomendowanych, który rekomendowany jest przez Śląskiego Kuratora Oświaty.

Celem programu jest edukacja w zakresie profilaktyki uzależnień.

W roku szkolnym 2019/2020 program był realizowany w 21 szkołach ponadpodstawowych. W związku z pandemią i nauką online sprawozdanie z realizacji programu przesłano tylko z 10 szkół ponadpodstawowych. W związku z epidemią do końca roku 2020 nie wdrożono nowej edycji programu.

Formy realizacji:

- Przeprowadzono narady w szkołach, w których realizowany jest program. Przypomniano cele i założenia programu.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2020 r.
- Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów szkolnych za realizację programu w roku 2019/2020.

Wnioski: W większości szkolni koordynatorzy ocenili program jako potrzebny, lecz długi i trudny do realizacji. Wg koordynatorów brak jest wystarczającej ilości i różnorodności materiałów informacyjno-edukacyjnych. W celu wzbogacenia i zachęcenia do realizacji programu pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej przeprowadzali w zainteresowanych szkołach warsztaty połączone z testami w alkogoglach i narkogoglach oraz pomiarami stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu. W czasie epidemii warsztaty zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Zdrowia i GIS zostały wstrzymane.

Program Edukacyjny „Bieg po zdrowie”

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej opracowany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym we współpracy z ekspertami. Skierowany jest do uczniów IV klasy szkół podstawowych.

Cele programu:

- Opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży.
- Pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego.
- Zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

W roku szkolnym 2019/2020 chęć realizacji programu zadeklarowało 14 szkół. W związku z epidemią do końca roku 2020 nie wdrożono nowej edycji programu.

Formy realizacji:

- Przygotowano i przeprowadzono szkolenie dla szkolnych koordynatorów programu przystępujących do jego realizacji po raz pierwszy.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu .
- Przygotowano podziękowania dla koordynatorów którzy przysłali sprawozdania za realizację programu.

Wniosek. W roku szkolnym 2019/2020 nie było żadnych materiałów w formie papierowej dla szkół kontynuujących. Materiały tylko w formie elektronicznej dostępne na stronie GIS.

Od października do końca roku odbywały się lekcje online i był utrudniony kontakt z koordynatorami szkolnymi klas IV. Sprawozdanie z realizacji przesłało tylko 9 koordynatorów szkolnych.

Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej pt. „Czyste Powietrze wokół nas”.

Program skierowany do dzieci 5 i 6 latnie uczęszczające do przedszkoli, ich rodziców i opiekunów, personelu pedagogicznego.

Celem programu jest

- Zwiększenie umiejętności dzieci, w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.
- Wzrost kompetencji rodziców, w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.

W roku 2019/2020 program był realizowany w 31 przedszkolach. W roku szkolnym 2020/2021 ma zamiar zrealizować go 29 placówek.

Formy realizacji:

- Przeprowadzono dystrybucje materiałów informacyjno-edukacyjnych w placówkach, w których realizowany jest program.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych, w placówkach przedszkolnych.
- Przeprowadzono wizytację działań programowych w wybranym przedszkolu.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu.
- Przygotowano podziękowania dla koordynatorów za realizację programu.
- Przygotowano i dostarczono podziękowania dla koordynatorów za realizację programu, za rok 2019/2020.
- Przygotowano i przesłano pismo w celu pozyskania kredek

Wnioski: Program był zawsze dobrze oceniony przez przedszkolnych koordynatorów, chętnie realizowany. W roku 2019/2020 do realizacji programu były głównie materiały elektroniczne. Brak jakichkolwiek materiałów edukacyjnych w formie papierowej. Koszty wydruku kolorowanek lub obrazków do kolorowania niejednokrotnie ponosili koordynatorzy co zniechęca do jego realizacji.

Skąd się biorą produkty ekologiczne - edycja pilotażowa 2019/2020.

Program skierowany do dzieci 5 i 6 latnie uczęszczające do przedszkoli, ich rodziców opiekunów. Do programu zaproszono 2 wybrane przedszkola powiatu tarnogórskiego, które chętniej rzetelnie współpracują z PSSE Bytom. W roku 2020/2021 zaproszono do realizacji programu kolejne dwa przedszkola.

Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Główne założenie programu:

- zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne,
- kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno-zdrowotnych.

Formy realizacji:

- Przygotowano i przeprowadzono szkolenie połączone z dystrybucją materiałów dla przedszkolnych koordynatorów programu przystępujących do jego realizacji.
- Przeprowadzono naradę połączoną z dystrybucją materiałów w przedszkolu, które nie uczestniczyło w szkoleniu.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych, w placówkach przedszkolnych.

- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2019/2020 r.
  - Przygotowano i dostarczano podziękowania dla koordynatorów za realizację programu, w roku 2019/2020.
  - Przesłano do WSSE Katowice zapotrzebowanie na materiały do kolejnej edycji .
- Program dobrze oprzyrządowany. Ze względu na ograniczoną ilość materiałów program realizowany był w wybranych 2 przedszkolach., które wyraziły chęć dalszej kontynuacji W roku 2020/2021 do programu włączono dwa nowe przedszkola Każdy przedszkolak otrzymuje książeczkę w wersji papierowej pomocną w jego realizacji.

PROGRAMY WOJEWÓDZKIE

Program „Podstępne WZW”.

Program skierowany jest dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C.

Cele szczegółowe obejmują:

- Przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HBV i HCV.
- Uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie.
- Pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dot. zachowań zdrowotnych własnych i innych ludzi.

W roku szkolnym 2019/2020 program realizowany był w 23 szkołach ponadpodstawowych, W związku z epidemią do końca roku 2020 nie wdrożono nowej edycji programu.

Formy realizacji:

- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania w roku szkolnym 2019/2020r..
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2019/2020 r.

Wniosek: Program oceniono jako potrzebny, chętnie jest realizowany w szkołach.

Program „Znamie! Znam je?”

Program skierowany jest dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań.

Cele szczegółowe

- Zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki nowotworów i ich wczesnego rozpoznawania.
- Kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko rozwoju raka różnych narządów.
- Motywowanie do poddawania się badaniom profilaktycznym oraz zasięgnięcia porady lekarskiej w przypadku zaistnienia objawów mogących wskazywać na obecność nowotworów.
- Zmniejszenie występowania nowotworów i umieralności na tę chorobę.
- Przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym.

W roku szkolnym 2019/2020 program był kontynuowany w 23 szkołach ponadpodstawowych. W związku z pandemią do końca roku 2020 nie wdrożono nowej edycji programu.

Formy realizacji:

- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w placówkach nauczania i wychowania.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2019/2020

Wniosek. Program oceniony jako ciekawy i bardzo potrzebny, chętnie realizowany jest w szkołach.

Program „Wybierz życie- pierwszy krok”.

Celem programu jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę.

Cele szczegółowe:

- Zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu.
- Podniesienie poziomu wiedzy o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna).
- Motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie.
- Przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym.

W roku szkolnym 2020/2021 programu będzie realizować 14 szkół ponadpodstawowych do których dostarczono przed drugą falą pandemii materiały informacyjno-edukacyjne.

Formy realizacji:

- Zaproszono nowe szkoły do realizacji edycji programu.
- Przesłano do WSSE Katowice zapotrzebowanie na materiały.
- Przeprowadzono narady w pełnym reżimie sanitarnym, połączone z dystrybucją materiałów informacyjno - edukacyjnych w 12 szkołach które wyraziły chęć realizacji programu.

Projekt wojewódzki - „Klub zdrowego przedszkolaka”.

Cel programu jest promowanie zdrowego stylu życia, wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców

Cele szczegółowe:

- Zwrócenie szczególnej uwagi na walory odżywcze i zdrowotne owoców i warzyw oraz mleka w diecie dzieci.
- Podkreślenie właściwości zdrowotnych codziennego picia ilości wody.
- Zachęcenie dzieci do codziennej aktywności i zdrowego odżywiania.
- Budowanie i wyrabianie wśród dzieci potrzeby i nawyków dbania o higienę rąk, nauczanie dzieci prawidłowego mycia rąk /profilaktyka chorób zakaźnych/promocja szczepień.
- Zapoznanie dzieci z tematem bezpiecznego korzystania z kąpieli słonecznych.
- Rozróżnianie dymów, ich źródeł oraz właściwości niekorzystnych dla zdrowia.

W roku szkolnym 2019/2020 program realizowało 38 przedszkoli w roku szkolnym 2019/2020 chęć jego realizacji zadeklarowały 29 przedszkoli.

Formy realizacji:

- Przeprowadzono narady połączone z dystrybucją materiałów w placówkach dot. realizacji projektu.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych w przedszkolach.
- Przeprowadzono wizytacje projektu w przedszkolu.
- W przedszkolu Miejskim nr 13 w Tarnowskich Górach przeczytano bajkę pt. „Przygody Dzielnego Niedźwiadka Szczepana” przedszkolakom.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji za rok 2019/2020.
- Przygotowano podziękowania dla koordynatorów za realizację programu którzy przysłali druk sprawozdawczy
- Zaproszono przedszkola, które nie realizowały projektu do kolejnej edycji realizacji projektu.

Wnioski. Działania w ramach projektu zostały zawieszono od 12 marca 2020 r. Przedszkola zostały zamknięte, następnie wprowadzono zajęcia online. Projekt oceniony jako ciekawy i bardzo potrzebny, chętnie realizowany był przez placówki przedszkolne.

Corocznie maleje liczba papierowych materiałów dla dzieci i rodziców. Brak także nowych ciekawych materiałów edukacyjnych. W roku szkolnym 2020/2021 w związku z pandemią projekt został wprowadzony dopiero po feriach zimowych.

Program „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”

Program zalecany przez Śląskiego Kuratora Oświaty, skierowany jest do uczniów szkół podstawowych klas VII-VIII oraz ich rodziców i opiekunów.

Cel główny programu: dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.

W roku szkolnym 2019/2020 chęć udziału w programie zadeklarowało 42 szkół podstawowych. W związku z pandemią w do końca roku 2020 nie wdrożono nowej edycji programu. Zostanie on wprowadzony z opóźnieniem w II semestrze 2020/2021 r.

Formy realizacji:

- Przeprowadzono narady połączone z dystrybucją materiałów w szkołach, w których realizowano program, przypomniano cele i założenia programu.
- Czuwano nad właściwym przebiegiem realizacji działań programowych, w placówkach nauczania i wychowania.
- Przeprowadzono 2 wizytacje programu.
- Sporządzono sprawozdanie z realizacji programu 2019/2020 r.
- Przygotowano podziękowania dla koordynatorów za realizację programu w roku 2019/2020.

Wniosek: Program oceniony jako ciekawy i bardzo potrzebny. Od wprowadzenia lekcji zdalnych utrudniony kontakt z koordynatorami szkolnymi. Aby wzbogacić program i zachęcić do jego realizacji pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom, przeprowadzają w zainteresowanych szkołach warsztaty połączone z testami w alkogoglach i narkogoglach.

W związku z wystąpieniem epidemii SARS-CoV-2, od marca wszystkie działania bezpośrednie z młodzieżą zostały wstrzymane. Dlatego warsztaty przeprowadzono tylko w dwóch placówkach.

Interwencje nieprogramowe

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu - Profilaktyka palenia tytoniu w tym: Światowy Dzień bez tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia.

POZNPT w Polsce - Profilaktyka palenia tytoniu

Działania podjęte w 2020 roku, w ramach realizacji programu skierowane były do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem biernych palaczy w celu zmniejszenia zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu (choroby układu krążenia, oddechowego, nowotwory itp.) w Polsce. Akcje i warsztaty w związku z sytuacją epidemiologiczną kraju realizowane były tylko do marca.

Podjęto następujące działania, w związku z organizacją i obchodami Światowego Dnia bez Tytoniu, Światowego Dnia Rzucania Palenia oraz profilaktyką antytytoniową:

- Przygotowano punkty z materiałami informacyjno-edukacyjnymi nt. palenia tytoniu, podczas akcji profilaktycznych, gdzie były przeprowadzane pomiary stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu. W ciągu roku 2020 podczas przeprowadzonych 1 akcji profilaktyczną podczas której przeprowadzono 5 pomiarów stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu, głównie wśród osób palących, zachęcając ich do zerwania z nałogiem.

- W czasie przeprowadzanych warsztatów nt. substancji psychoaktywnych w szkołach ponadpodstawowych u 45 zainteresowanych osób, podpalających papierosy przeprowadzono pomiary stężenia tlenku węgla w wydychanym powietrzu.
- Koordynowano badania ankietowe przeprowadzone w placówkach nauczania i wychowania, zakładach opieki zdrowotnej, zakładach pracy oraz w zakładach gastronomicznych. Badania ankietowe dotyczyły przestrzegania zakazu palenia tytoniu w nadzorowanych obiektach. Przeprowadzane były przez pracowników nadzoru sanitarnego PSSE w Bytomiu, w ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego.

Projekt KIK/68 „Profilaktyczny Program w Zakresie Przeciwdziałania Uzależnieniu od Alkoholu, Tytoniu i innych Środków Psychoaktywnych w tym kampania społeczna – „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”

Celem kampanii „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu” jest zwiększenie wiedzy na temat skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie ich stosowania. W związku z wystąpieniem epidemii SARS-Cov-2 od marca wszystkie akcje i warsztaty zostały wstrzymane.

Formy realizacji:

- Podejmowano działania mające na celu promocję kampanii, umieszczono na stronach internetowych informacje zawierających treści edukacyjne dot. kampanii.
- Zapewniono odpowiedni dostęp do informacji poprzez organizację akcji profilaktycznej, gdzie zorganizowano i obsługiwano punkty z materiałami informacyjno - edukacyjnymi.
- Przeprowadzono warsztaty nt. substancji psychoaktywnych tylko do 12 marca.
- Przeprowadzono pomiary stężenia tlenku węgla w wydychanym powietrzu, testy w alkogolach i narkogolach u zainteresowanych osób.
- Prowadzono dystrybucję materiałów, organizowano ekspozycje wizualne.

Akcja edukacyjna pt. „Brazowo, ale czy zdrowo”

Cel - kształtowanie postaw i zachowań zdrowotnych ludności, związanych z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych w okresie letnim, zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z nieodpowiedzialnego korzystania z promieniowania ultrafioletowego.

Formy realizacji:

- Przesłano pismo oraz plakat w formie elektronicznej do urzędów Miast i Gmin podległych pod PSSE Bytom, w celu zamieszczenia go na stronach internetowych urzędów.
- Nawiązano współpracę z Górnśląskimi Kolejami Wąskotorowymi w Bytomiu - oplakatowano kolejkę wąskotorową na trasie Bytom - Nakło-Chechło.

Kolejka wąskotorowa kursowała w weekendy dwa razy dziennie. Przez okres lipiec-sierpień podróżowało 9240 osób (wg sprzedaży biletów). Zalew Nakło - Chechło to najczęściej odwiedzany zbiornik wodny w Powiecie Tarnogórskim.

Organizacja Kampanii Społecznej „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”

Cele:

- Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych.
- Wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych.
- Zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym (obowiązkowym i zalecanym).

Formy realizacji:

- Przeprowadzono naradę w wybranym NZOZ, w związku z organizacją kampanii.

- W I kwartale 2020r zorganizowano 3 akcje w których udzielono porad zachęcających do szczepień oraz przeprowadzono dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych.
- Wyeksponowano materiały informacyjno-edukacyjne w PSSE Bytom.
- Zamieszczono i aktualizowano informacje na stronie internetowej PSSE Bytom.
- Opracowano sprawozdania z realizacji zgodnie z wytycznymi raz na kwartał i przekazywano je do WSSE Katowice.

„Bezpieczne ferie 2020” „Bezpieczne wakacje 2020”

Cele kampanii - podnoszeniu świadomości dzieci i młodzieży w zakresie bezpiecznych zachowań podczas wypoczynku zimowego i wakacji.

Formy realizacji:

- Przesłano pismo oraz plakat w formie elektronicznej do urzędów Miast i Gmin podległych pod PSSE Bytom, w celu zamieszczenia go na stronach internetowych urzędów.
- Przekazano plakaty w wersji papierowej „Bezpieczne Ferie 2020” i „Bezpieczne Wakacje 2020” do Urzędu.
- Zamieszczono informacje nt. bezpieczeństwa w czasie ferii i wakacji na stronie internetowej PSSE w Bytomiu.
- Sporządzano sprawozdania z akcji „Bezpieczne Ferie 2020” i „Bezpieczne Wakacje 2020”.

Akcja Dopalacze-wypalacze „groźne narkotyki”

Cel - profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży, podjęcie działań informacyjno-edukacyjnych oraz zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z dopalaczy.

Formy realizacji

- Do marca 2020r. zorganizowano tylko akcje profilaktyczną, podczas której przygotowano punkt informacyjny z materiałami informacyjno-edukacyjnymi.
- Przeprowadzono testy w alko i narkogoglach wśród zainteresowanych osób podczas akcji.
- Dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne wśród zainteresowanych placówek oświatowych.
- Prowadzono 2 razy warsztaty profilaktyczne, w zainteresowanych placówkach oświatowo wychowawczych. (szkoła podstawowa i MOW).
- Zamieszczano aktualne informacje na stronie internetowej PSSE Bytom.
- Opracowano sprawozdania zgodnie z wytycznymi raz na kwartał i przekazywano je do WSSE Katowice.

Wniosek: W roku 2020 w związku z pandemią, obostrzeniami i wytycznymi Ministerstwa Zdrowia i GIS zawieszano przeprowadzania warsztatów w placówkach oświatowych. Zaprzestano organizacji akcji profilaktycznych na których był bezpośredni kontakt z innymi osobami i nie było możliwe zachowanie dystansu społecznego.

Profilaktyka wad postawy ph. „Lekki Tornister”

Cel profilaktyki wad postawy, zwrócenie uwagi nauczycieli, dzieci i rodziców na kwestię ciężkich plecaków uczniów szkół podstawowych.

Grupa docelowa: uczniowie klas I-III szkół podstawowych, nauczyciele, rodzice.

Formy realizacji:

- Dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne do wyznaczonych szkół, gdzie odbywało się ważenie tornistrów.
- Opracowano sprawozdania zgodnie z wytycznymi raz na kwartał i przekazywano je do WSSE Katowice.

Wniosek: Ze względu na ograniczoną liczbę plakatów, dystrybuowano je w szkołach, gdzie odbywały się pomiary – ważenie tornistrów.

Wojewódzka akcja informacyjna - „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny”

Cel przypomnienie społeczeństwu, jak ważne jest przestrzeganie podstawowych zasad higieny i bezpieczeństwa w ograniczaniu rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem SARS-CoV-2.

Grupa docelowa: ogół społeczeństwa

Ramy czasowe: sierpień – grudzień 2020

Koordynator: pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom.

Zasadnicze działania:

- Dystrybucja ulotek pt. „Mandat zaufania” przez pracowników podczas kontroli obiektów z policją lub indywidualnie.
- Organizacja dwóch akcji profilaktycznych: na targowisku w Radzionkowie i Dworcu PKS w Tarnowskich Górach.
- Przesyłano cotygodniowe raporty z dystrybucji ulotek zgodnie z wytycznymi WSSE Katowice.

Profilaktyka zakażeń wirusem SARS-CoV-2 (zapobieganie rozprzestrzenianiu się koronawirusa)

Cel przypomnienie podstawowych zasad zapobiegawczych, które istotnie wpływają na ograniczenie ryzyka zakażeń wśród społeczeństwa

Grupa docelowa: ogół społeczeństwa

Ramy czasowe: marzec 2020

Koordynator :pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom.

Zasadnicze działania:

- Przesłano pisma do Urzędów Miast, Gmin, Centrum Zarządzania Kryzysowego w Tarnowskich Górach , Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach informacji nt. „Koronawirus – zasady postępowania krok po kroku” oraz instrukcji „Jak skutecznie myć ręce”,
- Zamieszczano informację na stronie internetowej PSSE Bytom.

Podsumowanie

Rok 2020 był rokiem szczególnym. Pandemia SARS-CoV-2 dotarła do Polski. W związku z zakazami, nakazami i obostrzeniami zawieszono zajęcia dydaktyczne w placówkach oświatowych, nauka odbywała się tylko online. Działania oświatowo - zdrowotne były podejmowane sporadycznie głównie między kolejno wprowadzonym „lockdownem”, co utrudniało realizację programów i projektów w szkołach.

Ograniczono do minimum kontakty bezpośrednie, zaś pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej uczestniczyli przy organizacji działań epidemiologicznych związanych z zachorowaniami. W marcu 2020 r. pandemia w znacznym stopniu wpłynęła na realizację zaplanowanych działań i przedsięwzięć. Od 12 marca do czerwca zamknięte zostały szkoły, uczelnie i przedszkola. We wrześniu przywrócono zajęcia stacjonarne, lecz od października w szkołach w związku z wzrostem zachorowań, wprowadzono zajęcia tylko online.

Działania i zadania oświatowo – zdrowotne realizowane są głównie poprzez:

- Realizację interwencji programowych i nieprogramowych inicjowanych przez GIS i WSSE Katowice.

- Dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz pomocy edukacyjnej.
- Koordynowanie, a także wspomaganie działań i inicjatyw instytucji, organizacji współpracujących, w ramach realizacji zadań oświatowo – zdrowotnych.
- Inicjowanie i przeprowadzanie akcji oświatowo- zdrowotnych na terenie działania PSSE Bytom.
- Czuwanie nad właściwym obiegiem informacji ważnych dla realizacji zadań.

Wnioski:

Programy, akcje i przedsięwzięcia z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Bytomiu realizowane tylko w pierwszym kwartale 2020r. zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach. Później zostały zawieszona w związku z sytuacją epidemiologiczną kraju.

Zakres działań prozdrowotnych podejmowanych w 2020 roku, ograniczył się do walki z Sars-CoV-2 oraz realizacją wytycznych mających zmniejszyć zagrożenie występujące w środowisku lokalnym.

Po raz kolejny zaobserwowano w działaniach na rzecz umacniania zdrowia niezbędne jest zaangażowanie i współpraca jak największej liczby podmiotów, które odpowiedzialne są za kształtowanie i realizację polityki prozdrowotnej na poziomie lokalnym. Potrzeba jest ciągłej aktywizacji wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. Ważne są rzetelnie opracowane materiały nie tylko w formie elektronicznej ale także w formie papierowej, które informują i uświadamiają ludzi.

X. Działalność laboratoryjna

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń.

Od roku 2004 Oddział Laboratoryjny posiada akredytację PCA na wykonywane badania. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej zakres badań akredytowanych jest uaktualniany lub rozszerzany o nowe lub zmieniające się metodyki badań. Szczególną wagę do aktualizacji zakresu badań akredytowanych przywiązuje się do tych metodyk badawczych, które znajdują się w wymaganym obszarze prawnym.

Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej audytorzy PCA podkreślają duże zaangażowanie i doświadczenie personelu technicznego w dziedzinie wykonywanych badań. W 2020 roku Oddział Laboratoryjny realizował swoje zadania okresowo, ze względu na zaangażowanie pracowników w działalność związaną z COVID – 19. Dodatkowo w związku z wystąpieniem stanu epidemii:

- plany poboru próbek wody i żywności zostały ograniczone, uniemożliwiając tym samym badania w/w sekcjom.
- punkty poboru próbek materiału biologicznego w Bytomiu i Tarnowskich Górach pozostawały czasowo zamknięte.

W 2020 roku:

a) **Sekcja Badań Wody** przeprowadziła mikrobiologiczne, fizykochemiczne i sensoryczne badania:

- wody przeznaczonej do spożycia – zbadano 127 próbek,
- wody z pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe – zbadano 74 próbki,
- wody wodociągowej ciepłej – zbadano 116 próbek.

W zakresie badań mikrobiologicznych oznaczane były: bakterie grupy coli, bakterie *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów, liczba *Pseudomonas aeruginosa*, liczba bakterii z rodzaju *Legionella*, liczba bakterii *Clostridium perfringens* oraz liczba przetrwalników beztlenowców redukujących siarczyny (*clostridia*).

Badania fizyko-chemiczne obejmowały oznaczanie barwy, mętności, przewodnictwa, odczynu, zawartości jonu amonowego, azotynów, azotanów, chlorków, żelaza, manganu, wapnia, magnezu, glinu, twardości ogólnej, utlenialności, zawartości fosforanów.

Badania sensoryczne obejmowały smak i zapach.

b) **Sekcja Badań Żywności** wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne, badania sensoryczne oraz badania w kierunku znakowania środków spożywczych.

Na terenie powiatu tarnogórskiego:

w kierunku mikrobiologicznym – zbadano 72 próbki,

w kierunku fizykochemicznym – zbadano 41 próbek (w tym 16 próbek sanitarnych),

w kierunku sensorycznym – zbadano 16 próbek.

Badania mikrobiologiczne wykonywane w ramach monitoringu obejmowały grupę produktów jaja kurze.

W obszarze badań mikrobiologicznych zakwestionowano 10 pobranych do badań próbek, w tym 5 próbek ciastek za obecność przypuszczalnych *Bacillus cereus* oraz 5 próbek lodów za przekroczoną liczbę bakterii z rodzaju *Enterobacteriaceae*.

Monitoringiem badań fizykochemicznych objęto oznaczanie poziomu azotanów i azotynów w warzywach (3 próbki), w mięsie i produktach mięsnych, rybach i przetworach rybnych (5 próbek) oraz w środkach specjalnego przeznaczenia żywieniowego (z udziałem warzyw) dla niemowląt i małych dzieci (1 próbka).

Kontrolą sanitarną objęto piekarnie, skąd pobrano i zbadano 16 próbek sanitarnych w kierunku zanieczyszczeń biologicznych w ramach corocznej akcji „mklik próchniczek”. Ze względu na obecność szkodników i ich pozostałości zdyskwalifikowano 6 próbek.

W kierunku znakowania objęto monitoringiem 4 próbki środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego.

Badania sensoryczne żywności obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów spożywczych.

c) **Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń** przeprowadziła badania bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych (*Salmonella i Shigella*), badania parazytologiczne, badania skuteczności sterylizacji urządzeń. Ze względu na epidemię COVID – 19 punkt przyjęcia próbek w Tarnowskich Górach był otwarty w 2020 roku tylko w miesiącach: styczeń, luty, marzec i październik. W próbkach przyjętych do badań w w/w punkcie przyjęcia próbek w wykonano:

- 594 badania u 198 osób podejmujących lub wykonujących prace, przy których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby,
- 23 badania u 10 osób, które były narażone na zakażenie poprzez kontakt z osobami chorymi lub zakażonymi,

- 9 badań dla 3 osób, u których mogą rozmnażać się i bytować drobnoustroje chorobotwórcze stanowiące potencjalne źródło zakażenia, a które same mogą pozostawać bez objawów chorobowych,
- 29 badań u 10 osób po przebytych salmonellozach i przeprowadzonym leczeniu,
- 5 badań dla 5 osób w kierunku pasożytów przewodu pokarmowego,
- 391 badań sporali.

XI. Podsumowanie

W okresie minionego roku 2020 pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Bytomiu dokonali **1314** kontroli na terenie powiatu tarnogórskiego.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano **269** decyzji administracyjnych, w tym **15** decyzji w sprawie chorób zawodowych.

Ponadto wydano **278** decyzji obciążających stronę kosztami za przeprowadzone czynności kontrolne, w czasie których stwierdzono nieprawidłowości oraz za kontrole na wniosek strony.

W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono **34** mandaty karnych na kwotę **6350** zł.

W przypadku występujących trudności w egzekwowaniu obowiązków nałożonych decyzjami zastosowano środki przymusowego postępowania w administracji, w związku z tym wystawiono **1** tytuł wykonawczy oraz wydano **5** postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę **3474** zł.

W 2020 r. w żadnym obiekcie kontrolowanym nie stwierdzono bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, wobec czego nie wydano decyzji z art. 27 ust. 2 ustawy o PIS dot. unieruchomienia obiektu.

W roku sprawozdawczym nie kierowano wniosków o ukaranie do sądu oraz nie nałożono kary pieniężnej w sprawie wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Rok 2020 był rokiem szczególnym, ze względu na ogłoszoną epidemię SARS-CoV-2 w marcu na terenie Polski. W związku z nakazami i obostrzeniami zawieszono zajęcia dydaktyczne w placówkach oświatowych, a nauka odbywała się w formie hybrydowej lub online. Działania oświatowo - zdrowotne były podejmowane sporadycznie głównie między kolejno wprowadzaniem „lockdownem”, co utrudniało realizację programów i projektów w zakresie promocji zdrowia. We wrześniu przywrócono zajęcia stacjonarne, lecz od października w szkołach w związku ze wzrostem zachorowań wprowadzono zajęcia tylko online.

Ograniczono do minimum kontakty bezpośrednie, a pracownicy Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Bytomiu zostali przesunięci do pracy związanej z działaniami epidemiologicznymi, głównie związanymi z zachorowaniami. Epidemia w znacznym stopniu wpłynęła na realizację zaplanowanych działań i przedsięwzięć.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej skupione były w szczególności w zakresie przeciwepidemicznym dot. SARS-CoV-2, w szczególności na przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych, co spowodowała ograniczenie liczby kontroli w terenie. Ponadto podejmowane były działania w związku z interwencjami, które mogły stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

W okresie letnim, kiedy sytuacja epidemiologiczna się ustabilizowała, kontrole były realizowane w oparciu o ocenę ryzyka. Ponadto prowadzono działania w ramach systemu RASFF/RAPEX, kontrole graniczne, zatwierdzanie i rejestracja zakładów, w niektórych sytuacjach korzystano z ułatwień przewidzianych w rozporządzeniu 2020/466 z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie środków tymczasowych mających na celu ograniczenie ryzyka dla zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt podczas określonych

poważnych zakłóceń w systemach kontroli państwa członkowskich z powodu COVID - 19 tj. za pośrednictwem dostępnych środków porozumiewania się na odległość.

Ponadto, zgodnie z poleceniami GIS oraz ŚPWIS w Katowicach, w okresie zimowym wzmocniono kontrole galerii handlowych oraz miejsc uprawiania sportów (m.in. stoków narciarskich) pod kątem przestrzegania przepisów przeciwepidemicznych. Podjęto współpracę z Komendami Policji i skupiono działania w ww. temacie, co również uniemożliwiło realizowanie zaplanowanych kontroli zgodnie z harmonogramem na rok 2020. Przede wszystkim prowadzono kontrole, wizytacje i wywiady w zakresie przestrzegania obostrzeń związanych z SARS-CoV-2, a w mniejszym stopniu kontrole kompleksowe (planowane) pozostałych obiektów i zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

W dalszym ciągu w związku z ogłoszonym stanem epidemii SARS-CoV-2 utrzymywana jest stała współpraca ze służbami medycznymi, Sztabem Kryzysowym, jak również ze Strażą Graniczną w celu wymiany informacji oraz szybkiego podejmowania działań przeciwepidemicznych.